

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης

Ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Ιούνιος 2011

Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τμήμα Κοινωνιολογίας
Κτίριο "Ξενία", Λόφος Πανεπιστημίου
81100 Μυτιλήνη
Τηλ. 22510 36502, 36503, 36508 Fax: 22510 36509
www.soc.aegean.gr

Περιεχόμενα

Πρόλογος:.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 1: Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα Κοινωνιολογίας.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 2: Η παρουσίαση του Τμήματος.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 3: Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 4: Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 5: Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 6: Διδακτικό Έργο.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 7: Ερευνητικό Έργο.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 8: Σχέσεις με ΚΠΠ φορείς.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 9: Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης .....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 10: Διοικητικές Υπηρεσίες-Υποδομές.....σελ.	σελ.
Κεφάλαιο 11: Συμπεράσματα.....σελ.	σελ.
Πίνακες .....σελ.	σελ.
Παραρτήματα.....σελ.	σελ.
Παράρτημα 1. Ενιαίος κατάλογος δημοσιεύσεων διδασκόντων του Τμήματος.....σελ.	σελ.
Παράρτημα 2. Προφίλ Ερευνητικών Εργαστηρίων.....σελ.	σελ.
Παράρτημα 3. Έντυπο αξιολόγησης ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και την Κοινωνική Συνοχή».....σελ.	σελ.
Παράρτημα 4. Γενική Ανάλυση Αξιολόγησης ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και την Κοινωνική Συνοχή».....σελ.	σελ.
Παράρτημα 5. Έντυπο Αξιολόγησης ΜΠΣ «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση».....σελ.	σελ.
Παράρτημα 6. Χρήσεις πηγών και Ακαδημαϊκή Δεοντολογία.....σελ.	σελ.
Παράρτημα 7. Εσωτερικός Κανονισμός ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή».....σελ.	σελ.

Πρόλογος

Με τον Ν. 3374/2005 (ΦΕΚ 189/Α/2.8.2005) θεσμοθετείται η διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, θεσμός ο οποίος ενισχύει την αυτοτέλεια των Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς αναθέτει την ευθύνη της αξιολόγησης του έργου τους στα ίδια τα Ιδρύματα μέσω της αυτοαξιολόγησής τους σε όλα τα επίπεδα της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει τα αποτελέσματα της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Κοινωνιολογίας για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010. Η διάρθρωσή της έκθεσης αποτυπώνεται στη βάση των κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας που προτείνονται από την ΑΔΙΠ, τόσο σε επίπεδο τριψήφιας ανάλυσης αυτών όσο και σε επίπεδο τετραψήφιας ανάλυσης των επιμέρους κριτηρίων, αναφορικά με τις εξής ενότητες:

- 1. Προγράμματα Σπουδών του Τμήματος** (Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών)
- 2. Διδακτικό Έργο**
- 3. Ερευνητικό Έργο**
- 4. Σχέσεις με Κοινωνικούς, Πολιτιστικούς, Παραγωγικούς Φορείς**
- 5. Στρατηγική Ακαδημαϊκής Ανάπτυξης του Τμήματος**
- 6. Διοικητικές Υπηρεσίες και Υποδομές**

Αντίστοιχα αποτιμάται και η ανάλυση των αποτελεσμάτων των διαδικασιών της αξιολόγησης λαμβάνοντας υπόψη τις ίδιες τις θεματικές ενότητες των κριτηρίων. Κάθε θεματική ενότητα κριτηρίων εμπεριέχει επιμέρους δείκτες που αναδεικνύουν με ποσοτικό ή ποιοτικό τρόπο καταγραφής και ανάλυσης, ανάλογα με τον ευρύτερο στόχο αξιολόγησης που περιγράφει κάθε ενότητα, τις απαιτήσεις για την ικανοποίηση της.

Πέραν των κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας που προτείνονται από την ΑΔΙΠ, η έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Κοινωνιολογίας συμπεριλαμβάνει συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της ίδιας της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος, καθώς και τα συμπεράσματα αυτής.

Η ΟΜΕΑ ευχαριστεί τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το διοικητικό προσωπικό, καθώς και τους φοιτητές και φοιτήτριες που συνέβαλλαν στην εκπόνηση της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος για το ακαδημαϊκό έτος 2009 – 2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1.1. Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας είχε συντάξει αυτοτελώς και στο παρελθόν εκθέσεις αυτοαξιολόγησης, γεγονός που συνετέλεσε στην ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης βασίστηκε στην εποικοδομητική συνεργασία της ΟΜΕΑ και των υπόλοιπων μελών του Τμήματος.

Τα δεδομένα βάσει των οποίων συντάχθηκε η έκθεση, καθώς και τα επιμέρους τμήματα της, συζητήθηκαν, σχολιάστηκαν και τροποποιήθηκαν, κατ' επανάληψη από τα μέλη ΔΕΠ και τις ομάδες εργασίας που ανέλαβαν τη διεκπεραίωση και συγγραφή των θεματικών ενοτήτων. Η ΟΜΕΑ καλούσε σε τακτά χρονικά διαστήματα τις ομάδες εργασίας σε συναντήσεις εργασίας ώστε να αναπτυχθούν διεξοδικά όλα τα ανακυπτόμενα ζητήματα κατά τη διάρκεια καταγραφής, τεκμηρίωσης και επεξεργασίας των δεδομένων για τη συγγραφή των αντίστοιχων θεματικών ενοτήτων. Το ολοκληρωμένο προσχέδιο της έκθεσης συζητήθηκε σε ειδική θεματική της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος.

Στους στόχους του Τμήματος για την επόμενη διετία συμπεριλαμβάνεται η πλήρης ένταξη του στις διαδικασίες του συστήματος διασφάλισης ποιότητας που αναπτύσσεται σε ιδρυματικό επίπεδο.

1.2. Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

Η ΟΜΕΑ συστάθηκε σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Κοινωνιολογίας (95/19.03.09) , ως ακολούθως:

ΣΩΤΗΡΗΣ ΧΤΟΥΡΗΣ, Καθηγητής

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΟΜΠΙΑΝΟΓΛΟΥ, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΚΩΣΤΑΣ ΡΟΝΤΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΓΚΛΙΩΤΗΣ, Πρόεδρος Φοιτητικού Συλλόγου Τμήματος Κοινωνιολογίας, εκπρόσωπος φοιτητών

1.3. Με ποιους και πώς συνεργάστηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης;

Η ΟΜΕΑ για την άρτια διεξαγωγή της διαδικασίας της εσωτερικής αξιολόγησης συνεργάστηκε με:

- 1. όλα τα μέλη ΔΕΠ,**
- 2. τους διδάσκοντες 407/80,**
- 3. το μέλος ΕΤΕΠ του Τμήματος,**
- 4. το Διοικητικό Προσωπικό,**
- 5. τους εκπροσώπους φοιτητές του Φοιτητικού Συλλόγου του Τμήματος,**
- 6. το γραφείο Erasmus του Ιδρύματος,**
- 7. το γραφείο Διασύνδεσης του Ιδρύματος,**
- 8. την Επιτροπή Ερευνών,**
- 9. το γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας του Ιδρύματος**
- 10. τη ΜΟΔΙΠ του Ιδρύματος,** η οποία συντονίζει τις ενέργειες αξιολόγησης των Τμημάτων.

Παρόλο που το Τμήμα διαθέτει μικρό αριθμό μελών ΔΕΠ, τα οποία επιφορτίζονται ήδη με σημαντικό όγκο εργασίας αναφορικά με το διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό έργο του Τμήματος, η ενεργή συμμετοχή όλων των διδασκόντων διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο για την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης. Η διαδικασία αυτή διενεργήθηκε από τα μέλη ΔΕΠ με οργανωμένο και συστηματικό τρόπο, ο οποίος αφορούσε στον εξειδικευμένο καταμερισμό εργασίας με ομάδες εργασίας

διδασκόντων να αναλαμβάνουν τη διαδικασία καταγραφής, τεκμηρίωσης και ανάλυσης των θεματικών ενοτήτων κριτηρίων διασφάλισης ποιότητας της έκθεσης. Ο συγκεκριμένος καταμερισμός αποτυπώνεται ως εξής:

Ομάδες Εργασίας:

1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών : **N. Ναγόπουλος**, *Επικ. Καθηγητής*, και **M. Ψημίτης**, *Αναπλ. Καθηγητής*
2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: **Σ. Χτούρης**, *Καθηγητής*, **Κ. Ρόντος**, *Αναπλ. Καθηγητής*, **M. Μαραγκουδάκης**, *Αναπλ. Καθηγητής* και **Π. Γιαβρίμης**, *Λέκτορας*
3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών: **Σ. Τρουμπέτα**, *Επικ. Καθηγήτρια σε συνεργασία με την ΟΜΕΑ*
4. Διδακτικό έργο: **N. Ναγόπουλος**, *Επικ. Καθηγητής* και **Σ. Τρουμπέτα**, *Επικ. Καθηγήτρια*
5. Ερευνητικό έργο: **Σ. Γεωργούλας**, *Επικ. Καθηγητής* και **A. Ζήση**, *Επικ. Καθηγήτρια*
6. Σχέση με κοινωνικούς-πολιτιστικούς- παραγωγικούς φορείς: **Π. Γρηγορίου**, *Αναπλ. Καθηγητής*
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης: **Γ. Κάλλας**, *Καθηγητής*, **Σ. Χτούρης**, *Καθηγητής*, **Σ. Μπουλμπούλης**, *διοικητικός υπάλληλος*
8. Διοικητικές υπηρεσίες και δομές: **Κ. Ζώρας**, *Καθηγητής*, **Π. Γρηγορίου**, *Αναπλ. Καθηγητής*, **Π. Λουλαδέλης**, *ΕΤΕΠ*
9. Πίνακες: **Σ. Μπουλμπούλης**, *διοικητικός υπάλληλος*

Οι υπόλοιπες ενότητες της έκθεσης, πέραν αυτών που προτείνει η ΑΔΙΠ συντάχθηκαν με ευθύνη της ΟΜΕΑ του Τμήματος.

Επιπροσθέτως χρειάζεται να σημειωθεί ότι και το διοικητικό προσωπικό του Τμήματος, το οποίο παρόλη την υποστελέχωση του και τον αυξημένο φόρτο εργασίας, διέθεσε σημαντικό χρόνο για τη συλλογή των δεδομένων, καθώς και την υποστήριξη της όλης διαδικασίας. Τέλος, μέσω της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, προωθήθηκαν σε όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα του Τμήματος ενημερωτικά σημειώματα για την πορεία και την εξέλιξη της διαδικασίας αξιολόγησης, ώστε να καθίσταται πλήρως κατανοητή η σημαντικότητα της συμμετοχής όλων των μελών της για την άρτια διεξαγωγή της.

1.4. Ποιες πηγές και διαδικασίες χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

Όπως προαναφέρθηκε, στο σύνολο της η κοινότητα του Τμήματος συνεργάστηκε και συνέβαλλε στην τροφοδότηση της διαδικασίας αξιολόγησης. Οι πηγές συλλογής και τεκμηρίωσης δεδομένων ήταν οι εξής ανά θεματική ενότητα:

1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών:

- Ο Οδηγός Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
- Το φοιτητολόγιο του Τμήματος, το οποίο διαθέτει στατιστικά στοιχεία
- Συνεντεύξεις-με τη χρήση ποιοτικών μεθόδων και τεχνικών- με τα μέλη που απαρτίζουν την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών
- Συνέντευξη – με τη χρήση ποιοτικών μεθόδων και τεχνικών- με τον Τμηματικό Υπεύθυνο της Πρακτικής Άσκησης
- Στατιστικά/απογραφικά στοιχεία που διαθέτει η γραμματεία του Τμήματος σχετικά με τη συμμετοχή των φοιτητών στο Πρόγραμμα της Πρακτικής Άσκησης.

2. Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών:

- Οι Οδηγοί Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών
- Τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης μαθημάτων των ΜΠΣ, τα οποία συμπληρώνουν οι φοιτητές με την ολοκλήρωση κάθε μαθήματος.
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τους διευθυντές των ΜΠΣ και τις συντονιστικές επιτροπές
- Στατιστικά/απογραφικά στοιχεία που διαθέτει η γραμματεία του Τμήματος σχετικά με τα ΜΠΣ.
- Ο εσωτερικός κανονισμός των ΜΠΣ
- Ενημέρωση από το γραφείο διασύνδεσης του Ιδρύματος

3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών:

- Άρθρα του εσωτερικού κανονισμού που αφορούν στο διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών
- Στατιστικά/απογραφικά στοιχεία από τη γραμματεία του Τμήματος
- Επιμέρους συνεντεύξεις με επιβλέποντες διδακτορικών διατριβών

4. Διδακτικό έργο:

- Συνεντεύξεις-με τη χρήση ποιοτικών μεθόδων και τεχνικών- με τα μέλη ΔΕΠ που απαρτίζουν την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών.
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τους διδάσκοντες 407/80
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τις συντονιστικές επιτροπές των ΜΠΣ
- Συνέντευξη – με τη χρήση ποιοτικών μεθόδων και τεχνικών- με τον Τμηματικό Υπεύθυνο του προγράμματος Erasmus
- Στατιστικά/απογραφικά στοιχεία που συλλέγει το γραφείο ERASMUS του Ιδρύματος αναφορικά με τη συμμετοχή του Τμήματος στα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών.
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τους εκπροσώπους φοιτητών του Φοιτητικού Συλλόγου του Τμήματος

5. Ερευνητικό έργο:

- Απογραφικά δελτία διδασκόντων
- Στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου σχετικά με τα χρηματοδοτούμενα προγράμματα του Τμήματος.
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τους διευθυντές των ερευνητικών εργαστηρίων του Τμήματος.

6. Σχέση με κοινωνικούς-πολιτιστικούς- παραγωγικούς φορείς:

- Ιστοσελίδα του Τμήματος, όπου παρουσιάζονται αναλυτικά οι εκδηλώσεις του Τμήματος σε συνεργασία με ΚΠΠ φορείς.
- Επιμέρους συνεντεύξεις με τα μέλη ΔΕΠ για τη συλλογή στοιχείων που αφορούν στις συνεργασίες τους με κοινωνικούς-πολιτιστικούς-παραγωγικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, ή εθνικό επίπεδο, στις συνεργασίες τους με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και στη συμμετοχή τους σε σημαντικά περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα

7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης:

- Εσωτερικός κανονισμός Πανεπιστημίου Αιγαίου
- ΦΕΚ Ίδρυσης Τμήματος (1989/166)
- Εσωτερικές Εκθέσεις του Τμήματος (προγραμματισμού-απολογιστικές)

8. Διοικητικές υπηρεσίες και δομές:

- Συνεντεύξεις με το διοικητικό και τεχνικό προσωπικό του Τμήματος
- Ενημέρωση από το γραφείο Φοιτητικής Μέριμνας του Ιδρύματος

1.5. Ανάλυση των θετικών στοιχείων και των δυσκολιών που παρουσιάστηκαν κατά τη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

1.5.1. Θετικά στοιχεία διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης

Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης του Τμήματος Κοινωνιολογίας διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο για την εδραίωση ανάπτυξης συστήματος επικοινωνιακής εσωτερικής διάδρασης της κοινότητας του, αναφορικά με την εξελικτική πορεία του Τμήματος και τους πολυδιάστατους τομείς του σύνθετου έργου που παράγει σε διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό επίπεδο.

Η διαδικασία στο σύνολο της επιτρέπει στο Τμήμα να δημιουργήσει μια σταθερή βάση δεδομένων, στην οποία δύναται να έχει πρόσβαση ανά πάσα στιγμή. Τεκμηριώνοντας συγκεντρωτικά αυτά τα στοιχεία το Τμήμα δύναται:

- α) να διεκπεραιώνει με συστηματικό τρόπο τον έλεγχο διασφάλισης των στόχων που αυτοτελώς θέτει,
- β) να πραγματοποιεί τεκμηριωμένα εκτίμηση των αναγκών του και να ιεραρχεί τις προτεραιότητες του
- γ) να επαναθέτει στόχους αναλόγως με τις προδιαγραφές λειτουργικότητας τους
- δ) να αναπτύξει πρόσθετες, νέες ή διαφορετικές βελτιωτικές δράσεις για την επίτευξη των στόχων του όποτε κρίνεται απαραίτητο.

1.5.2. Δυσκολίες διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης

Η σύνταξη της έκθεσης συνιστά μια ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία εξαιτίας των παρατιθέμενων παραγόντων, όπως :

- α) η απουσία συγκεντρωτικών βάσεων δεδομένων καταγραφής και τεκμηρίωσης
- β) η έλλειψη κονδυλίων και ανθρώπινου δυναμικού για τη συλλογή και ανάλυση των στοιχείων
- γ) η επιφόρτιση του ακαδημαϊκού και διοικητικού προσωπικού με επαυξημένο όγκο εργασίας.

Επιπροσθέτως μία ακόμα δυσκολία που παρουσιάστηκε ως προς τη σύνταξη της έκθεσης αφορά σε επαναλαμβανόμενη παράθεση στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη τα αλληλεπικαλυπτόμενα επιμέρους κριτήρια-δείκτες των θεματικών ενότητων που προτείνονται από την ΑΔΙΠ.

1.6. Προτάσεις για τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και των επιμέρους σημείων

Οι προτάσεις του Τμήματος Κοινωνιολογίας για τη βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης αφορούν σε δύο επίπεδα, σε ιδρυματικό και τμηματικό. Ως προς το πρώτο επίπεδο η πρόταση αφορά στην ίδια την ένταξη του Τμήματος στη διαδικασία ολοκλήρωσης του συστήματος διασφάλισης ποιότητας του Ιδρύματος, γεγονός που συνδέθηκε με την ολοκλήρωση συζητήσεων στην προπαρασκευαστική αυτή φάση αναφορικά με τους στόχους, το περιεχόμενο και τη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων και συμμετεχόντων στη διαδικασία αξιολόγησης στο εσωτερικό του Τμήματος.

Ως προς το Τμήμα, η διαδικασία δύναται να βελτιωθεί με την ανάπτυξη λογισμικών (λ.χ. καινούριο φοιτητολόγιο της γραμματείας του Τμήματος) και πληροφοριακών υποδομών που θα επιτρέπουν τη συστηματικότερη και μη χρονοβόρα διαδικασία καταγραφής και τεκμηρίωσης των δεδομένων, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα για την ολοκλήρωση μιας σταθερής βάσης δεδομένων, η οποία μπορεί να ανανεώνεται πιο απλουστευμένα και σύμφωνα με την περιοδικότητα των στοιχείων, έτσι ώστε τα απαιτούμενα δεδομένα για την αξιολόγηση να είναι άμεσα διαθέσιμα με την ολοκλήρωση του ακαδημαϊκού έτους.

Με την αναβάθμιση όλων των παραπάνω τεχνικών προδιαγραφών και ενίσχυσης των υποδομών του Τμήματος γίνεται σαφές ότι διασφαλίζονται σε μεγάλο βαθμό και οι ποιοτικές αποδόσεις των επιμέρους λειτουργιών στο εσωτερικό του Τμήματος. Συγκεκριμένα, σταθεροποιείται σε μεγάλο βαθμό και αξιολογείται σε σταθερή βάση το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος, ελέγχεται το περιεχόμενό του συνολικά και γίνονται περισσότερο ευδιάκριτες και αναγνωρίσιμες από τους φοιτητές οι κατευθύνσεις και οι εξειδικεύσεις που προτείνονται. Επιπλέον, υπάρχει καλύτερη εποπτεία των τροποποιήσεων και των νέων μαθημάτων που προτείνονται για κάθε νέα ακαδημαϊκή χρονιά, ώστε να αποφευχθούν οποιεσδήποτε επικαλύψεις και να εμπλουτισθεί ομαλά το περιεχόμενο των μαθημάτων με ανανεωμένο εκπαιδευτικό και γνωστικό υλικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η Ενότητα αυτή παρουσιάζει συνοπτικά το Τμήμα και τις κύριες παραμέτρους λειτουργίας του.

Κοινωνικές Επιστήμες και Κοινωνιολογία

Στο χώρο των κοινωνικών επιστημών διαπιστώνει κανείς την συνύπαρξη διαφορετικών «παραδειγμάτων», που νομιμοποιούν το έργο και την ιστορική τους διαδρομή από το βαθμό αναγνώρισης και αποδοχής που επιφυλάσσει η επιστημονική κοινότητα στις κοινές, κατά περίπτωση «παραδείγματα», επιστημολογικές αρχές, που υποστηρίζουν. Οι αρχές αυτές στη θεσμική πορεία των κοινωνικών επιστημών παρουσιάζονται, είτε ως προγραμματικά αντίθετες και ασύμβατες μεταξύ τους, είτε συντηρούν επιμέρους αντιπαραθέσεις στο πλαίσιο ενός κατά βάση κοινά αποδεκτού επιστημολογικού και εννοιολογικού κώδικα. Σε κάθε περίπτωση και πέρα από τις αντιπαραθέσεις αυτές οι κοινωνικές επιστήμες, τόσο στη συγκρότησή τους όσο και στην εξέλιξή τους είναι οι επιστήμες που επιχειρούν να διαγνώσουν και να επλύσουν προβλήματα του κοινωνικού κόσμου, έτσι όπως αυτός διαμορφώνεται και αποτελεί αντικείμενο των κοινωνικών επιστημών σε μια ιστορική περίοδο χειραφέτησης της ίδιας της κοινωνίας από το κράτος. Η αναλυτική διάρθρωση του κοινωνικού κόσμου σε κοινωνικό, θεσμικό και πολιτιστικό επίπεδο αποτελεί πρωταρχικό αντικείμενο της Κοινωνιολογίας και εμφανίζεται σε όλες τις κοινωνιολογικές θεωρίες με εμφανείς τις απόπειρες συνάρθρωσής τους. Κατά τον ίδιο τρόπο η κοινωνική δομή και η κοινωνική δράση βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος της κοινωνιολογίας, η οποία ανεξάρτητα από τις δεδομένες επιρροές που δέχεται, διατηρεί επιστημολογικές αποστάσεις από τα διάφορα φιλοσοφικά ρεύματα, τις νατουραλιστικές προσεγγίσεις ή τις πολιτισμικές κατευθύνσεις. Και τούτο διότι, τόσο η έννοια του κοινωνικού γεγονότος και της κοινωνικής δομής, όσο και αυτή της κοινωνικής δράσης στη θεσμική συγκρότηση της κοινωνιολογίας και στα έργα των κλασικών της επιστήμης αυτής προδιαγράφουν ένα επιστημονικό αντικείμενο που υπερβαίνει τις ατομικές συμπεριφορές, τη φυσιολογία των ανθρώπινων πράξεων, ή την πολιτισμική και ιστορική μοναδικότητα κοινωνικών συμβάντων. Η ιδιαιτερότητα της κοινωνιολογίας στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών συνίσταται στο ότι οι στόχοι της είναι γενικευτικοί καθώς αναζητούν και διερευνούν την «αντικειμενική δυνατότητα» μέσα από την αιτιοκρατική σημαντικότητα που αποδίδουν οι κοινωνιολόγοι θεωρητικοί και ερευνητές στα κοινωνικά αντικείμενα της παρατήρησής τους. Αναφορικά με το μεθοδολογικό ζήτημα και τις διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς το ότι οι αιτιακές εξηγήσεις έπονται της ερμηνευτικής κατανόησης αποτελεί εσωτερικό σημείο διαλόγου, σε μια κατ' αρχήν ενιαία αντίληψη περί κεντρικού στόχου και αντικειμένου της επιστήμης της κοινωνιολογίας.

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας είναι εγκατεστημένο στην πόλη της Μυτιλήνης της Λέσβου. Η Μυτιλήνη είναι η πρωτεύουσα του Νομού Λέσβου, η οποία έχει περίπου 40.000 κατοίκους. Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 ήταν κατανεμημένες σε πλήθος ενοικιαζόμενων, από το Πανεπιστήμιο, κτιρίων, με απόρροια οι εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές λειτουργίες του Τμήματος να μη λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο μιας γεωγραφικά συγκεντρωμένης μονάδας. Από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, μετά από ιδρυματική απόφαση για τη συγκέντρωση όλων των Τμημάτων στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου στο Λόφο Ξενία, οι μονάδες του Τμήματος μεταφέρθηκαν.

2.2. Ιστορικό του Τμήματος.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό.

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου ιδρύθηκε το 1989 με το Π.Δ 376/1989 αλλά λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000. Ανήκει στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών που εδρεύει στη Μυτιλήνη. Έκτοτε η ανάπτυξη του ήταν ταχεία καθώς σήμερα αριθμεί 16 μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ). Στο Τμήμα διδάσκουν, επίσης, 7 Επιστήμονες με εντεταλμένη διδασκαλία (βάσει Π.Δ 407/80). Τέλος, το Τμήμα υποστηρίζεται από 1 μέλος Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ). Η Γραμματεία του Τμήματος αποτελείται από την Προϊσταμένη και 3 ακόμη μέλη Διοικητικού Προσωπικού.

Στο Τμήμα σήμερα υπηρετούν 16 Μέλη ΔΕΠ ως εξής (αλφαβητικά ανά βαθμίδα):

- **3 καθηγητές:**

Κ. Ζώρας, Γ. Κάλλας, Σ. Χτούρης

- **6 Αναπληρωτές Καθηγητές:**

Α. Αλεξίου, Π. Γρηγορίου, Μ. Μαραγκουδάκης, Κ. Ρόντος, Γ. Τσομπάνογλου, Ε. Χάιντενράιχ, Μ. Ψημίτης,

- **5 επίκουροι καθηγητές:**

Σ. Γεωργούλας, Α. Ζήση, Ν. Ναγόπουλος, Ε. Παπάνης, Σ. Τρουμπέτα

- **1 λέκτορας:**

Π. Γιαβρίμης

Επίσης, έχουν εκλεγεί δύο (2) μέλη ΔΕΠ, τα οποία αναμένουν διορισμό στη βαθμίδα του Λέκτορα. Στο Τμήμα σήμερα υπηρετούν οκτώ (8) Διδάσκοντες βάσει του Π.Δ. 407/80. Εξ αυτών οι δύο είναι εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ που αναμένουν διορισμό.

Στο Τμήμα σήμερα υπηρετούν 1 Μέλος Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.): Π. Λουλαδέλης και 4 μέλη Διοικητικού Προσωπικού: Δ. Κουτρέλλη, Β. Χίου, Σ. Μπουλμπούλης, Β. Κολοβογιάννης.

Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί).

Κατανομή φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών 2009-2010	
Επίπεδο Σπουδών	Αριθμός φοιτητών
Προπτυχιακοί φοιτητές	573
Μεταπτυχιακοί Φοιτητές	106
Υποψήφιοι Διδάκτορες	24

2.2.2. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

Το Τμήμα υπάγεται στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με έδρα τη Μυτιλήνη. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας ιδρύθηκε με το Π.Δ. 376/1989 (ΦΕΚ. 166/16.06.1989, τ. Α'), βάσει του οποίου δημιουργήθηκε και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Ξεκίνησε τη λειτουργία του όμως από το ακαδημαϊκό έτος 1999-2000, σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης του Πανεπιστημίου και χρηματοδοτήθηκε η λειτουργία του και στα πλαίσια της ενέργειας 2.2.2.β «Διεύρυνση Προγραμμάτων Σπουδών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης» - Έργο «Διεύρυνση Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης – Πανεπιστήμιο Αιγαίου (2001-2004)» με φορέα υλοποίησης το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Το Τμήμα εξειδικεύεται στην Εφαρμοσμένη Κοινωνιολογία και την Εμπειρική Έρευνα, καθώς και την Πολιτική Κοινωνιολογία. Το Τμήμα δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση και την Έρευνα. Στο Πρόγραμμα Σπουδών περιέχονται ολοκληρωμένοι κύκλοι μαθημάτων σε μια πλειάδα θεματικών για την πολύπλευρη εκπαίδευση και κατάρτιση του νέου κοινωνιολόγου. Διδάσκονται, μεταξύ άλλων, Μέθοδοι και Τεχνικές Κοινωνικής Έρευνας, Κοινωνιολογία των Πόλεων, Κοινωνιολογία της Εργασίας, Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνιολογία της Νεολαίας, Κοινωνιολογία του Πολιτισμού και του Περιβάλλοντος, Κοινωνιο-πληροφορική και Στατιστική. Επίσης, Κοινωνιολογία των θεσμών και θέματα Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Το Τμήμα Κοινωνιολογίας διαθέτει σύγχρονη Τεχνολογική Υποδομή, παρέχοντας στους φοιτητές τη δυνατότητα πρακτικής άσκησης, ενώ φροντίζει παράλληλα να εξασφαλίσει το κατάλληλο κτιριακό δυναμικό, που είναι απαραίτητο για τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές του λειτουργίες. Ταυτόχρονα, προωθεί την ανάπτυξη της διεθνούς συνεργασίας και δικτύωσης του Τμήματος, με τη βελτίωση της πολύγλωσσης εκπαίδευσης και της διεπιστημονικής και διαπολιτισμικής συνεργασίας με τον ευρωπαϊκό ακαδημαϊκό χώρο.

2.3. Στόχοι του Τμήματος Κοινωνιολογίας

Το Τμήμα έχει ως γενικό στόχο την παροχή ολοκληρωμένων γνώσεων στην Επιστήμη της Κοινωνιολογίας και την ανάπτυξη ερευνητικής δραστηριότητας για τη μελέτη και την ερμηνεία των κοινωνικών φαινομένων, όπως αυτά εξελίσσονται σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το Τμήμα έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις σχετικές εξελίξεις στο γεωγραφικό χώρο του Αιγαίου Πελάγους και της Ανατολικής Μεσογείου. Οι γενικότεροι εκπαιδευτικοί και ερευνητικοί στόχοι του Τμήματος προσανατολίζονται ισότιμα προς τη κατεύθυνση της Γενικής Θεωρίας, της Μεθοδολογίας και της Εμπειρικής Έρευνας. Με τον τρόπο αυτό συμβάλλει στη διδασκαλία και στη μελέτη των θεωρητικών προσεγγίσεων και υποδειγμάτων της Κοινωνιολογίας και των κατάλληλων αναλυτικών και συνθετικών εργαλείων των κοινωνιολογικών μεθόδων ως και στον σχεδιασμό και εφαρμογή ποσοτικών και ποιοτικών ερευνών πάνω σε σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και φαινόμενα.

Πιο εξειδικευμένα:

Οι στρατηγικοί στόχοι του Τμήματος Κοινωνιολογίας, όπως προκύπτουν από την ανάλυση του σκοπού με βάση τον οποίο συγκροτήθηκε είναι:

A. Η ανάπτυξη της κοινωνιολογίας στην Ελλάδα.

Η ικανοποίηση του συγκεκριμένου στόχου συνεπάγεται μια σειρά από επί μέρους στόχους όπως είναι:

(α). Η εκπαίδευση ειδικευμένων επιστημόνων, προσανατολισμένων σε ακαδημαϊκή και ερευνητική σταδιοδρομία, με σκοπό τη διευρυμένη αναπαραγωγή της επιστημονικής κοινότητας της χώρας. Ο στόχος αυτός εξυπηρετείται κυρίως μέσα από την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών και της έρευνας, όπου εκπαιδεύονται και αναπτύσσονται επιστήμονες ικανοί να χειρίζονται έγκυρα και αξιόπιστα τόσο την κοινωνιολογική θεωρία όσο και τη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών και ειδικότερα τις μεθόδους και τεχνικές της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας. Το ΠΠΣ παίζει έναν ουσιαστικό ρόλο στην βασική προετοιμασία των πτυχιούχων καθιστώντας τους ικανούς να ακολουθήσουν μια τέτοια σταδιοδρομία. Αυτή η βασική κοινωνιολογική εκπαίδευση είναι δυνατόν να συμπληρώνεται με μια γενική παιδεία με μαθήματα που θα προσφέρονται από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ή άλλων ελληνικών πανεπιστημίων (στο πλαίσιο διμερών συμφωνιών, όπως έχει

ήδη συμβεί με το πανεπιστήμιο Κρήτης) ή, τέλος, και από άλλα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια (στο πλαίσιο υποχρεωτικής παρακολούθησης προγραμμάτων σπουδών από τους καλύτερους φοιτητές μας, σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus).

(β) Η διασφάλιση του κύρους της κοινωνιολογικής επιστήμης στη χώρα μας, μέσα από την παραγωγή υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου ικανού να επιτύχει τη διεθνή αναγνώριση, την παραγωγή έργου ωφέλιμου για την ελληνική κοινωνία και την προβολή του έργου του Τμήματος.

(γ) Η διασφάλιση της αυτονομίας του Τμήματος απέναντι στις παρεμβάσεις του κράτους και του ιδιωτικού τομέα.

B. Η εκπαίδευση ειδικών επιστημόνων και επαγγελματιών για την αγορά εργασίας

Το Τμήμα καθιστά ικανούς τους φοιτητές:

α. να αποδείξουν ανά πάσα στιγμή την εξειδικευμένη επιστημονική τους κατάρτιση, που τους επιτρέπει να ανταποκριθούν σε όλες τις πτυχές της έρευνας, κάτι που συμβαίνει άλλωστε σε όλα τα Τμήματα Κοινωνιολογίας των πιο γνωστών ευρωπαϊκών πανεπιστημίων με σημαντική προϊστορία στην θεραπεία των σχετικών επιστημονικών αντικειμένων και

β. να είναι απόλυτα ανταγωνιστικοί στο πλαίσιο των ευκαιριών που προσφέρονται τόσο από την ελληνική όσο και από την ευρύτερη ευρωπαϊκή αγορά εργασίας.

Ειδικότερα, η επαγγελματική κατάρτιση των αποφοίτων του Τμήματος, με το κατάλληλα οργανωμένο πρόγραμμα σπουδών, που καλύπτει τις απαιτούμενες βασικές γνώσεις στην κοινωνιολογία παράλληλα με τις δυνατότητες εναλλακτικής εξειδίκευσης που παρέχονται στους φοιτητές καλύπτει τις εξής κατηγορίες απασχόλησης:

1) Ως διοικητικά στελέχη οργανισμών και επιχειρήσεων

• Στις Κρατικές Υπηρεσίες και τους Ο.Τ.Α. ως σχεδιαστές και εφαρμοστές Κοινωνικών, Πολιτιστικών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.

• Σε επιχειρήσεις ως σύμβουλοι προσωπικού, οργανωτές επιχειρησιακών σχεδίων, ερευνητές αγοράς, σύμβουλοι κοινωνικού μάρκετινγκ, και Υπεύθυνοι Δημοσίων Σχέσεων και Προβολής

• Σε επιχειρήσεις της Κοινωνικής Οικονομίας, ως διαχειριστές (Manager), σχεδιαστές προγραμμάτων κλπ.

2) Σε επιστημονικούς ερευνητικούς φορείς, και γενικά σε οργανισμούς ή εταιρείες, ως σχεδιαστές έρευνας, ερευνητές και αξιολογητές ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών.

3) Ως καθηγητές Κοινωνιολογίας στη Μέση Εκπαίδευση, με διευρυμένες επιστημονικές γνώσεις ώστε να είναι σε θέση να διδάσκουν και τα μαθήματα Πολιτικής Οικονομίας, Γεωγραφίας και σε ορισμένες περιπτώσεις ακόμη και το μάθημα της Πληροφορικής.

4) Ως δημοσιογράφοι στα ΜΜΕ. Ο πτυχιούχος του Τμήματος Κοινωνιολογίας θα είναι σε θέση να συμμετέχει ως στέλεχος στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και στον εξειδικευμένο τύπο. Τα θέματα που μπορεί να αντιμετωπίσει με ιδιαίτερη αποτελεσματικότητα και για τα οποία διαθέτει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, είναι η παρουσίαση και ανάλυση της κοινωνικής πραγματικότητας, τα κοινωνικά προβλήματα, οι διάφοροι τρόποι ζωής και οι πολιτισμικές πρακτικές, οι αισθητικές αντιλήψεις, τα θέματα των τοπικών κοινωνιών και των κοινωνικών θεσμών (οικογένεια κ.λπ.).

5) Στο πλαίσιο των ευκαιριών που προσφέρουν τα λεγόμενα επαγγέλματα της Ευρώπης σε επίπεδο τόσο δημόσιας διοίκησης (τοπική αυτοδιοίκηση και περιφερειακή διοίκηση) όσο και ιδιωτικού τομέα (οργανωμένες δομές κοινωνίας των πολιτών, ως ειδικοί σύμβουλοι στο lobbying που λειτουργεί σε επίπεδο κοινοτικών θεσμικών οργάνων).

Γ. Η παραγωγή νέας γνώσης και η μελέτη της την ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Η παραγωγή νέας γνώσης περιλαμβάνει:

1. Την παραγωγή νέας επιστημονικής γνώσης σε επιλεγμένα πεδία των κοινωνικών επιστημών. Πιο συγκεκριμένα η μελέτη σκοπιμότητας με βάση την οποία συγκροτήθηκε το Τμήμα έθεσε ως προτεραιότητα τους ακόλουθους ερευνητικούς στόχους:

(α) Τη βελτίωση των μεθόδων και των εφαρμογών της κοινωνικής έρευνας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της κοινωνιολογικής θεωρίας.

(β) Τη συστηματική μελέτη της σύγχρονης ελληνικής και ευρωπαϊκής κοινωνίας, με τη χρήση εξελιγμένων μέσων θεωρητικής και εμπειρικής έρευνας.

(γ) Την έρευνα σε ζητήματα που σχετίζονται με την κοινωνική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής στις πόλεις και τον αγροτικό χώρο.

(δ) Τη μελέτη σύγχρονων ζητημάτων κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής ανάπτυξης σε άμεση συνάφεια με τα προβλήματα του περιβάλλοντος και του πολιτισμού των αστικών χώρων και της περιφέρειας.

Την παραγωγή νέας γνώσης με σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων και αναγκών της ελληνικής και της ευρύτερης ευρωπαϊκής κοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα:

(α) Τη συστηματική και βάσει σχεδίου σύνδεση των ερευνητικών δραστηριοτήτων του με τις παραγωγικές και λειτουργικές απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας και η συμμετοχή του ακαδημαϊκού δυναμικού του σε ερευνητικά προγράμματα και προγράμματα εφαρμογής, καθώς επίσης και σε δραστηριότητες επιστημονικής συμβουλευτικής (consultancy).

(β) Τη συμμετοχή του σε δραστηριότητες που αποβλέπουν στην καλλιέργεια της κοινωνικής εγρήγορσης και κοινωνικής κριτικής για θέματα και προβλήματα που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής, τις κοινωνικές σχέσεις, τη θέση των Διγότερο Ευνοημένων Ομάδων και Ατόμων της κοινωνίας μας και γενικότερα για κρίσιμα θέματα του κοινωνικού γίγνεσθαι.

(γ) Τη συμβολή στην αντιμετώπιση προβλημάτων που δημιουργούνται από την ένταξη της ελληνικής κοινωνίας στην ΕΕ και από τις ιδιαιτερότητες των τοπικών κοινωνιών.

Δ. Η ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας.

Η κοινωνία είναι το αντικείμενο έρευνας όλων των κοινωνικών επιστημών. Η ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας των γνωστικών αντικειμένων της κοινωνιολογίας με τα υπόλοιπα αντικείμενα των κοινωνικών επιστημών είναι απαραίτητη για να μπορέσει η κοινωνιολογία να επιτύχει το επίπεδο ολοκλήρωσης που θα επιτρέψει την ουσιαστική της παρέμβαση στα κοινωνικά δρώμενα. Εκτός ωστόσο από τη διεπιστημονική συνεργασία ανάμεσα στις κοινωνικές επιστήμες μια σειρά από υβριδικά γνωστικά αντικείμενα αναδύονται σήμερα ως αποτέλεσμα της συνεργασίας ανάμεσα στις κοινωνικές επιστήμες και σε άλλους επιστημονικούς κλάδους. Η διεπιστημονικότητα του εκπαιδευτικού και ερευνητικού κεντρικού στόχου του Τμήματος διασφαλίζεται: α) από τη συνύπαρξη εντός του Τμήματος γνωστικών αντικειμένων, τα οποία, αν και δεν προέρχονται αρχικά από την κοινωνιολογία, ενσωματώνονται ωστόσο σε αυτήν και ενισχύουν, τόσο την επιστημονική της δομή, όσο και τη δυνατότητά της να ανταποκριθεί με μεγαλύτερη ευχέρεια και αποτελεσματικότητα στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα, β) από τη διατημηματική συνεργασία που αναπτύσσει το Τμήμα με άλλα Τμήματα του ίδιου αλλά και διαφορετικών γνωστικών αντικειμένων.

Ε. Η προσαρμογή στις απαιτήσεις που δημιουργεί η Ευρωπαϊκή ενοποίηση και οι εξελίξεις στην τεχνολογία.

Το Τμήμα χρειάζεται να ανταποκρίνεται και να συμμετέχει ενεργά στις συνέργειες που αναπτύσσονται ανάμεσα στα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα. Το πρόγραμμα του Τμήματος πρέπει να προσαρμόζεται στις ανάγκες όχι μόνο τις εθνικής αλλά και της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας. Η στρατηγική του Τμήματος Κοινωνιολογίας συγκροτείται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των κοινωνικών επιστημών συνολικά, αλλά και της επιστήμης της κοινωνιολογίας ειδικότερα, τις ιδιαιτερότητες που διακρίνουν την δομή, οργάνωση και ανάπτυξη της ελληνικής κοινωνίας, στο ευρύτερο πλαίσιο της ευρωπαϊκής κοινωνίας στο οποίο άλλωστε και είναι ενεργά ενταγμένη.

2.4. Υπάρχει απόκλιση των επίσημα διατυπωμένων (στο ΦΕΚ ίδρυσης) στόχων του Τμήματος από εκείνους που σήμερα το Τμήμα θεωρεί ότι πρέπει να επιδιώκει;

Δεν παρατηρείται απόκλιση μεταξύ των επίσημα διατυπωμένων στόχων και τη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για τους στόχους του. Η συμφωνία αυτή οφείλεται τόσο στο νεαρό του Τμήματος όσο και στο γενικό χαρακτήρα της επίσημης διατύπωσης των στόχων.

2.5. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Νόμος-πλαίσιο 1268/82 όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε μέχρι σήμερα) τα όργανα διοίκησης κάθε Αυτοδύναμου Πανεπιστημιακού Τμήματος είναι η Γενική Συνέλευση, Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, Ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος και οι θεσμοθετημένες Επιτροπές αυτού.

Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας λειτουργούν οι ακόλουθες Επιτροπές:

- *Επιτροπή Προγραμματισμού και Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΠΣ).*
- *Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ)*
- *Συντονιστικές επιτροπές ΜΠΣ*

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος σε κάθε ΑΕΙ είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος (άρθρο 10, Ν. 3549/2007).

Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, εισηγείται τα θέματα της αρμοδιότητάς του, προεδρεύει στις εργασίες της και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της. Προϊσταται των υπηρεσιών του Τμήματος και γενικά φροντίζει για την απρόσκοπτη λειτουργία του Τμήματος. Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο όταν αυτό απαιτείται.

Η ΕΠΠΣ έχει την ευθύνη της εισήγησης του προγραμματισμού του Τμήματος και της συνεχούς παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής του. Επίσης, υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση τον απολογισμό δράσης του Τμήματος, εισηγείται το προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και προτείνει το απαιτούμενο διδακτικό-ερευνητικό προσωπικό που απαιτείται για την επιτυχή εφαρμογή του.

Η ΟΜΕΑ έχει ως αντικείμενο τη διαρκή μελέτη και αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και την υποβολή κριτηρίων αξιολόγησης του έργου του Τμήματος ως και λοιπών σχετικών εισηγήσεων προς τη Γενική Συνέλευση.

2.6. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;

Το Τμήμα σήμερα υποστηρίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου (ΦΕΚ 197/2009 – τεύχος Α), από τον εσωτερικό του Τμήματος και από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2.7. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αλοστολή του;

Το Τμήμα δεν είναι διαρθρωμένο σε Τομείς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

3.1.Ανταπόκριση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Το ΠΠΣ καλύπτει έναν βασικό πυρήνα του συνολικού φάσματος του επιστημονικού πεδίου της Κοινωνιολογίας. Ο πυρήνας αυτός προσδιορίζεται κατά το δυνατόν από το Τμήμα σε επιστημονικό διάλογο με τα άλλα Τμήματα Κοινωνιολογίας της χώρας και σύμφωνα με σύγχρονες προδιαγραφές όπως προκύπτουν από την επιστημονική συζήτηση σε διεθνές επίπεδο.

Το ΠΠΣ υπηρετεί δύο αλληλένδετους, πλην όμως διακριτούς στόχους:

1. Να δίνει την ευκαιρία στους φοιτητές να αποκτήσουν μια βασική θεωρητική γνώση και ικανή μεθοδολογία επιστημονικής αναζήτησης
2. Να προικίζει τους φοιτητές με δεξιότητες και πρακτικές γνώσεις που τους εξασφαλίζουν επαγγελματικό προφίλ για το οποίο υπάρχει ζήτηση στην αγορά εργασίας. Παράλληλα ένας απόφοιτος του Τμήματος θα πρέπει να έχει αποκτήσει ήδη από τις σπουδές του την ικανότητα να εξειδικεύεται διαρκώς ως προς τις επαγγελματικές του δεξιότητες για να προσαρμόζεται έτσι στις αλλαγές των κοινωνικών συνθηκών και τις μεταβολές της αγοράς εργασίας και σε νέες μορφές οργάνωσης αυτής.

Τον στόχο της θεωρητικής επιστημονικής και της γενικής μεθοδολογικής εκπαίδευσης υπηρετούν κυρίως τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος, ενώ η επιστημονική εξειδίκευση και σε ένα βαθμό η επαγγελματική προετοιμασία επιδιώκεται μέσα από τον οργανωμένο συνδυασμό μαθημάτων επιλογής (υποχρεωτικών και μη).

3.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Ναι. Η ανταπόκριση αυτή ελέγχεται στη συνεχή διαδικασία αξιολόγησης του ΠΠΣ η οποία οργανώνεται εντός του Τμήματος υπό την ευθύνη της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών (ΕΠΣ). Αφενός, η ΕΠΣ, στη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου κάθε χρόνου, απευθύνεται στους φοιτητές και στους διδάσκοντες αντλώντας στοιχεία από την εμπειρία τους που χρησιμεύουν για την αξιολόγηση της ανταπόκρισης του ΠΠΣ στους στόχους του Τμήματος. Έτσι, αναδεικνύονται οι ενδεχόμενες αδυναμίες του ΠΠΣ και προτείνονται στην Γ.Σ του Τμήματος τεκμηριωμένες μεταβολές του Προγράμματος. Αφετέρου, σε ό,τι αφορά στην ανταπόκριση του ΠΠΣ στις ανάγκες της κοινωνίας, η ΕΠΣ λαμβάνει υπόψη της κάθε χρόνο τα σύγχρονα κοινωνικά δεδομένα (οικονομία, εργασία, μετανάστευση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κτλ.) και τις υπάρχουσες μορφές οργάνωσης (δημόσιος τομέας, ιδιωτικός τομέας, 'τρίτος τομέας' και κοινωνία πολιτών, τοπική αυτοδιοίκηση) στις οποίες ο σημερινός επαγγελματίας κοινωνιολόγος είναι σε θέση να απασχοληθεί, ειδικότερα στην προοπτική του αντικειμενικού ρόλου που αυτός μπορεί να αναπτύξει στην κατεύθυνση της κοινωνικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

3.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζονται;

Ναι. Στη βάση των αναγκών προσαρμογής του ΠΠΣ το Τμήμα συνολικά αναθεωρεί το Πρόγραμμα κάθε φορά με βάση τις προαναφερθείσες διαδικασίες αξιολόγησής του. Οι μεταβολές που εισάγονται στο ΠΠΣ μορφοποιούν την πρακτική συσχέτιση ανάμεσα στα συμπεράσματα από τη συνολική διαδικασία αξιολόγησης και στην αντικειμενική δυνατότητα εφαρμογής των συμπερασμάτων (με βάση το υπάρχον προσωπικό, τις υποδομές, τις συνθήκες έρευνας και διδασκαλίας κτλ.). Επομένως, η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών αναθεώρησης του ΠΠΣ είναι άμεσα συναρτημένη με τις συνθήκες υπό τις οποίες το διδακτικό, το τεχνικό και το διοικητικό προσωπικό εργάζονται. Υπό την έννοια αυτή, η περικοπή των πιστώσεων για διδάσκοντες με βάση τη σύμβαση 407/80 σε συνδυασμό με την μακρά καθυστέρηση διορισμού διδασκόντων που έχουν από καιρό εκλεγεί στο Τμήμα έχει σοβαρά υπονομεύσει τη δυνατότητα του Τμήματος να αναθεωρεί αποτελεσματικά το ΠΠΣ.

3.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει τη διάρθρωση των μαθημάτων κατά εξάμηνο, τον φάκελο περιγραφής του κάθε μαθήματος και τις παρατηρήσεις για τις προϋποθέσεις λήψης του πτυχίου. Δημοσιοποιείται στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα του Τμήματος καθώς και σε αντίστοιχες έντυπες εκδόσεις.

3.1.4 Υπάρχει αποτελεσματική διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων; Πώς χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά της;

Η διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής εξέλιξης των αποφοίτων συνδέεται άμεσα με τις λειτουργίες του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος και εντάσσεται στους στόχους που έχουν τεθεί στο πλαίσιο της οργάνωσης των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται τόσο από τους υπευθύνους καθηγητές Πρακτικής Άσκησης, όσο και από τους επισκέπτες καθηγητές στο μάθημα της Πρακτικής Άσκησης. Στο πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε και εμπλουτίζεται ετησίως βάση δεδομένων με τους ασκούμενους φοιτητές, των οποίων τα στοιχεία επικοινωνίας διατηρούνται όταν αυτοί αποφοιτούν από το Τμήμα και επιχειρείται ένας συστηματικότερος σχεδιασμός για την παρακολούθησή τους μετά από την αποφοίτησή τους. Μια δράση που επεκτείνεται σταδιακά και σε όλους τους αποφοίτους του Τμήματος, ώστε να γίνεται γνωστή η επαγγελματική τους πορεία και παράλληλα να ανατροφοδοτείται η όλη διαδικασία από στοιχεία των αποφοίτων που διευκολύνουν στην ανάδειξη συγκεκριμένων επιστημονικών ειδικοτήτων, οι οποίες υποστηρίζουν μέσα από τις αντίστοιχες δεξιότητες ορισμένες επαγγελματικές κατηγορίες και θέσεις εργασίας. Οι συγκεκριμένες υποδομές που έχουν δημιουργηθεί συνδέονται από το τρέχον έτος με τη Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στο πλαίσιο λειτουργίας της οποίας διεξάγεται έρευνα για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων.

3.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.¹

3.2.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Στο σύνολο του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών παρέχει 98 μαθήματα κορμού, τα οποία διαχωρίζονται σε 20 Υποχρεωτικά και 78 Υποχρεωτικά Επιλογής.

3.2.2. Πόσα μαθήματα ελεύθερης επιλογής προσφέρονται ;

Στο πλαίσιο του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών προσφέρονται μόνο Υποχρεωτικά Επιλογής μαθήματα, τα οποία ανέρχονται στα 78.

3.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα Υποχρεωτικά μαθήματα (20) αποτελούν το 20,4% του συνόλου των μαθημάτων, ενώ τα μαθήματα Υποχρεωτικά Επιλογής (78) αποτελούν το 79,6 % του συνόλου των μαθημάτων.

3.2.4. Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Τα μαθήματα «υποβάθρου» είναι ακριβώς τα μαθήματα γενικής θεωρητικής γνώσης, μεθοδολογίας, ξένης γλώσσας και τα παιδαγωγικής υφής. Στο σύνολό τους είναι 31 μαθήματα. Τα υπόλοιπα είναι μαθήματα «ανάπτυξης δεξιοτήτων».

¹ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.1.1 και 7.1.2.

3.2.5. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Σε έναν βαθμό η κατανομή του χρόνου επαφίεται στον χαρακτήρα του μαθήματος και στην προσέγγιση του διδάσκοντος. Σε γενικές γραμμές όμως, τα μαθήματα ισορροπούν μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων και σεμιναριακής έρευνας.

3.2.6. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος (ΕΠΣ) έχει την ευθύνη και τη συνολική εποπτεία του Προγράμματος Σπουδών, λαμβάνοντας υπόψη τους αναρτημένους στην ιστοσελίδα του Τμήματος φακέλους μαθημάτων όλων των διδασκόντων, έτσι ώστε να συντονίζεται με επάρκεια η εκπαιδευτική διαδικασία και να ελέγχεται η ύλη και το περιεχόμενο των προσφερομένων μαθημάτων προς αποφυγή πιθανών επικαλύψεων. Η ίδια η Επιτροπή διατηρώντας μια συνολική εικόνα για το Π.Σ εντοπίζει, διαπιστώνει και επισημαίνει σημεία κρίσιμα για την απρόσκοπτη εφαρμογή του Π.Σ με στόχο ποιοτικά προσφερόμενες θεματολογίες στη διδασκαλία των μαθημάτων και με γνώμονα την ενίσχυση και σε πολλές περιπτώσεις την ανανέωση της επιστημονικής γνώσης, αλλά και τις μεταβαλλόμενες συνθήκες στον επαγγελματικό τομέα για τους αποφοίτους. Για τη διευκόλυνση αυτού του έργου έχουν σχεδιασθεί ερωτηματολόγια αξιολόγησης που συμπληρώνουν οι φοιτητές, ώστε να διαπιστωθεί και από τη μεριά των διδασκομένων η συνάφεια και η συμπληρωματικότητα της διδακτέας ύλης, καθώς και η απουσία κενών στην ύλη των μαθημάτων. Παράλληλα, η Επιτροπή ελέγχει την έκταση της ύλης στο σύνολο των μαθημάτων ώστε να υπάρχει η σχετική ισορροπία και να αφομοιώνεται από τους φοιτητές.

3.2.7. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Το σύστημα αυτό εφαρμόζεται εκεί όπου κρίνεται απαραίτητο για μια κλιμακωτή και διεξοδική εισαγωγή των φοιτητών στα θεραπευόμενα γνωστικά αντικείμενα.

3.2.8. Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;

Από άλλα προγράμματα σπουδών ο αριθμός μαθημάτων που προσφέρεται είναι 4. Αντίστοιχα 4 μαθήματα προσφέρονται και σε φοιτητές άλλων προγραμμάτων σπουδών.

3.2.9. Ποιες ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;

Στο Τμήμα διδάσκεται η αγγλική γλώσσα. Τα συγκεκριμένα μαθήματα (4) είναι Υποχρεωτικά Επιλογής.

3.2. Το εξεταστικό σύστημα.

3.3.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Τρόποι αξιολόγησης είναι οι γραπτή εξέταση, η γραπτή εργασία, ο συνδυασμός των δύο παραπάνω τρόπων, η προφορική εξέταση και η σεμιναριακή εργασία.

3.3.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Οι φοιτητές μπορούν να δουν τα γραπτά και τις εργασίες τους αν θεωρούν ότι αδικήθηκαν.

Τα αποτελέσματα αναρτώνται στην γραμματεία και την ιστοσελίδα του τμήματος

3.3.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Εκτός από την εσωτερική αξιολόγηση που επαφίεται στην ακαδημαϊκή συζήτηση εντός του Τμήματος, και οι φοιτητές συμμετέχουν στην αξιολόγηση των μαθημάτων και επομένως και της εξεταστικής διαδικασίας.

3.3.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Η ανάθεση της πτυχιακής εργασίας γίνεται αυστηρά στο πλαίσιο του γνωστικού αντικειμένου που θεραπεύει ο εκάστοτε διδάσκων. Εξασφαλίζεται η πρωτοτυπία της σχετικής έρευνας κυρίως μέσα από τον έλεγχο των ηλεκτρονικών πηγών για να διασφαλιστεί η σωστή χρήση πηγών, διαδικτύου και η ακαδημαϊκή δεοντολογία. Η τριμελής επιτροπή της πτυχιακής εργασίας ελέγχει το παραγόμενο έργο και επιτρέπει την υποστήριξή της. Η υποστήριξη γίνεται δημόσια και η ηλεκτρονική μορφή της εργασίας κατατίθεται ως πηγή αναφοράς στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

3.3.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;

Οι προδιαγραφές ποιότητας απορρέουν από τον ενδελεχή έλεγχο των προϋποθέσεων συγγραφής της πτυχιακής εργασίας. Το Τμήμα επεξεργάστηκε λεπτομερή οδηγό τήρησης των ακαδημαϊκών προδιαγραφών κατά την εκπόνηση των πτυχιακών εργασιών, που θα τον αναρτήσει στην ιστοσελίδα του ΠΠΣ.

3.4. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών.

3.4.1.Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών στο πλαίσιο των διαλέξεων δεν υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό. Ωστόσο αυξημένη συμμετοχή υπάρχει στο πλαίσιο άλλων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, όπως τα διεθνή συνέδρια και οι ημερίδες.

3.4.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών, η οποία εναλλάσσεται ανάλογα με την ακαδημαϊκή χρονιά. (2007-2008, αριθμός 12), (2008-2009, αριθμός 6), (2009-2010, αριθμός 1)

3.4.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Ο αριθμός των μαθημάτων που διδάσκονται σε ξένη γλώσσα είναι 2 και αφορούν στην ορολογία της Κοινωνιολογίας στην αγγλική.

3.4.4. Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας Erasmus.

3.4.5. Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Πλήθος συμφωνιών διμερούς συνεργασίας με Ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού έχουν υπογραφεί. Ενδεικτικά αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας συμφωνιών διμερούς συνεργασίας
University of Bologna
University of Montpellier I
University of Montpellier II

University of Montpellier III
New Bulgarian University
University of Nottingham
University of Norwich
Queens University, Belfast
University of Candize
University of Cyprus
University of Humboldt
University of Strasburg
University of Gratz
University of Urbino
University of Geneva
University of Lyon III
University of Ege
Euro Mediterranean University
Paidagogical University of Krakow

3.4.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Στο πλαίσιο εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, μέλος ΔΕΠ (2006) έχει βραβευθεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για επιστημονική και κοινωνική συνεισφορά υπέρ των Αιτούντων Άσυλο και των Προσφύγων.

3.4.7. Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011.

3.4.8. Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του ECTS;

Δεν υπάρχουν ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του ECTS.

3.5. Πρακτική άσκηση των φοιτητών.

3.5.1. Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Η Πρακτική Άσκηση αποτελεί ένα σημαντικό και αναπόσπαστο πλέον μέρος της Ανώτατης Εκπαίδευσης, καθώς ενισχύει τη σύνδεση της θεωρητικής εκπαίδευσης με την πράξη και τις εφαρμογές επιστημονικών εξειδικεύσεων, το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχει εντάξει την οργάνωση και τη λειτουργία του μαθήματος αυτού στο Πρόγραμμα Σπουδών του. Στόχος είναι το μάθημα αυτό να συμβάλλει τόσο στην καλύτερη αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων που αποκτούν οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, όσο και στην ευκολότερη και επωφελέστερη ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Στο Τμήμα εφαρμόζεται από το 2002 ο θεσμός της πρακτικής άσκησης και το μάθημα της πρακτικής άσκησης προσφέρεται ως υποχρεωτικό επιλογής.

3.5.2. Αν η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική, ποιο ποσοστό των φοιτητών την επιλέγει; Πώς κινητοποιείται το ενδιαφέρον των φοιτητών;

Με απόφαση της Γ.Σ του Τμήματος Κοινωνιολογίας υπάρχουν προϋποθέσεις και κριτήρια για την επιλογή του μαθήματος, όπως : απαιτούμενες μονάδες, 60 για τους φοιτητές του 5ου εξαμήνου, και 90 για τους φοιτητές του 7ου εξαμήνου. Το ποσοστό συμμετοχής είναι υψηλό. Το ενδιαφέρον είναι μεγάλο και ενισχύεται από την χρηματοδότηση της συμμετοχής των φοιτητών μέσω εγκεκριμένου προγράμματος που υποβλήθηκε από τους υπευθύνους καθηγητές του μαθήματος της Πρακτικής. Το Τμήμα επικοινωνεί με εταιρείες και οργανισμούς που προσφέρουν θέσεις εργασίας, οι οποίες αξιολογούνται ως προς τη συνάφεια τους με το αντικείμενο σπουδών και ανακοινώνονται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες. Η προθεσμία δηλώσεως ενδιαφέροντος είναι μέχρι τον Απρίλιο κάθε ακαδημαϊκού έτους, ενώ η πρακτική άσκηση ξεκινά συνήθως το καλοκαίρι και έχει διάρκεια 2 μήνες. Αναφορικά με τον εσωτερικό κανονισμό το Τμήμα έχει ορίσει επιτροπή πρακτικής άσκησης που αποτελείται από 2 μέλη ΔΕΠ τα οποία συντονίζουν την όλη διαδικασία σε συνεργασία με τους φορείς που συμμετέχουν και με το Υπουργείο Παιδείας. Σε κάθε φοιτητή και φοιτήτρια που εκπονεί πρακτική άσκηση ανατίθεται ένας επιβλέπων καθηγητής από το δυναμικό του Τμήματος.

3.5.3. Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Η πρακτική άσκηση δεν είναι υποχρεωτική.

3.5.4. Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη πτυχίου και κάθε φοιτητής μπορεί να έχει μια φορά συμμετοχή κατά τη διάρκεια των σπουδών του. Η επιλογή αυτή που γίνεται σε υποψήφιους για Πρακτική Άσκηση φοιτητές του 5ου και του 7ου εξαμήνου διενεργείται από επιτροπή με συγκεκριμένα κριτήρια επιλογής, όπως οι αποδόσεις του και συγκέντρωση αριθμού διδακτικών μονάδων έως την περίοδο υποβολής αίτησης συμμετοχής, την προηγούμενη εμπειρία του σε εφαρμογές της επιστήμης καθώς και οι δεξιότητες που κρίνεται ότι μπορούν να αναπτυχθούν. Στη συνέχεια αποστέλλονται οι επιστολές συνεργασίας στους φορείς, οι οποίοι έχουν επιδείξει ενδιαφέρον στο παρελθόν, αλλά και σε νέους φορείς με τις οποίες διευκρινίζονται οι στόχοι του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης, ενώ παράλληλα επιχειρείται να προδιαγραφεί το προφίλ της απασχόλησης των φοιτητών σε συνεργασία με τον επόπτη στους χώρους εργασίας. Η πλήρης οργάνωση της Πρακτικής άσκησης υπάρχει στην ιστοσελίδα του Τμήματος στο

φάκελο του μαθήματος καθώς και ο εσωτερικός κανονισμός. Η διάρκειά της είναι 2 μήνες και διεξάγεται κάθε θερινό εξάμηνο, τους μήνες Ιούλιο—Αύγουστο.

3.5.5. Ποιες είναι οι κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών;

Η ελληνική πραγματικότητα δεν ευνοεί μέχρι σήμερα την απασχόληση των κοινωνιολόγων στον ιδιωτικό τομέα. Ακόμη και σε φορείς με σαφή κοινωνικό προσανατολισμό η απασχόληση των κοινωνιολόγων είναι περιορισμένη. Φορείς όπως είναι η περιφερειακή και η τοπική αυτοδιοίκηση, η κεντρική διοίκηση, ή ακόμη και κοινωνικοί φορείς δεν απασχολούν ή απασχολούν πολύ περιορισμένο αριθμό κοινωνιολόγων. Ταυτόχρονα η απασχόληση των κοινωνιολόγων είναι συνήθως σε διοικητικές εργασίες. Κύριος στόχος του Πρακτικής άσκησης είναι να ενισχύσει καταρχήν την απασχόληση στους φορείς με κοινωνικό προσανατολισμό συμβάλλοντας παράλληλα στην αλλαγή του προφίλ της απασχόλησης από διοικητικό σε περισσότερο κοινωνιολογικό. Για να γίνει ένας τέτοιος στόχος κατορθωτός επιδιώκεται η ουσιαστική συμβολή του Πανεπιστημίου στη διαμόρφωση, σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς ενός προγράμματος απασχόλησης. Επομένως, ένας από τους κεντρικούς στόχους του συγκεκριμένου προγράμματος είναι να συμβάλει και στη δημιουργία ζήτησης μέσα από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση πρωτότυπων προγραμμάτων απασχόλησης σε συνεργασία με παραγωγικούς φορείς. Η διαδικασία ανεύρεσης φορέων απασχόλησης αξιοποιεί επίσης τις δυνατότητες και τις προσβάσεις του Πανεπιστημίου στην τοπική κοινωνία ώστε να την ευαισθητοποιήσει μέσα από κατάλληλες επαφές και εκδηλώσεις. Στην παρούσα φάση και ενώ το πρόγραμμα χρηματοδότησης των φοιτητών έχει εγκριθεί εδώ και δύο έτη δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία πρόσληψης δύο προβλεπόμενων θέσεων συνεργατών με δεσμευμένους από το πρόγραμμα πόρους. Το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει το Τμήμα στην οργάνωση της πρακτικής άσκησης εξακολουθεί να είναι η βραδύτητα της έγκρισης σχετικών δραστηριοτήτων από το Υπουργείο Παιδείας για τις υπό ανάληψη θέσεις και γενικότερα οι ισχύουσες γραφειοκρατικές και χρονοβόρες διαδικασίες. Έτσι, οι φοιτητές και φοιτήτριες αναγκάζονται να συμμετέχουν σε πρακτική άσκηση που δεν έχει οριστικοποιηθεί επισήμως και προφανώς αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της αβεβαιότητας και της καθυστέρησης της καταβολής της σχετικής προβλεπόμενης αποζημίωσής τους. Επιπρόσθετα, ο χρόνος εκπόνησης της πρακτικής άσκησης είναι μόλις 2 μήνες, τη στιγμή που στα ΤΕΙ ο αντίστοιχος χρόνος είναι 6 μήνες. Οι συμμετέχοντες φοιτητές και φοιτήτριες δεν έχουν την ευκαιρία της πλήρους ανάπτυξης δεξιοτήτων, αφού ο μικρός χρόνος αναγκάζει και τον εργοδότη να μην αφοσιωθεί πλήρως στην εκπαίδευση του ασκούμενου. Επιπλέον η απόσταση της έδρας του Τμήματος από τους φορείς που παρέχουν σχετικές θέσεις εργασίας αποτελεί ένα από τα πρόσθετα προβλήματα για την αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού

3.5.6. Σε ποιες ικανότητες εφαρμογής γνώσεων στοχεύει η πρακτική άσκηση; Πόσο ικανοποιητικά κρίνετε τα αποτελέσματα; Πόσο επιτυχής είναι η εξοικείωση των ασκούμενων με το περιβάλλον του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Η πρακτική άσκηση στοχεύει πρωταρχικά στην ανάπτυξη του πνεύματος συνεργασίας, της δημιουργικότητας και της άμιλλας στον απαιτητικό εργασιακό χώρο. Εκτός αυτών όμως η πρακτική άσκηση στοχεύει στην ικανότητα ενός Κοινωνιολόγου να εφαρμόσει με ορθό και αποτελεσματικό τρόπο τις γνώσεις του στην κοινωνική επιστήμη και έρευνα. Τα αποτελέσματα κρίνονται ως επιτυχημένα, αν κρίνουμε από το βαθμό αποδοχής της πρακτικής από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, αλλά και από τη συμμετοχή φορέων σε όλη την ελληνική επικράτεια και σε ορισμένες περιπτώσεις και στο εξωτερικό, όπως και από την τοπική κοινωνία. Σε όλες τις περιπτώσεις πρακτικής άσκησης, οι συμμετέχοντες ενσωματώθηκαν ομαλά στο νέο τους εργασιακό περιβάλλον και αποχώρησαν στη λήξη της πρακτικής αφήνοντας τις πλέον θετικές εντυπώσεις στους προσωρινούς συνάδελφούς τους.

3.5.7. Συνδέεται το αντικείμενο απασχόλησης κατά την πρακτική άσκηση με την εκπόνηση πτυχιακής / διπλωματικής εργασίας;

Σε ένα μέτριο βαθμό οι πτυχιακές εργασίες που αναλαμβάνονται από τους φοιτητές συνδέονται με την εργασιακή εμπειρία τους στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης, δεδομένου ότι η χρονική διάρκεια της τελευταίας είναι σύντομη και συνήθως δεν μπορούν να θεμελιωθούν οι ακαδημαϊκές προϋποθέσεις για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας

3.5.8. Δημιουργούνται με την πρακτική άσκηση ευκαιρίες για μελλοντική απασχόληση των πτυχιούχων;

Είναι μια παράμετρος που πάντα επισημαίνεται στις συνεργασίες με τους φορείς. Στην κατεύθυνση αυτή προσβλέπει και ο σχεδιασμός του προγράμματος πρακτικής άσκησης, καθώς πολλοί από τους φοιτητές ασκούνται σε φορείς των τόπων κατοικίας τους, στους οποίους επιστρέφουν μετά τη φοίτησή τους και αναζητούν εργασία. Στο πλαίσιο αυτό η εμπειρία τους από την πρακτική άσκηση, αλλά και η συνεχής υποστήριξη που τους παρέχεται τους διευκολύνει στην αναζήτηση αυτή. Αρκετές είναι και οι περιπτώσεις που οι φοιτητές βρίσκουν εργασίες στους φορείς, στους οποίους έχουν ασκηθεί.

3.5.9. Έχει αναπτυχθεί δίκτυο διασύνδεσης του Τμήματος με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή παραγωγικούς φορείς με σκοπό την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

Έχει αναπτυχθεί και διευρύνεται βάση δεδομένων με τους συνεργαζόμενους φορείς. Με την υλοποίηση του προτεινόμενου Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης παγιώνεται η ουσιαστική σύνδεση της εκπαιδευτικής διαδικασίας με τις απαιτήσεις – ανάγκες του εξωτερικού Επιχειρησιακού / Επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα από μια διαδικασία ανάδρασης, ενώ διευρύνονται και διατηρούνται μόνιμες σχέσεις συνεργασίας με τους φορείς της αγοράς εργασίας και ιδιαίτερα με αυτούς, των οποίων τα επαγγελματικά αντικείμενα παρουσιάζουν συνάφεια με τις επιστημονικές ειδικότητες που αναπτύσσονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτό θα υποστηριχθεί η ανάπτυξη, λειτουργία και συνεχής ενημέρωση του δικτυακού τόπου της Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος, μέσω του οποίου θα παρέχεται ενημέρωση / πληροφόρηση για το σύνολο των σχετικών δραστηριοτήτων, θα αναρτώνται ανακοινώσεις και ενημερωτικό υλικό για την Πρακτική Άσκηση, θα παρουσιάζονται αποτελέσματα των υλοποιούμενων παρεμβάσεων κλπ. Ο δικτυακός τόπος της Πρακτικής Άσκησης του Τμήματος συνδέεται και με τη δικτυακή πύλη του ΔΑΣΤΑ. Επίσης, προγραμματίζεται η ταυτόχρονη ανάπτυξη / αναβάθμιση και λειτουργία πληροφοριακού συστήματος που θα αφορά τη συγκέντρωση και την καταχώρηση στοιχείων που αφορούν στην εκδήλωση ενδιαφέροντος των παραγωγικών φορέων και οργανισμών για την απασχόληση φοιτητών, αλλά και των φοιτητών που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν την Πρακτική τους Άσκηση, καθώς και στοιχείων υλοποίησης των προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης, με σκοπό τη συστηματική παρακολούθηση, τη διαμόρφωση κατάλληλων δεικτών, τη βελτίωση της υλοποίησης και την αξιολόγηση του προγράμματος. Το πληροφοριακό αυτό σύστημα θα ενταχθεί πλήρως, ως διακριτό υποσύστημα, στο ενιαίο πληροφοριακό σύστημα του ΔΑΣΤΑ. Μέσω της ένταξης αυτής, προβλέπεται το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης να έχει πλήρη και αμφίδρομη πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων του ΔΑΣΤΑ (στοιχεία παραγωγικών φορέων / φοιτητών, παρακολούθηση δεικτών κλπ.), με αποτέλεσμα την αποφυγή άσκοπων επικαλύψεων.

3.5.10. Ποιες πρωτοβουλίες αναλαμβάνει το Τμήμα προκειμένου να δημιουργηθούν θέσεις απασχόλησης φοιτητών (σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο);

Υπάρχει ολοκληρωμένος σχεδιασμός δημιουργίας θέσεων απασχόλησης. Για την ολοκλήρωση των ενεργειών διασύνδεσης με την αγορά εργασίας έχει προβλεφθεί, κατόπιν σχετικών ενεργειών και επαφών, συνεργασία με φορείς πρακτικής άσκησης οι οποίοι δεσμεύονται να απασχολήσουν αριθμό φοιτητών στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος. Βασικό κριτήριο για επιλεγμένες διαμεσολαβητικές ενέργειες αποτελεί η συνάφεια των δραστηριοτήτων των δομών και των επιχειρήσεων. Όσον αφορά τα εχέγγυα για

τη απρόσκοπτη ολοκλήρωση του προγράμματος έχει προβλεφθεί η σύσταση μιας διαρκούς επιτροπής Παρακολούθησης η οποία ασκεί έλεγχο στις ενέργειες του προγράμματος.

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων του Π.Π.Α. είναι η συμμετοχή σημαντικού αριθμού φορέων και επιχειρήσεων και η προσφορά θέσεων πρακτικής άσκησης. Απαιτείται κατά συνέπεια συστηματική προσπάθεια για την επέκταση, διατήρηση και εμπάθυνση των σχέσεων συνεργασίας με τους φορείς και της επιχειρήσεις του κλάδου. Οι δράσεις αυτού του πακέτου εργασίας θα στοχεύουν στην βελτίωση των σχέσεων και στην εδραίωση των συνεργασιών με τις ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις που ήδη συνεργάζονται με το Τμήμα και υποστηρίζουν το πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης, αλλά και στην διεύρυνση του αριθμού των συνεργασιών με επιχειρήσεις που για αντικειμενικούς ή υποκειμενικούς λόγους δεν είχαν μέχρι σήμερα συμμετάσχει.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται:

- Βελτίωση του υφιστάμενου μηχανισμού εύρεσης θέσεων πρακτικής άσκησης
- Διεύρυνση της βάσης δεδομένων επιχειρήσεων του πληροφοριακού συστήματος
- Επικοινωνία για εξεύρεση νέων φορέων υποδοχής και θέσεων πρακτικής άσκησης
- Υπογραφή πρωτοκόλλων συνεργασίας με νέους φορείς υποδοχής

Επισημαίνεται ότι μέλημά μας δεν θα είναι μόνο η εξασφάλιση συνεργασιών με επαρκή αριθμό φορέων αλλά και η ανεύρεση θέσεων σε αντικείμενα που προσεγγίζουν καλύτερα την κατεύθυνση σπουδών των ασκούμενων. Το ενδιαφέρον δηλαδή δεν θα εστιάζεται μόνο στον αριθμό των θέσεων πρακτικής άσκησης αλλά και στην ανάγκη των φοιτητών να ασκηθούν σε θέσεις σχετικές με το αντικείμενο ενδιαφέροντός τους και την κατεύθυνση που ακολουθούν.

Ακόμα, θα υποστηριχθεί η δημιουργία αντίστοιχων μηχανισμών διασύνδεσης με Πανεπιστήμια, παραγωγικούς φορείς, οργανισμούς και φορείς απασχόλησης άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να προσφέρεται στους φοιτητές η δυνατότητα εκτέλεσης Πρακτικής Άσκησης σε αυτές τις χώρες. Μια τέτοια εμπειρία μπορεί να αποβεί πολύ θετική, καθώς τους δίνει μια ευρύτερη εικόνα για τις συνθήκες της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και τους διευκολύνει στην απόφαση συνέχισης των σπουδών τους ή και εύρεσης εργασίας στο εξωτερικό.

Με στόχο τη βέλτιστη οργάνωση και αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης, θα επιδιώκεται η συνεχής συνεργασία του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, τόσο με το Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου όσο και με τα Γραφεία Πρακτικής Άσκησης άλλων Πανεπιστημίων στα οποία λειτουργούν ομοειδή Τμήματα, με στόχο την ανάπτυξη κοινών εργαλείων κλπ. και την υποβοήθηση της Πρακτικής Άσκησης εκτός του τόπου έδρας του Τμήματος ή/και του τόπου διαμονής του εκάστοτε φοιτητή.

Επίσης θα επιδιωχθεί η συνεργασία με τα σχετικά με το αντικείμενο σπουδών του Τμήματος κλαδικά όργανα (π.χ. ΣΕΒ, ΤΕΕ κλπ.) με στόχο την ποιοτική βελτίωση και την υποστήριξη της υλοποίησης προγραμμάτων Πρακτικής Άσκησης, τη χάραξη κατευθυντηρίων γραμμών για τις συμφωνίες και τις υποχρεώσεις, τη μεθοδολογία, τον τρόπο χρηματοδότησης, το χρονοδιάγραμμα, την επίβλεψη των ασκούμενων, τη μεθοδολογία παρακολούθησης στο χώρο της πρακτικής άσκησης κλπ.

3.5.11. Υπάρχει στενή συνεργασία και επαφή μεταξύ των εκπαιδευτικών / εφοπτών του Τμήματος και των εκπροσώπων του φορέα εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης;

Στο χρονικό αυτό διάστημα πραγματοποιούνται όλες οι προπαρασκευαστικές διαδικασίες για την οργάνωση του Προγράμματος και γίνονται όλες οι αναγκαίες επαφές με τους υπεύθυνους συντελεστές στο Πρόγραμμα. Μετά τις επίσημες απαντήσεις των φορέων δημοσιοποιείται στους φοιτητές ο κατάλογος με τους φορείς, και οι φοιτητές υποβάλλουν αίτηση στο γραφείο Πρακτικής Άσκησης και εκδηλώνουν την προτίμησή τους για κάποιες θέσεις. Όταν ολοκληρωθούν οι αιτήσεις οι υπεύθυνοι Καθηγητές κάνουν την επιλογή των φοιτητών, ενώ για κάθε φοιτητή που συμμετέχει στην Πρακτική Άσκηση ορίζεται επιβλέπων Καθηγητής γνωστικού αντικείμενου σχετικού με το χαρακτήρα της θέσης. Σημειώνεται, ότι οι Καθηγητές

δηλώνουν ποια θέματα επιθυμούν να επιβλέψουν μετά από ενημέρωσή τους για τις θέσεις στις οποίες τοποθετούνται οι φοιτητές και συμμετέχουν στο μάθημα πρακτικής άσκησης ενημερώνοντας, ο καθένας για το γνωστικό του αντικείμενο και τον τομέα ευθύνης του τους φοιτητές. Στη συνέχεια ο φορέας της Πρακτικής Άσκησης ενημερώνεται για τα ονόματα του φοιτητή και του επιβλέποντος Καθηγητή και επικοινωνεί μαζί τους για να οριστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια το έργο που θα παραχθεί στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης, ενώ ταυτόχρονα ορίζεται επιβλέπων που θα παρακολουθεί την Πρακτική Άσκηση του φοιτητή.

Ο στόχος αυτής της άμεσης και στενής συνεργασίας είναι η πρόληψη προβλημάτων που ενδεχομένως μπορεί να προκύψουν. Με σύντομες διαδικασίες γίνεται γνωστή η πρόοδος των εργασιών, το αντικείμενο της παρεχόμενης θέσης, συζητούνται τυχόν μεταβολές ώστε να γίνει ελκυστικότερη και σχετικότερη με το αντικείμενο σπουδών και να επιτευχθούν αμεσότερα οι στόχοι της πρακτικής. Σημαντικό επίσης στοιχείο για την επιτυχία του προγράμματος είναι η προδιαγραφή του προφίλ της απασχόλησης του φοιτητή σε συνεργασία με τον επόπτη στους χώρους εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, στις αρχές Ιουλίου οι φοιτητές τοποθετούνται στις θέσεις εργασίας που έχουν προβλεφθεί και μαζί τους έχουν την έντυπη «Φόρμα Αξιολόγησης Φοιτητή», την οποία συμπληρώνει ο φορέας Πρακτικής Άσκησης. Τον Σεπτέμβριο – Οκτώβριο οι φοιτητές επιστρέφουν στο γραφείο Πρακτικής Άσκησης και υποβάλλουν συμπληρωμένη από τον φορέα τη Φόρμα Αξιολόγησης του φοιτητή και μία βεβαίωση για το χρονικό διάστημα που ασκήθηκε ο φοιτητής. Οι φοιτητές, μετά από σύντομο χρονικό διάστημα υποβάλλουν στον επιβλέποντα Καθηγητή εργασία για την Πρακτική Άσκηση που ολοκλήρωσαν. Ο επιβλέπων Καθηγητής αξιολογεί την εργασία και ενημερώνει σχετικά τη Γραμματεία της Πρακτικής Άσκησης. Οι υπεύθυνοι της Γραμματείας συλλέγουν κατόπιν όλα τα έντυπα και τις βαθμολογίες και αποστέλλουν τη συνολική βαθμολογία όλων των φοιτητών στη Γραμματεία του Τμήματος. Μετά την ολοκλήρωση της Πρακτικής Άσκησης διοργανώνεται Ημερίδα του Τμήματος, όπου και παρουσιάζονται επιλεγμένες εργασίες.

3.5.12. Υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απαιτήσεις για τη συνεργασία του Τμήματος με τους φορείς εκτέλεσης της πρακτικής άσκησης; Ποιες;

Η δράση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της συνολικής οργάνωσης του μαθήματος Πρακτικής Άσκησης. Για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των φοιτητών ώστε να αποκτήσουν ικανές πρακτικές γνώσεις συναφείς προς το γνωστικό τους αντικείμενο και τις οποίες να αξιοποιήσουν μελλοντικά σε συγκεκριμένες θέσεις εργασίας αναπτύσσεται και διατηρείται εδώ και εννέα έτη σταθερή συνεργασία με τους επιλεγμένους φορείς, έτσι όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Επίσης, πολλοί από τους φορείς πρακτικής άσκησης εκδηλώνουν το ενδιαφέρον να χρηματοδοτήσουν την εργασία των ασκούμενων στους χώρους τους. Για την υλοποίηση των δράσεων αυτών έχει προβλεφθεί η έγκαιρη επικοινωνία με τους φορείς και η διαρκής ετοιμότητα του Γραφείου Πρακτικής άσκησης. Οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συνεργασιών έχουν να κάνουν κυρίως με την πρόθεση των υπευθύνων των φορέων να τηρήσουν τους όρους συμμετοχής και κυρίως τη δέσμευση για την ανάθεση καθηκόντων στους φοιτητές σε τομείς που διαπιστωμένα διασφαλίζουν τη συνάφεια με τα επιστημονικά/γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος, αλλά και ευρύτερα, με επαγγελματικές ειδικότητες στον κορμό της κοινωνικής επιστήμης. Σε κάθε περίπτωση οι προϋποθέσεις που θέτει το Τμήμα αποσκοπούν στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας της πρακτικής άσκησης σε συνδυασμό με την κατάλληλη επιλογή συνεργαζόμενων φορέων, έτσι ώστε να διατηρείται το ενδιαφέρον των ασκούμενων φοιτητών και να είναι εφικτή η προστιθέμενη αξία των πρακτικών γνώσεων που συμπληρώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.

3.5.13. Πώς παρακολουθούνται και υποστηρίζονται οι ασκούμενοι φοιτητές;

Η υλοποίηση του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης ολοκληρώνεται με τη συστηματική παρακολούθησή του, μέσω μηχανισμών επίβλεψης ως προς την προσφερόμενη ποιότητα για τον ίδιο το φοιτητή και κατ'επέκταση για το Τμήμα. Η μέθοδος παρακολούθησης και εποπτείας του προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης είναι η ακόλουθη: Το σύστημα παρακολούθησης και μέτρησης των αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης είναι κοινό για όλους τους φορείς και όλους τους ασκούμενους φοιτητές ώστε να προκύπτουν συγκρίσιμα αποτελέσματα. Η παρακολούθηση βασίζεται σε ορισμένα εργαλεία που διασφαλίζουν την συστηματική καταγραφή της πορείας της Πρακτικής Άσκησης, όπως αυτή αποτυπώνεται από τη γνώμη των συντελεστών της, δηλαδή των φορέων και των φοιτητών. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την καταγραφή είναι μεταξύ των άλλων Ερωτηματολόγια και Συνεντεύξεις, τα οποία τυγχάνουν σχετικής επεξεργασίας. Γίνεται επίσης συστηματική καταγραφή των φοιτητών και των εργοδοτών που έδειξαν ενδιαφέρον και όσων τελικά συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Για τη διαχρονική παρακολούθηση του προγράμματος που θα επιτρέψει και την εξαγωγή συμπερασμάτων μακράς διάρκειας προβλέφθηκε η αναβάθμιση της υπάρχουσας βάσης δεδομένων, που θα περιλαμβάνει εκτός από τα παραπάνω και στοιχεία για την πορεία των ασκούμενων στους χώρους εργασίας, τα προβλήματα που πιθανόν θα προκύψουν και η εξατομικευμένη παρέμβαση των υπευθύνων του τμήματος που συμμετέχουν στο πρόγραμμα για την επίλυση των προβλημάτων αυτών. Παράλληλα θα καθιερωθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που περιλαμβάνει τις επαφές με τους εργοδοτικούς φορείς, τον συμβουλευτικό ρόλο των υπευθύνων του Τμήματος σχετικά με θέματα που αφορούν την ευρύτερη συνεργασία με τους φορείς αυτούς.

Συγκεκριμένα η μέθοδος παρακολούθησης συνίσταται στους εξής τομείς:

1. Άμεση επικοινωνία με τον εκάστοτε Επόπτη του φορέα και τακτική αναφορά εξέλιξης της Πρακτικής Άσκησης μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον ασκούμενο.
2. Δημιουργία διαδικτυακού τόπου, ούτως ώστε να υπάρχει άμεση και διαδραστική επικοινωνία Ασκούμενων με τον Υπεύθυνο της Πρακτικής Άσκησης αλλά και να δημιουργηθεί ένας χώρος άμεσης μεταφοράς εμπειριών και προβλημάτων.
3. Εξέλιξη και αναβάθμιση υπάρχοντος συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης το οποίο θα συνίσταται στα εξής:
  - Α) Διακρίβωση και αποτύπωση του περιγράμματος σύμφωνα με το οποίο αναλαμβάνονται από τους ασκούμενους φοιτητές συγκεκριμένες αρμοδιότητες, για την περαίωση των καθηκόντων στην συγκεκριμένη θέση Πρακτικής Άσκησης.
  - Β) Διαπίστωση συνάφειας της προσφερόμενης θέσης με τα Κοινωνιολογικά γνωστικά αντικείμενα του προγράμματος Σπουδών του τμήματος Κοινωνιολογίας, ώστε να διασφαλιστεί η αντιστοίχιση ανάμεσα στα προσφερόμενα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας των θέσεων του φορέα.
  - Γ) Δημιουργία δομημένων ερωτηματολογίων τα οποία θα συμπληρώνονται στο τέλος της διαδικασίας Πρακτικής άσκησης, τα οποία θα την αξιολογούν και θα ενισχύονται από τη δημιουργία δυναμικής βάσης δεδομένων [SPSS] με στατιστικά αποτελέσματα.
  - Δ) Κατάθεση Τελικής Έκθεσης τόσο από τους Επόπτες της Πρακτικής Άσκησης με αναλυτική αναφορά Αρμοδιοτήτων και επίδοσης των ασκούμενων, όσο και από τους τελευταίους με αναλυτική αναφορά Έργου και αξιολόγησης του Φορέα άσκησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α. 4 Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή»

Α.4.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. είναι η εκπαίδευση επιστημόνων, ερευνητών/τριών και στελεχών κοινωνικών οργανώσεων, ΟΤΑ, ΜΚΟ, Ινστιτούτων και επιχειρήσεων του κοινωνικού χώρου στους κρίσιμους τομείς της κοινωνικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον το ΠΜΣ στοχεύει στην απόκτηση ειδικών γνώσεων στη θεωρία και μεθοδολογία της κοινωνικής έρευνας και κυρίως των τεχνικών και των αναλυτικών εργαλείων της, που θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο του ΠΜΣ για α) τη μελέτη και επιστημονική εμβάθυνση των θεωρητικών και εφαρμοσμένων πεδίων ανάπτυξης πολιτικών στους παραπάνω τομείς σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και β) την επιστημονική επεξεργασία και το σχεδιασμό προτάσεων παρεμβατικής κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής με την αξιοποίηση κεφαλαίου γνώσεων από την κοινωνική επιστήμη και την αξιολόγηση κοινωνικών δεδομένων έρευνας. Οι στόχοι του προγράμματος αφορούν αρχικά στην εξοικείωση των εκπαιδευομένων στους θεματικούς άξονες: κοινωνικής οργάνωσης, κοινωνικών ανισοτήτων και κοινωνικού αποκλεισμού, πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής ανάπτυξης, παραβατικότητας και αντεγκληματικής πολιτικής. Οι θεματικοί αυτοί άξονες αναλύονται σε βάθος στις θεωρητικές και εφαρμοσμένες τους πτυχές και οργανώνεται για κάθε έναν άξονα το αντίστοιχο ερευνητικό πρόγραμμα, στο οποίο εντάσσονται μελέτες και έρευνες, πολλές από τις οποίες μπορούν να αποτελέσουν και τίτλο Μεταπτυχιακών Εργασιών. Για την εμπέδωση του αναλυτικού και συνθετικού χαρακτήρα του ΠΜΣ καθώς και της σύνδεσης του θεωρητικού με τον ερευνητικό και εφαρμοσμένο κύκλο μαθημάτων οι στόχοι αναφέρονται περρεταίρω:

α. Στην προαγωγή εκπαίδευσης σε γνώσεις αναφορικά με τους θεματικούς άξονες που αναλύθηκαν παραπάνω αλλά και σε δεξιότητες μεθοδολογικού σχεδιασμού, κοινωνικής ανάλυσης και διεξαγωγής εφαρμοσμένης κοινωνικής έρευνας στα θεματικά πεδία. Η εκπαίδευση αυτή περιλαμβάνει την ακριβή διατύπωση ερευνητικών ερωτημάτων και υποθέσεων, απόρροια μιας εμπειριστατωμένης θεωρητικής εμβάθυνσης στα θεματικά πεδία, την ανάπτυξη ερευνητικού σχεδίου και ερευνητικών τεχνικών, τη διαδικασία συλλογής δεδομένων, την ποιοτική και ποσοτική τους επεξεργασία και, τέλος τη συγγραφή των αποτελεσμάτων, ορισμένα από τα οποία μπορούν να δημοσιεύονται μετά από συνεργασία των διδασκόντων.

β. Στην προώθηση προσεγγίσεων που γεφυρώνουν τη θεωρία με την εμπειρική έρευνα εξασφαλίζοντας την θεωρητική εμβάθυνση και την εμπειρικά τεκμηριωμένη διαμόρφωση πολιτικών κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης.

γ. Στην εκπαίδευση σε εξειδικευμένες τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων με κύριο προσανατολισμό τη δευτερογενή ανάλυση δεδομένων και την έρευνα δράσης.

δ. Στην εφαρμογή των παραπάνω δεξιοτήτων στο σχεδιασμό, την οργάνωση και τη διαχείριση προγραμμάτων κοινωνικής ανάπτυξης αλλά και στη διαμόρφωση νέων πολιτικών ευρωπαϊκής, εθνικής και περιφερειακής διακυβέρνησης.

ε. Στην επεξεργασία προτάσεων εναλλακτικών μοντέλων κοινωνικής ανάπτυξης, βασισμένα στις τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες, με στόχο την προώθηση της κοινωνικής και οικονομικής ενσωμάτωσης κοινωνικά ευάλωτων ομάδων και τη μείωση κινδύνων για κοινωνική περιθωριοποίηση».

A.4.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; ΝΑΙ Πόσο αποτελεσματικές είναι; Είναι αποτελεσματικές καθώς διενεργούνται με συστηματικό τρόπο και με εργαλεία ερωτηματολόγια) σε κάθε εξαμήνο, που τα συμπληρώνουν οι φοιτητές.

Η συντονιστική επιτροπή του ΜΠΣ σε πρώτο επίπεδο και σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης, σε δεύτερο επίπεδο σε ετήσια βάση, συνιστούν τα αρμόδια όργανα που ασκούν τις διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του ΜΠΣ στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας. Στις διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής συμβάλλει εξίσου η συστηματική διαδικασία αξιολόγησης από τους φοιτητές, η οποία διενεργείται στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου με τη συμπλήρωση 9 ερωτηματολογίων, στοχεύοντας στην αξιολόγηση του διδακτικού έργου και των διδασκόντων, καθώς και η διάδραση των διδασκόντων του ΜΠΣ με άλλους διδάσκοντες και Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

A.4.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η διαδικασία αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση ως αρμοδιότητα της συντονιστικής επιτροπής του ΜΠΣ και της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης. Ο συστηματικός τρόπος διενέργειας της διαδικασίας την καθιστά αποτελεσματική, τόσο ως προς την αναβάθμιση του περιεχομένου των προσφερόμενων μαθημάτων σύμφωνα με τις επιστημονικές εξελίξεις στο αντικείμενο που θεραπεύει όσο και ως προς την ανταπόκριση του προγράμματος στην αγορά εργασίας. Στην αποτελεσματικότητα της διαδικασίας συνεισφέρει ιδιαίτερα η εξαμηνιαία αξιολόγηση από τους φοιτητές και η επεξεργασία των αποτελεσμάτων αυτής. Στο πλαίσιο της πενταετούς λειτουργίας του ΜΠΣ έχουν πραγματοποιηθεί 2 βασικές αναθεωρήσεις του προγράμματος, εγκεκριμένες από το Υπουργείο Παιδείας.

A.4.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το Πρόγραμμα Σπουδών είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος σε εμφανή ιστότοπο και συγκεκριμένα www.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-erevna-tkas/msc-soc-gr.htm. Παράλληλα δημοσιοποιείται μέσω της κεντρικής ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και συγκεκριμένα στον ιστότοπο www.aegean.gr/aegean/greek/postgraduate.htm/. Επιπροσθέτως υφίσταται και έντυπη έκδοση του οδηγού σπουδών, η οποία διατίθεται από τη γραμματεία του ΜΠΣ σε κάθε ενδιαφερόμενο. Η δημοσιοποίηση θεωρείται ικανοποιητική.

A.4.1.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Υπάρχει διαδικασία μέσω του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου, συνολικά για τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Περιοδικά πραγματοποιείται έρευνα επί των αποφοίτων του ΠΑ σχετική με την επαγγελματική πορεία των αποφοίτων της. Γενικά θεωρείται ότι η ανταπόκριση του ΠΜΣ στους στόχους του Τμήματος και της Κοινωνίας είναι ικανοποιητική και επαληθεύεται από την προτίμηση των φοιτητών από διάφορα Πανεπιστήμια της Χώρας.

A.4.2. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.²

Το πρόγραμμα μαθημάτων περιλαμβάνει: τα μαθήματα (2 εξάμηνα) και τη διπλωματική εργασία (1 εξάμηνο). Η επιτυχής ολοκλήρωση του προγράμματος μαθημάτων προϋποθέτει τη διδακτική και ερευνητική απασχόληση, τις πρακτικές ασκήσεις και τις κάθε άλλου είδους εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες καθώς και την παρουσίαση της πορείας των διπλωματικών εργασιών σε προγραμματισμένη ημερίδα του Τμήματος Κοινωνιολογίας. Η διδασκαλία των μαθημάτων υλοποιείται σε δύο (2) διδακτικά εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο μαθημάτων περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο 13 πλήρες εκπαιδευτικές εβδομάδες. Τα δύο εξάμηνα περιλαμβάνουν 6 μαθήματα έκαστο.

A.4.2.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Δεν υπάρχει τέτοια διάρθρωση

A.4.2.2 Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

8 από τα 12 μαθήματα είναι υποχρεωτικά (66.6%) και 4 μαθήματα είναι ελεύθερης επιλογής (44.4%).

A.4.2.3 Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Η αναλογία θεωρείται ικανοποιητική. Η αναλογία μεταξύ μαθημάτων είναι η αντίστοιχη ανά κατηγορία (3Υ/25%), (4ΕΠ/33,4%), (1ΓΤ/8,34%), (4ΑΑ/33, 34%)

A.4.2.4. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

Ο χρόνος κατανέμεται μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας και εργαστηρίων στη βάση της σχέσης 2:1.

A.4.2.5. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Η Συντονιστική Επιτροπή του ΜΠΣ οργανώνει και συντονίζει συνολικά το Πρόγραμμα Σπουδών του ΜΠΣ σε συνεργασία με τους διδάσκοντες και σύμφωνα με τους αναρτημένους φακέλους μαθημάτων, έτσι ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να διακρίνεται με επάρκεια και να υφίσταται έλεγχο της ύλης και του περιεχομένου των προσφερομένων μαθημάτων προς αποφυγή πιθανών επικαλύψεων. Παράλληλα αρμοδιότητα της επιτροπής συνιστά η διαδικασία επανεκτίμησης και επικαιροποίησης, ώστε να επιτυγχάνεται η απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος με άξονα την ενδυνάμωση και την ανανέωση της επιστημονικής γνώσης, αλλά και τις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας. Για τον βέλτιστο συντονισμό της διαδικασίας συμβάλλει και η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων αξιολόγησης από τους φοιτητές. Επιπροσθέτως η επιτροπή ελέγχει την έκταση της ύλης στο σύνολο των μαθημάτων ώστε να διακρίνεται από ορθολογισμό και να είναι ευκατάρτη η αφομοίωση της από τους φοιτητές. Η διαδικασία οργάνωσης και συντονισμού ελέγχεται και επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης.

² Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.5.1 και 7.5.2.

A.4.2.6. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Εφαρμόζεται μερικώς σε σχέση με την πτυχιακή εργασία. Ο φοιτητής για να αναλάβει πτυχιακή εργασία πρέπει να έχει περάσει όλα τα μαθήματα. Αυτό δεν είναι πολύ λειτουργικό αλλά απαραίτητο ακαδημαϊκά και σε σχέση με τη δομή και τη διάρθρωση των μαθημάτων.

Γενικά η δομή, η συνεκτικότητα και η λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών θεωρείται ικανοποιητική.

A.4.3. Το εξεταστικό σύστημα.**A.4.3.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση Ποιοι συγκεκριμένα;**

Εφαρμόζονται πολλαπλοί τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών ανά μάθημα, οι οποίοι αφορούν στη φυσική παρουσία των φοιτητών, στην ενεργή συμμετοχή τους στις διαλέξεις, σε εργασίες ατομικές ή ομαδικές, παρουσιάσεις συγκεκριμένων θεμάτων θεωρητικών και ερευνητικών εν είδη σεμιναρίου, καθώς και αριθμός μαθημάτων αξιολογείται με τη μορφή εξετάσεων ή τελικών εργασιών στο τέλος του ακαδημαϊκού εξαμήνου. Οι τρόποι αξιολόγησης λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια όλου του ακαδημαϊκού εξαμήνου, έτσι ώστε να ελέγχεται η πρόοδος των φοιτητών καθόλη τη διάρκεια αυτού.

A.4.3.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Στην περίπτωση παρουσιάσεων και εργασιών η διαφάνεια διασφαλίζεται τόσο μέσω των παρατηρήσεων και των επισημάνσεων από το διδάσκοντα προς το φοιτητή, όσο και από τη δημόσια προς το κοινό παρουσίαση αυτών, το οποίο συμμετέχει ενεργά, ώστε να επισημαίνονται τα καίρια σημεία ή τυχόν παραλείψεις. Στην περίπτωση των εξετάσεων ο κάθε φοιτητής έχει δικαίωμα να δει το διορθωμένο και βαθμολογημένο γραπτό του, έτσι ώστε να κατανοήσει τη διαδικασία βαθμολόγησης.

A.4.3.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Ναι μέσω της εξαμηνιαίας αξιολόγησης

A.4.3.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Η ανάθεση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο πλαίσιο του γνωστικού αντικείμενου που θεραπεύει ο εκάστοτε διδάσκων. Οι φοιτητές επιλέγουν το θέμα της μεταπτυχιακής τους εργασίας είτε κατόπιν κατ' ιδίαν συνάντησης με τον επιβλέποντα καθηγητή είτε από μία λίστα θεμάτων που δημοσιοποιούν οι διδάσκοντες. Στη συνέχεια οι φοιτητές δηλώνουν το επιλεγθέν θέμα της αρεσκείας τους με αίτησή τους στη γραμματεία του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Εφόσον εξασφαλισθεί από το διδάσκοντα η πρωτοτυπία της σχετικής έρευνας, τα θέματα των μεταπτυχιακών εργασιών και οι επιβλέποντες καθηγητές και οι τριμελείς συμβουλευτικές επιτροπές έρχονται προς έγκριση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (ΓΣΕΣ). Η συστηματικότητα της ανωτέρω διαδικασίας εξασφαλίζει τη διαφάνεια.

Η Μεταπτυχιακή εργασία κατατίθεται σε τρία (3) αντίτυπα, πριν την καθορισμένη ημερομηνία παρουσίασης στην Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ. Επίσης, μπορούν να συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ή Ερευνητές Α' ή Β' βαθμίδας αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Η τελική δημόσια παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Διατριβής γίνεται σε ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τον Επιβλέποντα. Μετά το πέρας της δημόσιας υποστήριξης της Μεταπτυχιακής

Διατριβής από το μεταπτυχιακό φοιτητή, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή την αξιολογεί και τη βαθμολογεί. Η βαθμολογία κατατίθεται εγγράφως στη Γραμματεία του Τμήματος. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλλει ένα (1) αντίγραφο της μεταπτυχιακής διατριβής στη Γραμματεία του Τμήματος σε έντυπη μορφή και την ηλεκτρονική της έκδοση [ένα (1) αντίτυπο] σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου (κατά προτίμηση αρχείο .doc ή αρχείο PDF), αποθηκευμένη σε CD-ROM. Η εξέταση της είναι δημόσια στο κοινό. Η διαδικασία της εξέτασης ανακοινώνεται εγκαίρως στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Πανεπιστημίου, ενώ ηλεκτρονικό τεκμήριο της εργασίας κατατίθεται στη βιβλιοθήκη του Ιδρύματος. Όλα τα ανωτέρω διασφαλίζουν τη διαφάνεια της εξέτασης.

Α.4.3.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία; Μερικώς. Έχει καταρτιστεί πρόσφατα οδηγός ορθής χρήσης της βιβλιογραφίας. Στα πλαίσια των μαθημάτων διδάσκεται και ο τρόπος ανάπτυξης μιας Διπλωματικής εργασίας.

Το τελευταίο εξάμηνο του ΜΠΣ διατίθεται για τη συγγραφή της μεταπτυχιακής εργασίας, έτσι ώστε να πληρούνται οι τυπικοί και ποιοτικοί όροι που χρειάζεται να διέπουν κάθε εργασία. Οι όροι αυτοί αφορούν στη συγγραφή εργασίας η οποία διερευνά θέματα ως προς τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το ΜΠΣ, στην ερευνητική πρωτοτυπία, στην τεκμηριωμένη θεωρητική και ερευνητική μεθοδολογία, καθώς και στην τήρηση της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, ώστε να πληροί τα κριτήρια της εγκυρότητας και της αξιοπιστίας αυτής. Το ΜΠΣ κατάρτισε ειδικό οδηγό για τη μεθοδολογία συγγραφής διπλωματικών (επιστημονικών) εργασιών και μετά από έγκρισή του από τη Γενική Συνέλευση, αναρτήθηκε στο διαδίκτυο και θα αποτελέσει το εργαλείο εξασφάλισης της ποιότητας των διπλωματικών εργασιών.

Γενικά το εξεταστικό πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια, πλουραλισμό και αντικειμενικότητα.

Α.4.4.Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Α.4.4.1. Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων πραγματοποιείται με (α) την ανάρτηση της προκήρυξης στην ιστοσελίδα του Τμήματος, του Πανεπιστημίου Αιγαίου, καθώς και τον εθνικό και τοπικό ημερήσιο Τύπο, (β) τη συγκέντρωση των απαραίτητων δικαιολογητικών των υποψήφιων από τη γραμματεία (γ) την πρόσκληση των υποψηφίων σε συνέντευξη από την Επιτροπή Αξιολόγησης που ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος, και (δ) βαθμολόγηση των υποψηφίων. Οι αιτήσεις είναι έγκυρες αν υποβληθούν στη Γραμματεία του Τμήματος ή ταχυδρομηθούν εντός της ορισθείσας προθεσμίας από τη ΓΣΕΣ.

Α.4.4.2. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Στο ΠΜΣ για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης γίνονται δεκτοί, μετά από συνέντευξη και συνεκτίμηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων σύμφωνα με τον Ν. 2083/1992 πτυχιούχοι Πανεπιστημίων Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οικονομικών Σπουδών, Πολυ-τεχνικών Σχολών, Νομικής, και Επιστημών Πληροφορικής της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Επίσης μπορούν να γίνουν δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ, αντιστοίχων με τα παραπάνω τμήματα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρ. 5, παρ 12, εδαφ. γ του Ν. 2916/2001. Σε περιπτώσεις κατηγοριών πτυχιούχων που τα προηγούμενα προγράμματα σπουδών τους παρουσιάζουν ελλείψεις σχετικά με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ., η Π.Γ.Σ., αποφασίζει για τη παρακολούθηση και εξέταση μαθημάτων στο προπτυχιακό τμήμα Κοινωνιολογίας των πτυχιούχων ή και σε άλλο τμήμα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Η επιλογή των εισακτέων βασίζεται:

α) στην εξέταση των φακέλων υποψηφιότητας

Κάθε φάκελος εμπεριέχει:

1. Αίτηση προς το ΠΜΣ
2. Αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα
3. Επικυρωμένα αντίγραφα πτυχίων/ διπλωμάτων
4. Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (με ακριβή Μ.Ο.)
5. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας (νομίμως επικυρωμένη)
6. Δύο συστατικές επιστολές
7. Αποδεικτικά ξένων γλωσσών, νομίμως επικυρωμένα (εάν υπάρχουν)
8. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις, Διακρίσεις (εάν υπάρχουν)
9. Αποδεικτικά Επαγγελματικής Εμπειρίας (εάν υπάρχουν)
10. Αναλυτική έκθεση για τα επιστημονικά και επαγγελματικά ενδιαφέροντά τους και τους λόγους για τους οποίους ενδιαφέρονται για Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Τέλος, ο/ η υποψήφιος /α μπορεί να καταθέσει κάθε άλλο στοιχείο που, σύμφωνα με την γνώμη του/ της, θα συνέβαλε ώστε η Επιτροπή Αξιολόγησης να σχηματίσει πληρέστερη άποψη.

Τα γενικά κριτήρια προσόντων που συνυπολογίζονται είναι τα ειδικά προσόντα του υποψήφιου (συνάφεια σπουδών, γλώσσες, 2ο πτυχίο, γνώση Η/Υ) και η επιστημονική-επαγγελματική δραστηριότητα (Πτυχιακή εργασία, δημοσιεύσεις, ερευνητική δραστηριότητα, επαγγελματική εμπειρία, κλπ)

γ) σε προφορική συνέντευξη και επιστημονική αξιολόγηση των υποψηφίων.

A.4.4.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;³

Το ποσοστό αποδοχής είναι 33 %

A.4.4.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος. Επιπροσθέτως δημοσιοποιούνται και σε έντυπα μέσα (οδηγός σπουδών, προκήρυξη) καθώς και από το site του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών δημοσιοποιούνται εξίσου από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

A.4.4.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η εξεταστική επιτροπή μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων, συνυπολογίζει τις επιδόσεις των υποψηφίων στα προαναφερθέντα κριτήρια επιλογής με ποσοτικοποίηση αυτών. Με τον τρόπο αυτό η συνολική εικόνα του υποψηφίου προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο τους σκοπούς και τις προϋποθέσεις του μεταπτυχιακού προγράμματος. Προς τούτο συντάσσεται τελικό πρωτόκολλο στο οποίο αναφέρονται οι όροι του συνυπολογισμού επιδόσεων και τυπικών κριτηρίων και το οποίο επικυρώνεται και υπογράφεται από τον Διευθυντή του προγράμματος. Μετά το πέρας της παραπάνω διαδικασίας, η Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο επιλογής των επιτυχόντων και εφόσον κριθεί απαραίτητο και των επιλαχόντων και ο ανωτέρω κατάλογος ελέγχεται και επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ. Η διαδικασία είναι ανοικτή και τα αποτελέσματα δημοσιοποιούνται στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι και έχουν δικαίωμα ένστασης.

Η Επιλογή θεωρείται αντικειμενική και εξασφαλίζει την εισαγωγή φοιτητών με τα περισσότερα προσόντα.

³ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί συμπληρώνοντας τον Πίνακα 7.6

A.4.5. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.**A.4.5.1. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Δεδομένου ότι πηγή χρηματοδότησης του ΜΠΣ αποτελούν τα διδάκτρα, καθίσταται απαραίτητη η συνεχής ενημέρωση και επικαιροποίηση του ΜΠΣ, ώστε να παρέχει υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό έργο, να παράγει υψηλής ποιότητας αποφοίτους, και να αυξάνει το βαθμό απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας, ώστε να το καθιστά ελκυστικό και παράλληλα βιώσιμο.

A.4.5.2. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών; Κυρίως για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, την αγορά βιβλίων για τους φοιτητές, την πρόσκληση επισκεπτών καθηγητών, την αγορά εξοπλισμού.

Τα διδάκτρα που καταβάλλουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν γίνει δεκτοί στο Π.Μ.Σ. διατίθενται πρωτίστως για την κάλυψη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών του Π.Μ.Σ (αγορά βιβλίων, συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά, κλπ). Επιπροσθέτως διατίθενται για την προμήθεια και συντήρηση εξοπλισμού, την προμήθεια εξειδικευμένων λογισμικών πακέτων, τη συμμετοχή επισκεπτών καθηγητών από Ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού, καθώς και τα έξοδα δημοσιότητας του ΜΠΣ. Παράλληλα μέρος των διδάκτρων διατίθενται στο πλαίσιο παροχής ανταποδοτικής υποτροφίας σε φοιτητές.

A.4.6. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.**A.4.6.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;**

Τακτικών όχι. Προσκαλούνται όμως για διαλέξεις επισκέπτες καθηγητές από το εξωτερικό (μέχρι σήμερα 3).

A.4.6.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

1 φοιτητής, ο οποίος αποτελεί το 5%

A.4.6.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Κανένα

A.4.6.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Όχι. Αναμένεται συνεργασία με Πανεπιστήμιο του Βελγίου και της Τουρκίας στα πλαίσια του Erasmus

A.4.6.5. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Όχι. Η διεθνής διάσταση του ΜΠΣ εκφράζεται από τους ξένους επισκέπτες Καθηγητές και από τους ξένους φοιτητές που κάνουν αίτηση εισαγωγής/φοιτούν. Επιδιώκεται συνεργασία με ξένα Πανεπιστήμια, όπως προωθείται με Πανεπιστήμια της Τουρκίας και του Βελγίου.

B.4. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»

B.4.1. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.⁴

Στο ΠΜΣ συμμετέχει μόνο το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

B.4.2. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Το ΠΜΣ δίνει ιδιαίτερη σημασία στις διεθνείς συνεργασίες και την ερευνητική διάσταση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ώστε να ανταποκρίνεται στους στρατηγικούς στόχους του Τμήματος. Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι να μελετηθούν σε βάθος στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών ποιοτικά και ποσοτικά:

- ▶ οι κοινωνικές-πολιτισμικές δυναμικές και προκλήσεις που εμφωλεύουν στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο ιδιαίτερα μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την Κεντρική, Ανατολική/Νοτιοανατολική και Μεσογειακή Ευρώπη,
- ▶ οι δυνατότητες δόμησης του ενιαίου κοινωνικού ευρωπαϊκού χώρου και της ευρωπαϊκής ιθαγένειας (European Citizenship), και
- ▶ η δυναμική των ευρωπαϊκών κρατών μεμονωμένα αλλά και συνολικά ως Ευρωπαϊκή Ένωση σε ευρύτερα θέματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα (παγκοσμιοποίηση)

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του ΠΜΣ είναι

- ▶ η κατάρτιση νέων ερευνητών ικανών για έρευνα με στόχο την αποτύπωση της κοινωνικής δυναμικής και της ισορροπίας μεταξύ κεντρομόλων και κεντρόφυγων κοινωνικών δυνάμεων προς την κοινωνική / οικονομική και θεσμική ολοκλήρωση της Ευρώπης και
- ▶ η μύηση του φοιτητή στη δι-επιστημονική διερεύνηση των ευρωπαϊκών κοινωνιών, και των πολλαπλών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαίοι πολίτες – πολιτικών, θεσμικών, οικονομικών, πολιτισμικών, και γεωπολιτικών.

Το Π.Μ.Σ φιλοδοξεί να συμβάλλει στην καλλιέργεια του αντικειμένου του με σκοπό

- ▶ την υλοποίηση του βασικού και ταυτόχρονα πρωτότυπου στόχου του, που είναι η ικανότητα των αποφοίτων του να συνδυάζουν την επιστημονική γνώση των κοινωνικών επιστημών με την τεχνοκρατική γνώση των δομών, θεσμών και διαδικασιών που χαρακτηρίζουν τα ευρωπαϊκά όργανα. Ο συνδυασμός αυτός επιτρέπει την ευρεία αναστοχαστικότητα των πτυχιούχων αλλά και την ικανότητά τους να κατανοούν και να αναπτύσσουν γνωστικά πεδία και πολιτικές προτάσεις υψηλού ειδικού βάρους αναφορικά με το μέλλον της ευρωπαϊκής κοινωνίας τόσο έναντι των εθνικών προοπτικών όσο και των διαδικασιών της παγκοσμιοποίησης.
- ▶ την διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου προσέγγισης του ευρωπαϊκού πολιτισμού που θα επιτρέπει σε όσους πτυχιούχους επιθυμούν την επαγγελματική σταδιοδρομία τους στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να διαθέτουν μια ευρεία και βαθειά κατανόηση των σχέσεων και δια-δράσεων μεταξύ εθνικής και ευρωπαϊκής διοίκησης και ευρωπαίων πολιτών.
- ▶ την γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των θεσμικής και των κοινωνικής προσέγγισης στο επίπεδο της εμπράγματης «ευρωπαϊκής επικράτειας», καθώς και της μελέτης του *κοινοτικού κεκτημένου*, που εμπεριέχει τόσο θεσμικές πρακτικές όσο και κοινωνικά πρότυπα.

B.4.2.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι διαδικασίες ελέγχου πραγματοποιούνται στο πλαίσιο αναδραστικών επαφών με διεθνείς και ημεδαπούς συνεργάτες, καθώς και εθνικούς και τοπικούς φορείς. Η εν λόγω ανάδραση επιτρέπει την αποτύπωση της

⁴ Στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

κατάστασης με άμεση απόρροια την ανανέωση του Προγράμματος Σπουδών, σε τακτά χρονικά διαστήματα.

B.4.2.2.Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Η αξιολόγηση και αναθεώρηση του ΠΜΣ γίνεται σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το νόμο διαδικασίες στις οποίες συμμετέχουν τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα. Σε αυτήν μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 συμμετείχαν τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής (που είχαν οριστεί με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος) και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μέσω της συμπλήρωσης ερωτηματολογίων κατά μάθημα και διδάσκοντα. Η εν λόγω διαδικασία επέτρεψε τον καλύτερο συντονισμό των μαθημάτων καθώς και την ανανέωση των φακέλων τους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Επίσης συνεχίζεται η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης από τους φοιτητές, με τη συμπλήρωση ανώνυμων ερωτηματολογίων, αναφορικά με το διδακτικό έργο και το πρόγραμμα σπουδών του ΜΠΣ, η οποία λαμβάνει χώρα κάθε εξάμηνο. Στόχος της διαδικασίας αυτής είναι να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των φοιτητών και να εκφράζεται ελεύθερα η γνώμη τους για τα προσφερόμενα μαθήματα καθώς και την ανταπόκριση που έχει το ΠΜΣ στις ανάγκες τους.

B.4.2.3.Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το πρόγραμμα σπουδών δημοσιοποιείται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος Κοινωνιολογίας και συγκεκριμένα <http://www.soc.aegean.gr/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimatou.htm>

B.4.2.4.Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Οι πρώτοι απόφοιτοι του ΠΜΣ θα προκύψουν τον Ιούνιο του 2011. Έχει προγραμματισθεί να παρακολουθείται η επαγγελματική πορεία τους και επαγγελματική τους αποκατάσταση και ανέλιξη. Επιπροσθέτως, στόχο του ΠΜΣ συνιστά, μέσω της γραμματείας και του γραφείου Erasmus, η παρακολούθηση της πορείας όσων φοιτητών συμμετέχουν σε πρακτική άσκηση (Erasmus placement).

B.4.3. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.⁵

B.4.3.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;

Όλα τα μαθήματα είναι μαθήματα κορμού.

B.4.3.2. Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;

Όλα τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά επιλογής. Τα μαθήματα του ΜΠΣ είναι 10 και χωρίζονται σε 2 εξάμηνα. Στο κάθε εξάμηνο προσφέρονται 5 μαθήματα από τα οποία ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τα 4.

B.4.3.3.Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;

Όλα τα μαθήματα είναι επιστημονικής περιοχής.

B.4.3.4.Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;

⁵ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.5.1 και 7.5.2.

Όλα τα μαθήματα είναι θεωρητικής διδασκαλίας.

B.4.3.5. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;

Ο συντονισμός των μαθημάτων λαμβάνει χώρα με τη συχνή συνεργασία και διαβούλευση των συντονιστών-καθηγητών του ΜΠΣ καθώς και την ενδελεχή εξέταση των φακέλων των μαθημάτων στο πλαίσιο της αρμόδιας συντονιστικής επιτροπής ΜΠΣ. Κενά ύλης συμπληρώνονται με διαλέξεις εξωτερικών συνεργατών του ΜΠΣ, τη σύνδεση των μαθημάτων και την επικαιροποίηση του ΠΜΣ. Η ύλη οργανώνεται έτσι ώστε οι προαπαιτούμενες ώρες προετοιμασίας, μελέτης και παρακολούθησης να κατανέμονται ισότιμα μεταξύ τους. Η διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων λαμβάνει χώρα με εξαμηνιαίους συλλογικούς απολογισμούς και προγραμματισμούς του ΠΜΣ, στους οποίους συμμετέχουν ενεργά όλοι οι συντονιστές των μαθημάτων.

B.4.3.6. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;

Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα.

B.4.4. Το εξεταστικό σύστημα.

B.4.4.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;

Η αξιολόγηση των φοιτητών συμπεριλαμβάνει (α) τη φυσική παρουσία, (β) τη συμμετοχή τους κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, (γ) γραπτές ή/ και προφορικές εξετάσεις και (δ) εργασίες ανά μάθημα και πάντοτε σύμφωνα με την εξατομικευμένη οργάνωση των μαθημάτων.

B.4.4.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Η διαφάνεια εξασφαλίζεται με ένα σύστημα ελέγχων από τους φοιτητές, τη Συντονιστική Επιτροπή του ΜΠΣ, τους εξωτερικούς αξιολογητές και εν τέλει από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος.

B.4.4.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Οι εξωτερικοί αξιολογητές και η Συντονιστική Επιτροπή, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από το Τμήμα και τον εσωτερικό κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών του Ιδρύματος διαδικασίες, ελέγχουν την όλη διαδικασία.

B.4.4.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής κατά τη διάρκεια του Γ' εξαμήνου είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει Διπλωματική Εργασία. Το θέμα της Διπλωματικής Εργασίας επιλέγεται στις αρχές του Γ' εξαμήνου από το φοιτητή ή τη φοιτήτρια σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα. Ο Επιβλέπων ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) ύστερα από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής και είναι μέλος ΔΕΠ που του έχει ανατεθεί διδασκαλία μεταπτυχιακού μαθήματος. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή και φοιτήτρια, ο Επιβλέπων είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση της πορείας της Διπλωματικής Εργασίας υποστηρίζοντας την προσπάθεια του με την υπόδειξη συγκεκριμένων πηγών μελέτης και με τη γενικότερη συνεργασία σε σχετικά επιστημονικά θέματα. Η Διπλωματική Εργασία κατατίθεται στο τέλος του Γ' εξαμήνου σε Τριμελή Επιτροπή που έχει προηγουμένως οριστεί για το σκοπό αυτόν από τη Γ.Σ.Ε.Σ. και στην οποία, επιπλέον του Επιβλέποντα, μπορούν να συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ του Τμήματος ή άλλων τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ή Ερευνητές Α' ή Β' ή Γ' βαθμίδας αναγνωρισμένων

ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους της ημεδαπής ή της αλλοδαπής κάτοχοι Διδακτορικών Διπλωμάτων. Η εξέταση της μεταπτυχιακής εργασίας, γίνεται σε τόπο και χώρο που ανακοινώνεται δημόσια από τη γραμματεία του Τμήματος, με τη δυνατότητα ελεύθερης παρακολούθησης από το κοινό.

Β.4.4.5. Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;

Η επιστημονική και ερευνητική ποιότητα της μεταπτυχιακής εργασίας ελέγχεται από την τριμελή εξεταστική επιτροπή της, σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει θεσπίσει η ΓΣ του Τμήματος Κοινωνιολογίας, σύμφωνα με την οποία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να ακολουθήσει τους παρακάτω κανόνες και κριτήρια:

Σκεπτικό

Η εργασία αυτή δίνει στον φοιτητή την ευκαιρία να πραγματοποιήσει μία ανεξάρτητη έρευνα μεσαίου μεγέθους, και να έρθει σε επαφή με θέματα που άπτονται της θεματικής του ΜΠΣ. Η διπλωματική εργασία έχει ως κυρίως μέλημα την εφαρμογή, ή την κριτική εξέταση, μίας θεωρίας σε σχέση με ένα κοινωνικό ή θεσμικό θέμα ή ένα συνδυασμό των δύο τους. Οι φοιτητές μπορούν να διαλέξουν ανάμεσα στην συλλογή πρωτογενών, ή την χρήση προϋπαρχόντων πρωτογενών στοιχείων. Όσον αφορά θεωρητικά ή θεσμικά θέματα, ο φοιτητής, πέραν της επισκόπησης της βιβλιογραφίας, θα πρέπει να επιδειξει πρωτοτυπία στην κριτική ανάλυση και ερμηνεία του εν λόγω θέματος.

Αντικειμενικοί Σκοποί

- Να φέρει σε επαφή τους φοιτητές με την επιστημονική έρευνα.
- Να δώσει τη δυνατότητα στους φοιτητές να ερευνήσουν κάποιο συγκεκριμένο κοινωνικό/θεσμικό θέμα.
- Να εμπλέξει τους φοιτητές στην προβληματική που αναπτύσσεται στην σχέση κοινωνιολογικής θεωρίας και κοινωνικής πραγματικότητας και του θεσμικού πλαισίου στα πλαίσια της θεματικής του ΜΠΣ.
- Να προσφέρει στους φοιτητές μία πρώτη εμπειρία συγγραφής μίας πολυσέλιδης έκθεσης.

Αναμενόμενα γνωστικά αποτελέσματα

Πέρα από τα καθαρώς ακαδημαϊκά-γνωστικά αποτελέσματα, κατά τη διάρκεια της έρευνάς οι φοιτητές θα αναπτύξουν τις κάτωθι ικανότητες.

- Συστηματική επισκόπηση ενός θέματος κοινωνικού/θεσμικού ενδιαφέροντος
- Επιστημονική διερεύνηση ενός θεωρητικού προβλήματος
- Επιλογή και χρησιμοποίηση μίας κοινωνιολογικής μεθοδολογίας και ερευνητικών μεθόδων.
- Σχεδιασμό επιστημονικής έρευνας.
- Ανάλυση δεδομένων.
- Μακροσκελή και εμπεριστατωμένη ανάπτυξη ιδεών.

Κριτήρια αποτίμησης

- Παρουσίαση του κοινωνιολογικού/θεσμικού θέματος προς έρευνα.
- Παρουσίαση του συγκεκριμένου ερευνητικού ερωτήματος.
- Κατανόηση των θεωριών, των ιδεών, των χαρακτηριστικών, και των τάσεων που σχετίζονται με το συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο.
- Επιλογή και εφαρμογή μίας κοινωνιολογικής/θεσμικής θεωρίας στο πρόβλημα.
- Κατανόηση και κατάλληλη επιλογή μεθοδολογίας και μεθόδων.
- Εκτέλεση του ερευνητικού σχεδίου.
- Σαφήνεια της παρουσίασης των πορισμάτων.
- Ανάλυση εις βάθος των πορισμάτων και κριτική αναθεώρηση της θεωρίας κάτω από το φως των πορισμάτων αυτών.
- Δομή, και ικανότητα χειρισμού μίας μακροσκελούς επιχειρηματολογίας.
- Έκφραση και στυλ.

- Πρωτοτυπία σκέψης.

Βαθμολογία

9+

Η εργασία παρουσιάζει και αναλύει το θεματικό αντικείμενο με σαφήνεια. Ο φοιτητής έχει βαθιά γνώση του θέματος και κατανοεί πλήρως τις βασικές έννοιες, τα χαρακτηριστικά, και τις τάσεις που επικρατούν στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Εύστοχη και εμπειριστατωμένη επιλογή της κοινωνιολογικής θεωρίας, μεθοδολογίας και μεθόδων, για την συλλογή και ανάλυση των συλλεχθέντων στοιχείων. Ορθή ανάλυση των στοιχείων, κριτική ανάλυση, και αξιολόγησης της χρησιμοποιηθείσας θεωρίας. Καθαρή δομή (εισαγωγή, μέρη, συμπεράσματα). Λογική ροή της επιχειρηματολογίας και καθαρό στυλ γραφής. Όλα τα επιχειρήματα τεκμηριώνονται από την έρευνα. Σωστός και πλήρης πίνακας παραπομπών.

8+ - 7+

Το θεματικό αντικείμενο παρουσιάζεται με σαφήνεια. Ο φοιτητής προσπαθεί να παρουσιάσει με σαφήνεια το θέμα, έχει πολύ καλή γνώση της βιβλιογραφίας, και αντιλαμβάνεται αρκετά καλά τις βασικές έννοιες, τα χαρακτηριστικά, και τις τάσεις που επικρατούν στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Καλή επιλογή της κοινωνιολογικής θεωρίας, μεθοδολογίας και μεθόδων συγκέντρωσης και ανάλυσης στοιχείων. Ικανοποιητική ανάλυση των στοιχείων, όπως και προσπάθεια κριτικής ανάλυσης και αξιολόγησης της χρησιμοποιηθείσας θεωρίας που όμως, αν και ορθή, δεν είναι εις βάθος. Καθαρή δομή και καλή ροή του κειμένου. Καλή χρήση της γλώσσας. Τα περισσότερα επιχειρήματα τεκμηριώνονται από την έρευνα. Σωστός και πλήρης πίνακας παραπομπών.

6+

Το θεματικό αντικείμενο είναι αρκετά σαφές. Ο φοιτητής προσπαθεί να παρουσιάσει το θέμα, αλλά χωρίς ιδιαίτερη σαφήνεια, έχει καλή αλλά όχι πλήρη γνώση της βασικής βιβλιογραφίας, και αντιλαμβάνεται κάποιες από τις βασικές έννοιες, χαρακτηριστικά, και τάσεις που επικρατούν στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο. Η επιλογή της κοινωνιολογικής θεωρίας, μεθοδολογίας, και μεθόδων είναι ικανοποιητική, όπως και η ανάπτυξη των επιχειρημάτων, αλλά χωρίς να πείθει ότι οι προκριθέντες μέθοδοι είναι οι καλύτερες δυνατές. Η εργασία περιέχει άσχετα ή περιττά στοιχεία. Η παρουσίαση των στοιχείων δεν είναι εις βάθος ούτε είναι πρωτότυπη. Επίσης, η παρουσίαση είναι περιγραφική χωρίς να γίνεται αναλυτική. Αρκετά επιχειρήματα παραμένουν ατεκμηρίωτα. Συντακτικά και γραμματικά σφάλματα. Σωστός και πλήρης πίνακας παραπομπών.

5+

Η παρουσίαση του θεματικού αντικειμένου είναι προβληματική και ασαφής. Το πρόβλημα δεν ορίζεται ούτε αναλύεται με σαφήνεια. Η επιλογή της κοινωνιολογικής θεωρίας, μεθοδολογίας, και μεθόδων, όπως και η ανάπτυξη των επιχειρημάτων παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα. Η παρουσίαση είναι περιγραφική χωρίς να εστιάζεται στην ανάλυση των στοιχείων. Η δομή δεν είναι καθαρή. Φτωχή χρήση της γλώσσας, και των παραπομπών.

Αναγνωστέα ύλη

Η πλειονότητα των αναγνωσμάτων θα προέρχεται από την έρευνα των φοιτητών και τις υποδείξεις του επιβλέποντος καθηγητού. Επιθυμητή είναι και η μελέτη ιδιαίτερων εργασιών μεθοδολογικής φύσεως που διαθέτει η βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου.

Οδηγίες βασικής δομής

Η εργασία θα πρέπει να ακολουθεί μία λογική δομή, η οποία και θα βρίσκεται κάτω από την εποπτεία του επιβλέποντος καθηγητού. Σε γενικές γραμμές όμως όλες οι πτυχιακές εργασίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

1. Εισαγωγή
2. Επισκόπηση της βιβλιογραφίας
3. Μεθοδολογία και μέθοδοι.
4. Κατανόηση των θεωριών, των ιδεών, των χαρακτηριστικών, και των τάσεων που σχετίζονται με το συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο.
5. Παρουσίαση πρωτογενών δεδομένων
6. Ανάλυση και ερμηνεία στοιχείων
7. Συμπέρασμα
8. Βιβλιογραφία

B.4.5. Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

B.4.5.1. Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων γίνεται με την (α) ανάρτηση της προκήρυξης στην ιστοσελίδα του ΜΠΣ καθώς και τον εθνικό και τοπικό ημερήσιο Τύπο, (β) συγκέντρωση των δικαιολογητικών (γ) αξιολόγηση των φακέλων των υποψηφίων από την Επιτροπή Αξιολόγησης των Αιτήσεων που ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος, και (δ) βαθμολόγηση των υποψηφίων. Επιλέγονται οι 25 υποψήφιοι με την υψηλότερη βαθμολογία.

B.4.5.2. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

α) γενικός βαθμός πρώτου πτυχίου, με συντελεστή βαρύτητας 0,8

β) συνολική ποιότητα του φακέλου του υποψηφίου, με συντελεστή 1,2

γ) επιστημονικό, ερευνητικό έργο, με συντελεστή 1 και αναλυόμενο ως εξής: πτυχιική εργασία, δημοσιεύσεις, ερευνητική δραστηριότητα, επαγγελματική εμπειρία, συμμετοχή σε συνέδρια, υποτροφίες, συστατικές επιστολές ακαδημαϊκού περιεχομένου.

δ) ειδικά προσόντα, με συνολικό συντελεστή 1 και αναλυόμενα ως εξής: η συνάφεια με το αντικείμενο 50% και 50% οι γνώσεις Η/Υ, το δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ, η γνώση αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας, η γνώση και άλλων ξένων γλωσσών και η συμμετοχή σε επιμορφωτικά σεμινάρια.

B.4.5.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;⁶

Το ποσοστό ποικίλει ανάλογα με τον αριθμό των υποψηφιοτήτων. (Βλέπε σχετικό πίνακα.)

B.4.5.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η διαδικασία και τα κριτήρια δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και συγκεκριμένα από το link: <http://www.soc.aegean.gr/gr/news-gr/news-gr.htm>. Επιπροσθέτως δημοσιοποιούνται και σε έντυπα μέσα, καθώς και από το site του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Τα αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών δημοσιοποιούνται εξίσου από την ιστοσελίδα του Τμήματος στο link: <http://www.soc.aegean.gr/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-keo-gr-news.htm>.

B.4.5.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

⁶ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί συμπληρώνοντας τον Πίνακα 7.6

Η διαδικασία επιλογής πραγματοποιείται από την επιτροπή επιλογής, η οποία έχει οριστεί από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος. Η όλη διαδικασία τελεί υπό τον έλεγχο της ΓΣΕΣ και οι προτάσεις της επιτροπής επιλογής επικυρώνονται από αυτή. Η διαδικασία είναι ανοικτή και τα αποτελέσματα δημοσιοποιούνται στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι και έχουν δικαίωμα ένστασης.

B.4.6. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

B.4.6.1. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Πηγή χρηματοδότησης του ΜΠΣ αποτελεί η καταβολή διδάκτρων από τους φοιτητές.

B.4.6.2. Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η συνεχής ενημέρωση και επικαιροποίηση του ΜΠΣ συνιστά στην παροχή υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικού έργου, έτσι ώστε αντίστοιχα προκύπτει η υψηλή ποιότητα των φοιτητών του, καθώς και ο αναμενόμενος υψηλός βαθμός απορρόφησής τους από την αγορά εργασίας. Οι παραπάνω παράγοντες σε συνδυασμό με την ενεργή ερευνητική δραστηριότητα του ΜΠΣ το καθιστούν βιώσιμο.

B.4.6.3. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Οι πόροι που διατίθενται στο ΜΠΣ χρησιμοποιούνται στη χρηματοδότηση τακτικών επισκέψεων εξωτερικών συνεργατών του ΜΠΣ, την υλική υποστήριξη (αγορά αναλώσιμων), την κάλυψη των διοικητικών και γραμματειακών του αναγκών, την αγορά εκπαιδευτικού υλικού και τη χρηματοδότηση μεταπτυχιακών ερευνών.

B.4.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

B.4.7.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό ;

Υπάρχει σημαντική συμμετοχή σημαντικών και προβεβλημένων περί τις ευρωπαϊκές σπουδές διδασκόντων από το εξωτερικό σε ποσοστό που ποικίλει ανά μάθημα (από 20% - 80%).

B.4.7.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Την ακαδημαϊκή περίοδο 2010-2011 φοίτησαν 3 αλλοδαποί φοιτητές (14%) καθώς και δυο φοιτητές Ερασμους (10%).

B.4.7.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Το 1/3 των διαλέξεων. Επίσης, οι μεταπτυχιακές εργασίες συγγράφονται υποχρεωτικά είτε στην αγγλική, είτε στην γαλλική γλώσσα.

B.4.7.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Μέσω της Συμφωνίας γενικής ακαδημαϊκής και ερευνητικής συνεργασίας του Πανεπιστημίου Montpellier I με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, το ΠΜΣ έχει αναπτύξει μια στενή συνεργασία με αυτό.

B.4.7.5. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες;

Το ΠΜΣ δεν έχει διεθνείς διακρίσεις. Όμως στην περίοδο 2008-2011 απονεμήθηκε στον διευθυντή του ΜΠΣ, Αν. Καθ. Π. Γρηγορίου, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Ευρωπαϊκή Έδρα Jean Monnet ad personam με ιδιαίτερη αναφορά στο επιτελούμενο ακαδημαϊκό έργο του στο πλαίσιο του εν λόγω ΜΠΣ (Ιούλιος 2010).

Γ.4. Τίτλος του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»

Γ.4.1. Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία, υλοποιείται από το Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Γ.4.2. Ανταπόκριση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Γ.4.2.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι διαδικασίες ελέγχου και ανταπόκρισης του ΠΜΣ: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας αποτέλεσαν τους βασικούς άξονες για την οργάνωση και υλοποίηση των μαθημάτων.

Οι θεματικές ενότητες που εμπίπτουν στο πρόγραμμα του ΜΠΣ αφορούν: α) την ανάλυση και διάγνωση του αστικού χώρου και των περιβαλλοντικών προβλημάτων, β) την κοινωνική, περιβαλλοντική και αισθητική παρέμβαση σε μικρο/μακροεπίπεδο, όπως γειτονίες, συνοικίες, κοινότητες και περιφέρειες, γ) τη σύνθεση μεταξύ της επιστημονικής ανάλυσης και διάγνωσης του χώρου και του περιβάλλοντος καθώς και των πολιτικών και αισθητικών παρεμβάσεων στα επίπεδα της κοινωνίας των πολιτών και του κράτους, δ) τη δημιουργία νέων θεωρητικών μοντέλων και μεθόδων ανάλυσης για τα αστικά και περιβαλλοντικά προβλήματα.

Υπό το πρίσμα αυτό το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα αποτελεί μια σημαντική εκπαιδευτική, ερευνητική και επιστημονική καινοτομία, δεδομένου ότι παρέχει εκπαίδευση σε εν δυνάμει στελέχη της διοίκησης, αυτοδιοίκησης και επιχειρήσεων σε θέματα δομημένου και φυσικού περιβάλλοντος.

Ο σχεδιασμός εφαρμογής του ΜΠΣ στις κοινωνικές ανάγκες επιτυγχάνεται με τη θεωρητική και πρακτική υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών, σε διεπιστημονικό επίπεδο, ώστε να διαγιγνώσκουν και να υλοποιούν παρεμβατικές μεθόδους σε θέματα κοινωνικής συνοχής, περιβαλλοντικής συμπεριφοράς, αστικού χώρου και ποιότητας ζωής. Ωστόσο, η σχετικά πρόσφατη έναρξη της λειτουργίας του, και η μη ύπαρξη αποφοίτων, επιτρέπει προσωρινά συμπεράσματα αναφορικά με την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, υπό τη μορφή των μαθημάτων, σεμιναρίων και πρακτικής άσκησης που υλοποιείται κατά τη διάρκεια του Γ Εξαμήνου.

Η εμπειρία των μεταπτυχιακών μας φοιτητών έχει αποδείξει ότι η επιστημονική και ερευνητική κατάρτιση που λαμβάνουν κατά τη διάρκεια των 2 πρώτων εξαμήνων, αποτελεί σημαντικό εφόδιο για την εμπλοκή τους σε δραστηριότητες/εργασίες φορέων που ασχολούνται με θέματα ποιότητας ζωής, περιβάλλοντος, κοινωνικής προστασίας, χωροταξικού σχεδιασμού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, καθώς και άλλοι φορείς με αντικείμενο συναφές των θεμάτων του ΠΜΣ.

Γ.4.2.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Με τη λήξη του Α Εξαμήνου, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολόγησαν την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων ανά μάθημα. Η απόδοση και η εμπέδωση των θεωρητικών και εφαρμοσμένων αντικειμένων του ΜΠΣ αποτέλεσαν κριτήρια στα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επικέντρωσαν τα σημεία ενδιαφέροντος

τους. Η καταγραφή των απόψεων τους κατατέθηκε με τη σύνταξη Πρακτικού, το οποίο και μελετήθηκε από τη Συντονιστική Επιτροπή.

Το περιεχόμενο της αξιολόγησης ανέδειξε τη θετική εμπειρία των μεταπτυχιακών φοιτητών από την εκπαίδευσή τους. Υποστήριξαν την καινοτομία του ΠΜΣ και την επιστημονική συνεισφορά των αντικειμένων του. Επισημάναν επίσης την εξειδίκευση των εισηγητών στο αντικείμενο του ΠΜΣ, ενώ αναγνώρισαν τα οφέλη που απορρέουν από την κατάρτισή που έλαβαν.

Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εντοπίστηκε στην επέκταση διδακτικών δραστηριοτήτων, και στο Β εξάμηνο του ΠΜΣ, με στόχο την υποστήριξη των εκπαιδευτικών αναγκών που οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είχαν. Συγκεκριμένες προτάσεις που αφορούσαν τη συνέχιση της υλοποίησης σεμιναρίων 'Γλώσσας και Ορολογίας', ώστε να υποστηρίζονται στην μελέτη της βιβλιογραφίας, συνεχίστηκαν και στο επόμενο εξάμηνο. Επίσης ενισχύθηκε ο αριθμός των workshops ώστε να παρέχεται στους φοιτητές η δυνατότητα της πρακτικής εφαρμογής/άσκησης σε θεωρητικά ζητήματα του ΠΜΣ.

Γ.4.2.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;

Το πρόγραμμα σπουδών έχει δημοσιοποιηθεί:

- A) με τη συμμετοχή του ΠΜΣ σε 2 εκθέσεις της Ecotec τον Απρίλιο του 2010
- B) με τη παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού, στο οποίο διατίθενται συνοπτικές πληροφορίες του αντικειμένου του
- Γ) με ανακοινώσεις σε εφημερίδες
- Δ) με ενημέρωση του επιστημονικού κύκλου, με αντικείμενο συναφές των εκπαιδευτικών αντικειμένων του ΠΜΣ
- Ε) με τη δημιουργία ιστοσελίδας στην οποία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να την επισκεφτούν και να ενημερωθούν για τους στόχους, το περιεχόμενο μαθημάτων, τους συντονιστές και εισηγητές των διαλέξεων.

Γ.4.2.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;

Το Μεταπτυχιακό πρόγραμμα: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία, βρίσκεται στο Γ εξάμηνο των σπουδών και δεν έχει χορηγήσει ακόμα Μεταπτυχιακούς τίτλους. Για το λόγο αυτό δεν δύναται να πραγματοποιηθεί διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματική πορείας των αποφοίτων.

Γ.4.3. Δομή, συνεκτικότητα και λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.⁷

- Γ.4.3.1. Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**
- Γ.4.3.2. Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;**
- Γ.4.3.3. Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;**
- Γ.4.3.4. Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**
- Γ.4.3.5. Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**
- Γ.4.3.6. Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Γ.4.4. Το εξεταστικό σύστημα.

- Γ.4.4.1. Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών του Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία πραγματοποιείται με την εκπόνηση εργασιών (ατομικές ή ομαδικές), ο οποίες κατατίθενται τόσο κατά της διάρκειας του εξαμήνου, όσο και με τη λήξη του. Επίσης, πραγματοποιούν παρουσιάσεις, στην διάρκεια των οποίων οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να παρουσιάσουν προφορικά τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής ή ερευνητικής του εργασίας. Η υλοποίηση και ολοκλήρωση των εργασιών προϋποθέτει την επικοινωνία με τους εκάστοτε συντονιστές καθηγητές, καθώς και την υποβολή εκθέσεων προόδου από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, στις οποίες αποτυπώνεται η πορεία μελέτης και οι ανάγκες υποστήριξης.

- Γ.4.4.2. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των μεταπτυχιακών φοιτητών διασφαλίζεται από τη συνεργασία που αναπτύσσεται με τους καθηγητές κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Η επίβλεψη που υπάρχει και στα τρία εξάμηνα του προγράμματος επιτρέπει την πλήρη γνώση των εκπαιδευτικών αναγκών ανά φοιτητή, παρέχοντας την αντίστοιχη υποστήριξη που απαιτείται να λάβει ώστε να ολοκληρώσει το πρόγραμμα.

Σε περιπτώσεις που η αξιολόγηση της επίδοσης είναι αρνητική, πραγματοποιούνται συναντήσεις με τους συντονιστές των μαθημάτων, ώστε να αποσαφηνιστούν στο φοιτητή οι διορθώσεις που οφείλει να κάνει

⁷ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.5.1 και 7.5.2.

στα κείμενα εργασίας που καταθέτει. Η επαναληπτική εξέταση (κατάθεση εκ νέου της εργασίας ή εργασιών) διεξάγεται όταν ο φοιτητής έχει λάβει γνώση των θεωρητικών και μεθοδολογικών ελλείψεων/κενών.

Γ.4.4.3. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Η διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των διαδικασιών της συντονιστικής επιτροπής.

Γ.4.4.4. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;

Η διαφανής **διαδικασία ανάθεσης των μεταπτυχιακών εργασιών** διασφαλίζεται από την κοινοποίηση αποσπασμάτων των πρακτικών της Συντονιστικής Επιτροπής, επί του θέματος. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, πριν ακόμα δηλώσουν τα θέματα τους, γνωρίζουν τον ακριβή αριθμό των εργασιών που ο εκάστοτε καθηγητής δύναται να επιβλέπει, καθώς και τα προτεινόμενα αντικείμενα, ανά επιστημονική ενότητα. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, γνωρίζοντας τις παραπάνω διαδικασίες, έρχονται σε επικοινωνία με τους καθηγητές υποβάλλοντας συνοπτική περιγραφή της υπό εκπόνηση εργασίας.

Με την ολοκλήρωση και την έγκριση των θεμάτων, κοινοποιείται σε όλους τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεντρωτικός πίνακας με τα θέματα των διπλωματικών εργασιών και τους συντονιστές καθηγητές για τον κάθε ένα ξεχωριστά.

Τέλος, η διαφανή **διαδικασία εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας** διασφαλίζεται από την αξιολόγηση του μεταπτυχιακού φοιτητή από τριμελή επιτροπή, καθώς και από την ανοιχτή διαδικασία υποστήριξης που ίδιος καλείται να υποβληθεί, παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας του.

Γ.4.5. Επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Γ.4.5.1. Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών του ΠΜΣ: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία, προϋποθέτει την κοινοποίηση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στο έντυπο τύπο και στο διαδίκτυο. Το χρονικό διάστημα που η πρόσκληση παραμένει ενεργή είναι τουλάχιστον ένας μήνας, ώστε να ενημερωθούν το δυνατό περισσότεροι ενδιαφερόμενοι για την υποβολή φακέλων υποψηφιότητας.

Με τη συγκέντρωση και τη λήψη της προβλεπόμενης ημερομηνίας κατάθεσης των δικαιολογητικών, η επιτροπή αξιολόγησης του ΠΜΣ καταρτίζει πίνακα των υποψηφίων με και διενεργεί συνεντεύξεις για την εξέταση τους. Σε περιπτώσεις που το επίπεδο πιστοποίησης των ξένων γλωσσών δεν κρίνεται ικανοποιητικό στην παρακολούθηση της προγράμματος, πραγματοποιείται εξέταση της αγγλικής γλώσσας για να πιστοποιηθεί η γνώση της.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έγκριση των επιλεγόμενων από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, και ακολουθεί η ενημέρωση/κοινοποίηση των επιτυχόντων στην ιστοσελίδα του τμήματος.

Γ.4.5.2. Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Η αξιολόγηση βασίζεται στην εξέταση των απαιτούμενων δικαιολογητικών που οι υποψήφιοι καλούνται να πληρούν. Τα στοιχεία είναι διαθέσιμα στο κείμενο της πρόσκλησης και αφορούν:

1. Αίτηση προς το ΠΜΣ
2. Αναλυτικό Βιογραφικό σημείωμα
3. Επικυρωμένα αντίγραφα πτυχίων/διπλωμάτων
4. Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (με ακριβή Μ.Ο.)
5. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας (νομίμως επικυρωμένη),
6. Δύο ή περισσότερες συστατικές επιστολές
7. Αποδεικτικά ξένων γλωσσών, νομίμως επικυρωμένα και άλλα μη επίσημα αποδεικτικά (εάν υπάρχουν)
8. Πτυχιακές εργασίες, Επιστημονικές Δημοσιεύσεις, Διακρίσεις (εάν υπάρχουν),
9. Αποδεικτικά Επαγγελματικής Εμπειρίας, Μελέτες/Έρευνες σχετικές με το αντικείμενο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (εάν υπάρχουν).
10. Αναλυτική έκθεση για τα επιστημονικά και επαγγελματικά ενδιαφέροντα τους και τους λόγους για τους οποίους ενδιαφέρονται για Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Γ.4.5.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;⁸

Ο αριθμός των εισακτέων στο ΠΜΣ ορίζεται, κατ' ανώτατο όριο, σε δεκαπέντε (15) άτομα ανά ακαδημαϊκό έτος, το σύνολο των οποίων αποδέχονται να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα.

Γ.4.5.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;

Η δημοσιοποίηση της διαδικασίας πραγματοποιείται με την κοινοποίηση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στο έντυπο τύπο και στο διαδίκτυο. Στο κείμενο της πρόσκλησης περιγράφεται το αντικείμενο του ΜΠΣ, η χρονική του διάρκεια, οι πιστωτικές μονάδες που απαιτούνται για την επιτυχή ολοκλήρωσή του, οι πτυχιούχοι που γίνονται δεκτοί, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, το ποσό των διδάκτρων και η καταληπτική ημερομηνία υποβολής φακέλων υποψηφιότητας.

Το κείμενο της πρόσκλησης που δημοσιεύεται και αναρτάται στο διαδίκτυο δίνει τη δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να γνωρίζουν τα κριτήρια της επιλογής από την έναρξη της διαδικασίας, δεδομένου ότι καλούνται να υποβάλλουν αποδεικτικά της επαγγελματικής και εκπαιδευτικής τους πορείας, τα οποία θα καθορίσουν και την σειρά κατάταξή τους (σε αυτήν συμπεριλαμβάνεται και η διαδικασία της συνέντευξης).

Η επιτροπή που αξιολογεί τους φακέλους υποψηφιότητας ποσοτικοποιεί τα υποβαλλόμενα στοιχεία, εισάγοντας συντελεστές βαρύτητας για το κάθε ένα ξεχωριστά. Η συνάφεια του πτυχίου (1-2), ο βαθμός πτυχίου, ο αριθμός των ξένων γλωσσών, το χρονικό διάστημα της επαγγελματικής εμπειρίας, ο αριθμός των συστατικών επιστολών, η κατάθεση πτυχιακής εργασίας/ερευνητικών εργασιών, ο αριθμός των δημοσιεύσεων και οι διακρίσεις αποτελούν μετρήσιμα μεγέθη, τα οποία συνυπολογίζονται με την απόδοση του υποψηφίου στη συνέντευξη.

Τα οριστικά αποτελέσματα των επιτυχόντων και η λίστα των επιλαχόντων που καταρτίζεται βάσει της κλίμακας των μορίων, εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του τμήματος και αναρτάται στη ιστοσελίδα

⁸ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί συμπληρώνοντας τον Πίνακα 7.6

του. Παράλληλα, ορίζεται χρονικό διάστημα υποβολής εντάσεων, στη διάρκεια της οποίας οι μη επιλεγόμενοι έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν επανεξέταση του φακέλου τους.

Γ.4.5.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η αποτελεσματικότητα και η διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών διασφαλίζεται :

Α) από την εξέταση των φακέλων υποψηφιότητας από καθηγητές που διδάσκουν στο ΜΠΣ και αναλαμβάνουν το συντονισμό των μαθημάτων.

Β) από τη μοριοδότηση των κριτηρίων με τη χρήση συντελεστών βαρύτητας για το κάθε ένα ξεχωριστά.

Γ) από τη διενέργεια συνεντεύξεων και την πραγματοποίηση εξετάσεων στην αγγλική γλώσσα, για τους υποψήφιους οι οποίοι βάσει των δικαιολογητικών τους δεν διαθέτουν δίπλωμα που να επιβεβαιώνει το απαιτούμενο επίπεδο γνώσης (είτε της αγγλικής είτε άλλης γλώσσας).

Δ) από την επανεξέταση όλων των φακέλων που υπεβλήθησαν για συμμετοχή στο ΜΠΣ

Ε) από την επανεξέταση των φακέλων για τις περιπτώσεις των υποψηφίων που βρίσκονται σε σειρά κατάταξης από 15 και άνω

ΣΤ) από την έγκριση της τελικής κατάταξης/αξιολόγησης από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Γ.4.6. Χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Γ.4.6.1. Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Πηγή χρηματοδότησης του ΠΜΣ είναι τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών. Ο κάθε φοιτητής καταβάλλει συνολικά το ποσό των 3.000, ευρώ σε 2 δόσεις (1.500,00 ευρώ κατά την εγγραφή και 1.500,00 € κατά την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου σπουδών). Ωστόσο, σε φοιτητές/ήτριες είναι δυνατόν να χορηγηθούν υποτροφίες μετά από την απόφαση των αρμοδίων οργάνων για την λειτουργία του παρόντος ΠΜΣ, ή απαλλαγή από τα διδάκτρα για κοινωνικούς λόγους, ή ανάληψη συγκεκριμένων υποχρεώσεων στο ΠΜΣ ή στο Τμήμα Κοινωνιολογίας.

Γ.4.6.2. Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Η βιωσιμότητα του ΠΜΣ διασφαλίζεται από τα διδάκτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών, τη χρήση χώρων και τεχνικού εξοπλισμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου, την αξιοποίηση των παροχών της βιβλιοθήκη του Ιδρύματος, καθώς και των υπηρεσιών της φοιτητικής μέριμνας. Στην υποστήριξη της υλοποίησής του εντάσσονται και ερευνητικά εργαστήρια του τμήματος τα οποία συνεισφέρουν σε θέματα έρευνας πεδίου και συγκέντρωσης/ επεξεργασίας πρωτογενούς ερευνητικού υλικού.

Επίσης, το ΠΜΣ είναι δυνατόν να έχει συμπληρωματικά έσοδα από χορηγίες, ερευνητικά προγράμματα και προσφορά υπηρεσιών. Τα κονδύλια αυτά κατανέμονται σύμφωνα με τον εκάστοτε συμπληρωματικό προϋπολογισμό.

Γ.4.6.3. Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ υπολογίζεται συνολικά σε 45.000 €.

Οι Κατηγορίες Δαπανών που κατανέμεται το συνολικό ποσό είναι:

α. Ανθρώπινο δυναμικό

β. Εκδόσεις, ημερίδες και άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες

γ. Δαπάνες μετακίνησης και εκπαιδευτικές εκδρομές

δ. Έντυπα και Γραφική Υλη

ε. Εξοπλισμός

στ. Τεχνική Υποστήριξη– Αναλώσιμα

Δημοσιότητα

Διάφορες δαπάνες

Γ.4.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Γ.4.7.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό ;

Στο Β Εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2010-2011, συμμετείχαν ως προσκεκλημένοι εισηγητές καθηγητές και ερευνητές από ιδρύματα του εξωτερικού, πραγματοποιώντας εισηγήσεις στην Αγγλική Γλώσσα.

Αναλυτικά οι συμμετοχές των διδασκόντων από το εξωτερικό ανά μάθημα:

Μάθημα: Πολιτική Προστασία και Κοινωνικό – Πολιτισμικό Κεφάλαιο

Συντονιστής: Σ. Χτούρης, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσκεκλημένοι εισηγητές από ιδρύματα του εξωτερικού:

- **Demond Miller**, Καθηγητής, Rowan University, USA
- **Brendan Mullan**, Καθηγητής Michigan State University, Usa

Μάθημα: Σχέδια και προγράμματα αειφορικής αστικής ανάπτυξης

Συντονίστρια Μαθήματος: Ελισάβετ Χαϊντενράιχ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Μάθημα: Πολεοδομικές και καλλιτεχνικές παρεμβάσεις στον αστικό χώρο

Συντονιστές Μαθήματος:

- **Σ. Χτούρης**, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- **Ε. Χαϊντενράιχ**, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Προσκεκλημένος εισηγητής από Πανεπιστήμιο του εξωτερικού:

- **Ντ. Ίφεν**, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κάσσελ/Γερμανία

Μάθημα: Παρεμβατική κλινική κοινωνιολογία και ψυχική υγεία

Συντονίστρια Μαθήματος:, **Αναστασία Ζήση**, Επίκουρη Καθηγήτρια Κοινωνικής Ψυχολογίας του Τμήματος Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου,

Προσκεκλημένες εισηγήτριες από ιδρύματα της Ευρώπης:

- **Prof. Andromachi Tseloni**, Department of Criminology, Public Health & Social Policy, Nottingham Trent University, UK
- **Dr. Ewa Doagala-Zysk**, Katholick University of Lublin, Poland

Οι Τίτλοι των διαλέξεων ανά προσκεκλημένο καθηγητή είναι:

Detlev Ipsen, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κάσσελ/Γερμανία

1. The open city -the classic model of the modern city
2. From urban growth to mega-urban landscape
3. Modernity and modern images: a theoretical approach
4. Athens Berlin Cairo Dublin Guangzhou Istanbul Tokyo – the common and the particular
5. How to read urban space. Semiotics -Theory and Methodology
6. Aesthetics and Identity- space, place and Lebenswelt

Demond Miller, Καθηγητής, Rowan University, USA

1. «Community Responses to Natural Disaster: Introduction and Key Concepts».
2. « Hurricane Katrina disaster ».
3. «Applied and Clinical Sociological Ways to Address Serious Social Problems in Urban Environments {drug / alcohol abuse, poverty, unemployment etc} ».
4. «Disaster Management and Resilience on a Global Scale »

Brendan Mullan, Καθηγητής Michigan State University, Usa

1. «Dubai as an Emerging Global City, Risks and Opportunities»

Η Καθηγήτρια **Andromachi Tseloni** πραγματοποίησε μια τρίωρη διάλεξη που καλύπτει ζητήματα μεθοδολογίας ως προς τον σχεδιασμό και την ανάλυση δεδομένων σε επίπεδο κοινότητας. Η διεξαγωγή κοινοτικών ερευνών συνιστά μεθοδολογική επιλογή της παρεμβατικής κλινικής κοινωνιολογίας. Η Δρ. **Ewa Domagala-Zysk** έχει σημαντικό ερευνητικό έργο στο πεδίο της κοινωνικής ψυχολογίας των εφήβων καθώς και σε ζητήματα αναπηρίας που είναι συναφή με το περιεχόμενο του συγκεκριμένου μαθήματος.

Γ.4.7.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Στο ΠΜΣ: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία δεν έχουν συμμετάσχει αλλοδαποί φοιτητές.

Γ.4.7.3. Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Τα μαθήματα στο ΠΜΣ: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία διδάσκονται κυρίως στην ελληνική γλώσσα ή, κατά περίπτωση, στην αγγλική. Σε περιπτώσεις διαλέξεων που έχει προγραμματιστεί η συμμετοχή εισηγητή από ιδρύματα του εξωτερικού, η γλώσσα διδασκαλίας είναι τα αγγλικά. Ωστόσο κατά τη διάρκεια των εξαμήνων πραγματοποιούνται εντατικά σεμινάρια γλώσσας και ορολογίας στο θεματικό πεδίο του ΠΜΣ για την εξοικείωση/ υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών με τη ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

Γ.4.7.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

Συνεργασίες

Με το Πανεπιστήμιο Rowan USA, Department of Sociology

Με το Τμήμα Αστικού Σχεδιασμού και Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κάσσελ, Γερμανίας

Με το Michigan State University USA, Department of Sociology

Με το Πανεπιστήμιο της Ρώμης, La Sapienza, Τμήμα Γεωγραφίας

Γ.4.7.5. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; Ποιες

Δεν υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις δεδομένου ότι το ΜΠΣ ξεκίνησε τη λειτουργία του το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2009-2010.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

5.1. Ανταπόκριση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας.

Το πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών εντάσσεται στο γενικό πλαίσιο σπουδών του Τμήματος και ακολουθεί την ίδια πολιτική παραγωγής γνώσης και διδασκαλίας σύμφωνα με τους γενικούς στόχους του Τμήματος, οι οποίοι αφορούν στη συμβολή της μελέτης των θεωρητικών υποδειγμάτων της κοινωνιολογίας, της ανάπτυξης των κατάλληλων αναλυτικών και συνθετικών εργαλείων των κοινωνιολογικών μεθόδων για την υποστήριξη της εμπειρικής έρευνας, της ενεργούς συμμετοχής στη διεθνή επιστημονική κοινότητα, (όπως κοινοποιούνται στην ιστοσελίδα). Οι διδακτορικές σπουδές εντάσσονται στην εξειδικευμένη και προηγμένη έρευνα η οποία συνδέεται με τις πλέον επίκαιρες εξελίξεις στον χώρο της έρευνας των κοινωνικών επιστημών. Η δημιουργία και λειτουργία των ερευνητικών εργαστηρίων των Τμήματος (στα οποία εντάσσονται κατά κανόνα οι υποψήφιοι διδάκτορες) έχουν ως στόχο την εξειδίκευση της γενικής επιστημονικής γνώσης και τη σύνδεσή της με επίκαιρες εξελίξεις στην κοινωνία. Οι θεματικές των εργαστηρίων είναι ενδεικτικές για τη σύνδεση αυτή:

- **Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας, του Ελευθέρου Χρόνου και του Αθλητισμού.**
- **Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και Επαγγελματών σχετικών με τις νέες Τεχνολογίες.**
- **Εργαστήριο Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης.**
- **Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών.**

5.1.1. Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης του διδακτορικού προγράμματος σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις ανάγκες της κοινωνίας λαμβάνουν καταρχήν χώρα στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης. Οι προτάσεις για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών εξετάζονται στη ΓΣΕΣ και κρίνονται θετικά με κριτήριο την αντιστοιχία τους (α) στους στόχους και το προφίλ του Τμήματος, (β) στην εξέλιξη της έρευνας του προτεινόμενου ερευνητικού αντικειμένου αναφορικά με τις ανάγκες της κοινωνίας. Σε δεύτερο επίπεδο διαδικασίες ελέγχου αυτής της ανταπόκρισης λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικής παρουσίασης προόδου κάθε υποψηφίου διδάκτορα ετησίως στην εκάστοτε υπεύθυνη τριμελή συμβουλευτική επιτροπή.

Σε τρίτο επίπεδο διαδικασίες ελέγχου της συγκεκριμένης ανταπόκρισης λαμβάνουν όταν, οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν την εν εξέλιξη έρευνά τους στις ημερίδες που διοργανώνει και διεξάγει το Τμήμα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, γίνεται ενδιάμεση αξιολόγηση της προόδου της υποψήφιας/του υποψηφίου διδάκτορα αλλά και έλεγχος της αντιστοιχίας της έρευνας με του στόχους του Τμήματος και τις τρέχουσες εξελίξεις στην κοινωνία. Στο πλαίσιο των τριών αυτών επιπέδων πραγματώνεται γενική και ειδική αξιολόγηση του διδακτορικού προγράμματος σπουδών, τόσο σε σχέση με την ίδια την πορεία του προγράμματος όσο και με την επιστημονική και κοινωνική πορεία των υποψηφίων διδακτόρων.

5.1.2. Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Για την αξιολόγηση και αναθεώρηση του διδακτορικού προγράμματος σπουδών συγκεκριμένες διαδικασίες λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του αρμόδιου οργάνου, το οποίο είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης. Οι διαδικασίες αυτές αφορούν τόσο στον ακαδημαϊκό όσο και στον οργανωτικό τομέα του διδακτορικού προγράμματος, με άμεσο στόχο τη συνεχή βελτίωση του. Αναφορικά με τους δύο αυτούς τομείς, η λήψη συλλογικών αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση σχετικά με την καταλληλότητα των

προτεινόμενων θεμάτων και τις τακτικές παρουσιάσεις της προόδου της έρευνας από τους υποψήφιους διδάκτορες λειτουργεί παράλληλα και ως διαδικασία αξιολόγησης του Προγράμματος εφόσον ελέγχεται τακτικά η αντιστοιχία τους στην εξέλιξη της έρευνας.

5.1.3. Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;

Κάθε πληροφορία που αφορά στο Διδακτορικό Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και είναι διαθέσιμη σε κάθε ενδιαφερόμενο. Στο δημοσιευμένο εσωτερικό κανονισμό του προγράμματος υπάρχουν όλες οι πληροφορίες που αφορούν στις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδασκόντων. Παράλληλα ετησίως, πριν τη λήξη του εαρινού εξαμήνου κοινοποιούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος οι θεματικές ενότητες στις οποίες μπορούν να εκπονηθούν διδακτορικές διατριβές.

5.1.4. Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων -απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;

Δεδομένου ότι ο αριθμός των προσώπων που απέκτησαν διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα είναι ιδιαίτερα μικρός, δεν υφίσταται τυπική διαδικασία η οποία να αφορά στην παρακολούθηση της επαγγελματικής πορείας των διδασκόντων. Ωστόσο με μία ευρύτερη μορφή και σε άτυπο επίπεδο η επαγγελματική πορεία των διδασκόντων παρακολουθείται από τους διδάσκοντες και παράλληλα οι διδάκτορες του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε επιστημονικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες.

5.2. Δομή του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών.

5.2.1. Προσφέρονται μαθήματα διδακτορικού κύκλου; Ποια είναι αυτά;

Εάν η ΓΣ και ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα μιας διδακτορικής διατριβής θεωρήσει ότι ο υποψήφιος/η υποψήφια διδάκτορας χρειάζεται υποστήριξη σε ιδιαίτερους ερευνητικούς τομείς, τίθεται ως προϋπόθεση για την αποδοχή της πρότασης και της εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής η παρακολούθηση αντίστοιχων σεμιναρίων που προσφέρονται στο μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών.

5.2.3. Προσφέρονται μαθήματα ερευνητικής μεθοδολογίας; Ποια είναι αυτά;

Εάν η ΓΣ και ο επιβλέπων/η επιβλέπουσα μιας διδακτορικής διατριβής θεωρήσει ότι ο υποψήφιος/η υποψήφια διδάκτορας χρειάζεται υποστήριξη σε ζητήματα ερευνητικής μεθοδολογίας, τίθεται ως προϋπόθεση για την αποδοχή της πρότασης και της εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής η παρακολούθηση αντίστοιχων σεμιναρίων που προσφέρονται στο πλαίσιο μεταπτυχιακών σπουδών.

5.3. Εξεταστικό σύστημα

5.3.1. Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;

Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, ως επιβλέπων, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του ίδιου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 3μελών και 7μελών επιτροπών αποτελεί πολιτική που ακολουθεί κατά κανόνα το Τμήμα, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του και σε αντιστοιχία με το νόμο 3638/2008.

5.3.2. Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων;

Η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων παρακολουθείται διαχρονικά καταρχήν από τον επιβλέποντα διδάσκοντα σε ζητήματα που άπτονται των θεωρητικών και μεθοδολογικών ζητημάτων και επιπροσθέτως από την τριμελή επιτροπή. Ετησίως οι υποψήφιοι διδάκτορες υποχρεούνται να παρουσιάζουν την πρόοδο της εργασίας τους στην υπεύθυνη τριμελή συμβουλευτική επιτροπή. Δευτερογενώς η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων παρακολουθείται μέσω της παρουσίασης ενδιάμεσων συμπερασμάτων των υποψηφίων διδασκόντων στις ημερίδες του Τμήματος ή σε παρουσιάσεις ημερίδων και συνεδρίων άλλων Τμημάτων σε συνεννόηση με τον επιβλέποντα διδάσκοντα. Τέλος η πρόοδος των υποψηφίων διδασκόντων είναι δυνατόν να παρακολουθείται μέσω της συνεργασίας τους με τα ερευνητικά εργαστήρια του Τμήματος.

5.3.3. Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων διασφαλίζεται μέσω της τακτικής παρουσίασης της προόδου τους κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της διατριβής, της συμμετοχής εξωτερικών μελών ΔΕΠ στην τριμελή επιτροπή τους, και της δημόσιας υποστήριξης της διατριβής, ζητήματα που άπτονται στις αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης.

5.3.4. Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Εφαρμόζονται κοινές διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων, εφόσον οι υπεύθυνες συμβουλευτικές τριμελείς επιτροπές συζητούν διεξοδικά για κάθε ζήτημα αξιολόγησης στις συντονιστικές επιτροπές των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και στο πλαίσιο της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης. Με τον τρόπο αυτό ουσιαστικά εφαρμόζεται κοινό μοντέλο αντιμετώπισης των συγκεκριμένων ζητημάτων με μικρές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη θεματική ειδίκευση της εκάστοτε διατριβής. Παράλληλα τις κοινές διαδικασίες αξιολόγησης διασφαλίζει και η συμμετοχή των διδασκόντων στις δημόσιες παρουσιάσεις των προόδων των υποψηφίων διδασκόντων.

5.3.5. Πώς αξιολογείται η διαδικασία αξιολόγησης των υποψηφίων διδασκόντων;

Οι συντονιστικές επιτροπές των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σε πρώτο επίπεδο και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης έχουν την αρμοδιότητα της αξιολόγησης και του ελέγχου της διαδικασίας της αξιολόγησης.

5.3.6. Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;

Η διαδικασία ανάθεσης διδακτορικής διατριβής είναι διαφανής, καθώς λαμβάνει χώρα σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και την τυπική διαδικασία, η οποία περιγράφεται στον εσωτερικό κανονισμό και ελέγχεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης. Εξίσου διαφανής είναι και η διαδικασία εξέτασης της διδακτορικής διατριβής. Όταν ο υποψήφιος ολοκληρώσει τη διατριβή, η Συμβουλευτική Επιτροπή εισηγείται στην Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης τη συγκρότηση Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν.2083/92. Η Εξεταστική επιτροπή, σε συνεννόηση με τον υποψήφιο ορίζει την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της δημόσιας υποστήριξης της διατριβής. Η ορισθείσα ημερομηνία και ώρα γνωστοποιείται στην Γραμματεία, η οποία μεριμνά για την έκδοση σχετικής δημόσιας ανακοίνωσης. Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της διδακτορικής διατριβής ο υποψήφιος την υποβάλλει στη Γραμματεία του Τμήματος ή του Προγράμματος σε επτά (7) αντίτυπα. Ο Πρόεδρος του Τμήματος ή ο Διευθυντής του Προγράμματος συγκαλεί, εντός μηνός από την κατά την παράγραφο (1) υποβολή της διατριβής, με ειδική πρόσκληση την εξεταστική επιτροπή, σε καθορισμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει δημόσια τη διατριβή του.

Στην πρόσκληση αναφέρεται ρητά ότι η διαδικασία παρουσίασης και υποστήριξης της διατριβής από τον υποψήφιο διδάκτορα είναι δημόσια και κατά συνέπεια μπορεί να την παρακολουθήσει κάθε ενδιαφερόμενος. Η πρόσκληση αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος και σε εμφανή σημεία στους λοιπούς χώρους του Τμήματος.

Για την έναρξη της διαδικασίας παρουσίασης και ανάπτυξης της διατριβής απαιτείται η παρουσία των 5 τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής.

Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης από τον υποψήφιο, υποβάλλονται σχετικές με το θέμα ερωτήσεις από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, στις οποίες απαντά ο υποψήφιος. Στη συνέχεια αποχωρούν όλοι, ώστε η Εξεταστική Επιτροπή να συνεδριάσει κατ' ιδίαν. Η Επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη. Εφ' όσον υπέρ της έγκρισης της διδακτορικής διατριβής ψηφίσουν τα πέντε (5) τουλάχιστον μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, η διατριβή θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Μετά την έγκριση της διδακτορικής διατριβής γίνεται, με ψηφοφορία, η αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του υποψηφίου με έναν από τους εξής χαρακτηρισμούς : «Άριστα», «Λίαν Καλώς», «Καλώς». Για τον πιο πάνω αξιολογικό χαρακτηρισμό απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Στο τέλος της διαδικασίας εξέτασης συντάσσεται σχετικό πρακτικό το οποίο υπογράφεται απ' όλα τα παρόντα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και υποβάλλεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος κι ακολούθως στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης.

5.3.7.Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;

Οι κύριες προδιαγραφές ποιότητας της διδακτορικής διατριβής έχουν καθορισθεί από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης του Τμήματος και αφορούν στα εξής: Μεθοδολογική αρτιότητα, θεωρητική και βιβλιογραφική κατάρτιση, δόκιμη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, πρωτοτυπία της έρευνας και των συμπερασμάτων. Η εκπλήρωση των ποιοτικών προδιαγραφών από τους υποψηφίους διδάκτορες ελέγχεται κατά τη διάρκεια ανάθεσης της διδακτορικής διατριβής, κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων των προόδων των υποψηφίων διδακτόρων, καθώς επίσης από την 3μελή και 7μελή επιτροπή στη διαδικασία εξέτασης.

5.4. Επιλογή των υποψηφίων διδακτόρων.

5.4.1.Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;

Η διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων λαμβάνει χώρα κατ' ακολουθία στο πλαίσιο τυποποιημένων σταδίων τα οποία είναι τα εξής: Μετά την Εκδήλωση ενδιαφέροντος για την εκπόνηση διατριβής στο Τμήμα από τον υποψήφιο και την κατάθεση των απαραίτητων δικαιολογητικών, όπως προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός του Τμήματος, ακολουθεί παρουσίαση της αίτησης στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης. Μετά την παρουσίαση της αίτησης ορίζεται τριμελής επιτροπή η οποία εξετάζει την επάρκεια της πρότασης και διεξάγει συνέντευξη με τον υποψήφιο /την υποψήφια. Η έκθεση της εξεταστικής τριμελούς επιτροπής κατατίθεται στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβασης και αν η πρόταση κριθεί επαρκής, η ΓΣΕΣ ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή ή οποία απαρτίζεται από μέλη του Τμήματος και μέλη άλλων Τμημάτων ή Πανεπιστημίων, η οποία παρακολουθεί την πρόοδο της διατριβής.

5.4.2.Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;

Τα κριτήρια επιλογής καθορίζονται (α) από το θεσμικό πλαίσιο για τις διδακτορικές σπουδές (ΦΕΚ αρ.φ. 148 16 Ιουλίου 2008) και (β) σύμφωνα με τον εσωτερικού κανονισμού του Τμήματος

Σύμφωνα με τα τυπικά κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι, δεκτοί γίνονται οι πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. και κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή καθίσταται δυνατή κυρίως με τη συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: το γενικό βαθμό του πτυχίου, τη βαθμολογία στα μεταπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα

μαθήματα του την επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο και την τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου.

Εκτός των τυπικών προσόντων που προβλέπει η νομοθεσία, οι υποψήφιοι χρειάζεται να καταθέσουν εμπειριστατωμένο και εκτενές Σχέδιο Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής το οποίο θα πρέπει να περιέχει:

- A. Προτεινόμενο θέματος διδακτορικής διατριβής
- B. Περιγραφή του σκοπού της διδακτορικής διατριβής καθώς και των επιμέρους στόχων.
- Γ. Σκιαγράφηση των κύριων ερευνητικών ερωτημάτων της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί
- Δ. Ενδεικτική βιβλιογραφία
- E. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Βάσει αυτών ουσιαστικά κριτήρια επιλογής συνιστούν η ποιότητα της πρότασης για τη διδακτορική διατριβή η οποία κρίνεται ως προς τη μεθοδολογική της αρτιότητα, τη θεωρητική και βιβλιογραφική κατάρτιση, τη δόκιμη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, την πρωτοτυπία του ερευνητικού παραδείγματος και εάν αναμένεται να προάγει την έρευνα του αντικειμένου.

5.4.3. Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων διδακτόρων;⁹

Βλέπε σχετικό πίνακα.

5.4.4. Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;

Η διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων δημοσιοποιούνται στον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος, ο οποίος κοινοποιείται στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Ετησίως και σύμφωνα με τις προκηρυσσόμενες θεματικές ενότητες για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής από το Τμήμα, δημοσιοποιείται εκδήλωση ενδιαφέροντος, η οποία περιγράφει τα κριτήρια και τη διαδικασία επιλογής στον εθνικό και περιφερειακό τύπο.

5.4.5. Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής υποψηφίων διδακτόρων διασφαλίζεται από τη λειτουργία των οργάνων του Τμήματος και συγκεκριμένα της ΓΣΕΣ, η οποία ελέγχει την επάρκεια των κριτηρίων και την ουσιαστική εφαρμογή των τυποποιημένων σταδίων. Σημαντικό παράγοντα που συνιστά στην αποτελεσματικότητα και στη διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων, αποτελεί η πλήρης δημοσιοποίηση όλων των διαδικασιών. Δεδομένου αυτού, τα προτεινόμενα θέματα διδακτορικής διατριβής από τα μέλη Δ.Ε.Π., τα οποία έχει εγκρίνει η ΓΣΕΣ, κοινοποιούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και παράλληλα υφίσταται ανοικτή διαδικασία επιλογής των προτάσεων που κατατίθενται στο Τμήμα.

5.6. Σεμινάρια και ομιλίες

5.6.1. Υπάρχει γενικό σεμινάριο σε τακτή χρονική βάση (εβδομαδιαίο, μηνιαίο) όπου καθηγητές και ερευνητές στο Τμήμα παρουσιάζουν τη δουλειά τους για ενημέρωση των συναδέλφων τους, αλλά και των φοιτητών;

Η διαφάνεια και η προβολή του έργου του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών έχει ιδιαίτερη σημασία. Για το σκοπό αυτό θεσμοθετείται η οργάνωση μιας εκδήλωσης με το τέλος κάθε κύκλου του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Την οργάνωση της εκδήλωσης αναλαμβάνει τριμελής επιτροπή από τους συντονιστές που ορίζεται με την έναρξη κάθε μεταπτυχιακού κύκλου. Ετησίως, λοιπόν, λαμβάνει χώρα διημερίδα, η οποία συμπεριλαμβάνει στο πρόγραμμα της εντατικά σεμινάρια, όπου οι υποψήφιοι διδάκτορες παρουσιάζουν υποχρεωτικά τις εργασίες τους. Στη διημερίδα μετέχουν Μέλη ΔΕΠ και ερευνητές του Τμήματος και άλλων ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Παράλληλα οι υποψήφιοι διδάκτορες δύναται να συμμετάσχουν σε σεμιναριακές δραστηριότητες των ερευνητικών εργαστηρίων του

⁹ Η ερώτηση αυτή μπορεί να απαντηθεί συμπληρώνοντας τον Πίνακα 7.8

Τμήματος, στο πλαίσιο των οποίων παρουσιάζεται και συζητείται με τα μέλη Δ.ΕΠ. η εξέλιξη της έρευνάς τους, μεθοδολογικά ζητήματα, καθώς και ενδιάμεσα αποτελέσματα.

5.6.2. Υπάρχει δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα παν/μια και ερευνητικά κέντρα για να δώσουν ομιλίες και να ενημερώσουν για το έργο τους;

Το Τμήμα αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη συνεχή διάδραση του με την επιστημονική κοινότητα στο διεθνή και ελληνικό χώρο. Έτσι η δυνατότητα πρόσκλησης ομιλητών από άλλα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα υφίσταται και αξιοποιείται στο έπακρο τόσο στο πλαίσιο των ημερίδων, συνεδρίων και ανοικτών σεμιναρίων που διοργανώνει το Τμήμα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο σπουδών όσο και στο πλαίσιο δραστηριοτήτων των ερευνητικών εργαστηρίων του Τμήματος. Επιπροσθέτως η πρόσκληση ομιλητών από άλλα πανεπιστήμια υφίσταται ως θεσμός στις ετήσιες διημερίδες των ΜΠΣ. Ωστόσο χρειάζεται να σημειωθεί ότι οι περιορισμένοι πόροι του Τμήματος δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη συνεργασιών αυτού του τύπου στο βαθμό που θα επέφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα για το Τμήμα αναφορικά με την ανταλλαγή και διάχυση γνώσης και τεχνογνωσίας.

5.7. Διεθνής διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών

5.7.1. Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές; Σε ποιο ποσοστό;

Μετά την αλλαγή της νομοθεσίας και την εισαγωγή του νόμου 3685/2008 ο οποίος επιτρέπει τη συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές, αποτελεί πολιτική του Τμήματος να εντάσσει διδάσκοντες στις συμβουλευτικές επιτροπές των υποψηφίων διδασκτόρων

5.7.2. Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκτόρων;

Δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδασκτόρων.

5.7.3. Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;

Μετά την ισχύ του Ν. 3685/2008 και του Άρθρου 9 παρ. 4γ, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής, σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος. Βάσει αυτού του δεδομένου παρέχεται η δυνατότητα εκπόνησης διατριβής σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα.

5.7.4. Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;

- European group for the study of deviance and social control
- Euro Mediterranean University
- University of Bologna

5.7.5. Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;

Ετησίως παρέχονται κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες τόσο για συμμετοχές σε συνέδρια, όσο και για τη συγγραφή και δημοσίευση άρθρων. Οι προσφερόμενες δυνατότητες αξιοποιούνται στο έπακρο από τους υποψήφιους διδάκτορες. Ωστόσο χρειάζεται να σημειωθεί, ότι λόγω της περιορισμένης δυνατότητας χρηματοδότησής του Τμήματος, καθώς και εν γένει του Πανεπιστημίου, τα κίνητρα αυτά αφορούν αποκλειστικά στην προαγωγή της επιστημονικής κατάρτισης των υποψηφίων.

5.7.6. Υπάρχουν διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών; Ποιες;

Ως διεθνείς διακρίσεις του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών συνίστανται οι δημοσιεύσεις διδακτορικών εργασιών σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά ή σε διεθνείς συλλογικούς τόμους με επιστημονική κριτική επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

6.1. Αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού**6.1.1. Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;**

Η διαδικασία αξιολόγησης του διδακτικού έργου των διδασκόντων από τους φοιτητές διενεργείται στο πλαίσιο της ευθύνης του κάθε διδάσκοντος ξεχωριστά, χωρίς να έχει ενταχθεί σε μια πάγια και ελεγχόμενη σε επίπεδο Τμήματος διαδικασία, ώστε να προκύπτουν συνολικά συμπεράσματα της αξιολόγησης αυτής. Παρά ταύτα δίδεται η δυνατότητα σε κάθε διδάσκοντα/ουσα να ελέγχει τις διδακτικές αποδόσεις του δικού του/της ξεχωριστού μαθήματος και να επιχειρεί αναμορφώσεις και βελτιώσεις για την επόμενη κάθε φορά περίοδο, τις οποίες κοινοποιεί στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, η οποία έχει τη συνολική εποπτεία των μαθημάτων που εντάσσονται στο Πρόγραμμα Σπουδών και μεριμνά ώστε να μην υπάρχουν επικαλύψεις και δυσλειτουργίες στο Π.Σ

6.1.2. Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;

Πριν από την αξιοποίηση των παραπάνω αποτελεσμάτων αξιολόγησης οι διδάσκοντες σταθμίζουν τον παράγοντα συμμετοχής των φοιτητών στα μαθήματα, ώστε τα αποτελέσματα αυτά να ανταποκρίνονται ουσιαστικά στην άποψη κυρίως εκείνων των φοιτητών που παρακολουθούν και μπορούν να προσφέρουν στην αξιολόγηση με παρατηρήσεις τους. Η παράμετρος αυτή είναι σημαντική ώστε η αξιολόγηση να έχει έναν ουσιαστικό και όχι απλά διεκπεραιωτικό χαρακτήρα και να αποφευχθούν οι πιθανότητες να φθίνει με τον τρόπο αυτό στην πορεία, ή να προκύπτουν στρεβλά συμπεράσματα.

6.1.3. Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

Ο μέσος φόρτος διδακτικού έργου είναι εννέα ώρες στις οποίες προστίθενται, συναντήσεις με τους φοιτητές για την εκπόνηση εργασιών (σεμιναριακών, πτυχιακών, διπλωματικών), επιμέλεια των εργασιών αυτών (διορθώσεις, βιβλιογραφία, αναμορφώσεις κλπ), πρόσθετες εργαστηριακές ώρες, συναντήσεις για την πρακτική άσκηση των φοιτητών σε φορείς, εμβόλιμες ώρες οριζόντιων διαλέξεων και περαιτέρω εκπαιδευτικές δραστηριότητες που διοργανώνονται στο πλαίσιο του προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού προγράμματος σπουδών.

6.1.4. Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;

15 από τα 16 μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν στο ΜΠΣ και 3 από τους 8 διδάσκοντες.

6.1.5. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

6.1.6. Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τί ποσοστό;

Στο διδακτικό έργο του Τμήματος συμμετέχουν μόνο οι υποψήφιοι διδάκτορες. Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 5 υποψήφιοι συμμετείχαν στο διδακτικό έργο εισηγούμενοι συγκεκριμένων θεματικών στο πλαίσιο διαλέξεων μαθημάτων του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών.

6.2. Ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας.¹⁰

6.2.1. Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;

Οι διδάσκοντες στο σύνολο τους αξιοποιούν πλήθος διδακτικών μεθόδων ανάλογα πάντα με την οργανωτική δομή του μαθήματος (λ.χ. διάλεξη, σεμινάριο, εργαστηριακό μάθημα), το εκπαιδευτικό και ερευνητικό αντικείμενο που θεραπεύεται καθώς και το περιεχόμενό του, όπως και τον εξαμηνιαίο προγραμματισμό αυτού. Βάσει αυτού του δεδομένου πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιούνται οι εξής διδακτικές μέθοδοι: διαλέξεις, παρουσιάσεις εξαμηνιαίων εργασιών, παρουσιάσεις εβδομαδιαίων εργασιών, παρουσιάσεις προόδων, εργαστηριακές ασκήσεις, μελέτες περίπτωσης, ερευνητικές δράσεις πεδίου (λ.χ. ομάδες εστίασης), εκπαιδευτικές εκδρομές, φροντιστηριακές ασκήσεις.

6.2.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;

Η επικαιροποίηση του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων, πραγματοποιείται από τους διδάσκοντες σε τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με τις εξελίξεις των επιστημονικών αντικειμένων που θεραπεύουν στην εμβέλεια της εθνικής και διεθνούς επιστημονικής κοινότητας. Η διαδικασία αυτή στο πλαίσιο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών βρίσκει τη θεσμική της έκφραση μέσα από αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος και σύμφωνα με τις εισηγήσεις της επιτροπής προγράμματος σπουδών, ενώ αντίστοιχα στο πλαίσιο των ΜΠΣ μέσω των αποφάσεων της ΓΣΕΣ και σύμφωνα με τις εισηγήσεις των συντονιστικών επιτροπών των μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

6.2.3. Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχει στις εξετάσεις είναι 60,79%.

Κατηγορία φοιτητών	Αριθμός φοιτητών
Εγγεγραμμένοι φοιτητές	5432
Φοιτητές που συμμετέχουν στις εξετάσεις	3302

6.2.4. Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;

Το ποσοστό επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 ανέρχεται στο 62,1%.

6.2.5. Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;

Ο μέσος βαθμός πτυχίου για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 είναι 7.03.

6.2.6. Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;

Η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 είναι τα 4,6 έτη.

¹⁰ Πολλές από τις ερωτήσεις αυτές μπορούν να απαντηθούν συγκεντρωτικά συμπληρώνοντας τους Πίνακες 7.1.1, 7.1.2, 7.4, 7.5.1, 7.5.2 και 7.7.

6.3. Οργάνωση και εφαρμογή του διδακτικού έργου.

6.3.1. Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές στην ιστοσελίδα του τμήματος στο πλαίσιο των ανακοινώσεων, αλλά και στο φάκελο μαθήματος που αναρτάται ηλεκτρονικά μαζί με το Πρόγραμμα Σπουδών. Επιπροσθέτως η ύλη γνωστοποιείται στις ανακοινώσεις που αναρτά η γραμματεία στον πίνακα ανακοινώσεων του Τμήματος, καθώς και στις διαλέξεις των μαθημάτων από τον ίδιο το διδάσκοντα.

6.3.2. Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;

Αντίστοιχα όπως και η ύλη των μαθημάτων, έτσι και οι μαθησιακοί στόχοι περιγράφονται στους φοιτητές στο φάκελο του κάθε μαθήματος, ο οποίος αναρτάται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα του Τμήματος και παράλληλα περιγράφονται στις εισαγωγικές διαλέξεις των μαθημάτων.

6.3.3. Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;

Στο πλαίσιο των ΜΠΣ υφίσταται διαδικασία μέτρησης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων, η οποία βασίζεται σε ερωτηματολόγια αξιολόγησης των φοιτητών.

6.3.4. Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;

Η τήρηση του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων αγγίζει το 90%.

6.3.5. Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;

Δεδομένου ότι οι αίθουσες διδασκαλίας στις οποίες διενεργούνται τα μαθήματα του Τμήματος κατανέμονται και είναι διαθέσιμες σύμφωνα και με τις ανάγκες των μαθημάτων και άλλων τμημάτων της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών η οργάνωση και η δομή του ωρολογίου προγράμματος είναι στο έπακρο ορθολογική.

6.3.6. Πόσα (και ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;

Μάθημα	Διδάσκων
1. Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος Ι	Κ. Ζώρας, Καθηγητής
2. Εισαγωγή στην Ιστορική Συγκριτική Κοινωνιολογία	Μ. Μαραγκουδάκης, Αν. Καθηγητής
3. Εξέλιξη της Κοινωνιολογικής Σκέψης	Μ. Ψημίτης, Αν. Καθηγητής
4. Στατιστική Ι	Κ. Ρόντος, Αν. Καθηγητής
5. Ευρωπαϊκή Κοινωνία - Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	Γρηγορίου, Αν. Καθηγητής
6. Κοινωνία και Πολιτισμός	Ε. Χαϊντενραιχ, Αν. Καθηγητής
7. Κοινωνιολογία των Αστικών Χώρων	Σ. Χτούρης, Καθηγητής
8. Κοινωνιολογία της Εργασίας	Γ. Τσομπάνογλου, Αν. Καθηγητής
9. Κοινωνιολογία των Κοινωνικών Κινημάτων	Μ. Ψημίτης, Αν. Καθηγητής
10. Κοινωνική Πολιτική και Κράτος Πρόνοιας	Γ. Τσομπάνογλου, Αν. Καθηγητής
11. Εφαρμογές της Πληροφορικής στο	Γ. Κάλλας, Καθηγητής

σχεδιασμό Εμπειρικών ερευνών Ι	
12.Κοινωνική Δημογραφία Ι	Κ. Ρόντος, Αν. Καθηγητής

6.3.7.Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;

Όλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους αντικείμενο.

6.4.Εκπαιδευτικά βοηθήματα.

6.4.1.Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές.

Αρκετά είδη βοηθημάτων διανέμονται στους φοιτητές στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των εκπαιδευτικών αναγκών, τα οποία αφορούν σε βιβλία (ως προτεινόμενα συγγράμματα), διαδικτυακοί μαθησιακοί πόροι (άρθρα, βιβλία, εργασίες, λογισμικά, προγράμματα που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο), καθώς και προτεινόμενη βιβλιογραφία από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου. Παράλληλα ανάλογα με τη δομή του κάθε μαθήματος ο κάθε διδάσκων δύναται να παράσχει και προσωπικές σημειώσεις. Ο αριθμός βοηθημάτων ανέρχεται στα 87.

6.4.2. Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;

Η επικαιροποίηση των βοηθημάτων εξασφαλίζεται μέσω της ανανέωσης των φακέλων του κάθε μαθήματος, κατά τον προγραμματισμό του ερχόμενου ακαδημαϊκού έτους, με ευθύνη των διδασκόντων. Η εφαρμογή ελέγχεται από την Επιτροπή Σπουδών του Τμήματος η οποία συλλέγει τους φακέλους μαθημάτων του ερχόμενου ακαδημαϊκού έτους. Στο πλαίσιο αυτό οι διδάσκοντες συμπληρώνουν συγκεκριμένη φόρμα βοηθημάτων, η οποία εγκρίνεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος κατά την τελευταία περίοδο του εαρινού εξαμήνου (Μάιος ή Ιούνιος).

6.4.3.Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;

Τα βοηθήματα διατίθενται στους φοιτητές μέσω του προγράμματος Εύδοξος.

6.4.4.Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;

Τα ποσοστά διδασκόμενης ύλης που καλύπτονται από τα βοηθήματα διακυμαίνονται σε βαθμό (60-90%) αναλόγως με τη φύση, το είδος και το αντικείμενο του μαθήματος.

6.4.5.Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;

Πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη η οποία αφορά σε δημοσιευμένο κατάλογο στο φάκελο μαθήματος, σχετικής βιβλιογραφίας, σχετικές ιστοσελίδες, άρθρα σε περιοδικά.

6.5.Μέσα και υποδομές

6.5.1.Αίθουσες διδασκαλίας:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 χρησιμοποιούνταν 9 αίθουσες διδασκαλίας, των οποίων η χωρητικότητα ποικίλλει. Η αίθουσα μεγαλύτερης χωρητικότητας έφθανε τον αριθμό των 150 ατόμων και η αίθουσα μικρότερης χωρητικότητας τα 20 άτομα.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα.

Η επάρκεια η καταλληλότητα και η ποιότητα των αιθουσών κρίνεται πλήρως ανεπαρκής και αναποτελεσματική.

(γ) Βαθμός χρήσης.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 4 από τις 5 μέρες που διενεργούνταν τα μαθήματα του Τμήματος ο βαθμός χρήσης άγγιζε το 95%.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού.

Ο υποστηρικτικός εξοπλισμός των αιθουσών σε ποσοστό 97% κρίνεται ανεπαρκής και ακατάλληλος.

6.5.2. Εκπαιδευτικά εργαστήρια:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

1. Εργαστήριο Πληροφορικής	21 σταθμοί εργασίας
2. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας, του Ελευθέρου Χρόνου και του Αθλητισμού	6 σταθμοί εργασίας.
3. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και Επαγγελμάτων σχετικών με τις νέες Τεχνολογίες	3 σταθμοί εργασίας.
4. Εργαστήριο Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης	6 σταθμοί εργασίας.
5. Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών	3 σταθμοί εργασίας.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.

Σε όλα τα Εργαστήρια οι χώροι είναι μη επαρκείς, ακατάλληλοι και μη ποιοτικοί.

(γ) Βαθμός χρήσης.

Για όλα τα εργαστήρια ο βαθμός χρήσης φθάνει το 100%.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

Ο εξοπλισμός για όλα τα εργαστήρια χρήζει επείγουσας ανανέωσης.

(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Οι αποθηκευτικοί χώροι είναι παντελώς ανεπαρκείς.

6.5.3. Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;

Όλα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια είναι διαθέσιμα, εκτός του Εργαστηρίου Πληροφορικής.

6.5.4. Επάρκεια και ποιότητα των χώρων και του εξοπλισμού των κλινικών.

Το Τμήμα δε διαθέτει κλινικές.

6.5.6. Σπουδαστήρια:

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων.

(γ) Βαθμός χρήσης.

Το τμήμα δε διαθέτει σπουδαστήρια.

6.5.7. Προσωπικό Διοικητικής/Τεχνικής/Ερευνητικής Υποστήριξης

(α) Αριθμός και ειδικότητες

Προσωπικό διοικητικής υποστήριξης: 4 Ειδικότητα: ΠΕ-Διοικητικό

Προσωπικό Τεχνικής Υποστήριξης: 1 Ειδικότητα: ΠΕ Πληροφορικής

(β) Επάρκεια ειδικοτήτων

Οι ειδικότητες κρίνονται επαρκείς, ωστόσο τίθεται σοβαρότατο ζήτημα υποστελέχωσης.

6.6. Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).

6.6.1. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς;

Η χρήση ΤΠΕ για την παρουσίαση των μαθημάτων πραγματοποιείται σε πρώτο επίπεδο με την ανάρτηση των φακέλων των μαθημάτων στην ιστοσελίδα του Τμήματος για το προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Παράλληλα η αξιοποίηση των ΤΠΕ λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των μαθημάτων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών τόσο από τους διδάσκοντες όσο και από τους φοιτητές σε σχέση με την παρουσίαση συγκεκριμένων θεματικών ενοτήτων από τους διδάσκοντες, αλλά και για την παρουσίαση των εργασιών από τους φοιτητές. Ειδικότερα όσον αφορά στα μαθήματα σεμιναριακού τύπου η χρήση ΤΠΕ καθίσταται απαραίτητη για την ολοκληρωμένη και πλήρη διεξαγωγή τους.

6.6.2. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;

Η αξιοποίηση των ΤΠΕ συνιστά ένα απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο για την άρτια διεξαγωγή της διδασκαλίας. Η χρήση των ΤΠΕ πραγματοποιείται ποικιλοτρόπως και κυρίως αφορά στη χρήση μέσων για τις διαλέξεις των διδασκόντων, ως εργαλεία εκμάθησης (λ.χ. εκμάθηση και χρήση στατιστικού πακέτου SPSS), και ως εργαλεία διάδρασης διδάσκοντα- φοιτητή για την εκπαιδευτική διαδικασία στο πλαίσιο ανάπτυξης των ηλεκτρονικών πλατφορμών των μαθημάτων.

6.6.3. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;

Από τη φύση των αντικειμένων που θεραπεύει η εργαστηριακή εκπαίδευση επιβάλλει και απαιτεί για την βέλτιστη λειτουργία της τη χρήση ΤΠΕ. Η χρήση τους αφορά στην εκπαίδευση μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών και εξειδικευμένων λογισμικών πακέτων ως εργαλεία ανάπτυξης συγκεκριμένων μαθημάτων.

6.6.4. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην αξιολόγηση των φοιτητών; Πώς;

ΤΠΕ χρησιμοποιούνται στην αξιολόγηση των φοιτητών στο πλαίσιο χρήσης ανάλογων μεθόδων εξέτασης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

6.6.5. Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;

Όλοι οι διδάσκοντες χρησιμοποιούν ΤΠΕ στην επικοινωνία τους με τους φοιτητές. Η επικοινωνία αυτή δύναται να λαμβάνει χώρα είτε μέσω της γραμματείας του Τμήματος είτε μέσω των ίδιων των διδασκόντων με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

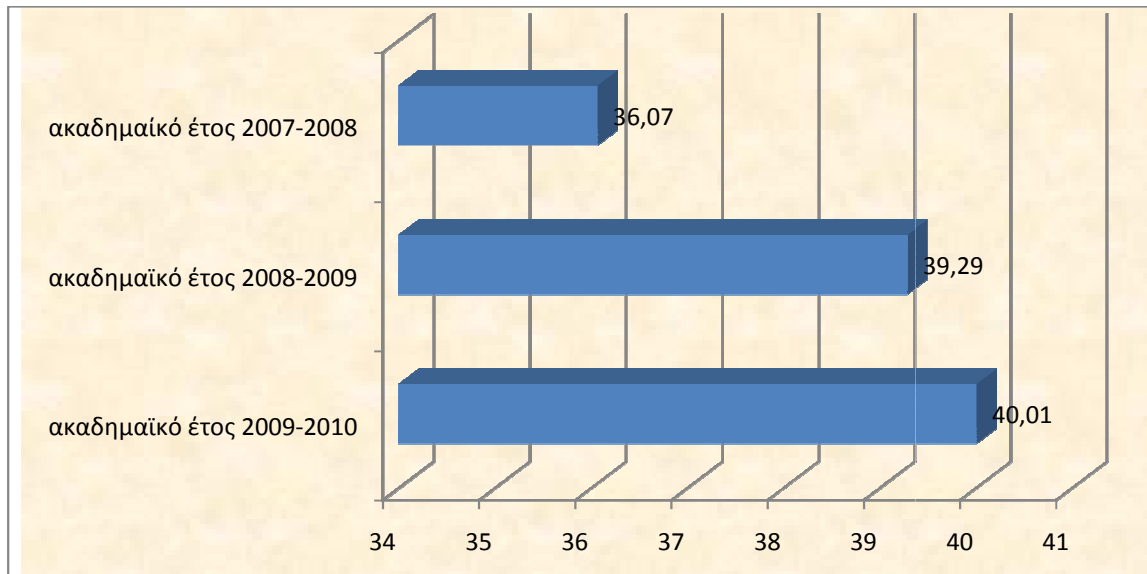
6.6.6. Ποιο το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ κατά την τελευταία πενταετία;

Το ύψος των επενδύσεων του Τμήματος σε ΤΠΕ την τελευταία πενταετία ανέρχεται σε 20.000€.

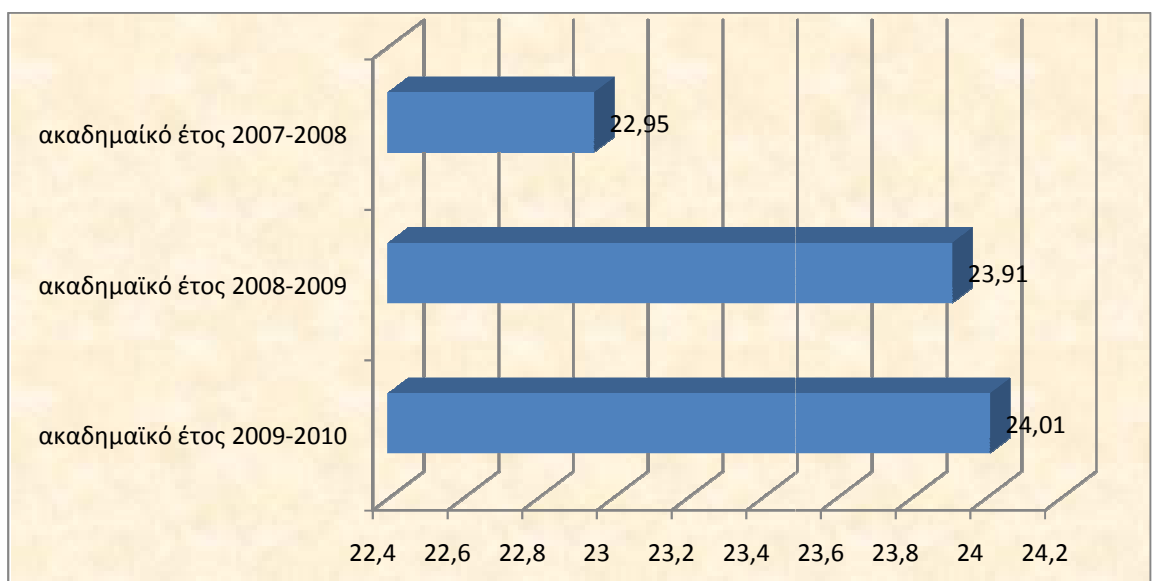
6.7. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και η μεταξύ τους συνεργασία.

6.7.1. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.

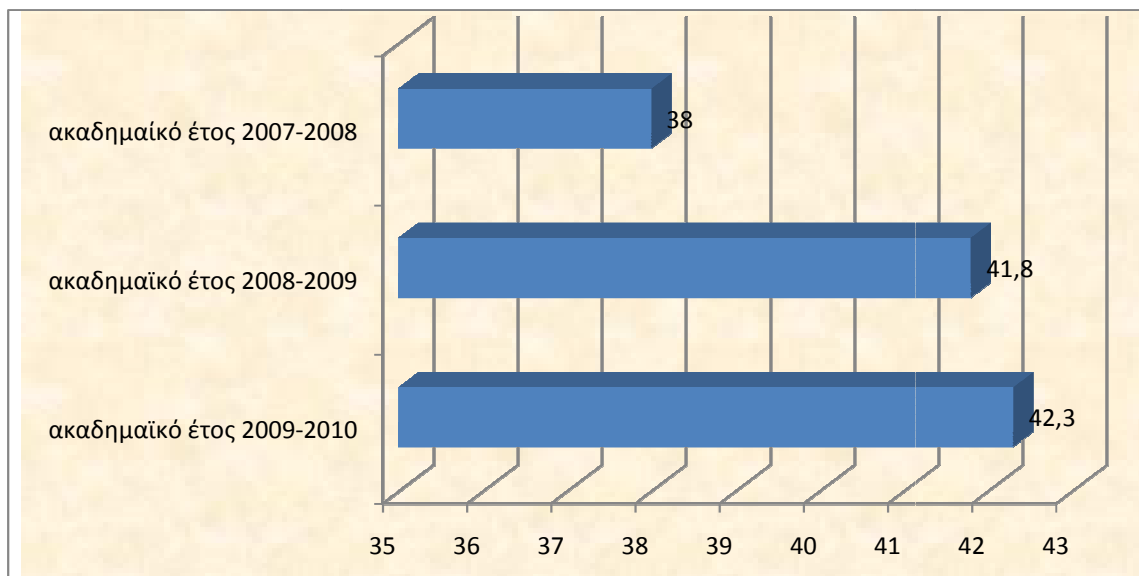
Προπτυχιακοί φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας

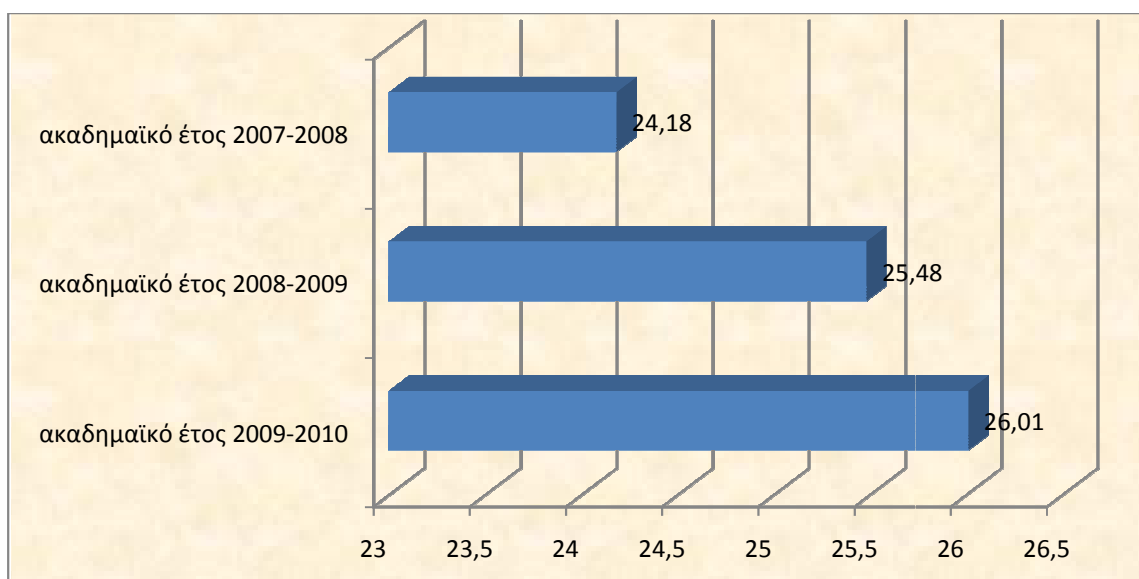
Προπτυχιακοί φοιτητές ανά διδάσκοντα του Τμήματος Κοινωνιολογίας

Σύνολο φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ

Σύνολο φοιτητών ανά διδάσκοντα

6.7.2. Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.

Δεν υπάρχουν εργαστηριακά μαθήματα.

6.7.3. Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές;

Οι διδάσκοντες ανακοινώνουν τις ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους στη γραμματεία του Τμήματος, στον πίνακα ανακοινώσεων του γραφείου τους, τις αναρτούν σε ειδικό link στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.aegean.gr/sociology/gr/faculty-hours.pdf), καθώς επίσης ενημερώνουν και οι ίδιοι του φοιτητές στο πλαίσιο των διαλέξεων. Οι ώρες συνεργασίας με τους διδάσκοντες αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες και αφορούν στη συνεργασία τους ως προς την επιμέρους διαφώτιση ζητημάτων του αντικειμένου του μαθήματος, στην εκπόνηση πτυχιακών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών. Επιπροσθέτως οι φοιτητές

συνεργάζονται με τους διδάσκοντες και εκτός των επισήμων ωρών γραφείου τόσο με τη φυσική τους παρουσία όσο και με τη χρήση ΤΠΕ.

6.8.Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα.

6.8.1. Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);

Η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία μεθοδεύεται μέσω μιας κλιμακωτής διαδικασίας, η οποία λαμβάνει χώρα εξ αρχής με την εισαγωγή τους στο Τμήμα. Η διαδικασία αυτή αφορά στη συμμετοχή τους σε υποχρεωτικά μαθήματα μεθοδολογίας έρευνας από το πρώτο κύκλο εξαμήνου φοίτησης τους, στην ενθάρρυνση για εκπόνηση πρακτικής άσκησης και πτυχιακής εργασίας με ερευνητικό προσανατολισμό, υποστηρίζοντας τη φυσιολογία του Τμήματος και το επαγγελματικό προφίλ των αποφοίτων του. Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών αυτών δραστηριοτήτων, αλλά και σε κατ' ιδίαν συναντήσεις των φοιτητών με τους διδάσκοντες, αναπτύσσονται εξονυχιστικά και ενδελεχώς οι επιστημονικά κοινώς αποδεκτοί και δεοντολογικά κατάλληλοι τρόποι αναδίφησης και χρήσης της βιβλιογραφίας τόσο όσον αφορά στα έντυπα συγγράμματα που διανέμονται ως βοηθήματα των μαθημάτων ή στα συγγράμματα στα οποία υπάρχει πρόσβαση μέσω της βιβλιοθήκης του Ιδρύματος, όσο και στις σύγχρονες μορφές ηλεκτρονικής βιβλιογραφίας (άρθρα, περιοδικά, ηλεκτρονικά βιβλία, ιστοσελίδες, blogs, κ.α). Επιπροσθέτως οι φοιτητές του ΠΠΣ και των ΜΠΣ ενθαρρύνονται ώστε να πλαισιώνουν τα ερευνητικά εργαστήρια του Τμήματος και να έρχονται σε επαφή με τις ερευνητικές διαδικασίες ως προέκταση του διδακτικού έργου.

6.8.2. Παρέχεται στους φοιτητές δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;

Η ενίσχυση της εμπειρικής έρευνας αποτελεί στρατηγικό στόχο του Τμήματος από την αρχή της λειτουργίας του, γεγονός που υποστηρίζεται και με την ίδρυση του ΜΠΣ «Έρευνα για την τοπική ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή», το οποίο, σε εθνικό επίπεδο στον τομέα των κοινωνικών επιστημών, διακρίνεται για το μοναδικό χαρακτήρα εξειδίκευσης που διαθέτει. Η εξοικείωση των φοιτητών του Τμήματος με τις ερευνητικές διαδικασίες και η ενθάρρυνση διασύνδεσης έρευνας και εκπαίδευσης, ώστε οι φοιτητές να συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα, συνιστά πάγια πολιτική του Τμήματος. Η πολιτική αυτή βρίσκει εφαρμογή με τη συμμετοχή των φοιτητών σε ερευνητικές διαδικασίες που αφορούν στα μαθήματα του προπτυχιακού και μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, στην εκπόνηση ερευνητικών πτυχιακών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών, στην ενίσχυση συμμετοχής τους μέσω της πρακτικής άσκησης σε ερευνητικά κέντρα και οργανισμούς, στη ενεργό συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των ερευνητικών εργαστηρίων του Τμήματος, καθώς και με τη συμμετοχή τους σε χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα, τα οποία αναλαμβάνει το Τμήμα ή μετέχει ως εταίρος.

6.9.Συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο

6.9.1. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα συνεργάζεται με πλήθος εκπαιδευτικών κέντρων του εσωτερικού υπηρετώντας τις ανάγκες του προπτυχιακού, του μεταπτυχιακού και διδακτορικού προγράμματος σπουδών, καθώς παράλληλα αναπτύσσει συνεργασίες στο πλαίσιο των ερευνητικών του δραστηριοτήτων. (βλέπε 4.5.5. –πίνακας συνεργασιών του Τμήματος με αντίστοιχα εκπαιδευτικά κέντρα).

6.9.2. Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;

Το Τμήμα αναπτύσσει συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού κυρίως στο πλαίσιο λειτουργίας των ΜΠΣ, των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, καθώς και για την ενίσχυση της κινητικότητας των διδασκόντων και των φοιτητών του. (βλέπε σχετικούς πίνακες 1-1.4.5., 4.5.5, συνεργασίες ΜΠΣ με κέντρα του εξωτερικού).

6.9.3. Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;

Τόσο στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, η οποία συνιστά δεξαμενή βιώσιμων εκπαιδευτικών συνεργασιών με τοπικούς, περιφερειακούς και εθνικούς φορείς, όσο και στο πλαίσιο του ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και την Κοινωνική Συνοχή, αξιοποιούνται οι συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες, δεδομένου ότι αποτελούν καινοτόμα υποπεδία της κοινωνιολογίας, στα οποία το Τμήμα προσανατολίζεται στοχεύοντας τόσο στην παραγωγή νέας γνώσης, όσο και στην ενεργή συμμετοχή του Τμήματος σε ερευνητικά δίκτυα που υπηρετούν τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας, καθώς στοχεύουν και στην κατάρτιση των πτυχιούχων του Τμήματος με τα κατάλληλα εργαλεία ώστε να δύνανται να μετέχουν ενεργά και ανταγωνιστικά στις σύγχρονες προκλήσεις της αγοράς εργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

6.10. Κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών.

6.10.1. Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας;

Βασική αρχή του Τμήματος αποτελεί η ακαδημαϊκή κινητικότητα των μελών του τα οποία ενημερώνονται τακτικά για τις επίκαιρες δυνατότητες. Γι' αυτό το σκοπό γίνεται χρήση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων κινητικότητας τόσο στα πλαίσια ERASMUS και των υποτροφιών του ΙΚΥ, όσο και μέσω άλλων ερευνητικών προγραμμάτων και διμερών συμφωνιών συνεργασίας. Ο τμηματικός υπεύθυνος για τα προγράμματα ακαδημαϊκής κινητικότητας αναλαμβάνει την ευθύνη της τακτικής ενημέρωσης των μελών του Τμήματος σχετικά με τις επίκαιρες δυνατότητες και τη διεκπεραίωση της πρακτικής εφαρμογής τους. Στη στρατηγική του τμήματος ανήκει η σύνταξη διμερών συμφωνιών συνεργασίας με Πανεπιστήμια της αλλοδαπής, όπου τα μέλη του Τμήματος καταθέτουν συγκεκριμένες προτάσεις στον τμηματικό υπεύθυνο για τα προγράμματα ακαδημαϊκής κινητικότητας σχετικά με τα Πανεπιστήμια με τα οποία επιθυμούν ερευνητική συνεργασία. Τις διμερείς συμφωνίες αξιοποιούν επίσης τα μέλη του Τμήματος που βρίσκονται σε εκπαιδευτική άδεια (sabbatical) καθώς διεξάγουν είτε ολόκληρη είτε μέρος της άδειάς τους σε πανεπιστημιακά ιδρύματα της αλλοδαπής.

6.10.2. Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;

Βλέπε σχετικό πίνακα 3.4.5.

6.10.3. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Βλέπε σχετικό πίνακα 10.

6.10.4. Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Βλέπε σχετικό πίνακα 10.

6.10.5. Πόσοι φοιτητές του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Βλέπε σχετικό πίνακα 10.

6.10.6. Πόσοι φοιτητές άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;

Βλέπε σχετικό πίνακα 10.

6.10.7. Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;

Η αναγνώριση του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα προκύπτει μέσω της έκθεσης που υποβάλλει κάθε φοιτητής μετά την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του σε άλλο Ίδρυμα στο γραφείο Erasmus.

6.10.8. Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;

Η λειτουργία του κεντρικού γραφείου είναι πλήρως ικανοποιητική λαμβάνοντας υπόψη και την υποστελέχωση που υφίσταται.

6.10.9. Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;

Το τμήμα σε συνεργασία με το γραφείο Erasmus διοργανώνει:

- Εκδηλώσεις/ημερίδες σε ετήσια βάση
- Ενημερώσεις με ηλεκτρονική αλληλογραφία
- Ενημερώσεις στο πλαίσιο Γ.Σ.

Παράλληλα ο τμηματικός υπεύθυνος διενεργεί ενημερώσεις σε κατ'ιδίαν συναντήσεις με μέλη ΔΕΠ, φοιτητές και διοικητικό προσωπικό.

6.10.10.Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;

Για τους εισερχόμενους φοιτητές διοργανώνεται εκδήλωση υποδοχής από το Τμήμα σε συνεργασία με το γραφείο Erasmus. Διοργανώνονται τακτικές συναντήσεις με τον τμηματικό υπεύθυνο, ενώ παράλληλα το κεντρικό γραφείο Erasmus λειτουργεί ως workstation για τους εισερχόμενους φοιτητές.

6.10.11.Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές;

Όσον αφορά σε ακαδημαϊκά και εκπαιδευτικά ζητήματα οι εισερχόμενοι φοιτητές υποστηρίζονται από τον τμηματικό υπεύθυνο, ενώ όσον αφορά σε διοικητικά και ενημερωτικά ζητήματα οι εισερχόμενοι φοιτητές υποστηρίζονται από το γραφείο Erasmus.

6.10.12.Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;

Για τους εισερχόμενους αλλοδαπούς φοιτητές διδάσκονται στην αγγλική γλώσσα 2 μαθήματα τα οποία αφορούν σε ορολογία της κοινωνιολογίας , διαλέξεις στην αγγλική στο πλαίσιο των ΜΠΣ και ΠΠΣ από ξένους επισκέπτες καθηγητές.

6.10.13.Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;

Η οικονομική ενίσχυση αφορά στη σίτιση στη στέγαση, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη σε ευπαθείς ομάδες φοιτητών, καθώς και στις μεταφορές από και προς το Πανεπιστήμιο. Επιπροσθέτως παρέχονται δωρεάν αθλητικές δραστηριότητες και συμμετοχή στις φοιτητικές ομάδες.

6.10.14.Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;

Πάγια πολιτική του Τμήματος συνιστά η προώθηση της κινητικότητας των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού στο πλαίσιο της μελέτης και επιστημονικής εμβάθυνσης των θεωρητικών και εφαρμοσμένων πεδίων ανάπτυξης των αντικειμένων του Τμήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο στόχο αυτό το τμήμα σε συνεργασία με το γραφείο Erasmus διοργανώνει εκδηλώσεις/ημερίδες σε ετήσια βάση, διενεργεί συνεχείς ενημερώσεις με ηλεκτρονική αλληλογραφία, ενώ ιδιαίτερα ενεργή είναι η δράση του τμηματικού υπεύθυνου.

6.10.15.Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;

Η ποιότητα της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού ελέγχεται μέσω των εκθέσεων που παραδίδονται στο γραφείο Erasmus

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

7.1. Προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος**7.1.1. Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;**

Η έρευνα είναι το κυριότερο μέσο διασφάλισης της σχετικής αυτονομίας του επιστημονικού πεδίου και ταυτόχρονα το κυριότερο μέσο άντλησης πόρων τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από τον δημόσιο τομέα. Λόγω αυτού του διπλού της προορισμού και της διαίρεσής της σε βασική και εφαρμοσμένη, στόχος του Τμήματος είναι η ανάπτυξη και των δύο πτυχών της έρευνας. Της βασικής διότι προάγει την επιστήμη και παρέχει κύρος μέσα στην επιστημονική κοινότητα και της εφαρμοσμένης διότι μεγιστοποιεί την άμεση κοινωνική ωφέλεια και διασφαλίζει πόρους. Γεγονός που πιστοποιεί την αναγκαιότητα χρήσης νέων μεθόδων και τεχνολογικών εργαλείων τόσο για την ατομική ακαδημαϊκή συμμετοχή των διδασκόντων του Τμήματος σε κοινωνικές έρευνες, όσο, κυρίως, για την συλλογική οργάνωση της ερευνητικής στρατηγικής του Τμήματος συνολικά σε αυτόνομη βάση. Η αύξηση της επιστημονικής εξειδίκευσης και η ανάγκη ερευνητικής υποστήριξης καθιστούν ολοένα και περισσότερο αναγκαία τη συλλογική οργάνωση της έρευνας. Η έρευνα οργανώνεται σήμερα ως θεωρητική παραγωγή και απαιτεί μέσα (υποδομές) και πόρους καθώς και διαδικασίες διαχείρισης έργων. Μέσα, πόροι και διαδικασίες διαχείρισης απαιτούν συσσωρευση και καταμερισμό εργασίας σε επίπεδο τεκμηρίωσης και χρήσης νέων τεχνολογιών. Η συλλογικά οργανωμένη και η συντονισμένη έρευνα είναι σήμερα οι βασικές δραστηριότητες παραγωγής νέας γνώσης. Η ερευνητική πολιτική του Τμήματος υλοποιείται μέσα ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, το οποίο αφορά στην ανάληψη ερευνητικών προγραμμάτων από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού, στην ανάπτυξη και ενίσχυση των ερευνητικών εργαστηρίων του Τμήματος (**βλέπε σχετικό παράρτημα 2-προφίλ Ερευνητικών Εργαστηρίων Τμήματος Κοινωνιολογίας**) χρηματοδοτώντας και διευκολύνοντας την οργάνωση επιστημονικών συναντήσεων στη Μυτιλήνη, τη συμμετοχή μελών του σε επιστημονικά συνέδρια του εσωτερικού και του εξωτερικού, στην ενίσχυση των βασικών υποδομών έρευνας, αλλά και στη συστηματική ενίσχυση διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών στο πλαίσιο των ΜΠΣ.

7.1.2. Πώς παρακολουθείται η υλοποίηση της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται από τον Ειδικό Λογαριασμό Έρευνας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, που παρέχει υποστήριξη στη σύνταξη και υποβολή προτάσεων και παρακολουθεί την εξέλιξη των έργων. Παράλληλα τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού έχουν την άμεση επίβλεψη των ερευνητικών διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών, ενώ ενημερώσεις πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των Γ.Σ. του Τμήματος.

7.1.3. Πώς δημοσιοποιείται ο απολογισμός υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος;

Το ερευνητικό έργο του Τμήματος είναι σημαντικό και τυγχάνει ευρύτερης αναγνώρισης στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η αναγνώριση αυτή προκύπτει μέσω της ενεργούς και διαρκούς συμμετοχής των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού σε συνέδρια του εσωτερικού αλλά και διεθνούς εμβέλειας. Παράλληλα το Τμήμα αναλαμβάνει τη διοργάνωση συνεδρίων-ημερίδων με διεθνείς συμμετοχές στα οποία οι διδάσκοντες του Τμήματος, αλλά και οι μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές, παρουσιάζουν την πρόοδο της έρευνάς τους. Επιπροσθέτως ο απολογισμός της ερευνητικής πολιτικής του Τμήματος πραγματοποιείται μέσω της δημόσιας υποστήριξης των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών των φοιτητών.

7.1.4. Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά;

Το Τμήμα παρέχει κίνητρα για τη διεξαγωγή της έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Τα κίνητρα αυτά αφορούν στη διασφάλιση της απαραίτητης χρηματοδότησης των ερευνητικών ομάδων για την εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων, τη χρηματοδότηση των βασικών υποδομών έρευνας (εξοπλισμός –ηλεκτρονικός εξοπλισμός και υποστήριξη ερευνητικών εργαστηρίων), στη χρηματοδότηση συμμετοχής σε συνέδρια και στην κάλυψη εξόδων ταξιδιού του ακαδημαϊκού προσωπικού, στη χορήγηση εκπαιδευτικών αδειών των μελών ΔΕΠ, καθώς παράλληλα καθοριστικό ρόλο διαδραματίζει και η επιθυμία για ακαδημαϊκή εξέλιξη και προώθηση του έργου των μελών ΔΕΠ. Αξίζει να σημειωθεί αφενός ότι λόγω μείωσης της χρηματοδότησης όλα τα παραπάνω κίνητρα έχουν μειωθεί με κίνδυνο να εξαφανιστούν, ενώ στους συμβασιούχους διδάσκοντες δεν παρέχονται τα ίδια κίνητρα όπως στα μέλη ΔΕΠ.

7.1.5. Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας;

Το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται καταρχήν μέσω ειδικού ενημερωτικού σημειώματος, το οποίο κοινοποιείται σε τακτική βάση από την Επιτροπή Ερευνών σε όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα. Παράλληλα ενημέρωση παρέχεται στο πλαίσιο της ΓΣ του Τμήματος. Επιπροσθέτως το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται σε ατομική βάση σύμφωνα με το ερευνητικό του αντικείμενο και τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα μέσω των εθνικών και διεθνών συνεργασιών που αναπτύσσει με αντίστοιχα ιδρύματα και φορείς.

7.1.6. Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;

Η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται τόσο σε επίπεδο Ιδρύματος όσο και σε επίπεδο Τμήματος. Ιδρυματικά η υποστήριξη παρέχεται μέσω του Ειδικού Λογαριασμού Έρευνας, ο οποίος παρέχει υποστήριξη σε όλα τα επίπεδα της ερευνητικής διαδικασίας, καθώς και από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου, όπου παρέχεται πρόσβαση σε σημαντικό αριθμό βιβλιογραφίας και διεθνών επιστημονικών περιοδικών για την υποστήριξη μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών. Σε επίπεδο Τμήματος, η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται μέσω των παροχών του Τμήματος στους διδάσκοντες για τη διοργάνωση και τη συμμετοχή τους σε συνέδρια, καθώς και στα ερευνητικά εργαστήρια, οι οποίες όμως έχουν μειωθεί σε χαμηλότατο βαθμό τα τελευταία χρόνια λόγω μείωσης της χρηματοδότησης. Παράλληλα υποστηρίζεται στο πλαίσιο της εκπόνησης πτυχιακών, διπλωματικών και διδακτορικών διατριβών, καθώς και την πραγματοποίηση της θερινής πρακτικής άσκησης.

7.1.7. Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες έρευνας;

Οι υποτροφίες που παρέχονται από το Τμήμα στο πλαίσιο υποστήριξης της έρευνας αφορούν στους δύο αριστεύσαντες φοιτητές των ΜΠΣ.

7.1.8. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος;

Η διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στο εσωτερικό του Τμήματος καταρχήν λαμβάνει χώρα μέσω της αξιοποίησης των ΠΤΕ του Τμήματος, και συγκεκριμένα μέσω των ιστοτόπων του Τμήματος και των ερευνητικών εργαστηρίων. Παράλληλα παρουσιάζονται τα ερευνητικά αποτελέσματα πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών δημόσια στο Τμήμα, καθώς οι ανακοινώσεις των παρουσιάσεων δημοσιεύονται μία εβδομάδα νωρίτερα στη κεντρική maillist όλου του Πανεπιστημίου. Αντίστοιχα δημόσια είναι και η παρουσίαση των ερευνητικών αποτελεσμάτων των προόδων των υποψηφίων διδακτόρων ετησίως. Τέλος η

διάχυση πραγματοποιείται στο πλαίσιο διοργάνωσης ημερίδων και συνεδρίων, καθώς και συναντήσεων εργασίας ερευνητικών προγραμμάτων στο Τμήμα.

7.1.9. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται καταρχήν μέσω της συμμετοχής του ακαδημαϊκού προσωπικού σε σημαντικό αριθμό διεθνών συνεδρίων, ανάλογα με το ερευνητικό αντικείμενο που θεραπεύει έκαστος διδάσκοντας, και σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων μετά από πρόσκληση. Επιπροσθέτως η διάχυση λαμβάνει χώρα στην ελληνική και διεθνή επιστημονική κοινότητα μέσω της έκδοσης επιστημονικών εργασιών των διδασκόντων του Τμήματος σε ελληνικά και διεθνή έγκριτα περιοδικά- με κριτές και χωρίς-, βιβλία, συλλογικούς τόμους και πρακτικά εθνικών και διεθνών συνεδρίων με κρίση. Βασικός στόχος του Τμήματος συνιστά η υποστήριξη όλων αυτών των δράσεων ακαδημαϊκά και οικονομικά στο πλαίσιο υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής του.

7.1.10. Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Σημαντικός στόχος του Τμήματος δεδομένου του επιστημονικού αντικειμένου που υπηρετεί αφορά στη διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων του στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον. Σε τοπικό επίπεδο η διάχυση των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται με τη συμμετοχή των διδασκόντων του Τμήματος σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές τοπικών μέσων ενημέρωσης- πολλές φορές η συμμετοχή αυτή προκύπτει μετά από πρόσκληση των μέσων-, καθώς και με τη διαρκή συγγραφή άρθρων στον τοπικό τύπο. Παράλληλα διδάσκοντες του Τμήματος συμμετέχουν σε εκδηλώσεις που διοργανώνουν τοπικοί φορείς (φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, φορείς ευρύτερου δημόσιου τομέα, ιδιωτικοί φορείς, ΜΚΟ) και συμμετέχουν σε προγράμματα που εκπονούν. Σε εθνικό κοινωνικό περιβάλλον τα μέλη ΔΕΠ επιτελούν έργο υποστήριξης προς αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες (π.χ. Υπουργείο Εργασίας) και εθνικά δίκτυα (π.χ. ΚΕΣΑΘΕΑ) για χάραξη πολιτικών που αφορούν σε κοινωνικούς τομείς του δημόσιου βίου.

7.2. Ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα.

7.2.1. Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία;

Βλέπε πίνακα 13

7.2.2. Ποιο ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες;

Το Τμήμα καλλιεργεί τους ερευνητικούς προσανατολισμούς των μελών του, το σύνολο των οποίων έχει ερευνητική δραστηριότητα.

7.2.3. Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;

Στα ερευνητικά προγράμματα συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες και μεταδιδακτορικοί ερευνητές.

7.3. Ερευνητικές υποδομές.

7.3.1. Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων.

1. Εργαστήριο Πληροφορικής: 21 σταθμοί εργασίας,
2. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας, του Ελευθέρου Χρόνου και του Αθλητισμού: 6 σταθμοί εργασίας,

3. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και Επαγγελμάτων σχετικών με τις νέες Τεχνολογίες: 3 σταθμοί εργασίας,
4. Εργαστήριο Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης: 6 σταθμοί εργασίας,, και
5. Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών: 3 σταθμοί εργασίας.

7.3.2.Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων των ερευνητικών εργαστηρίων.

Σε όλα τα Εργαστήρια οι χώροι είναι μη επαρκείς, ακατάλληλοι και μη ποιοτικοί.

7.3.3.Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού.

Ο εξοπλισμός όλων των εργαστηρίων χρήζει επείγουσας ανανέωσης.

7.3.4.Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας;

Όχι, οι διαθέσιμες υποδομές δεν καλύπτουν τις ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος.

7.3.5.Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές;

Όλα όσα καλύπτει το Τμήμα Κοινωνιολογίας

7.3.6.Πόσο εντατική χρήση γίνεται των ερευνητικών υποδομών;

Οι ερευνητικές υποδομές του Τμήματος αξιοποιούνται στο έπακρο.

7.3.7.Πόσο συχνά ανανεώνονται οι ερευνητικές υποδομές; Ποια είναι η ηλικία του υπάρχοντος εξοπλισμού και η λειτουργική του κατάσταση και ποιες οι τυχόν ανάγκες ανανέωσης/επικαιροποίησης;

Παλαιότερα υπήρχε η δυνατότητα μια φορά το χρόνο να καλύπτεται ένα μέρος των αναγκών του Τμήματος σε ηλεκτρονικό εξοπλισμό πληροφορικής. Στη παρούσα φάση έχουν περάσει 2 χρόνια και δεν έχει προμηθευτεί το Τμήμα αντίστοιχο εξοπλισμό, το πρόβλημα δε είναι μεγαλύτερο αν αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι έχουν παγώσει οι προμήθειες ακόμα και αναλωσίμων μικρής δαπάνης. Απαιτείται η σταθερή παροχή ανάλογων πιστώσεων κατόπιν σαφούς σχεδιασμού για ετήσια ανανέωση, επισκευή, συντήρηση και τροφοδοσία με αναλώσιμα του υπάρχοντος εξοπλισμού πληροφορικής.

7.3.8.Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;

Όσον αφορά στον εξοπλισμό των ερευνητικών υποδομών ανανεώνεται τόσο με κονδύλια του Τμήματος, όσο και από τον Τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος. Επιπροσθέτως η προμήθεια η συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών πραγματοποιείται σε επίπεδο ερευνητικών εργαστηρίων μέσω των ερευνητικών προγραμμάτων που αναλαμβάνουν και υλοποιούν.

7.4.Επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία.¹¹

7.4.1.Πόσα βιβλία/μονογραφίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

7.4.2.Πόσες εργασίες δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ;

(α) Σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές ;

(β) Σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές;

¹¹ Όλες οι ερωτήσεις αυτές απαντώνται συγκεντρωτικά στον Πίνακα 11.

(γ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων με κριτές;

(δ) Σε Πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων χωρίς κριτές;

7.4.3. Πόσα κεφάλαια δημοσίευσαν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συλλογικούς τόμους;

7.4.4. Πόσες άλλες εργασίες (π.χ. βιβλιοκρισίες) δημοσίευσαν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

7.4.5. Πόσες ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια που δεν εκδίδουν Πρακτικά έκαναν τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;

(α) Σε συνέδρια με κριτές

(β) Σε συνέδρια χωρίς κριτές

7.5. Αναγνώριση της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους.¹²

7.5.1. Πόσες ετεροαναφορές (citations) υπάρχουν σε δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

7.5.2. Πόσες αναφορές του ειδικού ή του επιστημονικού τύπου έγιναν σε ερευνητικά αποτελέσματα μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία;

7.5.3. Πόσες βιβλιοκρισίες για βιβλία μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά;

7.5.4. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων υπήρξαν κατά την τελευταία πενταετία; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών συνεδρίων.

7.5.5. Πόσες συμμετοχές μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών υπάρχουν; Να γίνει διάκριση μεταξύ ελληνικών και διεθνών περιοδικών.

7.5.6. Πόσες προσκλήσεις μελών ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος από άλλους ακαδημαϊκούς / ερευνητικούς φορείς για διαλέξεις/παρουσιάσεις κλπ. έγιναν κατά την τελευταία πενταετία;

7.5.7. Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος και πόσες φορές έχουν διατελέσει κριτές σε επιστημονικά περιοδικά;

7.5.8. Πόσα διπλώματα ευρεσιτεχνίας απονεμήθηκαν σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

7.6. Ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος

7.6.1. Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιες;

Πλήθος ερευνητικών συνεργασιών έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο λειτουργίας του Τμήματος οι οποίες αφορούν σε όλες τις παρακάτω κατηγορίες, οι οποίες ενδεικτικά αναφέρονται στους πίνακες 8.1., 8.2., 8.3., 8.4., 8.5., 8.8., καθώς και στο παράρτημα 2.- προφίλ των Ερευνητικών Εργαστηρίων του Τμήματος.

(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;

(β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;

(γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

¹² Οι ερωτήσεις αυτές απαντώνται συγκεντρωτικά στον Πίνακα 12.

7.7. Διακρίσεις και βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος¹³

7.7.1. Ποια βραβεία ή/και διακρίσεις έχουν απονεμηθεί σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος;

7.7.2. Ποιοι τιμητικοί τίτλοι (επίτιμοι διδάκτορες, επισκέπτες καθηγητές, ακαδημαϊκοί, αντεπιστέλλοντα μέλη ακαδημιών κλπ). έχουν απονεμηθεί από άλλα ιδρύματα σε μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος¹⁴;

7.8. Συμμετοχή των φοιτητών στην έρευνα.

7.8.1. Πόσοι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος; Πόσοι μεταπτυχιακοί και πόσοι υποψήφιοι διδάκτορες;

Ικανός αριθμός φοιτητών ετησίως συμμετέχει σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τμήματος τόσο σε επίπεδο εκπόνησης εργασιών, όσο και σε συμμετοχή συνεδρίων, καθώς επίσης και συμμετέχοντας στην εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων.

---

¹³ Οι ερωτήσεις αυτές απαντώνται συγκεντρωτικά στον πίνακα 11.

¹⁴ Η ερώτηση αυτή απαντάται στον πίνακα 12.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ

8.1.Συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς.**8.1.1.Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέστηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;**

Την τελευταία πενταετία πλήθος έργων σε συνεργασία με ΚΠΠ εκτελέστηκαν στο Τμήμα τα οποία αφορούν σε τέσσερις κατηγορίες, οι οποίες είναι οι εξής: συνέδρια, ημερίδες, ερευνητικές συνεργασίες και πρακτική άσκηση, όπως παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες 1, 2, 3, 4.

	ΠΙΝΑΚΑΣ 8. 1	
ΣΥΝΕΔΡΙΑ		ΚΠΠ ΦΟΡΕΙΣ
ΜΙΚΡΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑΙΑΚΡΑΤΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	26-27 Νοεμβρίου 2005 ΜΥΤΙΛΗΝΗ-ΛΕΣΒΟΣ	1.Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών 2.Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 3.Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αθήνα 4.Γαλλική, Γερμανική και Βρετανική Πρεσβεία στην Ελλάδα
1η Συνάντηση Ελλήνων Εγκληματολόγων	9 - 11 Ιουνίου 2006 / Μυτιλήνη	1.Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου 2.Δήμος Μυτιλήνης 3. Δήμος Αγίας Παρασκευής, Λέσβου 4.Δήμος Αγιάσου Λέσβου
«Η προοπτική ομοσπονδίασης της Ευρώπης».	11-12/05/ Μυτιλήνη	1.Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών 2.Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αθήνα 3.Επιμελητήριο Λέσβου 4.Δήμος Μυτιλήνης 5.Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου 6.EFG EUROBANK ERGASIAS 7.Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών 8.Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου 9.Γαλλική και Καναδική Πρεσβεία στην Ελλάδα
«Σχεδιασμός Για Όλους, Ενσωμάτωση, Κοινωνική Οικονομία, Βιώσιμες Κοινότητες»	12-17.06.2007, Μόλυβος, Λέσβος	1.Διεθνής Κοινωνιολογική Ένωση 2.Επιτροπή Έρευνας Κοινωνιοτεχνική-Κοινωνιολογική Πρακτική, 3.Εταιρεία Επαγγελματιών Κοινωνιολόγων (Ρωσία) 4.Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου 5. Δήμος Μηθύμνης, Λέσβου
«Δομώντας Θεσμικό Χώρο για Βιώσιμες Κοινότητες – Κοινωνική Οικονομία και Καινοτόμες Τοπικές Πολιτικές»	19-22.05.2008, Μόλυβος Λέσβος	1.Διεθνής Κοινωνιολογική Ένωση 2.Επιτροπή Έρευνας Κοινωνιοτεχνική-Κοινωνιολογική Πρακτική, 3.Εταιρεία Επαγγελματιών Κοινωνιολόγων (Ρωσία) 4.Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου 5. Δήμος Μηθύμνης, Λέσβου
«Πενήντα χρόνια κοινοτικής δημοκρατίας και η Συνθήκη της Λισσαβώνας».	23-24.5.2008, Αγ. Παρασκευή, Λέσβος	1. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου 2. Υπουργείο Παιδείας 3. Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς 4. Αντιπροσωπεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής Αθήνας
"Η Επικαιρότητα του Έργου του Max Weber"	30-31.05.2008, Αθήνα	Ελληνική Κοινωνιολογική Εταιρεία
«Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία και	18-19.10.2008, Αθήνα	1.Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου

Αθλητισμός: Προοπτικές της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού στην Ελλάδα»		2. Δήμος Μυτιλήνης
«Συστημικές Προσεγγίσεις στις κοινωνικές δομές»	23-26.06.2010, Μυτιλήνη	1.Ελληνική Εταιρεία Συστημικών Μελετών 2. Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς 3. Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιώτικης Πολιτικής 4. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου 5. Επικοινωνία Λέσβου Α.Ε. 6. Τοπικές Λεσβιακές Επιχειρήσεις
“Politics of Criminology”	1-5.09.2010, Μυτιλήνη	1.Δήμος Αγίας Παρασκευής 2.Δήμος Μυτιλήνης 3.Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου 4.Foitetelia.gr 5.Lesvosevents.gr 6. Τοπικές Λεσβιακές Επιχειρήσεις 7. Σύλλογος Γυναϊκών Μεσοτόπου

	ΠΙΝΑΚΑΣ 8. 2	
ΗΜΕΡΙΔΕΣ-ΕΚΘΕΣΕΙΣ		ΚΠΠ ΦΟΡΕΙΣ
"Τα κρυφά καθημερινά σύμβολα της πραγματικότητας"	11.2.2006, Αθήνα	Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων
Οι Δεσποινίδες της Αβινιόν του Πάμπλο Πικάσο 100 Χρόνια Μετά	4-17.05.2007, Αθήνα	Πολιτιστικός οργανισμός Δήμου Αθηναίων Εταιρεία Μελέτης Πολιτισμικής Ετερότητας
«Κοινωνική Συνοχή και Τοπική Ανάπτυξη: Ερευνητικές Υποδομές και Εμπειρική Έρευνα»	20.09.2007, Μυτιλήνη	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
«Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας της Ιστιαίας σχετικά με προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Νέοι σήμερα».	17/03/07, Ιστιαία	Δήμος Ιστιαίας, Εύβοια
«Χρήση Εξαρτησιογόνων ουσιών και παραβατικότητα».	26.05.2009, Μυτιλήνη	Συμβουλευτικός Σταθμός Λέσβου ΚΕΘΕΑ
«Νέοι και Κατανάλωση»	18.03.2009, Μυτιλήνη	Ένωση Καταναλωτών Λέσβου

	ΠΙΝΑΚΑΣ 8.3	
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ		
«ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΣΕ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ»	2006	Διεύθυνσης οικογενειακών σχέσεων-Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας παιδιών και εφήβων, Νοσοκομείο Αθαλάσσας Δημοτικός Οργανισμός Κοινωνικής Παρέμβασης, Δήμος Μυτιλήνης Ελληνική Ομάδα Διάσωσης-Παράρτημα Λέσβου
«ORPHEAS – Τοπική Στρατηγική για την Απασχόληση στον Τομέα της Αειφορίας» Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ορφέας - Καινοτομία και Στρατηγική της Τοπικής Απασχόλησης	2005	Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

Αμυντικά Συστήματα στην Μεσόγειο – EuroMed Heritage II – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2007	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Διάσωση-Συντήρηση- Επεξεργασία Λεσβιακών Αρχείων εκλογικών Διαδικασιών από το 1912-2010	2009	ΜΚΟ ΕΡΓΑΝΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.4	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
	ΚΠΠ ΦΟΡΕΙΣ
«ΣΤΕΓΗ» ΧΩΡΙΑ SOS	Κ.Α.Π ΒΟΥΛΑΣ
INTERCOLLEGE ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Κ.Π.Ν. ΠΟΛΙΧΝΗΣ ΠΑΣΕΝΗ
ΟΚΑΝΑ	ΚΑΠΗ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΥΒΙΩΝ
ΑΔΕΜ Α.Ε.	ΚΕΚΥΚΑΜΕΑ – ΚΑΛΛΟΝΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ Α.Ε.	ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΘΥΜΑΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ
ΑΣΤΙΚΗ ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΑΓΙΑΣΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΕΥΟΣΜΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΑΤΕ BANK ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΠΟΛΙΧΝΗΣ
ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ «ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ» ΚΩ
Γ.Ν.-Κ.Υ. ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ Ν. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΟΡΑΜΑ Ν. ΠΕΛΛΑΣ
ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΔΑΛΙ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΠΝΟΗ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΔΗΜΟΥ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΟΥΦΑΛΙΩΝ
Δ.Ο.Κ.Φ. ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑΤΡΑΣ
Δ.Υ. ΣΤΡΟΦΗ	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΜΑΣ
ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΝΑΞΟΥ	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΑΣΩΠΟΥ	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΜΗΧΑΝΙΩΝΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΑΣΩΠΟΥ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΜΥΚΟΝΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ»
ΔΗΜΟΣ ΕΧΕΔΩΡΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	ΚΕΠ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑΣ ΚΙΛΚΙΣ
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	ΞΕΝΩΝΕΣ ΑΠΟΑΣΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΙΕΚ ΣΙΝΔΟΥ	Ο.Δ.Α.Ζ.
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Ν. ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	ΟΚΑΝΑ ΕΔΕΣΣΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ	ΟΚΑΝΑ ΡΟΔΟΥ
ΔΥΠΕ- Β.ΑΙΓΑΙΟΥ	ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ «ΜΕΛΙΣΣΑ» ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Ε.ΨΥ.ΜΕ. ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΤΕΓΗ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	ΠΟΛΥΔΥΝΑΜΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Ν. ΚΥΚΛΑΔΩΝ
ΕΚΚΕ	Σ.Κ.Ε. ΛΑΓΙΟΥ
ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΛΕΜΕΣΟΥ ΚΥΠΡΟΥ	ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ	ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΡΟΔΟΥ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ - ΚΥΠΡΟΣ
Ι.ΚΠ.Α.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ «ΘΕΟΜΗΤΩΡ»	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Κ.Α.Α.Π. ΒΟΥΛΑΣ	Δήμος Ηρακλειδών, Πρόνοια, Κως, Αντιμάχεια
Εταιρεία Ψυχικής Υγείας και Κοινωνικής Ένταξης ANIMA	Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (ΚΕΤ),

	Πανεπιστήμιο Αιγαίου
UNHCR, Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους πρόσφυγες	Νομαρχία Δράμας, Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων
Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Θεσσαλονίκης (δη.κε.θε.) (πρώην Δ.Ε.Ε.Κ.Μ.Ε.) Πρόγραμμα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Αναπηρία .	Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού, ΠΑ
Νομαρχία Ηρακλείου	ΚΕΘΕΑ Βόλου - Πιλότος
Νοσοκομείο Λήμνου	Δήμος Μαραθόκαμπου
Δικαστήριο Ανηλίκων Φλώρινας Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων	ΚΕΘΕΑ 'Αριάδνη' Ηρακλείου Κρήτης

8.1.2. Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

Όλα τα μέλη ΔΕΠ έχουν συμμετάσχει σε σημαντικό αριθμό έργων. Η συμμετοχή αυτή καθορίζεται ανάλογα με τα ερευνητικά τους ενδιαφέροντα.

8.1.3. Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

Μεγάλος αριθμός προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών συμμετέχουν στα έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς, δεδομένου του γεγονότος ότι όλες οι συνεργασίες συνιστούν στην εκπαίδευση και κατάρτιση των φοιτητών.

8.1.4. Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται και προβάλλεται ποικιλοτρόπως. Στη συνέχεια παρατίθενται οι συνήθεις πρακτικές προβολής:

- Μέσω άρθρων και δελτίων τύπου στον Εθνικό-Περιφερειακό τύπο
- Μέσω συμμετοχής των Μελών ΔΕΠ- Διδασκόντων του Τμήματος, ερευνητών, υποψηφίων διδασκόντων, Προσκεκλημένων Ομιλητών από άλλα Πανεπιστήμια ή Ερευνητικά Ιδρύματα σε εκδόσεις των Τοπικών μέσων μαζικής ενημέρωσης (ραδιόφωνο-τηλεόραση)
- Μέσω μαγνητοσκόπησης και αναμετάδοσης από τα τοπικά μέσα ενημέρωσης των επιστημονικών εκδηλώσεων που διοργανώνει το Τμήμα
- Μέσω Συνεντεύξεων στον εθνικό τύπο/ περιφερειακό τύπο και σε γνωστές ιστοσελίδες (τοπικού-εθνικού εύρους)
- Μέσω της Ιστοσελίδας του Τμήματος και του Πανεπιστημίου Αιγαίου
- Μέσω δημοσίευσης άρθρων σε έγκριτα διεθνή περιοδικά και σε συλλογικούς τόμους

8.2. Δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

8.2.1. Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;

Βασικό στόχο του Τμήματος λόγω και του συγκεκριμένου αντικείμενου του η σύνδεση με κοινωνικούς πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική. Για το λόγο αυτό λαμβάνουν χώρα διαδικασίες που αφορούν στη διαρκή ανάπτυξη αυτών των συνεργασιών στο πλαίσιο των Επιτροπών του Προπτυχιακού Προγράμματος, των συντονιστικών επιτροπών των ΜΠΣ αλλά και στη Γενική Συνέλευση Τμήματος. Οι διαδικασίες αυτές αφορούν στην ανάπτυξη, στη διατήρηση και τη λειτουργική βιωσιμότητα των συνεργασιών με τους φορείς.

8.2.2. Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Τα μέλη ΔΕΠ και το Ερευνητικό Προσωπικό του Τμήματος αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα θετικά την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών γεγονός που αναδεικνύεται από την ευρεία συμμετοχή τους σε επιστημονικές και επαγγελματικές ενώσεις, συλλόγους, επιμελητήρια, συμβουλευτικές επιτροπές, συμμετοχή σε δίκτυα με φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε διοικητικά συμβούλια τοπικών κοινωνικών φορέων, σε ευρεία ακαδημαϊκά-ερευνητικά δίκτυα. Παρακάτω παρατίθεται πίνακας ενδεικτικής συμμετοχής των μελών ΔΕΠ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. 5
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΣΕ ΕΝΩΣΕΙΣ-ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ
EUROPEAN STRATEGY FORUM FOR RESEARCH INFRASTRUCTURES
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ΤΗΣ CESSDA (COUNCIL OF EUROPEAN SOCIAL SCIENCE DATA ARCHIVES)
INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SOCIAL SCIENCE INFORMATION SERVICE AND TECHNOLOGY
ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΟΛΟΓΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
AMATEUR ANTHROPOLOGICAL ASSOCIATION
ΈΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΛΟΓΩΝ
LEISURE STUDIES ASSOCIATION
EUROPEAN SOCIETY OF CRIMINOLOGY
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
"REGIONAL STUDIES ASSOCIATION" LONDON
ΟΙΚΟΝΟΜΕΤΡΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ (ASSOCIATION OF BALCAN STATISTICIANS).
SOCIAL AND ECONOMIC COHESION NETWORK, LSE
EUROPEAN URBAN AND REGIONAL RESEARCH NETWORK (EURRN), LONDON
INTERNATIONAL SOCIOLOGICAL ASSOCIATION
CIRIEC INTERNATIONAL
RESEARCH COMMITTEE ON SOCIOTECHNICS AND SOCIOLOGICAL PRACTICE
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΩΝ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΊΔΡΥΜΑ ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
Ε.Π.Ε.Ε. & ΚΕ.Σ.Π.ΠΑ. - ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

8.3.3. Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;

Αντίστοιχα οι ΚΠΠ φορείς αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα θετικά την ανάπτυξη συνεργασιών με το Τμήμα, γεγονός που αναδεικνύεται τόσο από τη διατήρηση και βιωσιμότητα των συνεργασιών σε βάθος δεκαετίας όσο και από την ευρεία αποδοχή των φοιτητών από τους φορείς στο πλαίσιο της θερινής πρακτικής άσκησης.

8.3.4. Διαθέτει το Τμήμα πιστοποιημένα εργαστήρια για παροχή υπηρεσιών;

Το Εργαστήριο Πληροφορικής του Τμήματος είναι πιστοποιημένο για παροχή υπηρεσιών.

8.3.5. Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;

Παρότι οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος είναι ιδιαίτερα ελλιπείς λόγω περιορισμένων πόρων, χρησιμοποιούνται στο έπακρο όσον αφορά στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς τόσο στο πλαίσιο των ερευνητικών, εκπαιδευτικών και συμβουλευτικών δράσεων όσο και στο πλαίσιο δράσεων προβολής.

8.4. Δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς.

8.4.1. Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;

Σημαντική είναι και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων έργων συνεργασίας από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος τόσο στον ελληνικό (εθνικό και περιφερειακό) όσο και στο διεθνή τύπο, μέσω της δημοσίευσης άρθρων τους. Επιπροσθέτως τα αποτελέσματα ερευνητικών έργων συνεργασίας δημοσιοποιούνται και σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε επιστημονικούς συλλογικούς τόμους.

8.4.2. Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;

Το τμήμα σε ετήσια βάση διοργανώνει εκδήλωση η οποία αφορά στη θερινή πρακτική άσκηση με διακριτό στόχο την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων για τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος στο πλαίσιο ανάπτυξης και διατήρησης συνεργασιών με τους φορείς. Πέρα από την ετήσια αυτή εκδήλωση, το Τμήμα και οργανώνει και συμμετέχει σε πλήθος εκδηλώσεων όπου παρουσιάζεται σαφώς το παραγόμενο έργο του, όπως διαφαίνεται και από τους παραπάνω πίνακες (1,2,3,4).

8.4.3. Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;

Τα μέλη ΔΕΠ διατηρούν επαφή και έχουν αναπτύξει σταθερές και βιώσιμες συνεργασίες με αποφοίτους του Τμήματος, καθώς και αποφοίτους των ΜΠΣ, οι οποίοι εντάσσονται επαγγελματικά σε ΚΠΠ φορείς και ιδιαίτερα σε φορείς που δραστηριοποιούνται στο νησί της Λέσβου. Στον παρακάτω πίνακα 6 αναφέρονται οι συγκεκριμένες συνεργασίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.6
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ –ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΠΠ
Συμβουλευτικός Σταθμός Λέσβου ΚΕΘΕΑ
ΜΚΟ Πράξις
Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
Μονάδα φιλοξενίας ασυνόδευτων ανήλικων προσφύγων
ΕΚΚΕ (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών)
Κ.Δ.Α.Υ. ΛΕΣΒΟΥ

8.5.Σύνδεση της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία.

8.5.1.Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Τόσο η συμμετοχή των φοιτητών του Τμήματος στο μάθημα της θερινής πρακτικής άσκησης όσο και η εκπόνηση στοχευμένων πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών σε συγκεκριμένα κοινωνικά ζητήματα και προβλήματα τοπικής και εθνικής εμβέλειας απαιτούν για την άρτια διεξαγωγή τους την ένταξη εκπαιδευτικών επισκέψεων των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους, οι οποίες και διενεργούνται ετησίως.

8.5.2.Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων;

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών κύκλων διαλέξεων των ΜΠΣ διοργανώνονται ετησίως εισηγήσεις από στελέχη ΚΠΠ φορέων. Παράλληλα ετησίως στο πρόγραμμα της εκδήλωσης που αφορά στη θερινή πρακτική άσκηση εντάσσονται ομιλίες στελεχών ΚΠΠ φορέων. Επιπροσθέτως αποτελεί πάγια τακτική του Τμήματος η ώθηση των φοιτητών του να συμμετάσχουν σε εκδηλώσεις, που διοργανώνει το Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου με στόχο την ενημέρωση των φοιτητών για τους σκοπούς και τα αντικείμενα των ΚΠΠ, στις οποίες οι διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο.

8.5.3.Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;

Στο πλαίσιο του καθεστώτος του Π.Δ. 407/80, οι διδάσκοντες που απασχολούνται στο Τμήμα αποτελούν στελέχη ΚΠΠ. Επιπροσθέτως στο πλαίσιο των ΜΠΣ πραγματοποιούνται διαλέξεις από στελέχη ΚΠΠ φορέων.

8.6. Συμβολή του τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη.

8.6.1.Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;

Η πολυσχιδής ενασχόληση και το μεγάλο εύρος ερευνητικών αντικειμένων τόσο των διδασκόντων σε ατομικό επίπεδο, όσο και σε συλλογικό επίπεδο ερευνητικών εργαστηρίων και Τμήματος καθιστά σε σημαντικό βαθμό βιώσιμες τις συνεργασίες που έχουν συναφθεί με ΚΠΠ φορείς, γεγονός που αναδεικνύεται από τη σταθερή συμμετοχή τους σε δραστηριότητες του Τμήματος πολυπαραγοντικά.

8.6.2.Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;

Σε μεγάλο αριθμό περιπτώσεων σε επίπεδο ερευνητικών εργαστηρίων αλλά και σε επίπεδο Τμήματος συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες με ΚΠΠ φορείς, τα ονομαζόμενα μνημόνια συνεργασίας, τα οποία καθορίζουν τους σκοπούς και τους στόχους της συνεργασίας, το βαθμό αλληλεπίδρασης των δύο συμβαλλόμενων εταίρων και τα αντικείμενα συνεργασίας.

8.6.3. Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;

Το Τμήμα εκπροσωπείται σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα μέσα από τη συμμετοχή των μελών ΔΕΠ. Ενδεικτικά αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα 7 αναλήψεις θέσεων από τα ΔΕΠ του Τμήματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.7
Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας του Υπουργείου Παιδείας (2008)
Αντιπρόεδρος Ιδρύματος Κοινωνικής Πρόνοιας Αγιάσου «Η Θεομήτωρ»
Αναπληρωτής Πρόεδρος στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης.
ΚΕΣΥΠ Λέσβου Σύμβουλος Ψυχολογικής Στήριξης για τα σχολεία Πολιχνίτου, Άντισσας, Πέτρας, Ερεσού και Φίλιας, 2004, 2007, 2008.
Εκπρόσωπος του Δήμου Μυτιλήνης και μέλος στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου Πρόληψης κατά των εξαρτήσεων «Πνοή».
Αναπληρώτρια Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου Πρόνοιας, ΠΕ.ΣΥ.Π. Β. Αιγαίου

8.6.4. Συμμετέχει ενεργά το Τμήμα στην εκπόνηση τοπικών /περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης;

Οι στοχευμένες ενέργειες συζεύξεων, συνεργασιών και εταιρικών σχέσεων ανάμεσα σε φορείς που διαδραματίζουν ένα κρίσιμο ρόλο σε τοπικό επίπεδο συνθέτουν μια νέα δικτυακή πολιτική και στρατηγική, με άμεσα, αλλά και βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα θετικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών, δεδομένο που συνιστά στόχο για το Τμήμα και προϋποθέτει την ενεργή συμμετοχή του στην εκπόνηση τοπικών/περιφερειακών σχεδίων ανάπτυξης. Επιδιώξεις αυτής της συμμετοχής αποτελούν :

- Η αξιοποίηση των κοινωνικών δυνάμεων και των οικονομικών πόρων σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- Η ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας δικτύου των τοπικών φορέων για την πολιτική επίλυση προβλημάτων της τοπικής κοινωνίας.
- Η ανάπτυξη συνεργασίας ανάμεσα σε υπηρεσίες και η αναβάθμιση της επιχειρησιακής δυνατότητας των μηχανισμών επίλυσης τοπικών και περιφερειακών προβλημάτων.
- Η αξιοποίηση κεφαλαίου γνώσης μέσα από την έρευνα.

8.6.5.Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;

Η διάδραση του Τμήματος με αντίστοιχα Τμήματα και Ιδρύματα του Περιβάλλοντος του αποτυπώνεται ενδεικτικά στον παρακάτω πίνακα 8.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.8.
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ Ε. Κ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΙΝΙΚΩΝ & ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΘ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΘΝΙΚΟΥ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FACULTY ENRICHMENT PROGRAM-CANADIAN GOVERNMENT, ΣΤΟ UNIVERSITY OF TORONTO-CANADA,
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΕΙ ΑΘΗΝΩΝ
FLORIDA STATE UNIVERSITY
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Μ.Μ.Ε., ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ Α.Π.Θ.
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ.
ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ.
UNIVERSITY OF DAMASCUS- SYRIA.
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΤΕΦΑΑ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ & ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ (ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ), ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ - ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
CONTERBURY CHRIST CHURCH UNIVERSITY
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
INTERNATIONAL SOCIOLOGICAL ASSOCIATION
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ, ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
Τ.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ - ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΤΜΗΜΑ)
UNIVERSITE SORBONNE NOUVELLE - PARIS III - ΤΜΗΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
UNIVERSITE ROBERT SCHUMAN (STRASBURG) - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
UNIVERSITY OF WARWICK - ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
UNIVERSITE LIBRE DE BRUXELLES
CEVIPOI - ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ
BILGI UNIVERSITY ISTANBUL - ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ (IFA)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ MICHIGAN STATE, USA

8.6.6.Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;

Το Τμήμα τόσο σε επίπεδο μελών ΔΕΠ όσο και σε επίπεδο ερευνητικών εργαστηρίων διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική περιφερειακή και εθνική οικονομική υποδομή τόσο ως προς την ανάπτυξη εταιρικών δικτύων με φορείς με τη σύμπραξη μνημονίων συνεργασίας, όσο και με την υλοποίηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων. Κεντρικός στόχος είναι η ανάπτυξη τοπικών δράσεων που είναι προσανατολισμένες σε τοπικά προβλήματα, αλλά και σε παραγωγικά συστήματα και ενισχύουν την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική οικονομία, αξιοποιώντας καλύτερα τη γνώση, τα χαρακτηριστικά και τη φυσιογνωμία της τοπικής οικονομίας. Οι πρωτοβουλίες αυτές διασφαλίζουν επιτυχημένες συνδέσεις με τις ανάγκες και τις προοπτικές των τοπικών παραγωγικών συστημάτων και εντάσσονται στο σχεδιασμό ενός τοπικού στρατηγικού συστήματος κοινωνικής - οικονομικής ανάπτυξης και βελτίωσης του τοπικού περιβάλλοντος απασχόλησης.

8.6.7.Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;

Το Τμήμα συμμετέχει ιδιαίτερα ενεργά στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα. Χαρακτηριστικές είναι οι συνεργασίες του με το Ευρωμεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Κέντρο Έρευνας και Μελέτης για την Ανατολική Μεσόγειο. Παράλληλα μέλος ΔΕΠ του Τμήματος αποτελεί μέλος του Κεντρικού Επιστημονικού Συμβουλίου για την πρόληψη και αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων (Κ.Ε.Σ.Α.Θ.Ε.Α), ενώ ενδεικτικό είναι και το γεγονός της βράβευσης μέλους ΔΕΠ του Τμήματος από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για επιστημονική και κοινωνική συνεισφορά υπέρ των Αιτούντων Άσυλο και των Προσφύγων.

8.6.8.Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;

Όπως διαφαίνεται και από τους παραπάνω πίνακες η διοργάνωση και η συμμετοχή πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον συνιστούν πάγια πολιτική του Τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

9.1.Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;**Τι επιβάλει την ανάγκη συγκεκριμένου σχεδίου ανάπτυξης**

Η πάροδος 10 χρόνων από την εκπόνηση της μελέτης σκοπιμότητας για τη δημιουργία του Τμήματος, η οποία λειτούργησε και ως πλαίσιο στρατηγικής, επιβάλει τον επαναπροσδιορισμό της στρατηγικής του. Αυτή η αναθεώρηση καθίσταται σημαντική και για τρεις ακόμη λόγους. Ο πρώτος είναι οι αλλαγές που παρουσιάζονται σήμερα στην ελληνική εκπαίδευση. Ο δεύτερος είναι η ωρίμανση και η ανάπτυξη του Τμήματος, το οποίο πλέον έχει αυτονομηθεί.. Ο τρίτος είναι η ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι σύγχρονες επιπτώσεις από την ευρωπαϊκή ενοποίηση την παγκοσμιοποίηση και την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών.

Οι κυριότερες αλλαγές που παρατηρούνται στην ελληνική εκπαίδευση είναι:

1. Η μαζικοποίηση της εκπαίδευσης. Το φαινόμενο αυτό δεν είναι βέβαια ελληνικό φαινόμενο. Η μαζικοποίηση της εκπαίδευσης σχετίζεται άμεσα με την μετατροπή της οικονομίας σε μια οικονομία υπηρεσιών που αυξάνει τη ζήτηση για εξειδικευμένη διανοητική εργασία. Η μαζικοποίηση συνδέεται άμεσα με την επαγγελματοποίηση της εκπαίδευσης.
2. Η μαζικοποίηση συνοδεύτηκε στη χώρα μας από τη θεαματική αύξηση των πανεπιστημιακών Τμημάτων και την ανωτατοποίηση των ΤΕΙ. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της ζήτησης για σπουδές στα περιφερειακά κυρίως πανεπιστήμια, και στα τμήματα που ανταποκρίνονται λιγότερο στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
3. Η μαζικοποίηση της εκπαίδευσης σε συνάρτηση με την ανάγκη για κοινωνική διαφοροποίηση οδήγησε σε μια πολύ αυξημένη ζήτηση για μεταπτυχιακές σπουδές αλλά και σε μια μεγάλη **αύξηση των προσφερομένων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών**. Ειδικά για τα περιφερειακά πανεπιστήμια, που λόγω της γεωγραφικής τους απομόνωσης παρουσιάζουν μικρότερη ζήτηση σε προπτυχιακό επίπεδο, η οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών μπορεί να αποτελέσει το κλειδί για την μακροπρόθεσμη επιβίωσή τους.
4. Οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο (νέος νόμος πλαίσιο, νόμος για την αξιολόγηση, νόμος για τις μεταπτυχιακές σπουδές κ.λπ) που ρυθμίζουν για πρώτη φορά ζητήματα όπως η έρευνα και οι μεταπτυχιακές σπουδές μεταθέτοντας για πρώτη φορά και τυπικά την εστίαση των τμημάτων από τις προπτυχιακές σπουδές και στις μεταπτυχιακές σπουδές και την έρευνα .

Η ανάπτυξη και η ωρίμανση του Τμήματος:

1. Η αύξηση των μελών ΔΕΠ του Τμήματος αυξάνει την πολυπλοκότητα του προγράμματος σπουδών του, καθιστά πιο ανελαστική την προσαρμογή του σε νέα γνωστικά αντικείμενα και αυξάνει την πολυπλοκότητα της διοίκησής του.
2. Η μεγάλη ανάπτυξη του προπτυχιακού και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που συνεπάγεται η αύξηση των μελών ΔΕΠ καθιστά κρίσιμη την αναθεώρησή του με στόχο κυρίως την αύξηση της συνεκτικότητάς του και την καλύτερη κατανομή των φοιτητών στα προσφερόμενα μαθήματα.
3. Η ανάπτυξη της έρευνας που παρατηρήθηκε στο Τμήμα τα τελευταία χρόνια μαζί με την αύξηση των μελών ΔΕΠ αυξάνει τις ανάγκες για καλύτερη οργάνωση της έρευνας. Τα υπάρχοντα εργαστήρια δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις ερευνητικές ανάγκες όλου του διαθέσιμου ερευνητικού προσωπικού, ενώ δεν υπάρχουν διαδικασίες για τη **συλλογική οργάνωση της έρευνας** και την υποστήριξη της με βοηθητικό προσωπικό και υποδομές, όπως απαιτούν οι σημερινές συνθήκες

4. Τέλος η μεγέθυνση καθώς και η αυτοδυναμία του Τμήματος, που σημαίνει την είσοδο περισσότερων φοιτητών στη Γενική του Συνέλευση, την καθιστά πιο δυσκίνητη. Για να ενισχυθεί εκ νέου η αποτελεσματικότητα του Τμήματος χρειάζεται η αναδιοργάνωσή του (δημιουργία τομέων, αναδιοργάνωση επιτροπών κ.λπ) που θα υποστηρίξουν την προετοιμασία των αποφάσεων της συνέλευσης.

Οι επιπτώσεις από την ευρωπαϊκή ενοποίηση, την παγκοσμιοποίηση και την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών :

1. Η ανάπτυξη του διαδικτύου και των εφαρμογών του δημιουργεί νέες δυνατότητες και νέες απαιτήσεις για την εκπαίδευση. Αυξάνει την εκμηχάνιση της ερευνητικής και της εκπαιδευτικής διαδικασίας και δημιουργεί ανάγκες για βοηθητικό προσωπικό και για υποδομές για την υποστήριξη της. Ταυτόχρονα δημιουργεί νέα πεδία έρευνας και νέες επαγγελματικές εξειδικεύσεις.
2. Η Ευρωπαϊκή ενοποίηση ασκεί σημαντική επίδραση στην εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας και ανοίγει νέες επαγγελματικές δυνατότητες για τους κοινωνιολόγους κυρίως για την εξυπηρέτηση μιας σειράς νέων επαγγελματικών θέσεων που δημιουργούνται

Όλα τα παραπάνω οδηγούν στην ανάγκη για σημαντικές αλλαγές στη στρατηγική του Τμήματος.

Οι κυριότερες αλλαγές που επιχειρεί το σχέδιο ανάπτυξης

Οι κυριότερες αλλαγές είναι:

1. Ο ανασχεδιασμός των Τομέων και της στρατηγικής στελέχωσης του Τμήματος, ώστε να ανταποκρίνονται στις νέες ανάγκες στελέχωσης δηλαδή:
  - α. Δυνατότητα για λιγότερα νέα μέλη ΔΕΠ και 407, αυξημένη ανάγκη για τεχνικό και βοηθητικό εκπαιδευτικό και διοικητικό προσωπικό,
  - β. Ανάγκη διοικητικής οργάνωσης και σε ένα χαμηλότερο διοικητικό επίπεδο, η οποία να ανταποκρίνεται ωστόσο στα νέα δεδομένα.
2. Η ανάπτυξη των προπτυχιακών σπουδών παύει να είναι ο αποκλειστικός άξονας για την ανάπτυξη του Τμήματος. Τόσο οι μεταπτυχιακές σπουδές, όσο και η ερευνητική στρατηγική συγκροτούν δύο ακόμη βασικούς άξονες στους οποίους πρέπει να βασίζεται στο εξής η στρατηγική του Τμήματος.
3. Οι τομείς αξιοποιούνται ως εργαλείο για την οργάνωση των σπουδών και της έρευνας.
4. Η εσωτερική αξιολόγηση καθίσταται κεντρικό εργαλείο για τον έλεγχο της πορείας του Τμήματος
5. Γίνεται προσπάθεια για τη **δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου αναφοράς για την ανάπτυξη του Τμήματος** που στηρίζεται σε κείμενα (στρατηγική, προγραμματισμός, εσωτερικός κανονισμός). Η χάραξη και η υλοποίηση μιας σταθερής στρατηγικής, η οποία αλλάζει μόνο μέσα από ειδικές διαδικασίες που προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος - και όχι με απλές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης χωρίς την απαιτούμενη για αυτό προετοιμασία - διασφαλίζει τη σταθερή πορεία του Τμήματος και αποφεύγει ταλαντεύσεις με βάση σκοπιμότητες ή επιλογές της στιγμής. Ο εσωτερικός κανονισμός του Τμήματος, θα προβλέπει τις ειδικές διαδικασίες αλλαγής του στρατηγικού πλαισίου διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τόσο τη σταθερότητα και τη συνεκτικότητά του, όσο και τη δυνατότητα προσαρμογής με βάση την κοινωνική πραγματικότητα. Οι διαδικασίες θα προβλέπουν τόσο την συντεταγμένη αναθεώρησή του όσο και την εξειδικευσή του μέσα από τους προβλεπόμενους επιχειρησιακούς και λειτουργικούς προγραμματισμούς του Τμήματος.
6. Για να αντιμετωπισθεί η ανάγκη επαγγελματοποίησης των σπουδών χωρίς να καταστραφεί η επιστημονική φυσιογνωμία του Τμήματος γίνεται μια νέα προσπάθεια για τον προσδιορισμό της σχέσης επιστημονικής εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης

Στρατηγικοί στόχοι του σχεδίου ανάπτυξης

Η στρατηγική του Τμήματος περιγράφει τον τρόπο επίτευξης των στόχων του. Η στρατηγική συγκροτείται από δύο επί μέρους βασικές στρατηγικές με άμεση αλληλεξάρτηση: της εκπαιδευτικής στρατηγικής και της ερευνητικής στρατηγικής. Η πρώτη έχει ως στόχο την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών στόχων του Τμήματος και η δεύτερη την επίτευξη των ερευνητικών του στόχων που είναι η παραγωγή κοινωνιολογικής γνώσης.

Η στρατηγική του Τμήματος περιλαμβάνει τους ακόλουθους 6 άξονες:

1. Τη δημιουργία τομέων

Οι τομείς είναι δομές ακαδημαϊκής οργάνωσης και έχουν ως κύριο στόχο την αποτελεσματικότερη οργάνωση του ερευνητικού και του εκπαιδευτικού έργου. Δεν αποτελούν ανεξάρτητες δομές αλλά όργανα του Τμήματος. Οι Τομείς οφείλουν να αποτελούν τους βασικότερους συνδετικούς κρίκους μεταξύ προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών. Οι τομείς συγκροτούνται με βάση τη συγγένεια ανάμεσα στα γνωστικά αντικείμενα των μελών τους με στόχο την ολοκλήρωση των γνωστικών αντικειμένων σε ευρύτερες επιστημονικές ενότητες που υποστηρίζουν την εκπαιδευτική και την ερευνητική στρατηγική του Τμήματος. Η συγκρότηση των Τομέων μπορεί επομένως να βασίζεται είτε στην θεματική συγγένεια των γνωστικών αντικειμένων, είτε στη θεματική τους συμπληρωματικότητα, ώστε να συνθέτουν ένα ευρύτερο γνωστικό αντικείμενο. **Με τη δημιουργία των τομέων επιχειρείται η ανασύνθεση γνωστικών αντικειμένων που η υπερβολική εξειδίκευση έχει αποδομήσει.**

Η ανασύνθεση αυτή καθιστά δυνατή τη βελτίωση του εκπαιδευτικού προγράμματος, επανεισάγοντας σχέσεις ανάμεσα στα μαθήματα, και την ερευνητική στρατηγική. Κάτω από αυτή την οπτική η οργάνωση του Τμήματος σε Τομείς μπορεί να γίνει με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Για την ορθή κατανομή των γνωστικών αντικειμένων σε τομείς είναι ανάγκη να χρησιμοποιηθεί ως πρώτο κριτήριο η καλύτερη υποστήριξη της στρατηγικής του Τμήματος. Καθώς η στρατηγική ενός Τμήματος έχει πάντα ένα συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και η οργάνωση του Τμήματος σε Τομείς πρέπει να έχει και αυτή συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα. Η ριζική αναθεώρηση της στρατηγικής μπορεί επομένως να σημαίνει και ριζική αναθεώρηση των Τομέων του Τμήματος.

Η δημιουργία Τομέων, που αποτελεί βασικό άξονα της νέας στρατηγικής, πρέπει να συνδυαστεί με την αξιοποίηση τους για την οργάνωση των σπουδών και της έρευνας. Με δεδομένο ότι στον ορίζοντα υλοποίησης της συγκεκριμένης στρατηγικής ο αριθμός των μελών ΔΕΠ του Τμήματος θα είναι της τάξης των 18 με 22 και ότι ο νόμος απαιτεί 5 τουλάχιστον μέλη ΔΕΠ ανά τομέα, ο αριθμός τομέων του Τμήματος δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 4. Το εκπαιδευτικό και το ερευνητικό αντικείμενο του Τμήματος πρέπει να αποτυπώνεται και εξειδικεύεται στα επί μέρους αντικείμενα των Τομέων του, οι οποίοι υλοποιούν τόσο την εκπαιδευτική όσο και την ερευνητική του στρατηγική.

2. Τον ανασχεδιασμό της εκπαιδευτικής στρατηγικής

Η εκπαιδευτική στρατηγική του Τμήματος πρέπει να ανασχεδιαστεί ώστε να περιλάβει τόσο τις προπτυχιακές όσο και τις μεταπτυχιακές σπουδές. Οι απαντήσεις που το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών μπορεί να δώσει στην οργάνωση της συνολικής επιστημονικής εκπαίδευσης στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία αλλά και της έρευνας δεν μπορεί να είναι πλέον επαρκείς. Ο ρόλος του Πανεπιστημίου έχει πλέον αλλάξει. Στη σημερινή συγκυρία είναι λοιπόν απολύτως απαραίτητο η στρατηγική του Τμήματος να αποκτήσει μια ερευνητική διάσταση, που μπορεί να εμπλουτίζει και να υπερβαίνει τους στόχους του ΠΠΣ και συγχρόνως να περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την οργάνωση των μεταπτυχιακών σπουδών ως βασικό άξονα. Κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της στρατηγικής του Τμήματος εντάσσονται αφενός το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών και αφετέρου τα ΠΜΣ και η ερευνητική στρατηγική του Τμήματος. Βασική επιδίωξη είναι η συμπληρωματικότητα της παρεχόμενης γνώσης με την οργανική σύνδεση ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα συγκρότησής της μέσα στο Τμήμα. Επιπλέον, η εκπαιδευτική στρατηγική του Τμήματος τουλάχιστον σε μεταπτυχιακό επίπεδο πρέπει να συνδεθεί με την ερευνητική του στρατηγική.

Το εκπαιδευτικό αντικείμενο του Τμήματος Κοινωνιολογίας θα περιλαμβάνει μαθήματα που αφορούν τόσο στην κοινωνιολογική θεωρία όσο και στην εμπειρική έρευνα. Πιο συγκεκριμένα:

- **ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ:** Τα μαθήματα αυτά θα παρέχουν τις βασικές θεωρητικές γνώσεις που είναι απαραίτητο να γνωρίζει ένας κοινωνιολόγος. Η διδασκαλία των μαθημάτων της γενικής θεωρίας θα προετοιμάσει την ένταξη των νέων επιστημόνων στο συγκεκριμένο επιστημονικό χώρο και θα συμβάλει στην βαθύτερη κατανόηση της κοινωνιολογίας (Κατανόηση με πληρότητα, περιεκτικότητα και υψηλό βαθμό γενίκευσης των γενικών θεωρητικών προτύπων/υποδειγμάτων. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των σύγχρονων θεωρητικών συζητήσεων της Κοινωνιολογίας και συναφών επιστημονικών αντικειμένων και ενεργή συμμετοχή στα σχετικά φόρα).
- **ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ:** Όπως τα μαθήματα της κοινωνιολογικής θεωρίας εξοικειώνουν τους φοιτητές με τα βασικά θεωρητικά εργαλεία, τις έννοιες και τις θεωρίες της κοινωνιολογίας, έτσι και τα μαθήματα που αφορούν στη μεθοδολογία της εμπειρικής κοινωνικής έρευνας τους εξοικειώνουν με τις ιδιαίτερες μεθόδους και τεχνικές της εμπειρικής έρευνας στη διερεύνηση κοινωνικών συνθηκών και γεγονότων. Οι μέθοδοι της εμπειρικής έρευνας, ποσοτικές ή ποιοτικές, υποστηρίζονται σήμερα από μαθηματικά και πληροφορικά εργαλεία και υποδομές απαραίτητα για να μπορούν οι φοιτητές και μελλοντικοί επιστήμονες να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τις απαιτήσεις της σύγχρονης επιστημονικής κοινωνιολογικής έρευνας. Ωστόσο η γνώση των μεθόδων και των τεχνικών δεν είναι ανεξάρτητη από την γνώση της επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών και της κοινωνιολογίας της γνώσης. Ακόμη πρέπει να σημειώσουμε ότι κοινωνιολογική θεωρία και μεθοδολογία είναι στενά συνδεδεμένες και από κοινού συγκροτούν το επιστημονικό αντικείμενο της κοινωνιολογίας. Η θετικιστική προσέγγιση που αποσυνέδεε τις τεχνικές και τις μεθόδους της εμπειρικής έρευνας από την κοινωνιολογική θεωρία έχει σήμερα εγκαταληφθεί.
- **ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΑ ΥΠΟΠΕΔΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ:** Τα μαθήματα της κοινωνιολογικής θεωρίας και της μεθοδολογίας πλαισιώνονται από ορισμένα μαθήματα που αφορούν ειδικά υποπεδία της κοινωνιολογίας. Για να ικανοποιηθεί ο στόχος του Τμήματος που αφορά την ανάλυση και τη μελέτη της ελληνικής κοινωνίας, **το Τμήμα πρέπει να εξειδικευθεί και να στραφεί σε συγκεκριμένες πλευρές της εφαρμοσμένης κοινωνιολογίας και να αντιμετωπίσει συγκεκριμένα προβλήματα της ελληνικής αλλά και της ευρωπαϊκής κοινωνίας.** Τέτοια προβλήματα μπορεί να είναι η φτώχεια, τα προβλήματα των πόλεων, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιθωριοποίηση, η κοινωνική, εθνοτική και πολιτισμική σύγκρουση, η μετανάστευση, η διάχυση της γνώσης και της πληροφορίας, η κατανομή της πολιτικής και πολιτισμικής επιρροής, οι χρήσεις του ελεύθερου χρόνου, η δημιουργία νέων κοινωνικών ελίτ και κέντρων εξουσίας, τα προβλήματα του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, τα θέματα της νεότητας και της νεανικής παραβατικότητας.

3. Την ανάπτυξη ενός πλαισίου για τη χάραξη ερευνητικής στρατηγικής

Η ερευνητική στρατηγική του Τμήματος πρέπει να αναφέρεται στην ελληνική κοινωνία και ταυτόχρονα σε όλες τις κοινωνίες που σχετίζονται άμεσα και στενά με τον Ελληνικό Κοινωνικό Σχηματισμό (Ευρώπη, Βαλκάνια, Αν.Μεσόγειος). Μια τέτοια ερευνητική στρατηγική έχει το πλεονέκτημα ότι υπηρετεί ταυτόχρονα δύο στόχους: α) ενεργοποιεί το ενδιαφέρον της Ελληνικής Κοινωνιολογίας για τη σύγχρονη έκφραση του κοινωνικού ζητήματος, και β) την προσανατολίζει προς την συγκριτική αντίληψη της κοινωνιολογικής έρευνας. Η ερευνητική, όπως και η εκπαιδευτική, στρατηγική του Τμήματος αναπτύσσεται σε ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο που καθορίζεται από τους νόμους του ελληνικού κράτους και το ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου. Η κατανόηση των δυνατοτήτων και των περιορισμών που το συγκεκριμένο πλαίσιο επιβάλλει είναι κρίσιμη για τη χάραξη μιας ορθής στρατηγικής. Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για την

τριτοβάθμια εκπαίδευση αναφερόταν μέχρι σήμερα στις προπτυχιακές σπουδές και ρύθμιζε με βάση αυτές την οργάνωση και την λειτουργία των Τμημάτων. Οι μεταπτυχιακές σπουδές και η έρευνα αντιμετωπίζονταν ως απλά συμπληρώματα των προπτυχιακών σπουδών. Επομένως το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αποκτούσε κυρίαρχη σημασία τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την στελέχωση του Τμήματος. Λόγω της προτεραιότητας που το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο έδινε στο ΠΠΣ η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων των μελών ΔΕΠ προσδιοριζόταν αποκλειστικά από τις ανάγκες του Προγράμματος, Προπτυχιακών Σπουδών. Επειδή για να διεκπεραιωθεί το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών απαιτείται διδακτικό προσωπικό ειδικά προσδιορισμένων ειδικοτήτων, εμπειρίας και ερευνητικού προφίλ, το προσωπικό αυτό με τα συγκεκριμένα ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά του, αναπόφευκτα προσδιορίζει σε σημαντικό βαθμό το είδος, τις κατευθύνσεις και τις συνεργασίες των ερευνητικών δραστηριοτήτων που θα αναπτύξει στα πλαίσια του Τμήματος. Οι πρόσφατες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, παρά τα προβλήματά τους, σηματοδοτούν μια στροφή των προτεραιοτήτων και προς τις μεταπτυχιακές σπουδές και προς την έρευνα. Η ερευνητική στρατηγική του Τμήματος πρέπει επομένως να χαραχθεί εκ νέου με βάση τις νέες συνθήκες, ενώ παράλληλα πρέπει να βελτιωθεί και να συμπληρωθεί το θεσμικό πλαίσιο που περιβάλλει όλες αυτές τις αλλαγές.

4. Την επί πλέον στελέχωση του Τμήματος

Η υλοποίηση της στρατηγικής ενός Τμήματος πρέπει να προβλέπει και την επί πλέον στελέχωσή του, η οποία πρέπει να ανασχεδιασθεί εκ του μηδενός και να γίνει συμβατή με τη νέα στρατηγική. Οι σημαντικές αλλαγές που σηματοδοτούνται με την έμφαση στην έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές πρέπει να αποτυπώνονται και στην στρατηγική στελέχωσης του Τμήματος. Έτσι, **για την επιλογή νέων γνωστικών αντικειμένων μελών ΔΕΠ θα πρέπει**, παράλληλα με το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, **να λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες των ΜΠΣ καθώς και της ερευνητικής στρατηγικής του Τμήματος.**

5. Τον ανασχεδιασμό των οργανωτικών δομών του Τμήματος

Κεντρικός άξονας της νέας στρατηγικής είναι και η αναδιοργάνωση των οργανωτικών και διοικητικών δομών του Τμήματος ώστε να ανταποκρίνονται τόσο στις αλλαγές του θεσμικού πλαισίου όσο και στις αλλαγές που συνεπάγεται αφενός η αυτονομία και αφετέρου η νέα στρατηγική του Τμήματος.

6. Την οργάνωση της συστηματικής αξιολόγησης του Τμήματος

Κεντρικός άξονας της νέας στρατηγικής είναι να προχωρήσει το Τμήμα στην οργάνωση της αξιολόγησης του. Η αξιολόγηση θα πρέπει να ξεκινήσει άμεσα και να αποτελεί στο εξής το βασικό εργαλείο του Τμήματος για τον έλεγχο της πορείας του και για την διόρθωση της όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο. Σκοπός της αξιολόγησης είναι η διαρκής παρακολούθηση της πορείας του Τμήματος και ο έλεγχος του βαθμού ικανοποίησης των στόχων του, του προγραμματισμού του και της στρατηγικής του.

Ειδικά όσον αφορά στην ερευνητική στρατηγική το σχέδιο ανάπτυξης στοχεύει στα εξής:

Συνεισφορά στην εξέλιξη της επιστήμης και της ερευνητικής τεχνολογίας

Οι επιστήμες (ως επιστημονικά πεδία) αναπτύσσονται με βάση ένα ερευνητικό παράδειγμα, που συγκροτείται γύρω από ένα συνολικό επιστημονικό πρόγραμμα. Ωστόσο συχνά η συγκρότηση ενός επιστημονικού πεδίου προχωρά μέσα από τον ανταγωνισμό περισσότερων αντιμαχόμενων ερευνητικών προγραμμάτων. Τέτοια είναι και η περίπτωση της κοινωνιολογίας. Η έλλειψη ενός κοινά αποδεκτού επιστημονικού προγράμματος αντικατοπτρίζεται στις σημαντικές διαφοροποιήσεις που παρουσιάζουν τα προγράμματα σπουδών και τα ερευνητικά προγράμματα των Τμημάτων κοινωνιολογίας διεθνώς. Ταυτόχρονα οι ιδιομορφίες του κοινωνιολογικού επιστημονικού πεδίου, που πηγάζουν από την ύπαρξη ανεξάρτητων κοινωνικών σχηματισμών, επιβάλλουν την ανάπτυξη διαφορετικών εμπειρικών ερευνητικών υποπρογραμμάτων για κάθε κοινωνικό σχηματισμό. Έτσι κάθε Τμήμα Κοινωνιολογίας καλείται μέσα από την χάραξη της δικής του στρατηγικής να επιλέξει και να εστιάσει σε συγκεκριμένα ερευνητικά υποπεδία πάντα βέβαια μέσα στο πλαίσιο που ορίζει το συνολικό επιστημονικό πεδίο της κοινωνιολογίας. Αυτή η επιλογή αποτυπώνεται στη συνέχεια στο ερευνητικό και στο συνολικό εκπαιδευτικό του πρόγραμμα.

Συνεισφορά στην Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη του Τμήματος βασίζεται σε συγκεκριμένες ερευνητικές κατευθύνσεις με στόχο την παραγωγή νέας γνώσης. Τα ΠΜΣ και η έρευνα του Τμήματος εστιάζουν σε συγκεκριμένα υποπεδία του συνολικού επιστημονικού πεδίου της Κοινωνιολογίας, πάντοτε σε συνάρτηση με τα πεδία που προσεγγίζονται συνολικά από τις κοινωνικές επιστήμες. Μέσα από αυτήν την εστίαση το Τμήμα συνεισφέρει στην ουσιαστική παραγωγή νέας γνώσης. Η επιλογή των συγκεκριμένων ερευνητικών κατευθύνσεων αντικατοπτρίζεται στο συνολικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Τμήματος (ΠΠΣ και ΠΜΣ) αλλά και στην δημιουργία των κατάλληλων ερευνητικών εργαστηρίων του Τμήματος, τα οποία θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή του Τμήματος σε σημαντικά ερευνητικά έργα, την παρακολούθηση όλων των σύγχρονων τάσεων της κοινωνιολογικής επιστήμης καθώς επίσης και τις κατάλληλες συνεργασίες με τους δημόσιους και του επιχειρηματικούς φορείς. Η δομή του Τμήματος, όπως και το πρόγραμμα Σπουδών αντικατοπτρίζουν την πρόθεση να δημιουργηθεί ένας εκπαιδευτικός ερευνητικός μηχανισμός που θα είναι σε θέση να εφαρμόσει βέλτιστες πρακτικές στο πεδίο των κοινωνικών επιστημών.

Οι βασικές ερευνητικές κατευθύνσεις του Τμήματος είναι οι ακόλουθες:

Κοινωνική ανάπτυξη και κοινωνική οικονομία

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας θα συμβάλει με το ερευνητικό έργο του στην αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων και κοινωνικών συγκρούσεων. Τα προβλήματα αυτά αποτελούν ένα σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εντάσσονται στην περιοχή της Κοινωνικής Οικονομίας. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και στις ΗΠΑ, οι δραστηριότητες αυτές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Ειδικά για την χώρα μας που η οικονομία στρέφεται γύρω από την παροχή υπηρεσιών και τον τουρισμό, τα προβλήματα του ελεύθερου χρόνου και τις νεολαίας είναι κρίσιμα.

Η εμπειρική έρευνα και η πληροφορική στις κοινωνικές επιστήμες

Η είσοδος στην κοινωνία της πληροφορίας δημιουργεί σοβαρές ανακατατάξεις στις διαδικασίες παραγωγής της γνώσης. Η μεθοδολογία της εμπειρικής έρευνας αναθεωρείται σε σημαντικό βαθμό και απαιτεί την υποστήριξη ερευνητικών υποδομών. Η εκμηχάνιση των υπηρεσιών και η υποστήριξη τους με διαδικασίες εργαλεία και υποδομές που προσομοιάζουν με αυτές τις εμπειρικής κοινωνικής έρευνας.

Η αντιμετώπιση της μεγάλης υστέρησης της χώρας σε ερευνητικές υποδομές των κοινωνικών επιστημών (βάσεις δεδομένων και βάσεις γνώσης, στατιστικά συστήματα κ.λπ) θα αποτελέσει μια μεγάλη ερευνητική προτεραιότητα της χώρας. Η προτεραιότητα αυτή αναγνωριζόταν ήδη ως η πρώτη για το Τμήμα από την μελέτη σκοπιμότητας για τη συγκρότηση του.

Η ανάπτυξη της έρευνας με αυτά τα αντικείμενα είναι υψηλού ενδιαφέροντος και αποτελεί προτεραιότητα για το Τμήμα.

Θεσμικά και πολιτικά ζητήματα της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της παγκοσμιοποίησης

Η παγκοσμιοποίηση και η ευρωπαϊκή ενοποίηση προκαλούν σημαντικές θεσμικές και πολιτικές αλλαγές στη χώρα μας. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών είναι υψηλής προτεραιότητας.

Ο χώρος και το περιβάλλον

Ο αγροτικός τομέας, τα προβλήματα του περιβάλλοντος και η ανάπτυξη των πόλεων αναδεικνύονται σε κρίσιμα προβλήματα για την χώρα μας. Ιδιαίτερα στο βαθμό που σημαντικό μέρος της Ελλάδας είναι νησιωτικό. Η έρευνα στα πεδία αυτά αποτελεί μια από τις προτεραιότητες του Τμήματος

Συνεισφορά στην αποκέντρωση και την ενίσχυση της Τοπικής Ανάπτυξης

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου λειτουργεί στη Μυτιλήνη στο Νομό Λέσβου. Η ύπαρξή του ενδυναμώνει σε σημαντικό βαθμό τη μικρή ερευνητική κοινότητα του ακριτικού νησιού, εάν μάλιστα γίνει πλήρως αντιληπτή η σημασία της γεωγραφικής θέσης του, τόσο ως εσχατίας της «ενωσιακής επικράτειας» όσο και ως σημείου μεθοριακής πρόσβασης προς μια «τεράστια αγορά γνώσης», που διαμορφώνουν οι υπό ένταξη στην ΕΕ, οι τρίτες μεσογειακές και υπερκαυκάσιες χώρες, στο πλαίσιο των όσων ορίζονται και προβλέπονται από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας.

Στόχος του Τμήματος είναι να συμβάλει με το έργο του στην αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προβλημάτων και αναγκών της τοπικής κοινωνίας. Η σωστή ενασχόληση με τα κοινωνικά προβλήματα της περιοχής θα συμβάλει στην αναβάθμιση της ερευνητικής δραστηριότητας του Τμήματος, ενώ **η συγκέντρωση ενός αξιόλογου επιστημονικού δυναμικού στην περιφέρεια θα οδηγήσει επίσης και στην ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας.** Η διεθνοποίηση του προγράμματος σπουδών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με την υποχρεωτική εισαγωγή και άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών, ως γλωσσών διδασκαλίας, σε κάποια τουλάχιστον καταρχάς μαθήματα, θα συμβάλει αποφασιστικά στην κατεύθυνση της αναβάθμισης του Τμήματος και εν γένει του Πανεπιστημίου, σε συνάρτηση με την αναβάθμιση της τοπικής κοινωνίας.

Σύνδεση της έρευνας με την εκπαίδευση

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας έχει ως στρατηγικό στόχο ήδη από τη δημιουργία του, την ενίσχυση της εμπειρικής έρευνας στη χώρα. Βασικό στοιχείο για να αναπτύξουν οι απόφοιτοι του ερευνητικό προφίλ είναι η εξοικείωση με τις διαδικασίες της έρευνας. Το Τμήμα ευνοεί τη διασύνδεση έρευνας και εκπαίδευσης ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή φοιτητών, κυρίως μεταπτυχιακών, στην έρευνα. Εργαλεία προς αυτή την κατεύθυνση είναι η πρακτική άσκηση που μπορεί να εκπονείται σε εργαστήρια του Τμήματος, η πτυχιακή εργασία, η ανάπτυξη ειδικών εργαστηριακών μαθημάτων η κατάλληλη εκπαίδευση των φοιτητών στις μεθόδους και τις τεχνικές της εμπειρικής έρευνας και τέλος η σύνδεση των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος με την ερευνητική μεθοδολογία μέσα από την συνδιδασκαλία.

9.2.Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;

Η διαδικασία παρακολούθησης του σχεδίου ανάπτυξης λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο λειτουργίας των αρμόδιων επιτροπών του Τμήματος, Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, συντονιστικές επιτροπές των ΜΠΣ και ΟΜΕΑ, καθώς και των αρμόδιων θεσμικών οργάνων του Τμήματος, Γενική Συνέλευση και Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης. Η αποτελεσματικότητα της έγκειται στον επανασχεδιασμό δράσεων και ενεργειών του Τμήματος ώστε να συνάδουν με το σχέδιο ανάπτυξης, οι οποίες βασίζονται στη διαδικασία της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση αποτελεί ιδανικό εργαλείο για το Τμήμα, για τον έλεγχο της πορείας του και για τη διόρθωση της όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο. Η επιτυχία της διαδικασίας βασίζεται επομένως ουσιαστικά στις δυνατότητες αξιολόγησης που διαθέτει, ως προς τον έλεγχο του βαθμού ικανοποίησης των στόχων του και της στρατηγικής του. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης χρησιμοποιούνται από το Τμήμα είτε για την διόρθωση της πορείας του, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στους στόχους και την στρατηγική του, είτε για την αλλαγή στόχων και στρατηγικής. Η διαδικασία της αξιολόγησης είναι συνολικά μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης που περιλαμβάνει την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση. Το ίδιο το Τμήμα σε επίπεδο Γενικής Συνέλευσης ορίζει τις διαδικασίες της αξιολόγησης και αποτιμά τα αποτελέσματά της.

9.3.Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;

Η δημοσιοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης πραγματοποιείται μέσω της αξιοποίησης της ιστοσελίδας του Τμήματος όπου περιγράφονται οι σκοποί και οι στόχοι του Τμήματος τόσο στο πλαίσιο του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών όσο και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων. Παράλληλα, εφόσον οι διαδικασίες διαμόρφωσης και παρακολούθησης του σχεδίου ανάπτυξης πραγματώνονται στο πλαίσιο των θεσμικών οργάνων του Τμήματος, υφίστανται πρακτικά των αποφάσεων, τα οποία συγκεντρώνει η γραμματεία του Τμήματος.

9.4.Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του στοιχεία και δείκτες;

Στο πλαίσιο της εσωτερικής αξιολόγησης, η οποία πραγματοποιείται από μέλη του Τμήματος, με βάση διαδικασίες που προβλέπει ο εσωτερικός κανονισμός του Τμήματος, τα αντικείμενα της εσωτερικής αξιολόγησης είναι:

- α. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του διοικητικού έργου
  - ο Συμμετοχή σε συνελεύσεις και όργανα του τμήματος
  - ο Συμμετοχή στο σχεδιασμό και οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου
  - ο Συμμετοχή στο σχεδιασμό και οργάνωση του ερευνητικού έργου
- β. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού έργου
 Διακριτή αξιολόγηση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών
  - ο Με βάση δείκτες που προκύπτουν από το φοιτητολόγιο και άλλα αρχεία του Τμήματος (π.χ. Ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, βαθμολογία ανά μάθημα, φοιτητές ανά διδάσκοντα κ.λπ)
  - ο Με βάση ερωτηματολόγιο των φοιτητών (αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των μαθημάτων και σεμιναρίων που πραγματοποιούνται ανά εξάμηνο)
  - ο Αξιολόγηση των υποδομών και των διαθέσιμων πόρων
- γ. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του ερευνητικού έργου.
 Για την αξιολόγηση της απόδοσης με βάση τους οι ακόλουθους δείκτες:
  - ο Αριθμός ερευνητικών έργων που πραγματοποιούνται ανά έτος
  - ο Κατηγορίες ερευνητικών έργων και σύνδεσή τους με του Τομείς του Τμήματος
  - ο Κονδύλια που έχουν εγκριθεί στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος στο βαθμό που αυτά υποστηρίζουν με οποιοδήποτε τρόπο την στρατηγική του Τμήματος.

- ο Βαθμός ικανοποίησης της ερευνητικής στρατηγικής του Τμήματος από τα εγκεκριμένα ερευνητικά έργα.
- ο Ποσοστό συμμετοχής των μελών ΔΕΠ στις ερευνητικές εργασίες
- ο Αριθμός εξωτερικών συνεργατών που απασχολεί το Τμήμα ανά ειδικότητα και Τομέα
- ο Αριθμός και είδος δημοσιεύσεων

9.5. Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

Η εκπαιδευτική, στρατηγική του Τμήματος αναπτύσσεται σε ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο που καθορίζεται από τους νόμους του ελληνικού κράτους και το ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του Πανεπιστημίου του Αιγαίου. Η κατανόηση των δυνατοτήτων και των περιορισμών που το συγκεκριμένο πλαίσιο επιβάλλει είναι κρίσιμη για τη χάραξη μιας ορθής στρατηγικής. Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αναφερόταν μέχρι σήμερα στις προπτυχιακές σπουδές και ρυθμιζε με βάση αυτές την οργάνωση και την λειτουργία των Τμημάτων. Επομένως το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών αποκτούσε κυρίαρχη σημασία τόσο για την ανάπτυξη όσο και για τη στελέχωση του Τμήματος. Λόγω της προτεραιότητας που το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο έδινε στο ΠΠΣ η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων των μελών ΔΕΠ προσδιοριζόταν αποκλειστικά από τις ανάγκες του Προγράμματος, Προπτυχιακών Σπουδών. Οι πρόσφατες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο, παρά τα προβλήματά τους, σηματοδοτούν μια στροφή των προτεραιοτήτων και προς τις μεταπτυχιακές σπουδές και προς την έρευνα. Η υλοποίηση της στρατηγικής του Τμήματος προβλέπει και την επί πλέον στελέχωσή του, η οποία ανασχεδιάζεται εκ του μηδενός ώστε να γίνει συμβατή με τη νέα στρατηγική και του θεσμικού πλαισίου. Οι σημαντικές αλλαγές που σηματοδοτούνται με την έμφαση στην έρευνα και τις μεταπτυχιακές σπουδές χρειάζεται να αποτυπώνονται και στην στρατηγική στελέχωσης του Τμήματος. Έτσι, για την επιλογή νέων γνωστικών αντικειμένων μελών ΔΕΠ, παράλληλα με το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, λαμβάνονται υπόψη και οι ανάγκες των ΜΠΣ καθώς και της ερευνητικής στρατηγικής του Τμήματος. Η δημιουργία Τομέων, που αποτελεί βασικό άξονα της νέας στρατηγικής, πρέπει να συνδυαστεί με την αξιοποίηση τους για την οργάνωση των σπουδών και της έρευνας. Η οπτική αυτή αντικατοπτρίζεται στις ακόλουθες αρχές:

1. Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών ΔΕΠ όχι μόνο να καλύπτουν αποκλειστικά τις απαιτήσεις συγκεκριμένων μαθημάτων του ΠΠΣ, αλλά και ευρύτερες ανάγκες έρευνας και εκπαίδευσης όπως αυτές αποτυπώνονται στη στρατηγική του Τμήματος.
2. Τα μαθήματα του ΠΠΣ και των ΠΜΣ δεν καθορίζονται από τα ίδια τα μέλη ΔΕΠ αλλά από τους τομείς, οι οποίοι αναθέτουν στα μέλη τους συγκεκριμένα μαθήματα. Επομένως δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει αντιστοιχισμός (ένα προς ένα) του γνωστικού αντικείμενου των μελών ΔΕΠ με συγκεκριμένα μαθήματα του ΠΠΣ
3. Κάθε μέλος ΔΕΠ καλείται από τον νόμο να καλύψει 6 ώρες διδασκαλίας ανά εξάμηνο, οι οποίες αντιστοιχούν σε δύο μαθήματα ανά εξάμηνο. Η διδασκαλία αυτή μπορεί να καλύπτει:
  - a. διδασκαλία μαθημάτων τόσο του ΠΠΣ όσο και του ΠΜΣ (σε αναλογία 3 προς 1 ή 2 προς 2) ,
  - b. την υποστήριξη πτυχιακών εργασιών, οι οποίες για τον φοιτητή υπολογίζονται ως περισσότερα από ένα μαθήματα, ενώ για τον καθηγητή δεν υπολογίζονται καθόλου,
  - c. μέρος των ωρών διδασκαλίας σε συνδιδασκαλία με άλλους συναδέλφους του, η οποία θα πρέπει να προβλέπεται από το ΠΠΣ ή τα ΜΠΣ και θα έχει εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος,
  - d. την διδασκαλία συγγενών μαθημάτων με το δικό του, για παράδειγμα μαθημάτων που εμπίπτουν στο αντικείμενο του Τομέα στον οποίο ανήκει το μέλος ΔΕΠ.
4. Κάθε μέλος ΔΕΠ θα πρέπει να καλύπτει ένα μόνο μάθημα το οποίο αντιστοιχεί απολύτως στο γνωστικό του αντικείμενο και το οποίο θα πρέπει να είναι μάθημα κατ' επιλογήν (διάλεξη ή σεμινάριο).

Η αποδέσμευση των μαθημάτων του ΠΠΣ και των ΜΠΣ από την απόλυτη αντιστοιχισμός με τα γνωστικά αντικείμενα του μελών ΔΕΠ παρέχει στο Τμήμα σημαντικά πλεονεκτήματα όπως:

1. Επιτρέπει στο Τμήμα να αναπτύσσει τα προγράμματα σπουδών με βάση τις εκάστοτε επιστημονικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες και σύμφωνα με τη στρατηγική του και όχι μόνο με βάση την υπάρχουσα κατανομή γνωστικών αντικειμένων.
2. Επιτρέπει στο Τμήμα και τους Τομείς του να συγκροτούν το πρόγραμμα σπουδών συλλογικά και όχι ως απλό άθροισμα ατομικών επιλογών και να το συνδέουν με την ερευνητική στρατηγική τους.
3. Αφήνει περιθώρια μεγαλύτερης κινητικότητας στα μέλη ΔΕΠ, τα οποία είναι δυνατόν να απουσιάζουν λόγω π.χ. εκπαιδευτικής άδειας χωρίς να δημιουργείται πρόβλημα στην υλοποίηση του προγράμματος σπουδών, και στο Τμήμα να καλύπτει τα κενά του με το διαθέσιμο κάθε φορά ανθρώπινο δυναμικό.

Σύμφωνά με τα παραπάνω, η επιλογή των μελών ΔΕΠ δεν πρέπει να γίνεται κατ' αποκλειστικότητα με βάση τις ανάγκες του ΠΠΣ αλλά συνολικότερα με βάση τους στόχους και τη στρατηγική του Τμήματος και να βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:

1. Κανένα γνωστικό αντικείμενο δεν έχει σημασία από μόνο του αλλά μόνο σε σχέση με το σύνολο των γνωστικών αντικειμένων του Τμήματος.
2. Τα γνωστικά αντικείμενα επιλέγονται με βάση σταθερές και μακροπρόθεσμες ανάγκες στο πλαίσιο της στρατηγικής του Τμήματος και όχι συγκυριακά για να καλύψουν επείγουσες ανάγκες. Για το λόγο αυτό τα γνωστικά αντικείμενα που προκηρύσσονται κάθε φορά πρέπει να έχουν προηγουμένως οριστεί στη στρατηγική του Τμήματος. Κάθε επί μέρους τροποποίηση του καταλόγου των γνωστικών αντικειμένων, απαιτεί τροποποίηση της στρατηγικής του Τμήματος..
3. Για τον καθορισμό των γνωστικών αντικειμένων αποφασίζει μόνο η Γενική Συνέλευση του Τμήματος μετά από σχετική εισήγηση του αρμόδιου Τομέα.

9.6.Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);

Το Τμήμα μετά από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών και απόφαση της Γ.Σ. εισηγείται ανά έτος την εισαγωγή 50 φοιτητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.1

Φοιτητικός πληθυσμός		ανά έτος σπουδών
	2009-2010	2008-2009
1 ^ο έτος	104	106
2 ^ο έτος	104	101
3 ^ο έτος	102	92
4 ^ο έτος	91	101
5 ^ο έτος και άνω	172	150
Σύνολο	573	550

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.2

Αριθμός εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

	2009-2010	2008-2009
Εισαγωγικές εξετάσεις	186	180
Μετεγγραφές	-	-
Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ (Κατατάξεις)	2	7
Άλλες κατηγορίες	1	10
Σύνολο	189	197

9.7. Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;

Το Τμήμα προσαρμόζει την εκπαιδευτική και ερευνητική του δραστηριότητα σε έναν εθνικό καταμερισμό εργασίας ανάμεσα στα Τμήματα Κοινωνιολογίας και τα Τμήματα των λοιπών κοινωνικών επιστημών, ώστε να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου. Πιο συγκεκριμένα καλλιεργεί το έδαφος για:

(α) την εκπαίδευση ειδικών επιστημόνων ικανών να *συμμετέχουν ενεργά στην παραγωγική διαδικασία*, σε θέσεις από όπου μπορούν να συνεισφέρουν στον εκσυγχρονισμό των διοικητικών και πολιτικών θεσμών του Κράτους και όλων των βαθμών της Αυτοδιοίκησης και των Επιχειρηματικών Φορέων.

(β) τον εξοπλισμό των αποφοίτων του με γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες που θα τους παρέχουν την δυνατότητα ευχερούς προσαρμογής τους στις εξελισσόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας, έξω από τις οποιεσδήποτε συντηχιακές ή φορμαλιστικές αγκυλώσεις.

(γ) τη διασφάλιση της ποιότητας και της πληρότητας των σπουδών αλλά και η παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους φοιτητές του Τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

10.1.Αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών**10.1.1.Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;**

Η γραμματεία στελεχώνεται από την Προϊσταμένη κα Κουτρέλλη Δέσποινα και από τρεις γραμματείς, την κα Βάνα Χίου, τον κ. Μπουλμπούλη Ευστρατίου και τον κ. Κολοβογιάννη Βασίλη. Οι δύο πρώτοι συνάδελφοι έχουν την εποπτεία των Γενικών Συνελεύσεων του Τμήματος, των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύνθεσης, και των εκλεκτορικών των ΔΕΠ. Σημειώνεται ότι η κα Κουτρέλλη είναι επίσης Αναπληρώτρια Διευθύντρια της Διεύθυνσης Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Ο κ. Κολοβογιάννης έχει υπό την εποπτεία του τη λειτουργία του Προπτυχιακού Προγράμματος του Τμήματος μας. Ο κ. Μπουλμπούλης έχει υπό την εποπτεία του τη λειτουργία των τριών Μεταπτυχιακών του Τμήματος, τους υποψήφιους διδάκτορες, την πρακτική άσκηση και παράλληλα βοηθάει συμπληρωματικά στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα, ενώ είναι και ο οικονομικός διαχειριστής του Τμήματος.

10.1.2.Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

Η Γραμματεία του Τμήματος υποστηρίζει περισσότερους από 600 ενεργούς φοιτητές στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, 120 μεταπτυχιακούς φοιτητές, 30 υποψήφιους διδάκτορες, 16 μέλη ΔΕΠ, 8 διδάσκοντες του ΠΔ 407/80, και έναν ΕΤΕΠ. Βάσει αυτού του δεδομένου καθίσταται κατανοητό ότι οι διοικητικές υπηρεσίες του Τμήματος είναι υποστελεχωμένες. Επιπροσθέτως όλη την ακαδημαϊκή χρονιά η γραμματεία λειτουργούσε με προσωπικό 3 ατόμων, καθώς μία υπάλληλος τελούσε υπό άδεια λοχίας. Παράλληλα λαμβάνοντας υπόψη τα υπερβολικά μεγάλα υπόλοιπα αδειών του προσωπικού, τις πρόσθετες ώρες εργασίας πέραν του κανονικού ωραρίου, την αδυναμία συμμετοχής σε σεμινάρια εκπαίδευσης, γίνεται αντιληπτό ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας είναι στο έπακρο αποτελεσματικές, παρόλα τα προβλήματα υποστελέχωσης.

10.1.3.Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος; Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι

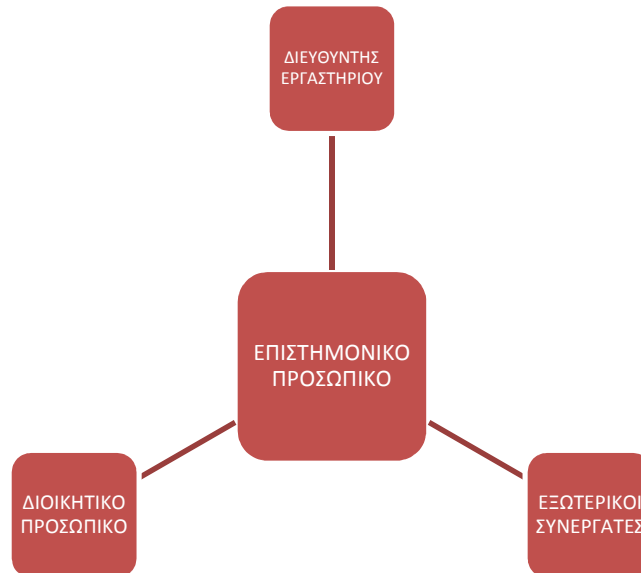
(α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Η συνεργασία των υπηρεσιών του Τμήματος με αυτές της κεντρικής διοίκησης κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική. Ως προς την οργάνωση και το ωράριο της βιβλιοθήκης το τμήμα καλύπτεται τόσο ως προς την πρόσβαση και τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, όσο και σε σχέση με το ωράριο, δεδομένου ότι η βιβλιοθήκη λειτουργεί και το απόγευμα. Εξίσου ικανοποιητική είναι και για τις ανάγκες του Τμήματος η συνεργασία με τις υπηρεσίες πληροφόρησης.

10.1.4. Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;

Όσον αφορά στη στελέχωση του προσωπικού κάθε Εργαστήριο διακρίνεται από την εξής δομή:

Όσον αφορά στον υλικό εξοπλισμό κάθε Εργαστήριο διαθέτει : σταθμούς εργασίας, μονάδες πολλαπλών εκτυπώσεων, μονάδες σαρώσεων, μονάδες βίντεο-προβολής, πρόσβαση στο διαδίκτυο, πρόσβαση στο τηλεφωνικό δίκτυο και πρόσβαση στο δίκτυο τηλεομοιοτυπίας.

10.1.5. Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;

Η λειτουργία των Εργαστηρίων κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική αναλογικά με την έλλειψη προσωπικού και την ελλιπή χρηματοδότηση.

10.1.6. Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;

Οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής υποστηρίζονται μέσω του Τεχνικού Προσωπικού του Τμήματος και της Υπηρεσία Πληροφορικής & Επικοινωνιών του Ιδρύματος. Υπάρχει σεβαστό ποσοστό αναποτελεσματικότητας, για το οποίο κύρια αιτία αποτελεί η έλλειψη προσωπικού και κονδυλίων.

10.2. Υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας.

10.2.1. Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή;

Ο θεσμός του Σύμβουλου Καθηγητή εφαρμόζεται με την εγγραφή του κάθε φοιτητή στο Τμήμα, όπου και του ανατίθεται σύμβουλος καθηγητής σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος. Στο πλαίσιο αυτό κάθε φοιτητής ανατρέχει στο Σύμβουλο Καθηγητή του, σε όλη τη διάρκεια των σπουδών του, και ζητά κατευθύνσεις αναφορικά με τα εκπαιδευτικά ζητήματα που τον απασχολούν.

10.2.3. Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών υποστηρίζεται αρκετά αποτελεσματικά αν αναλογιστεί κανείς την έλλειψη προσωπικού και κονδυλίων.

10.2.4.Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Θεσμοθετημένα από το Τμήμα δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών. Ωστόσο σε άτυπο πλαίσιο, όταν κάποιος εργαζόμενος φοιτητής χρειάζεται υποστήριξη, το ζήτημα συζητείται στις συντονιστικές επιτροπές του Τμήματος και κατά περίπτωση παρέχεται συγκεκριμένη υποστήριξη.

10.2.5.Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;

Δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους.

10.2.6.Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);

Στο πλαίσιο των ΜΠΣ παρέχονται στους 2 πρώτους φοιτητές υποτροφίες με τη μορφή απαλλαγής από την καταβολή διδάκτρων και την παροχή επικουρικού διοικητικού έργου.

10.2.7.Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;

Πάγια πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων φοιτητών στο Τμήμα συνιστά η διοργάνωση εναρκτήριας εκδήλωσης εισαγωγής πρωτοετών φοιτητών στο Τμήμα. Η συγκεκριμένη εκδήλωση διοργανώνεται σε συνεργασία με το φοιτητικό σύλλογο του Τμήματος όπου αποδίδονται οι πρώτες κατευθυντήριες σε σχέση με το σκοπό και το αντικείμενο του Τμήματος, καθώς και σε γενικότερο πλαίσιο ό,τι αφορά στους τρόπους «διαβίωσης» της ακαδημαϊκής μονάδας. Παράλληλα και με την εφαρμογή του θεσμού του συμβούλου καθηγητή η πολιτική ένταξης κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική.

10.2.8.Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;

Οι φοιτητές του Τμήματος δραστηριοποιούνται και συμμετέχουν στη ζωή του Ιδρύματος με ποικίλους τρόπους. Από τη μία πλευρά συμμετέχουν κάθε χρόνο σε πλήθος συνεδρίων, επιστημονικών διημερίδων, ημερίδων και εκδηλώσεων με εξέχοντες επιστήμονες και καλλιτέχνες, τα οποία έχουν στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών σε γνωστικούς χώρους που άπτονται των διδακτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων τους και από την άλλη συμμετέχουν σε δομές του Πανεπιστημίου για την υποστήριξη των αναγκών των φοιτητών και για την προαγωγή του πολιτισμού και του αθλητισμού, καθώς και σε δραστηριότητες που διοργανώνουν οι φοιτητικοί σύλλογοι.

10.2.9.Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;

Σε πρώτο επίπεδο και στο πλαίσιο των ακαδημαϊκών ζητημάτων οι αλλοδαποί φοιτητές υποστηρίζονται από τον Τμηματικό Υπεύθυνο Καθηγητή για τους επισκέπτες φοιτητές στο Τμήμα. Σε δεύτερο επίπεδο οι αλλοδαποί φοιτητές υποστηρίζονται από το γραφείο Erasmus, το οποίο παρέχει κατευθυντήριες, ιδιαίτερα σε διοικητικά ζητήματα. Παράλληλα πραγματοποιούνται μαθήματα ελληνικής γλώσσας από την Κοσμητεία της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών, ενώ και σε ατομικό επίπεδο μέλη ΔΕΠ υποστηρίζουν τους αλλοδαπούς φοιτητές. Επιπροσθέτως αρωγή παρέχεται και από το φοιτητικό σύλλογο.

10.3.Υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα.

10.3.1.Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.

Η ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης κρίνεται ικανοποιητική, ωστόσο δε συμβαίνει το ίδιο και όσον αφορά στην επάρκεια. Λόγω του εύρους των αντικειμένων που χρειάζονται βιβλιογραφική κάλυψη, παρατηρούνται ελλείψεις και ειδικά ως προς τους τίτλους περιοδικών, οι οποίοι δεν ανανεώνονται λόγω υποχρηματοδότησης.

10.3.2.Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.

Οι χώροι που φιλοξενούν τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό του Τμήματος κρίνονται ελλιπείς σε μέγεθος (στενότητα χώρων στα εργαστήρια, στο επισκευαστήριο και στα machine room), ακατάλληλοι για τον σκοπό που χρησιμοποιούνται (υγρασία, προβλήματα με την παροχή ρεύματος) και δύσβατοι από μεταφορικά μέσα που συχνά φορτοεκφορτώνουν εξοπλισμό.

10.3.3.Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.

Δεν υφίστανται σπουδαστήρια.

10.3.4.Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.

Τα γραφεία των διδασκόντων κρίνονται ανεπαρκή και χαμηλής ποιότητας. Χωροταξικά δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους διδάσκοντες και φοιτητές.

10.3.5.Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.

Με την μετακόμιση της γραμματείας στο Κτίριο Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου στην Μυτιλήνη, η γραμματεία του Τμήματος αντιμετωπίζει ιδιαίτερα σημαντικό λειτουργικό πρόβλημα. Οι νέοι χώροι είναι κατά πολύ μικρότεροι με αποτέλεσμα η εξυπηρέτηση των φοιτητών να μη διεξάγεται με επάρκεια. Τα γραφεία του προσωπικού δεν έχουν προδιαγραφές ώστε να εξυπηρετούν φοιτητές, καθώς δεν υπάρχει γκισέ, είναι πολύ μικρά σε μέγεθος, είναι γεμάτα από το προβλεπόμενο αρχειακό υλικό και έχουν περιορισμένο φυσικό φωτισμό. Λόγω του περιορισμένου χώρου, δεν υπάρχει η δυνατότητα λειτουργικής κατάταξης του αρχειακού υλικού, με αποτέλεσμα το αρχειακό υλικό της γραμματείας να είναι διαμοιρασμένο σε 9 διαφορετικά σημεία, με την όποια δυσλειτουργία αυτό συνεπάγεται. Παράλληλα οι χώροι δεν μπορούν να φιλοξενήσουν άλλον εργαζόμενο, γιατί δεν υπάρχει άλλος διαθέσιμος χώρος εργασίας. Θα χρειαστεί στο μέλλον πρόβλεψη για επιπλέον εξοπλισμό (μεταλλικοί φωριαμοί και ντουλάπες) για την αρχειοθέτηση των νέων φακέλων. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα για την μεταφορά της γραμματείας σε μεγαλύτερο χώρο που να καλύπτει τις ανάγκες της. Επίσης θα πρέπει να ενοποιηθούν οι βιβλιοθήκες των τριών ΜΠΣ για να υπάρχει χώρος για καλύτερη οργάνωση και επίβλεψη τους.

10.3.6.Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.

Εξίσου ανεπαρκείς κρίνονται και οι χώροι συνεδριάσεων ως προς τη χωροταξία, αλλά και τη διαθεσιμότητα, δεδομένου ότι το Τμήμα μοιράζεται τους χώρους συνεδριάσεων με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου.

10.3.7.Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).

Δεν υπάρχουν άλλοι χώροι του Τμήματος.

10.3.8.Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.

Στους χώρους που διεξάγονται τα μαθήματα του Τμήματος υφίστανται επαρκείς υποδομές για ΑΜΕΑ, ωστόσο ως προς την πρόσβαση στους εξωτερικούς χώρους παρατηρούνται σχεδιαστικές ελλείψεις.

10.3.9.Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;

Μέσω σταθμών εργασίας, σταθερής τηλεφωνίας και συσκευών τηλεομοιοτυπίας για πρόσβαση στο διαδίκτυο, στο τηλεφωνικό δίκτυο και στο δίκτυο τηλεομοιοτυπίας. Όλα φυσικά μέσω του δικτύου επικοινωνιών της Υπηρεσίας Πληροφορικής & Επικοινωνιών του Ιδρύματος.

10.4.Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου).

10.4.1.Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;

- η κατασκευή και συντήρηση της ιστοσελίδας του Τμήματος,
- η υποστήριξη των χρηστών του Τμήματος στη χρήση Η/Υ,
- την υποστήριξη των Η/Υ (σε εργαστήρια και γραφεία) σε υλικό και λογισμικό,
- την ανάληψη έργου στο πλαίσιο προγραμμάτων που υλοποιεί το Τμήμα
- η υποστήριξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας για εξ αποστάσεως εκπαίδευση.
- Δήλωση μαθημάτων (ηλεκτρονικά) από τους φοιτητές
- Διαχείριση φοιτητών (φοιτητολόγιο) με ειδικό λογισμικό
- Υποστήριξη μαθημάτων (ειδικό σύστημα ηλεκτρονικής μάθησης)

10.4.2.Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;

Όλες οι παραπάνω λειτουργίες χρησιμοποιούνται από τους φοιτητές, τις διοικητικές υπηρεσίες και το προσωπικό του Τμήματος.

10.4.3.Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;

Για τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού διατίθενται στην ιστοσελίδα του Τμήματος βιογραφικό σημείωμα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, καθώς και αναλυτικός φάκελος για κάθε διδασκόμενο μάθημα.

10.4.4.Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;

Οι ανακοινώσεις του ιστότοπου ανανεώνονται σε εβδομαδιαία βάση, ενώ ό,τι αφορά στο υπόλοιπο πλαίσιο του ιστότοπου ανανεώνεται σε μηνιαία βάση.

10.5.Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού.

10.5.1. Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος διασφαλίζεται από τις αρμόδιες συντονιστικές επιτροπές του Τμήματος και τη Γ.Σ., όπου και λαμβάνονται οι αποφάσεις.

10.5.2. Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;

Η ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος διασφαλίζεται από τις αρμόδιες συντονιστικές επιτροπές του Τμήματος και τη Γ.Σ., όπου και λαμβάνονται οι αποφάσεις.

10.6. Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων.

10.6.1. Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού παρουσιάζεται και εγκρίνεται ετησίως στη ΓΣ του Τμήματος που λαμβάνει χώρα το μήνα Μάιο. Η ΓΣ είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και την αποτελεσματική εφαρμογή της διαδικασίας.

10.6.2. Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η διαδικασία κατανομής πόρων λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο των αποφάσεων της Γ.Σ. του Τμήματος και η αποτελεσματική εφαρμογή της έγκειται στη διαθεσιμότητα των πόρων που υφίστανται βάσει χρηματοδότησης.

10.6.3. Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;

Η διαδικασία απολογισμού λαμβάνει χώρα στη Γ.Σ. προγραμματισμού του επόμενου ακαδημαϊκού έτους, η οποία ετησίως λαμβάνει χώρα το μήνα Μάιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11^ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Θετικά σημεία του Τμήματος

- Το σύγχρονο και διεπιστημονικό προφίλ των προγραμμάτων σπουδών, προσαρμοσμένο στις τρέχουσες εξελίξεις της κοινωνίας και αγοράς εργασίας (κοινωνία της πληροφορίας- ερευνητικός προσανατολισμός- σύγχρονες αντεγκληματικές πολιτικές, ύπαρξη υποδομών για την καταγραφή του πολιτιστικού αποθέματος)
- Η δυναμική και εξελισσόμενη ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς σε επίπεδο προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών και σε επίπεδο ερευνητικών συνεργασιών, γεγονός που συνδέει άμεσα το Τμήμα με την Κοινωνία.
- Η στοχευμένη εφαρμογή του προγράμματος της πρακτικής άσκησης (καλλιεργεί το έδαφος για την απορρόφηση των αποφοίτων)
- Η ανάπτυξη ερευνητικών δικτύων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (υψηλή παραγωγή έρευνας) Παρουσία εργαστηρίων με μακρόχρονη ερευνητική παρουσία σε θέματα Κοινωνιολογίας του Πολιτισμού της Εργασίας, της Νεότητας και της Πολιτικής Κοινωνιολογίας.
- Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Αδύναμα σημεία του Τμήματος

- Έλλειψη υποδομών σε επίπεδο εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, γεγονός που δυσχεραίνει σημαντικά την ερευνητική υποστήριξη και ανάπτυξη του Τμήματος, κυρίως σε ευρύτερες ερευνητικές συνεργασίες που απαιτούν μια πλήρη ετοιμότητα σε επίπεδο υποδομών και κατάλληλου εξοπλισμού, δεδομένου επίσης ότι το σκέλος που αφορά το διοικητικό και διαχειριστικό μέρος των ερευνητικών έργων γίνεται όλο και πιο απαιτητικό,
- Υποστελέχωση διοικητικών υπηρεσιών, δεδομένου ότι το σκέλος που αφορά το διοικητικό και διαχειριστικό μέρος των ερευνητικών έργων γίνεται όλο και πιο απαιτητικό, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται το Τμήμα στο εξαιρετικά «βαρύ» .
- Έλλειψη κτιριακών υποδομών και κατάλληλων αιθουσών για την διοργάνωση των Μεταπτυχιακών Σπουδών, γεγονός που δημιουργεί έντονες δυστοκίες σχετικά με την προοπτική ανάπτυξης του Τμήματος προς αυτή την κατεύθυνση, παρά το ότι οι βάσεις έχουν τεθεί και οι μεταπτυχιακές σπουδές εξελίσσονται αλματωδώς στο Τμήμα
- Αδυναμία διοργάνωσης εκπαιδευτικών εκδρομών και ασκήσεων πεδίου, που είναι συνάρτηση του δυσχερούς περιβάλλοντος στοιχειωδών όρων χρηματοδότησης
- Ελλιπής χρηματοδότηση λόγω διαρκών μεταβολών, οικονομικού πλαισίου καθώς και σημαντικές καθυστερήσεις ή και ακυρώσεις ακόμα και εγκεκριμένων έργων , γεγονός που καθιστά εξαιρετικά δύσκολο οποιοδήποτε σοβαρό προγραμματισμό που να τηρεί με ακρίβεια τις προθεσμίες
- Εξατομικευμένος χαρακτήρας προγράμματος διδακτορικών σπουδών, αφού οι υποβαλλόμενες προτάσεις για διδακτορικές διατριβές, δεν έχει επιτευχθεί, παρά τις προσπάθειες που έχουν γίνει, να εντάσσονται σε ενιαίους και ευρείς κύκλους γνωστικών ενδιαφερόντων που να καλύπτουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις μετά από συμφωνία διδασκόντων

Σχέδια βελτίωσης

Η αξιολόγηση αποτελεί το μοναδικό ίσως εργαλείο που έχει ένα Τμήμα για τον έλεγχο της πορείας του και για τη διόρθωση της όποτε αυτό κρίνεται απαραίτητο. Η επιτυχία ενός Τμήματος βασίζεται επομένως ουσιαστικά στις δυνατότητες αξιολόγησης που διαθέτει. Σκοπός της αξιολόγησης είναι η διαρκής παρακολούθηση της πορείας του Τμήματος και ο έλεγχος του βαθμού ικανοποίησης των στόχων του και της στρατηγικής του. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα χρησιμοποιούνται από το Τμήμα είτε για τη διόρθωση της πορείας του, έτσι ώστε να ανταποκρίνεται καλύτερα στους στόχους και τη στρατηγική του, είτε για την αλλαγή στόχων και στρατηγικής. Έτσι τα σχέδια βελτίωσης του Τμήματος αφορούν στα εξής:

α. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του διοικητικού έργου

- Συμμετοχή σε συνελεύσεις και όργανα του τμήματος
- Συμμετοχή στον σχεδιασμό και οργάνωση του εκπαιδευτικού έργου
- Συμμετοχή στο σχεδιασμό και οργάνωση του ερευνητικού έργου

β. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού έργου

Διακριτή αξιολόγηση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών και των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών

- Με βάση δείκτες που προκύπτουν από το φοιτητολόγιο και άλλα αρχεία του Τμήματος (π.χ. Ποσοστό συμμετοχής των φοιτητών στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, βαθμολογία ανά μάθημα, φοιτητές ανά διδάσκοντα κ.λπ)
- Με βάση ερωτηματολόγιο των φοιτητών (αξιολόγηση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των μαθημάτων και σεμιναρίων που πραγματοποιούνται ανά εξάμηνο)
- Αξιολόγηση των υποδομών και των διαθέσιμων πόρων

γ. Η απόδοση του Τμήματος στην πραγματοποίηση του ερευνητικού έργου.

Με βάση τους ακόλουθους δείκτες:

- Αριθμός ερευνητικών έργων που πραγματοποιούνται ανά έτος
- Κατηγορίες ερευνητικών έργων και σύνδεσή τους με κατευθύνσεις του Τμήματος
- Κονδύλια που έχουν εγκριθεί στα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος στο βαθμό που αυτά υποστηρίζουν με οποιοδήποτε τρόπο την στρατηγική του Τμήματος.
- Βαθμός ικανοποίησης της ερευνητικής στρατηγικής του Τμήματος από τα εγκεκριμένα ερευνητικά έργα.
- Ποσοστό συμμετοχής των μελών ΔΕΠ στις ερευνητικές εργασίες
- Αριθμός εξωτερικών συνεργατών που απασχολεί το Τμήμα ανά ειδικότητα και Τομέα
- Αριθμός και είδος δημοσιεύσεων

«Αυτή η σελίδα εσκεμμένα είναι κενή»

Πίνακες

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμήματος Κοινωνιολογίας Ακαδ. Έτους 2009-2010.

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ	ΚΟΡΜΟΥ (Κ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (Ε) ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (ΚΑ)	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ / ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗ	ΑΡΙΘΜ. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Η/ΚΑΙ ECTS	ΑΡΙΘΜ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ
101	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-stin-koinoniologia.htm	Κ	Υ		3	1
102	Μεθοδολογία Εμπειρικής Έρευνας των Κοινωνικών Επιστημών	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/methodologia-erevna-koinonikon-epistimon-papanis.pdf	Κ	Υ		3	1
103	Εισαγωγή στην Ιστορική Συγκριτική Κοινωνιολογία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-stin-istoriki-sigritiki-koinoniologia.htm	Κ	Υ		3	1
104	Θεωρίες Κοινωνικοποίησης	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/theories-koinonikopioisis.htm	Κ	Υ		3	1
105	Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-politikou-sistimatos-i.htm	Κ	Υ		3	1
107	Εξέλιξη της Κοινωνιολογικής Σκέψης	Δε διατίθεται	Κ	Υ		3	1
108	Στατιστική Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/statistiki-i.htm	Κ	Υ		3	1
109	Εισαγωγή στη Πληροφορική	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-pliροφοriki.htm	Κ	Υ		3	1
110	Ευρωπαϊκή Κοινωνία - Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/europaiki-koinonia-europaiki-thesmoi.htm	Κ	Υ		3	1
111	Κοινωνία και Πολιτισμός	www.aegean.gr/sociology/gr/class-	Κ	Υ		3	1

		curriculum/koinonia-politismos.htm					
112	Γλώσσα Ι (Αγγλικά)	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/agglia-1.htm	K	YE		3	1
213	Κοινωνιολογία των Αστικών Χώρων	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-astikon-xoron.htm	K	Y		3	1
214	Κοινωνιολογία της Εργασίας	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-ergasias.htm	K	Y		3	1
215	Κοινωνιολογία των Κοινωνικών Κινήματων	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-koinonikon-kinimaton.htm	K	Y		3	1
216	Κοινωνικός Μετασχηματισμός - Θεωρία των Συγκρούσεων	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinonikos-metaximatismos-theoria-sigkrouseon.htm	K	Y		3	1
217	Κοινωνική Ψυχολογία Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-psixologia-i.htm	K	Y		3	1
467-1	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-ekpaidefsis.htm	K	Y		3	1
218	Κοινωνική Πολιτική και Κράτος Πρόνοιας	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-politiki-kratos-pronoias.htm	K	Y		3	1
219	Κοινωνιολογία της Παρέκκλισης	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-pareklisis.htm	K	Y		3	1
220	Εφαρμογές της Πληροφορικής στο σχεδιασμό Εμπειρικών Ερευνών Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/efrmoges-pliroforikis-sto-sxediasmo-empeirikon-erevnon.i.htm	K	Y		3	1
221	Κοινωνική Δημογραφία Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-dimografia-i.htm	K	Y		3	1
223	Γλώσσα ΙΙ (Αγγλικά)	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/agglia.ii.htm	K	YE		3	1
324	Ορολογία των Κοινωνικών Επιστημών στην Αγγλική Γλώσσα Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/orologia-koinonikon-epistimon-agglia-glossa-i.htm	Εκτός Κατεύθυνσης	YE		3	1
325-1	Ποιοτικές Μέθοδοι και Τεχνικές των Κοινωνικών Επιστημών	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/poiotikes-methodoi-technikes-koinonikon-epistimon.htm	Κα	YE		3	1
328-1	Κοινωνιολογία του Περιβάλλοντος Ι	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-perivallontos.i.htm	Κα	YE		3	1

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

330-1	Εφαρμογές της Πληροφορικής στο Σχεδιασμό Εμπειρικών Ερευνών II [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/efarmoges-pliforikis-sto-sxediasmo-empeirikon-erevnon-ii.htm	Κα	YE		3	1
331-1	Η Χρήση Γενικών Πακέτων (Excel) στη Στατιστική Ανάλυση και στη Κατάρτιση Δεικτών	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/xrisi-genikon-paketon-excel.htm	Κα	YE		3	1
343-1	Κοινωνιολογία της Μετανάστευσης	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-tis-metanasteysis.htm	Κα	YE		3	1
332-2	Κοινωνική Ιστορία της Ευρώπης	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-istoria-tis-evropis.htm	Κα	YE		3	1
334-2	Πολιτική Οικονομία I	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/politiki-oikonomia-i-sotiropoulos.pdf	Κα	YE		3	1
335-2	Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-eleytherou-xronou.htm	Κα	YE		3	1
336-2	Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-stin-politiki-koinoniologia.htm	Κα	YE		3	1
337-2	Διεθνής Διακυβέρνηση	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
338-2	Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/sigxroni-koinoniki-theoria.htm	Κα	YE		3	1
339-2	Ζητήματα Κοινωνικής και Οικονομικής Συνοχής του Ευρωπαϊκού Χώρου [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/zitimata-koinonikis-oikonomikis-sinoxis-evropaikou-xorou.htm	Κα	YE		3	1
394-2	Ανθρωπισμός και Βιοπολιτική. Μορφές Διαχείρισης του Μεταναστευτικού και Προσφυγικού Φαινομένου [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/anthropismos-biopolitiki.htm	Κα	YE		3	1
340	Πρακτική Επαγγελματική Άσκηση	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/praktiki-epaggelmatiki-askisi.htm	Εκτός Κατεύθυνσης	YE		3	2
342-1	Απασχόληση και Κοινωνική Οικονομία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/apasxolisi-koinoniki-	Κα	YE		3	1

		oikonomia.htm					
345-1	Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Χρήση Ποσοτικών Μεθόδων και Πακέτων Πληροφορικής [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
346-1	Γενική Παιδαγωγική	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-paidagogiki.htm	Κα	YE		3	1
347-1	Εφαρμοσμένη Πολιτική Οικονομία	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/efarmosmeni-politiki-oikonomia-sotiropoulos.pdf	Κα	YE		3	1
348-1	Κοινωνιολογία του Κράτους και των Οργανώσεων	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-kratous-organoseon.htm	Κα	YE		3	1
465-1	Κοινωνία της Πληροφορίας [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinonia-tis-pliroforias-kallas-kitrinou.pdf	Κα	YE		3	1
354-2	Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος II	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-politikou-politikou-sistimatos-i-ii.htm	Κα	YE		3	1
355-2	Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδας	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-istoria-elladas.htm	Κα	YE		3	1
356-2	Πολιτική Οικονομία II [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/politiki-okonomia-ii-sotiropoulos.pdf	Κα	YE		3	1
357-2	Μεθοδολογία και Θεωρία των Κοινωνικών Επιστημών [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/methodologia-theoria-koinonikon-epistimon.htm	Κα	YE		3	1
222-2	Κοινωνιολογία του Εθνοτισμού	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
385-2	Ειδικά Θέματα της Κοινωνιολογίας της Παρέκκλισης, Παραβατικότητα και Αντεγκληματική Πολιτική [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE	1	3	1
393-2	Δίκαιο και Θεσμοί της Εξωτερικής Πολιτικής	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
333-2	Διεθνείς Σχέσεις και	www.aegean.gr/sociology/gr/class-	Κα	YE		3	1

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

	Παγκοσμιοποίηση	curriculum/diethneis-sxeseis-kai-pagkosmiopioisi.htm					
459	Ορολογία των Κοινωνικών Επιστημών στην Αγγλική Γλώσσα II	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/orologia-koinonikon-epistimon-aggliki-glossa-ii.htm	Εκτός Κατεύθυνσης	YE		3	1
477	Διδακτική της Κοινωνιολογίας [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/didaktiki-koinoniologias.pdf	Εκτός Κατεύθυνσης	YE		3	1
462-1	Κοινωνιολογία της Γνώσης [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-gnosis-htm	Κα	YE		3	1
466-1	Κοινωνική Θεωρία: Ειδικά Θέματα [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-theoria-eidika-themata.htm	Κα	YE		3	1
468-2	Πολιτισμός και Κοινωνική Δομή [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/politismos-koinoniki-domi.htm	Κα	YE		3	1
469-2	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία του Δικαίου	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eisagogi-koinoniologia-dikaiou.htm	Κα	YE		3	1
470-2	Ιστορία του Γυνακείου Κινήματος [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/istoria-ginaikeiou-kinimatos.htm	Κα	YE		3	1
471-2	Ειδικά Θέματα Πολιτικής Οικονομίας [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eidika-themata-politiki-oikonomia-seminario-sotiropoulos.pdf	Κα	YE		3	1
473-2	Διεθνές Δίκαιο [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/diethnes-dikaio.htm	Κα	YE		3	1
474-2	Συστήματα Εθνικής και Διεθνούς Ασφάλειας [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
484-2	Κράτη - Πόλεμος και Καπιταλισμός [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/krati-polemos-kapitalismos.htm	Κα	YE		3	1
476	Έρευνα και Συγγραφή (Πτυχιακή Εργασία)	Δε διατίθεται	Κα	YE		6	1
478-2	Κοινωνιολογία της Τεχνολογίας και της Τέχνης [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-texnologias-texnis.htm	Κα	YE		3	1
482-1	Η Μικροκοινωνιολογία της Καθημερινής Ζωής [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/i-mikrokoivoniologia-tis-kathimerinis-zois.htm	Κα	YE		3	1
464-1	Μειονοτικές Ομάδες στο	www.aegean.gr/sociology/gr/class-	Κα	YE		3	1

	Εθνικό Κράτος, στις Διεθνείς Σχέσεις και το Παγκόσμιο Περιβάλλον [Σεμινάριο]	curriculum/meionotikes-omades-ethniko-kratos-diethneis-sxeseis-pagkosmio-perivallon.htm					
495-1	Κοινωνική Φιλοσοφία II [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-filosofia-ii.htm	Κα	YE		3	1
468-1	Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Χρήση Ποιοτικών Μεθόδων και Πληροφορικών Πακέτων	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
483-2	Κοινωνική Ταυτότητα στη Μεταβιομηχανική Κοινωνία [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniki-taytotita-metabiomixaniki-koinonia.htm	Κα	YE		3	1
486-2	Θεσμικό Πλαίσιο και Λειτουργία των ΜΜΕ στην Ελλάδα [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
487-2	Εθνική Ασφάλεια και Διαχείριση Κρίσεων [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
489-2	Πολιτική Φιλοσοφία II [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/politiki-filosofia-ii.htm	Κα	YE		3	1
490-2	Ιστορία του Εργατικού Κινήματος [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/istoria-ergatikou-kinimatos.htm	Κα	YE		3	1
491-2	Ειδικά Θέματα Πολιτικής Κοινωνιολογίας [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/eidika-themata-politikis-koinoniologias.htm	Κα	YE		3	1
351-1	Κοινωνιολογία του Περιβάλλοντος II [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-perivallontos-ii.htm	Κα	YE	1	3	1
344-1	Κοινωνιολογία των Δικτύων (Η Σχέση Μίκρο – Μάκρο)	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-diktion-sxesi-micro-macro.htm	Κα	YE		3	1
	ANENERΓΑ						
326-1	Μικροκοινωνιολογία - Θεωρία και Ερευνητικές Προσεγγίσεις	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
327-1	Κοινωνία, Κοινότητα και Υγεία [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
329-1	Στατιστική II	Δε διατίθεται	Κα	YE		3	1
396-1	Κοινωνική Φιλοσοφία I	Δε διατίθεται	Κα	YE			1

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

392-2	Κοινωνικές Τάξεις και Κοινωνικές Ανισότητες	www.aegean.gr/sociology/gr/koinonikes-takseis-koinikes-anisotites.htm	Κα	YE			1
352-2	Συλλογική Δράση και Διαμεσολάβηση Συμφερόντων [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/sillogiki-drasi-diameslavisi-simferonton.htm	Κα	YE			1
397-2	Πολιτική Φιλοσοφία Ι		Κα	YE			1
341-1	Ιστορίες Ζωής και Βιογραφικές Ανασυγκροτήσεις - Η Βιογραφική Προσέγγιση [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/istories-zois-kai-biografikes-anasigkrotiseis-biografiki-proseggisi.htm	Κα	YE			1
349-1	Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Έμφαση στην Εκπαίδευση	Δε διατίθεται	Κα	YE			1
350-1	Κοινωνική Ψυχολογία ΙΙ	Δε διατίθεται		YE	1		1
460-1	Κοινωνική Δημογραφία ΙΙ	Δε διατίθεται		YE			1
353-2	Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Μειονότητες	www.aegean.gr/sociology/gr/evropaiki-oloklirosi-meionotites.htm		YE			1
358-2	Σύγχρονη Συγκριτική Κοινωνιολογία	Δε διατίθεται		YE			1
461-1	Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/gr/class-curriculum/sigxroni-elliniki-koinonia.htm		YE			1
472-2	Κοινωνιολογία των Αθλητισμού	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinoniologia-athlismou.htm		YE			1
475-2	Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης και της Παγκοσμιοποίησης	Δε διατίθεται		YE			1
479-1	Εφαρμογές Κοινωνικής Ψυχολογίας [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται		YE	1		1
480-1	Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/koinonikes-anisotites-koinonikos-apokleismos.htm		YE			1
481-1	Ένταξη και Αποκλεισμός από την Αγορά Εργασίας [Σεμινάριο]	www.aegean.gr/sociology/gr/class-curriculum/entaksi-apokleismos-agergias.htm		YE			1
463-1	Κοινωνικές και Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις των Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται		YE			1

492-2	Κοινωνία και Κοινοτισμός	Δε διατίθεται					1
488-2	Κριτική Θεωρία - Δομισμός [Σεμινάριο]	Δε διατίθεται		ΥΕ			1

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Μαθήματα Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Τμήματος Κοινωνιολογίας Ακαδ. Έτους 2009-2010:

Εγγεγραμμένοι φοιτητές

Συμμετοχή φοιτητών στην εξεταστική

Επιτυχόντες φοιτητές

Μάθημα	Επάρκεια Εκπ/κών Μέσων (Ναι / Όχι)	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Ωρες/εβδομάδα	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών Που συμμετείχε στην εξεταστική	Αριθμός φοιτητών που συμμετείχαν με επιτυχία στην κανονική και επαναληπτική εξεταστική
Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	Ναι	Ναι	3	231	74	49
Μεθοδολογία Εμπειρικής Έρευνας των Κοινωνικών	Ναι	Ναι	3	122	69	68
Εισαγωγή στην Ιστορική Συγκριτική Κοινωνιολογία	Ναι	Ναι	3	298	114	104
Θεωρίες Κοινωνικοποίησης	Ναι	Ναι	3	252	98	82
Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος Ι	Ναι	Ναι	3	228	86	73
Εξέλιξη της Κοινωνιολογικής Σκέψης	Ναι	Ναι	3	182	120	90
Στατιστική Ι	Ναι	Ναι	3	259	99	49
Εισαγωγή στη Πληροφορική	Ναι	Ναι	3	105	75	67
Ευρωπαϊκή Κοινωνία - Ευρωπαϊκοί Θεσμοί	Ναι	Ναι	3	176	89	70
Κοινωνία και Πολιτισμός	Ναι	Ναι	3	131	82	71

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

Γλώσσα I (Αγγλικά)	Ναι	Ναι	3	50	22	19
Κοινωνιολογία των Αστικών Χώρων	Ναι	Ναι	3	126	90	84
Κοινωνιολογία της Εργασίας	Ναι	Ναι	3	132	76	70
Κοινωνιολογία των Κοινωνικών Κινημάτων	Ναι	Ναι	3	130	77	58
Κοινωνικός Μετασχηματισμός - Θεωρία των Συγκρούσεων	Ναι	Ναι	3	155	84	52
Κοινωνική Ψυχολογία I	Ναι	Ναι	3	190	141	122
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	Ναι	Ναι	3	247	185	184
Κοινωνική Πολιτική και Κράτος Πρόνοιας	Ναι	Ναι	3	137	101	98
Κοινωνιολογία της Παρέκκλισης	Ναι	Ναι	3	119	82	70
Εφαρμογές της Πληροφορικής στο σχεδιασμό Εμπειρικών	Ναι	Ναι	3	126	95	69
Κοινωνική Δημογραφία I	Ναι	Ναι	3	149	86	57
Γλώσσα II (Αγγλικά)	Ναι	Ναι	3	65	50	50
Ορολογία των Κοινωνικών Επιστημών στην Αγγλική Γλώσσα I	Ναι	Ναι	3	36	21	21
Ποιοτικές Μέθοδοι και Τεχνικές των Κοινωνικών Επιστημών	Ναι	Ναι	3	32	12	12
Κοινωνιολογία του Περιβάλλοντος I	Ναι	Ναι	3	51	22	20
Εφαρμογές της Πληροφορικής στο Σχεδιασμό Εμπειρικών	Ναι	Ναι	3	17	17	17
Η Χρήση Γενικών Πακέτων (Excel) στη Στατιστική Ανάλυση	Ναι	Ναι	3	35	24	15
Κοινωνιολογία της Μετανάστευσης	Ναι	Ναι	3	102	61	57
Κοινωνική Ιστορία της Ευρώπης	Ναι	Ναι	3	62	33	25
Πολιτική Οικονομία I	Ναι	Ναι	3	44	25	24
Κοινωνιολογία του Ελεύθερου Χρόνου	Ναι	Ναι	3	91	39	30
Εισαγωγή στην Πολιτική Κοινωνιολογία	Ναι	Ναι	3	94	58	44
Διεθνής Διακυβέρνηση	Ναι	Ναι	3	89	67	66
Σύγχρονη Κοινωνική Θεωρία	Ναι	Ναι	3	78	56	56
Ζητήματα Κοινωνικής και Οικονομικής Συνοχής του	Ναι	Ναι	3	19	19	19
Ανθρωπισμός και Βιοπολιτική. Μορφές Διαχείρισης του	Ναι	Ναι	3	17	16	16
Πρακτική Επαγγελματική Άσκηση	Ναι	Ναι	3	23	22	22
Απασχόληση και Κοινωνική Οικονομία	Ναι	Ναι	3	41	31	31
Κοινωνιολογία των Δικτύων (Η Σχέση Μίκρο – Μάκρο)	Ναι	Ναι	3	28	19	19
Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Χρήση Ποσοτικών	Ναι	Ναι	3	11	10	10

Γενική Παιδαγωγική	Ναι	Ναι	3	90	75	75
Εφαρμοσμένη Πολιτική Οικονομία	Ναι	Ναι	3	61	40	29
Κοινωνιολογία του Κράτους και των Οργανώσεων	Ναι	Ναι	3	45	28	22
Κοινωνιολογία του Περιβάλλοντος II [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	8	8	8
Κοινωνία της Πληροφορίας [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	15	14	13
Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος II	Ναι	Ναι	3	17	16	16
Κοινωνική Ιστορία της Ελλάδας	Ναι	Ναι	3	65	42	30
Πολιτική Οικονομία II [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	18	18	18
Μεθοδολογία και Θεωρία των Κοινωνικών Επιστημών	Ναι	Ναι	3	11	10	10
Κοινωνιολογία του Εθνοτισμού	Ναι	Ναι	3	22	11	11
Ειδικά Θέματα της Κοινωνιολογίας της Παρέκκλισης.	Ναι	Ναι	3	16	16	16
Δίκαιο και Θεσμοί της Εξωτερικής Πολιτικής	Ναι	Ναι	3	98	83	81
Διεθνείς Σχέσεις και Παγκοσμιοποίηση	Ναι	Ναι	3	93	68	65
Ορολογία των Κοινωνικών Επιστημών στην Αγγλική Γλώσσα	Ναι	Ναι	3	16	10	16
Διδακτική της Κοινωνιολογίας [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	16	16	16
Κοινωνιολογία της Γνώσης [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	16	15	15
Κοινωνική Θεωρία: Ειδικά Θέματα [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	16	16	16
Πολιτισμός και Κοινωνική Δομή [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	12	12	12
Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία του Δικαίου	Ναι	Ναι	3	43	22	19
Ιστορία του Γυναικείου Κινήματος [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	12	12	12
Ειδικά Θέματα Πολιτικής Οικονομίας [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	14	14	14
Διεθνές Δίκαιο [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	16	16	16
Συστήματα Εθνικής και Διεθνούς Ασφάλειας [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	15	14	14
Κράτη - Πόλεμος και Καπιταλισμός[Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	13	11	11
Έρευνα και Συγγραφή (Πτυχιακή Εργασία)	Ναι	Ναι	3	40	23	20
Κοινωνιολογία της Τεχνολογίας και της Τέχνης [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	8	8	8
Η Μικροκοινωνιολογία της Καθημερινής Ζωής [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	17	11	11
Μειονοτικές Ομάδες στο Εθνικό Κράτος, στις Διεθνείς Σχέσεις	Ναι	Ναι	3	16	14	14
Κοινωνική Φιλοσοφία II [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	17	14	14

Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Χρήση Ποιοτικών	Ναι	Ναι	3	16	11	10
Κοινωνική Ταυτότητα στη Μεταβιομηχανική Κοινωνία	Ναι	Ναι	3	10	10	10
Θεσμικό Πλαίσιο και Λειτουργία των ΜΜΕ στην Ελλάδα	Ναι	Ναι	3	15	15	15
Εθνική Ασφάλεια και Διαχείριση Κρίσεων [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	17	17	17
Πολιτική Φιλοσοφία II [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	18	17	17
	Ναι	Ναι	3	14	12	
Ιστορία του Εργατικού Κινήματος [Σεμινάριο]						11
Ειδικά Θέματα Πολιτικής Κοινωνιολογίας [Σεμινάριο]	Ναι	Ναι	3	16	16	15

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Αριθμός εισακτέων στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
του Τμήματος Κοινωνιολογίας ακαδημαϊκά έτη 2008-2009 και 2009-2010

Ακαδημαϊκό έτος	2008-2009	2009-2010
Εισαγωγικές εξετάσεις	180	186
Μετεγγραφές	-	-
Πτυχιούχοι ΑΕΙ/ΤΕΙ (Κατατάξεις)	7	2
Άλλες κατηγορίες	10	1
Σύνολο	197	189

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Εξέλιξη αριθμού εγγεγραμμένων φοιτητών στο Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας

Ακαδημαϊκό έτος	1ο Έτος	2ο Έτος	3ο Έτος	4ο Έτος	> 4ο ή 5 Έτος	Σύνολο
2007-2008	109	92	103	76	125	505
2008-2009	106	101	92	101	150	550
2009-2010	106	104	102	91	170	573

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Εξέλιξη του αριθμού των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας και της διάρκειας σπουδών τους για τα ακαδημαϊκά Έτη 2008-2009 και 2009-2010

	Διάρκεια σπουδών (Έτη)							Σύνολο Αποφοίτων	Σύνολο
	K	K+1	K+2	K+3	K+4	K+5	≥K+6		
Αριθμός αποφοίτων 2009-2010	48	18	9	2	1	2		80	100%
Αριθμός αποφοίτων 2008-2009	26	15	13	5	2	1		62	100%

Όπου K = Κανονική διάρκεια σπουδών (σε έτη) στο Τμήμα. (π.χ. Αν η κανονική διάρκεια σπουδών είναι 4 έτη, τότε K=4, K+1=5, K+2=6,..., K+6=10)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος
Κοινωνιολογίας
για το ακαδ. Έτος 2009-10 και 2008-2009

	Κατανομή Βαθμών					Σύνολο αποφοίτων
	5,0-6,49	6,5-7,49	7,5-8,49	8,5-10,0	Μέσος βαθμός πτυχίου/διπλώματος	
Αρ. αποφοίτων 2009-2010	16	49	10	5	7.03	80
Αρ. αποφοίτων 2008-2009	23	31	7	1	6.82	62

ΜΠΣ: «Έρευνα για την Τοπική Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή»

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.1.

Τίτλος ΜΠΣ: «Έρευνα για την Τοπική Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή»						
Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
Κοινωνικός αποκλεισμός, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και μορφές κοινωνικής περιθωριοποίησης	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	72	1	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Θεωρία και κοινωνιολογία των οργανώσεων. Οργανωσιακά ζητήματα και ανθρώπινο δυναμικό	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	74	2	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Μεθοδολογία σχεδιασμού εμπειρικών ερευνών	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	75	4	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Μέθοδοι και τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	76	5	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	71	4	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στο έγκλημα και την αντιμετώπισή του	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	73	2	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Καλές πρακτικές σχεδιασμού και εφαρμογής ερευνών και πολιτικών με αντικείμενο, την κοινωνική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	88	4	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13
Μέθοδοι και τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης II.	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	89	1	Υποχρεωτικό	ΝΑΙ	13

Έρευνα στον κοινωνικό αποκλεισμό, τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και τις μορφές κοινωνικής περιθωριοποίησης.	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	81	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Έρευνα με αντικείμενο τις οργανώσεις και επιχειρήσεις στον κοινωνικό τομέα.	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	84	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Έρευνα με αντικείμενο την τοπική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την απασχόληση	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	79	3	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Έρευνα με αντικείμενο την παραβατικότητα, την εγκληματικότητα και την αντεγκληματική πολιτική.	www.soc.aegean.gr//gr/msc-gr-erevna-tkas/fakeloi-mathimaton.htm	83	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.2.

Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Τίτλος ΜΠΣ: «Έρευνα για την Τοπική Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή»								
Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Κοινωνικός αποκλεισμός, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και μορφές κοινωνικής περιθωριοποίησης	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	23
Θεωρία και κοινωνιολογία των οργανώσεων. Οργανωσιακά ζητήματα και ανθρώπινο δυναμικό	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	22
Μεθοδολογία σχεδιασμού εμπειρικών ερευνών	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	23
Μέθοδοι και τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	23
Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση της τοπικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	23
Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στο έγκλημα και την αντιμετώπισή του	ΝΑΙ	13	5	Υπόβαθρου(Υ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ)	Κορμού	25	23	23
Καλές πρακτικές σχεδιασμού και εφαρμογής ερευνών και πολιτικών με αντικείμενο, την κοινωνική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.	ΝΑΙ	13	5	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού	23	23	23
Μέθοδοι και τεχνικές ποσοτικής και ποιοτικής	ΝΑΙ	13	5	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ)	Κορμού	23	23	23

ανάλυσης II.				Ανάπτυξης Δεξιότητων(ΑΔ)				
Έρευνα στον κοινωνικό αποκλεισμό, τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και τις μορφές κοινωνικής περιθωριοποίησης.	ΝΑΙ	13	10	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Ανάπτυξης Δεξιότητων(ΑΔ)	Κορμού	7	7	7
Έρευνα με αντικείμενο τις οργανώσεις και επιχειρήσεις στον κοινωνικό τομέα.	ΝΑΙ	13	10	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Ανάπτυξης Δεξιότητων(ΑΔ)	Κορμού	16	16	16
Έρευνα με αντικείμενο την τοπική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την απασχόληση	ΝΑΙ	13	10	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Ανάπτυξης Δεξιότητων(ΑΔ)	Κορμού	12	12	12
Έρευνα με αντικείμενο την παραβατικότητα, την εγκληματικότητα και την αντεγκληματική πολιτική.	ΝΑΙ	13	10	Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Ανάπτυξης Δεξιότητων(ΑΔ)	Κορμού	11	11	8

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.3.

Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)

Τίτλος ΜΠΣ:		«Έρευνα για την Τοπική Κοινωνική Ανάπτυξη και Συνοχή»				
		2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Αιτήσεις (α+β)		43	57	46	-	51
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	13	12	16	-	14
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	30	34	30	-	37
Προσφορές		30	30	30	-	30
Εγγραφές		25	20	20	-	20
Απόφοιτοι		0	1	16	14	4

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.4.

Κατανομή βαθμολογίας και μέσος βαθμός πτυχίου των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Έτος Αποφοίτησης	Κατανομή Βαθμών (%)				Μέσος όρος Βαθμολογίας (Σύνολο απόφοιτων)
	5.0-5.9	6.0-6.9	7.0-8.4	8.5-10.0	
2006-2007	0	0	8	6	14
2007-2008	0	1	14	1	16
2008-2009	0	0	7	1	8
2009-2010	0	0	10	4	14
Σύνολο	0	1	39	12	52

ΜΠΣ: «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.1.

Τίτλος ΜΠΣ: «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»						
Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
Ευρωπαϊκή δημογραφία και μεταναστευτικές τάσεις	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	4	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρωπαϊκό Δίκαιο (ευρωπαϊκό θεσμικό δίκαιο, ευρωπαϊκό δίκαιο του ανταγωνισμού, ευρωπαϊκή ιθαγένεια)	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	4	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρωπαϊκές Πολιτικές - Ευρωπαϊκή διοίκηση - Παράγοντες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ, ευρωπαϊκός δημόσιος χώρος, οικονομικοί παράγοντες	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	4	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Συστημική προσέγγιση τοπικών και περιφερειακών πολιτικών στην Ευρώπη	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρωπαϊκές Ταυτότητες και Ευρωπαϊκά Πολιτισμικά Πρότυπα	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρωπαϊκή οικονομία και διεθνές οικονομικό περιβάλλον	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	4	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρώπη και Αναπτυσσόμενες χώρες	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	4	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Περιφερειακές ολοκληρώσεις και παγκόσμια γεωπολιτική ισορροπία	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	1	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13
Ευρωπαϊκά κράτη και ευρωπαϊκές εθνότητες	www.aegean.gr/so_cio_logy/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekeo-gr-fakeloi-mathimaton.htm	-	2	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13

	keo/msc-ekao-gr-fakeloi-mathimatou.htm					
Κοινωνία των Πολιτών και διεθνής προστασία δικαιωμάτων του ανθρώπου	www.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-evropaikes-keo/msc-ekao-gr-fakeloi-mathimatou.htm	-	3	Κατ'επιλογήν	ΝΑΙ	13

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.2.

Μαθήματα Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών

Τίτλος ΜΠΣ: «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»								
Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση
Ευρωπαϊκές Ταυτότητες και Ευρωπαϊκά Πολιτισμικά Πρότυπα	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	11	11	11
Ευρωπαϊκό Δίκαιο (ευρωπαϊκό θεσμικό δίκαιο, ευρωπαϊκό δίκαιο του ανταγωνισμού, ευρωπαϊκή ιθαγένεια)	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	10	10	10

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

Ευρωπαϊκές Πολιτικές - Ευρωπαϊκή διοίκηση - Παράγοντες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: ευρωπαϊκές πολιτικές ελίτ, ευρωπαϊκός δημόσιος χώρος, οικονομικοί παράγοντες	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	13	13	13
Συστημική προσέγγιση τοπικών και περιφερειακών πολιτικών στην Ευρώπη	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	12	10	10
Ευρωπαϊκή δημογραφία και μεταναστευτικές τάσεις	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	8	6	6
Ευρωπαϊκή οικονομία και διεθνές οικονομικό περιβάλλον	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	6	6	6
Ευρώπη και Αναπτυσσόμενες χώρες	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	7	7	7
Περιφερειακές ολοκληρώσεις και παγκόσμια γεωπολιτική ισορροπία	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	12	11	11
Ευρωπαϊκά κράτη και ευρωπαϊκές εθνότητες	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	11	10	10
Κοινωνία των Πολιτών και διεθνής προστασία δικαιωμάτων του ανθρώπου	ΝΑΙ	13	7,5	Επιστημονικής Περιοχής (ΕΠ)	Κορμού (Κο)	9	8	8

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.2.3.

Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)

Τίτλος ΜΠΣ: «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»		2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Αιτήσεις (α+β)		22	18			
	(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	3	10			
	(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	19	8			
Προσφορές		25	25			
Εγγραφές		12	15			
Απόφοιτοι		0	0			-

ΜΠΣ: «Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3.1.

Τίτλος ΜΠΣ: «Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»						
Μάθημα	Ιστότοπος	Σελίδα Οδηγού Σπουδών	Διδάσκοντες (Συνεργάτες)	Υποχρεωτικό / Κατ'επιλογήν	Αξιολόγηση από φοιτητή (Ναι / Όχι)	Διαλέξεις
Κοινωνιολογία του αστικού χώρου και του περιβάλλοντος	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	5	Υποχρεωτικό	Ναι	13
Αντίληψη, αισθητική και διαμόρφωση του χώρου και του περιβάλλοντος	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	7	Υποχρεωτικό	Ναι	13
Κλινική Κοινωνιολογία	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	7	Υποχρεωτικό	Ναι	13
Η ποιότητα ζωής και η αποτίμηση της	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	6	Υποχρεωτικό	Ναι	13
Πολεοδομικές και καλλιτεχνικές παρεμβάσεις στον αστικό χώρο	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	5	Υποχρεωτικό	Όχι	13
Πολιτική προστασία και κοινωνικό-πολιτισμικό κεφάλαιο	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	5	Υποχρεωτικό	Όχι	13
Παρεμβατική κλινική κοινωνιολογία και ψυχική υγεία	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	3	Υποχρεωτικό	Όχι	13
Σχέδια και προγράμματα αειφορικής αστικής ανάπτυξης	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm	-	3	Υποχρεωτικό	Όχι	13

	http://www.mce-aegean.gr/index.php					
Έρευνα πεδίου και πρακτικά προγράμματα με ιδιαίτερη έμφαση στα αστικά σημεία σύγκρουσης	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	Είναι σε εξέλιξη	Υποχρεωτικό	Όχι	Ένας μήνας πρακτικής άσκησης από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές
Συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	Είναι σε εξέλιξη	Υποχρεωτικό	Όχι	-
Σεμινάριο Γλώσσα και Ορολογία	http://www3.aegean.gr/sociology/gr/msc-gr-poli-kpekkk/msc-soc-gr.htm http://www.mce-aegean.gr/index.php	-	1 (Η διδάσκουσα του σεμιναρίου συνεργάστηκε επίσης και με άλλους διδάσκοντες του ΠΜΣ, καθώς και με προσκεκλημένους καθηγητές από ιδρύματα του εξωτερικού, για την προετοιμασία των μεταπτ. φοιτητών)		Ναι (Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε με Πρακτικό που κατέθεσε η εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών για όλα τα μαθήματα του Α Εξαμήνου, από το οποίο προκύπτει η ανάγκη συνέχισης του σεμιναρίου και στο Β Εξάμηνο για την υποστήριξη τους σε θέματα ορολογίας).	13 (Η διδάσκουσα του Σεμιναρίου συμμετείχε επίσης και σε σεμινάρια των μαθημάτων, για την υποστήριξη των μεταπτ. φοιτητών σε κείμενα με αγγλική ορολογία)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3.2.

Μαθήματα Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών

Τίτλος ΜΠΣ: «Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»								
Μάθημα	Πολλαπλή Βιβλιογραφία	Σύνολο Ωρών	Διδακτικές Μονάδες	Υπόβαθρου(Υ) Επιστημονικής Περιοχής(ΕΠ) Γενικών Γνώσεων(ΓΓ) Ανάπτυξης Δεξιοτήτων(ΑΔ)	Κορμού(Κο) Ειδίκευσης(Ε) Κατεύθυνσης(Κα) Κορμού(Κο)	Εγγεγραμμένοι φοιτητές	Αριθμός Φοιτητών που συμμετείχαν στις εξετάσεις	Αριθμός Φοιτητών που πέρασε επιτυχώς στην κανονική & επαναληπτική εξέταση 15 από κανονική εξέταση
Κοινωνιολογία του αστικού χώρου και του περιβάλλοντος	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	15 από κανονική εξέταση
Αντίληψη, αισθητική και διαμόρφωση του χώρου και του περιβάλλοντος	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	14 από κανονική εξέταση Εκκρεμεί η επαναληπτική εξέταση 1 μεταπτυχιακού φοιτητή
Κλινική Κοινωνιολογία	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	15 από κανονική εξέταση
Η ποιότητα ζωής και η αποτίμηση της	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	15 από κανονική εξέταση
Πολεοδομικές και καλλιτεχνικές παρεμβάσεις στον αστικό χώρο	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	15 από κανονική εξέταση
Πολιτική προστασία και κοινωνικό-πολιτισμικό κεφάλαιο	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	0 από κανονική Εξέταση Εκκρεμεί η επαναληπτική εξέταση 15 μεταπτυχιακών φοιτητών
Παρεμβατική κλινική κοινωνιολογία και ψυχική υγεία	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	15 από κανονική εξέταση
Σχέδια και προγράμματα αειφορικής αστικής ανάπτυξης	Ναι	39	7,5		Κορμού(Κο)	15	15	10 από κανονική εξέταση Εκκρεμεί η επαναληπτική εξέταση 5 μεταπτυχιακών φοιτητών
Έρευνα πεδίου και πρακτικά προγράμματα με ιδιαίτερη έμφαση στα αστικά σημεία	Ναι	Ένας μήνας πρακτικής άσκησης	10		Κορμού(Κο)	15	15 – Είναι σε εξέλιξη	Είναι σε εξέλιξη

σύγκρουσης		φοιτητών					
Συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	Ναι	-	20		Κορμού(Κο)	15	15 – Είναι σε εξέλιξη
							Είναι σε εξέλιξη

ΠΙΝΑΚΑΣ 7.3.3.

Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (ΜΠΣ)

Τίτλος ΜΠΣ:	«Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία»					
	2006-2007	2005-2006	2004-2005	2003-2004	2002-2003	2009-2010*
Αιτήσεις (α+β)	-	-	-	-	-	
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	-	-	-	-	-	5
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	-	-	-	-	-	21
Προσφορές	-	-	-	-	-	26
Εγγραφές	-	-	-	-	-	15
Απόφοιτοι	-	-	-	-	-	Είναι σε εξέλιξη

*Το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, το ΠΜΣ: Πόλη και Περιβάλλον. Εφαρμοσμένη και Κλινική Κοινωνιολογία, δέχτηκε τους πρώτους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Για το λόγο αυτό δεν έχει χορηγήσει μέχρι τώρα Μεταπτυχιακά διπλώματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.

Εξέλιξη του αριθμού αιτήσεων, προσφορών θέσεων από το Τμήμα, εισακτέων (εγγραφών) και αποφοίτων στο Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

	2009-2010	2008-2009	2007-2008	2006-2007	2005-2006
Αιτήσεις (α+β)	2	1	8	7	-
(α) Πτυχιούχοι του Τμήματος	0	1	2	2	-
(β) Πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων	2	0	6	5	-
Προσφορές	14*	1	9	7	-
Εγγραφές	2	1	8	7	-
Απόφοιτοι	1	2	2	-	-
Μέση διάρκεια σπουδών αποφοίτων	6	6	5	-	-

ΠΙΝΑΚΑΣ 9.
Εξέλιξη του προσωπικού του Τμήματος

		2009-2010	2008-2009	2007-2008
Καθηγητές	Σύνολο	3	1	1
	Από εξέλιξη*	1		
	Νέες προσλήψεις*			
	Συνταξιοδοτήσεις*			
	Παραιτήσεις*			
Αναπληρωτές Καθηγητές	Σύνολο	6	7	4
	Από εξέλιξη*	2		2
	Νέες προσλήψεις*			1
	Συνταξιοδοτήσεις*			
	Παραιτήσεις*			
Επίκουροι Καθηγητές	Σύνολο	7	6	9
	Από εξέλιξη*	2*		
	Νέες προσλήψεις*		1	
	Συνταξιοδοτήσεις*			
	Παραιτήσεις*			1
Λέκτορες	Σύνολο	3	1	
	Νέες προσλήψεις*	2*	1	
	Συνταξιοδοτήσεις*			
	Παραιτήσεις*			

Μέλη ΕΕΔΙΠ	Σύνολο			
Διδάσκοντες επί συμβάσει**	Σύνολο	16	17	19
Τεχνικό προσωπικό εργαστηρίων	Σύνολο	1	1	1
Διοικητικό προσωπικό	Σύνολο	4***	4****	4*****

* Αναφέρεται στο τελευταίο έτος

** Αναφέρεται σε αριθμό συμβάσεων

*** 1 υπάλληλος με παράλληλα καθήκοντα σε άλλη υπηρεσία του Ιδρύματος (Διεύθυνση Σπουδών) και 1 υπάλληλος σε άδεια ανατροφής τέκνου

**** 1 υπάλληλος με παράλληλα καθήκοντα σε άλλη υπηρεσία του Ιδρύματος (Διεύθυνση Σπουδών) και 1 υπάλληλος σε άδεια λοχείας

***** 1 υπάλληλος με παράλληλα καθήκοντα σε άλλη υπηρεσία του Ιδρύματος (Νομική Υπηρεσία)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10.

Συμμετοχή σε Διαπανεπιστημιακά Προγράμματα Σπουδών

Ακαδημαϊκά έτη	2009-2010	2008-2009	2007-2008	Σύνολο
Φοιτητές του Τμήματος που φοίτησαν σε ξένο πανεπιστήμιο	4	3	-	7
Επισκέπτες φοιτητές ξένων πανεπιστημίων στο Τμήμα	1	6	12	19
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος που μετακινήθηκαν σε άλλο Πανεπιστήμιο	2	2	4	8
Μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Πανεπιστημίων που μετακινήθηκαν στο Τμήμα	8	7	5	20
Σύνολο	15	18	21	54

ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Ερευνητικά Προγράμματα Τμήματος Κοινωνιολογίας την τελευταία 5ετία

Χρηματοδότης	Επ. Υπεύθυνος	Αρ. Προγ/τος	Τίτλος Προγράμματος	Έναρξη Προγ/τος	Λήξη Προγ/τος	Προϋπολογισμός (€)
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΕΝΤΑΞΗΣ -ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2009	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2364	ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΔΗΜΟΣΚΟΠΗΣΗΣ ΜΕ ΘΕΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕ ΞΕΝΟΦΟΒΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ	9-12-2010	30-6-2011	88,992.72
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2111-11	Μ.Π.Σ. "ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ"	1-10-2010	31-8-2011	75,000.00
	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2209-11	ΠΜΣ ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	1-9-2010	31-8-2011	42,816.79
ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ- JEAN MONNET	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2287	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΑΡΤΑ JEAN MONNET -3	1-9-2010	31-8-2013	45,000.00
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΨΗΜΙΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	2097-11	Π.Μ.Σ. "ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ"	1-9-2010	31-8-2011	40,980.25
ΕΠΑΝ ΙΙ-ΕΣΠΑ	ΚΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	2205	So.Da.Net.:ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	20-1-2010	20-7-2010	25,000.00
	ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2201	ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΑΣ, ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	18-10-2009	30-9-2010	3,440.00
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2111-10	ΜΠΣ"ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ"	1-9-2009	31-8-2010	60,000.00
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΡΟΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	2097-10	ΠΜΣ"ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ"2009-2010	1-9-2009	31-8-2010	31,447.49
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2209-10	ΠΜΣ "ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ" 2009-2010	1-9-2009	31-8-2010	42,000.00
ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ- JEAN MONNET	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2189	SOUTH-EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENTS ON THE ADMINISTRATIVE CONVERGENCE IN THE BALKAN STATES	1-9-2009	31-8-2010	21,548.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ	1-7-2009	31-3-2011	0.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-1	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1-7-2009	31-8-2012	743,500.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-2	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	1-7-2009	31-3-2011	622,000.00

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-3	ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	1-7-2009	31-3-2009	269,000.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-4	ΔΙΑΧΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	1-7-2009	31-3-2009	77,500.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-5	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	1-7-2009	31-3-2011	42,500.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-6	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	1-7-2009	31-3-2011	70,000.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΠΑΠΑΝΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2157-7	PROJECT MANAGEMENT	1-7-2009	31-3-2011	387,711.76
ΣΥΝΕΔΡΙΟ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2143	ΤΗΛΕΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΥΡΩ-ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟΥ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΕΜΥΝΙ RES 2009	7-6-2009	9-6-2009	1,000.00
ΚΕΠΙΣ	ΚΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	2124	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΚΕΝΤΡΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΝΟΜΩΝ ΛΕΣΒΟΥ)	29-4-2009	9-5-2009	1,500.00
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	2111- 09	ΜΠΣ "ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ"	1-2-2009	31-8-2010	75,000.00
ΕΡΓΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΚΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	2081	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΙΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	2-10-2008	2-12-2008	13,212.50
	ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	2114	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΟΙΝΟΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	1-10-2008	30-9-2011	500.00
ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΡΟΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	2097- 09	ΜΠΣ "ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΧΗ" 2008-2009	1-9-2008	28-8-2009	38,022.60
ΣΥΝΕΔΡΙΟ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1998	ΟΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ	1-8-2008	31-7-2009	10,000.00
	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	1975	ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΛΙΣΣΑΒΟΝΑΣ	10-4-2008	26-5-2008	5,000.00
ΓΓΕΤ	ΚΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	1912	SOCIALDATANET:ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΟΥΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ	25-6-2007	25-9-2008	39,097.00
ΚΕΠΙΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1920	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	19-6-2007	4-7-2007	750.00
ΣΥΝΕΔΡΙΟ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1863	ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΕΣ ΑΛΛΕΣ ΑΒΙΝΙΟΝ	1-5-2007	31-5-2009	10,000.00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1978	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΟ Β.ΑΙΓΑΙΟ	1-3-2007	31-12-2008	0.00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2061	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜ. ΣΤΟ Β.Α.(ΑΥΤΕΠ)	1-3-2007	31-12-2008	25,000.00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2062	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣ. ΣΤΟ Β.Α.(ΔΙΑΓΩΝ)	1-3-2007	31-12-2008	31,000.00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	2063	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΥΜΕΣΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣ. ΣΤΟ Β.Α.(ΔΙΑΓΩΝ)	1-3-2007	30-11-2008	4,000.00
ΚΕΠΙΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1865	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	27-1-2007	31-3-2007	1,310.00

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης Τμήματος Κοινωνιολογίας

	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1727	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	17-10-2006	17-10-2006	310.00
INTERREG III B-ARCHIMED	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1855	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	2-10-2006	30-9-2008	41,447.52
INTERREG III A ΕΛΛΑΔΑ ΚΥΠΡΟΣ	ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	1809	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ	1-10-2006	31-5-2008	180,000.00
ΕΠΕΠ	ΓΕΩΡΓΟΥΛΑΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ	1596	ΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΑΛΚΟΟΛ ΑΠΟ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	1-1-2006	1-3-2007	5,000.00
	ΧΑΙΝΤΕΝΡΑΙΧ ΕΛΙΣΑΒΕΤ	1547	ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ 26 & 27 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2005	26-11-2005	27-11-2005	520.00
	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1608	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	7-11-2005	15-12-2005	1,760.00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΔΙΔΑΚΤΡΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1667	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	7-11-2005	15-12-2005	2,400.00
	ΚΑΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	1565	ΠΜΣ ΕΡΕΥΝΑ ΕΦΑΡΜ. ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤ. ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ...2005-2006	1-9-2005	31-8-2006	19,908.46
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1553	ΔΙΑΠΛΟΥΣ Β.ΑΙΓΑΙΟΥ-ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΣΕ ΙΕΡΕΣ, ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ, ΛΙΜΕΝΙΚΕΣ ΟΧΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	12-7-2005	31-12-2007	94,500.00
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1532	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΠΛΗΡΟΦΟΡ. ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ, ΔΙΑΧ/ΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΓΑΙΟΠΕΛΑΓΙΤΙΚΗΣ	1-3-2005	31-8-2008	209,999.75
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ Γ. ΚΠΣ	ΧΤΟΥΡΗΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	1458	ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Κ.Π. ΛΕΣΒΟΥ & ΧΙΟΥ)	1-2-2005	31-3-2005	6,230.00
ΕΠΕΑΕΚ II Γ. ΚΠΣ	ΖΗΣΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	1528	ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II-ΜΕΤΡΟ2.2-ΠΡΟΝΟΙΑΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ-ΥΠ2	1-1-2005	31-12-2007	40,000.00

ΠΙΝΑΚΑΣ 12. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις Διδασκόντων του Τμήματος

	Βιβλία/μονογρα φίες	Επιστημονικά περιοδικά με κριτές	Επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές	Πρακτικά συνεδρίων με κριτές	Πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές	Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους	Άλλες εργασίες	Ανακοινώσεις σε επιστ. συνέδρια (με κριτές)	επιστ. συνέδρια (χωρίς κριτές)	Άλλα
2010	7	43	4	13	0	20	2	23	3	6
2009	11	33	1	22	1	21	6	45	6	2
2008	5	32	1	11	0	14	6	39	7	1
2007	8	33	1	14	5	13	13	30	6	0
2006	9	30	6	14	4	13	13	29	4	2
Σύνολο	40	171	13	74	10	81	40	166	26	11

ΠΙΝΑΚΑΣ 13 Αναγνώριση Επιστημονικού Έργου

	Ετεροαναφορές	Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου	Βιβλιοκρισίες	Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων	Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών ή δημοσιεύσεις για διαλέξεις σε διεθνή συνέδρια	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας	Βραβεία	Τμητικοί τίτλοι	
2010		13	4	11	12	18	0	3	2
2009		3	1	5	10	16	0	1	2
2008		9	2	9	9	17	0	1	1
2007		4	2	5	4	15	0	0	1
2006		4	8	10	3	16	0	1	5
Σύνολο	319	33	17	40	38	82	0	6	11

Παραρτήματα

Παράρτημα 1. Ενιαίος κατάλογος Δημοσιεύσεων

Γιαβρίμης, Π., Παπάνης, Ε. & Ρουμελιώτου, Μ. (2009). *Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Σιδέρης.

Παπάνης, Ε., **Γιαβρίμης, Π.** & Βίκη, Α. (2009). *Καινοτόμες προσεγγίσεις στην Ειδική Αγωγή*. Αθήνα: Σιδέρης.

Γιαβρίμης, Π. (2010). *Ζητήματα παιδαγωγικής και σχολικής ψυχολογίας*. Αθήνα: Σιδέρης.

Γιαβρίμης, Π. (2007). Ψυχολογικό κλίμα της τάξης, στρατηγικές αντιμετώπισης καταστάσεων άγχους και σχολική επίδοση. *Μέντορας*, 10, 123-135.

Γιαβρίμης, Π. (2007). Σχολική αποτυχία: Ένα βήμα προς τον κοινωνικό αποκλεισμό. *Απόπλους*, 39-40, 326-337.

Γιαβρίμης, Π. & Παπάνης, Ε. (2008). Ο θεσμός του ολοήμερου σχολείου ως παράγοντα πρόληψης του κοινωνικού και εκπαιδευτικού αποκλεισμού. Εμπειρική καταγραφή των στάσεων των εκπαιδευτικών του Βορείου Αιγαίου σχετικά με τη λειτουργία και τους σκοπούς του. *Επιστήμες της Αγωγής*.

Γιαβρίμης, Π. & Παπάνης, Ε. (2008). Ο θεσμός του ολοήμερου σχολείου ως παράγοντα πρόληψης του κοινωνικού και εκπαιδευτικού αποκλεισμού. Εμπειρική καταγραφή των στάσεων των εκπαιδευτικών του Βορείου Αιγαίου σχετικά με τη λειτουργία και τους σκοπούς του. *Επιστήμες της Αγωγής*.

Χαλκιώτης, Δ., Βίκη, Α., Παπάνης, Ε., & **Γιαβρίμης, Π.** (2008). Μοντέλα χρηματοδότησης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και αποδοτικότητα. *ΣΚΕΨΥ*, 1, 279-292.

Παπάνης Ε., **Γιαβρίμης Π.**, & Βίκη, Α. (2008). Συστημική-ολιστική προσέγγιση στο χώρο της ψυχικής υγείας. Στο Τσομπάνογλου Γ. (επιμ.) Η ανάδυση της κοινωνικής οικονομίας (331-350). Αθήνα: Παπαζήση.

Παπάνης, Ε., **Γιαβρίμης, Π.** & Βίκη, Α. (2009). Ο εκπαιδευτικός αποκλεισμός ως γενεσιουργό αίτιο του κοινωνικού αποκλεισμού. *ΣΚΕΨΥ*, 2, 370-389.

Giavrimis, P. & Papanis, E (2009). [Greek Teacher's Perceptions about "Efficient" and "Non-Efficient" Students Development of an Attribution Questionnaire for Teachers in the North Aegean Region](#). *The Journal of International Social Research*, 2(8), 191-199

Giavrimis P. & Salomidis X. (2010). Penitentiary System: Criticism of Legislative Drafting Technique. *International Journal of Criminology and Sociological Theory*, 3(1), 333-342

Papanis, E. **Giavrimis P.** Papani, E-M. (2010). The Contribution of the Internet into Learning. *Review of European Studies*, 2(1); 54-60.

Rontos K., **Giavrimis, P.** Roumeliotou, M. & Roumeliotis, D. (2010). Spatial and cause-specific analysis of age at death in Greece. *Portuguese Journal of Quantitative Methods* – Vol. 1-I , 73-90

Γιαβρίμης Π., Παπάνης Γ., Φρέρης Γ. (2008). Το κοινωνικό κεφάλαιο και η συστημική προσέγγιση ως παράμετροι σχεδιασμού πολιτικών Ψυχικής Υγείας για το παιδί και τον έφηβο: Η περίπτωση της Ανατολικής Αττικής, *Πρακτικά 1Β' Επιστημονικής Συνάντησης Ν.Α. Αττικής, Παλήνη 30 Νοεμβρίου - 3 Δεκεμβρίου 2006*. Έκδοση: Εταιρία Μελετών Νοτιοανατολικής Αττικής, Καλύβια Θορικού Αττικής

GI AVRIMIS P., PAPANIS, E. & NIKOLAREA E. (2009). Primary School Teachers' Training in ICT. 1st International Conference "Educating the adult educator: Quality provision and assessment in Europe", University of Macedonia, Thessaloniki, Greece, November 6-8

ANASTASIOU, A., ANDROUTSOU, D., VALKANOS, E., **GI AVRIMIS P.** (2009). The Necessity for Improvement of the Adult Educators' Teaching Efficiency and Readiness Level as an Important Factor for the 'Quality' Provision Concerning the Field of Vocational Education and Training in Greece: The case of the State Institute of Vocational Training (I.E.K.) of Epanomi in Thessaloniki. . 1st International Conference "Educating the adult educator: Quality provision and assessment in Europe", University of Macedonia, Thessaloniki, Greece, November 6-8

Papastamatis A., Valkanos E., Fragoulis J., & **Giavrimis P.** (2009). A study on trainees' attitudes in Second Chance Schools in Greece, regarding the effectiveness of the teaching Project Method used by teachers - tutors. 1st International Conference "Educating the adult educator: Quality provision and assessment in Europe", University of Macedonia, Thessaloniki, Greece, November 6-8

Δημητροπούλου, Π., **Γιαβρίμης, Π.** & Χατζηχρήστου, Χ. (2006). Παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών στα ελληνικά σχολεία και ο ρόλος του σχολικού ψυχολόγου. Οι αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Στο Χ. Παπαηλιού, Γ. Ξανθάκου & Σ. Χατζηχρήστου (Επιμ.), *Εκπαιδευτική σχολική ψυχολογία* (τ. Γ), 199-213. Αθήνα: Ατραπός.

Κωνσταντίνου, Ε., **Γιαβρίμης, Π.** & Χατζηχρήστου, Χ. (2006). Παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών στα ελληνικά σχολεία και ο ρόλος του σχολικού ψυχολόγου. Οι αντιλήψεις των μαθητών. Στο Χ. Παπαηλιού, Γ. Ξανθάκου & Σ. Χατζηχρήστου (Επιμ.), *Εκπαιδευτική σχολική ψυχολογία* (τ. Β), 169-182. Αθήνα: Ατραπός.

Λαμπροπούλου, Α., **Γιαβρίμης, Π.** & Χατζηχρήστου, Χ. (2006). Παροχή ψυχολογικών υπηρεσιών στα ελληνικά σχολεία και ο ρόλος του σχολικού ψυχολόγου. Οι αντιλήψεις των γονέων. Στο Χ. Παπαηλιού, Γ. Ξανθάκου & Σ. Χατζηχρήστου (Επιμ.), *Εκπαιδευτική σχολική ψυχολογία* (τ. Γ), 214-231. Αθήνα: Ατραπός.

Παπάνης Ε., Βίκη, Α. & Γιαβρίμης, Π. (2008). Συστημική – ολιστική προσέγγιση στο χώρο της ψυχικής υγείας (331-351). Στο Γ. Τσομπάνογλου (επιμ.), **Η ανάδυση της κοινωνικής οικονομίας**. Αθήνα: Παπαζήσης

Papanis, E., **Giavrimis, P.** & Roumeliotou M. (2007). *Aegean University Centre for Counselling and Psychological Support for the Municipality of Mytilene: A Holistic - Systemic Approach to School Counseling and Community Based Psychology*. Εθνικό Συνέδριο της ΕΕΣΜ. Πειραιάς, 26-28 Μαΐου 2007.

Papanis, E., **Giavrimis, P.** & Roumeliotou, M. (2008). Sociology, University of the Aegean, *Social dimensions of school failure: the views of educators and students*. ISA Forum of Sociology, Barcelona, 5-8 September

Roumeliotou, M., Papanis, E. & **Giavrimis P.** (2008). *Do Greeks bowl alone? The declining social capital and the repercussions for social economy in Greece*. ISA Forum of Sociology, Barcelona, 5-8 September

Φρέρης, Γ. Παπάνης, Ε. Τσώνη, Α. **Γιαβρίμης, Π.**, Βίκη, Α. & Κουρελλά Ο. (2008). «Σ.Δ-ΔΥ.Τ» ΟΧΙ «Σ.Δ-Ι.Τ»: Ένα καινοτόμο επιχειρησιακό σχέδιο για την ανάπτυξη και λειτουργία δομής ψυχικής υγείας παιδιού και εφήβου στο Β. Αιγαίο. 10^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μανατζμεντ Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας. Χαλκιδική 9-12/10/2008.

Papanis, E., **Giavrimis, P.**, Viki, A. & Freris, G. (2009). *Postgraduate seminars in Special Education*. 14th International Conference of The A.P.P.A.C. May 5 - 8, 2009, The Athens Hilton Hotel, Greece.

Giavrimis, P., Papanis, E., Balasa, A. & Tsapala, F. (2009). *Educational impacts of internet*. 14th International Conference of The A.P.P.A.C. May 5 - 8, 2009, The Athens Hilton Hotel, Greece.

Tsakalos, M., Freris, G., **Giavrimis, P.**, Papanis, E. & Viki, A. (2009). *New technologies and social rehabilitation of immigrant students*. 14th International Conference of The A.P.P.A.C. May 5 - 8, 2009, The Athens Hilton Hotel, Greece

Γιαβρίμης, Π. & Σκουλάς, Π. (2009). *Ζητήματα και προβλήματα εφαρμογής ερευνητικής μεθοδολογίας όσον αφορά στον τομέα των σωφρονιστικών ιδρυμάτων*. Επιστημονικό Συμπόσιο «Εγκληματολογία: Διδασκαλία και έρευνα στην Ελλάδα». Μεσολόγγι, 28-29 Μαΐου 2009.

Γιαβρίμης, Π.. Απόψεις κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της Αττικής για τα άτομα με αναπηρία (Α.μ.Α.). Συνέδριο «Αποασυλοποίηση και ψυχική υγεία. Νέες τάσεις και ερευνητικά δεδομένα», Μυτιλήνη 20 Μαΐου 2006.

Tseloni, A., **Zissi, A.** & Skapinakis, P. (2010). Psychiatric morbidity and social capital in rural communities of the Greek north Aegean islands. *Journal of Community Psychology*, 38 (8), 1023-1041.

Zissi, A., Tseloni, A., Skapinakis, P. et al. (2010). Exploring social capital in rural settlements of an islander region in Greece. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 20, 125-138.

Ζήση, Α., Σκαπινάκης, Π., Τσελώνη, Α. Και συν. (2008). Κοινωνικό κεφάλαιο και ψυχική υγεία σε μικρές αγροτικές 'κοινότητες' στην περιφέρεια του βορείου Αιγαίου: μεθοδολογία και περιγραφικά ευρήματα. *Ψυχολογία*, 15(2), 139-152.

Σκαπινάκης, Π., **Ζήση, Α.**, Σαββίδου, Μ. Και συν. (2007). Επιπολασμός και κοινωνικο-δημογραφικές συσχετίσεις της ψυχιατρικής νοσηρότητας σε αγροτικές κοινότητες της περιφέρειας του βορείου Αιγαίου. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 24 (συμπλ.Ι), 30-36.

Zissi, A., Rondos, C. et al. (2007). Greek employers' attitudes towards hiring people with disabilities in the workforce: the effects of the type of disability. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 9, 14-25.

Κάλλας Ι., «Η Πληροφορική Τεχνολογία στην Κοινωνική Έρευνα: το πρόβλημα των δεδομένων» ΕΚΚΕ – ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα 2008, 2001.

Κάλλας Ι., «Η Κοινωνία της Πληροφορίας και ο Νέος Ρόλος των Κοινωνικών Επιστημών», ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα 2006.

Κάλλας Ι., «Ζητήματα Σχεδιασμού Εμπειρικών Ερευνών. Αξιοποίηση των Μεθόδων της Πληροφορικής Τεχνολογίας», ΕΚΚΕ – ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα 2006, 2002.

Κάλλας Ι., «Οι Ερευνητικές Υποδομές των Κοινωνικών Επιστημών», ΝΕΦΕΛΗ, Αθήνα 2002.

Κάλλας Γ. Κονδύλη Δ. Καραγιάννης Γ.(2008), Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητικές υποδομές Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Kallas J. (2005) The Node for Secondary Processing, a Comparative Research Infrastructure, EKKE, Athens

Γ. Κάλλας (2009) Οι κοινωνικές επιστήμες στην κοινωνία της πληροφορίας και η σημασία τους στην ανάπτυξη της πολιτισμικής, κοινωνικής και πολιτικής ταυτότητας των μικρότερων εταίρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο Μικρά, Μεσαία Κράτη και Κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση Εκδόσεις Παπαζήση.

Γ. Κάλλας(2009) Περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη στην Κοινωνία της Πληροφορίας στον τιμητικό τόμο για τον Ηλία Σιδηρόπουλο του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, υπό έκδοση

Γ. Κάλλας,(2009) Ολοκληρωμένα συστήματα υποστήριξης της περιφερειακής πολιτικής στον ελεγκτικό τόμο για τα 30 χρόνια από την ίδρυση του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων, υπό έκδοση

Χατζηγιάνη Α., **Κάλλας Γ.**, Κονδύλη Δ.(2009), «Το προφίλ των αποφοίτων των κοινωνικών επιστημών», στο *Όψεις της κοινωνιολογίας στην Ελλάδα σήμερα. Τιμητικός Τόμος στη μνήμη της Ι. Λαμπίρη-Δημάκη*, Εκδόσεις Σάκουλας.

Κάλλας Γ. (2008), "Τα κοινωνικά φαινόμενα και η παρατήρησή τους στις κοινωνικές επιστήμες" στο Κάλλας Γ. Κονδύλη Δ. Καραγιάννης Γ., Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητικές υποδομές Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Κάλλας Γ. Κονδύλη Δ. (2008), "Το Διφασικό Υπόδειγμα και οι Ερευνητικές Υποδομές ως Προϋπόθεση για τη Συζευξη της Ποσοτικής και της Ποιοτικής Μεθοδολογίας" στο Κάλλας Γ. Κονδύλη Δ. Καραγιάννης Γ, Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητικές υποδομές Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Kallas J.(2005), "Methodology and empirical research documentation" in J. Kallas The Node for Secondary Processing, a Comparative Research Infrastructure, EKKE, Athens.

Kallas J. (2005), Data Modeling and the formation of a Grid in J. Kallas The Node for Secondary Processing, a Comparative Research Infrastructure, EKKE, Athens.

Kallas J. (2005), The Metadata model of the Greek Social Data Bank in J. Kallas The Node for Secondary Processing, a Comparative Research Infrastructure, EKKE, Athens.

Kallas J. Frydakis M., Linardis A. (2005), The Metadata model of the Greek Social Data Bank in J. Kallas The Node for Secondary Processing, a Comparative Research Infrastructure, EKKE, Athens.

Kallas J., Papadogonas T., (2004), Macrotechnological Trends, στον συλλογικό τόμο «Recent Social Trends in Greece, 1960-2000», Mc Gill-Queen's University Press (Μόντρεαλ).

Kallas J., Papadogonas T., (2004), Computerization of Work, στον συλλογικό τόμο «Recent Social Trends in Greece, 1960-2000», Mc Gill-Queen's University Press (Μόντρεαλ).

Γιάννης Κάλλας, (2004), "Μια εμπειρική διερεύνηση της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα" στο Δημήτρης Α. Σωτηρόπουλος, επιμ., Η άγνωστη κοινωνία πολιτών, με κείμενα των Β. Βουτσάκη, Γ. Κάλλα, Ν. Στυλιανίδη και Δ.Α. Σωτηρόπουλου, εκδ. Ποταμός, Αθήνα.

Kallas J., Linardis A. 2010. A question documentation model on the needs of comparative research., *Archival Science*, Volume 10, Number 1, p. 65-83.
<http://www.springerlink.com/content/1427117324365364/>

Kallas J., Linardis A. (2009), A documentation Model for Comparative Research Based on Harmonization Strategies IASSIST Quarterly, vol 32
http://www.iassistdata.org/publications/iq/iq32/iqvol321_4kallas.pdf

Κάλλας Γ., Λιναρδής Α., Κονδύλη Δ. (2009), Η επίδραση των ερευνητικών υποδομών στη σύγκλιση των ερευνών προκαθορισμένου και ευέλικτου σχεδίου (υπό δημοσίευση)

Κάλλας Γ., Λιναρδής Α., Κορρέ Α. (2009), Ταξινόμηση και υποδομές της κοινωνικής έρευνας (υπό δημοσίευση).

Kallas John (2008), Integrating Social Research Infrastructure Statistical Review vol 3.

Kallas John, Linardis Apostolos (2007), Data modelling and social data documentation systems. Statistical Review vol 2

Kallas John (2007), Comparative research methodology and infrastructure development. Statistical Review vol 2.

Γ. Κάλλας, Ε. Γιαννακοπούλου (2004), Η καταγραφή της κοινωνικής πραγματικότητας και ο προσδιορισμός των αντικειμένων παρατήρησης. Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τεύχος 115 Γ

- Γ. Κάλλας**, Α. Λιναρδής, (2004), Η επίδραση των ερευνητικών υποδομών στη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τεύχος 115 Γ
- Α. Χατζηγιάννη **Γ. Κάλλας** (2004), Εκπαιδευτικό κεφάλαιο και πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η περίπτωση των αποφοίτων των κοινωνικών επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών τεύχος 117 Β
- Gerolymos G., **Kallas J.** Papailiou K. (1989) «The Behaviour of the Normal fluctuation Terms, in the Case of Attached or Detached Turbulent Boundary layers» Revue Phys. Appl 24 357 - 387.
- Gerolymos G., **Kallas J.** Papailiou K. (1989) «The Behaviour of the Normal fluctuation Terms, in the Case of Attached or Detached Turbulent Boundary layers» ASME PAPER 84-GT-263
- Κάλλας Γιάννης** (2007), Εμπειρική Κοινωνική Έρευνα και Συστήματα Διακυβέρνησης, 3^ο Εθνικό Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Συστημικών Μελετών σε Συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πειραιώς με τίτλο: «Νέα Αγορά και Νέα Τεχνολογία», Πειραιάς, Μάιος 2007
- Ρόντος Κ. Παπάνης Ε. **Κάλλας Γ.** Λουϊζου Α (2007), Η συμβολή της αιρετής περιφερειακής διοίκησης στην τοπική ανάπτυξη και ιδιαίτερα σε ακριτικές-νησιωτικές περιοχές, Πρακτικά Επιστημονικού Συνεδρίου του Συνδέσμου Ελλήνων Περιφερειολόγων με τίτλο: «Μητροπολιτικοί Δήμοι και Αιρετή Περιφερειακή Αρχή» Αθήνα, 2006
- Kallas John** (2005), Conceptual data modelling and Subject matter ontology development, First EASR Conference 19-20 July 2005 Barcelona
- Kallas John** (2005), Research Infrastructures and Social Research Methodology, First International Conference on e-Social Science Proceedongs, Manchester, UK 22-24 June 2005 (www.ncess.ac.uk)
- Fridakis M. **Kallas J.**(2005), The data model and data production procedures and dissemination, 31st IASSIST Conference, Edinbourg Scotland UK, 24-27 May 2005 (www.iassistdata.org/conferences)
- Kallas John** (2005), The matadater data model and the formation of a Grid for the Support of Social research, 31st IASSIST Conference, Edinbourg Scotland UK, 24-27 May 2005 (www.iassistdata.org/conferences)
- Κάλλας Γ.** (2003), Πληροφοριακές και Επικοινωνιακές Υποδομές και Πολιτισμικά Σύνορα στη Μεσογειακή Λεκάνη Διεθνής Συνδιάσκεψη για την Μεσογειακή ταυτότητα Μυτιλήνη 6-8 Νοεμβρίου 2003
- Α. Χατζηγιάννη, Γ. Κάλλας (2002) Εκπαίδευση, απασχόληση και κοινωνικό κεφάλαιο 2^ο Διεθνές Συνέδριο Κοινωνιολογίας Θεσσαλονίκη 8-11 Νοεμβρίου
- Γ. Κάλλας** (2002) Οι ερευνητικές υποδομές των κοινωνικών επιστημών. Ένα νέο ερευνητικό αντικείμενο 2^ο Διεθνές Συνέδριο Κοινωνιολογίας Θεσσαλονίκη 8-11 Νοεμβρίου
- Γ. Κάλλας**, Ε.Γιαννακοπούλου (2002) Ο προσδιορισμός των αντικειμένων παρατήρησης στην κοινωνική έρευνα 2^ο Διεθνές Συνέδριο Κοινωνιολογίας Θεσσαλονίκη 8-11 Νοεμβρίου
- Hadjiyanni A., **Kallas J.**, Papadopoulos A.(1999), Employment Trajectories of University Graduates in Greece: Forms and Strategies of Matching Social Networking and Educational Capital for Integrating into Urban and Regional Labour Markets International Conference of the Regional Studies Association Bilbao, 18-21 September 1999
- Hadjiyanni A., **Kallas J.**, Papadopoulos A.(1999), Inequalities Among University Graduates in Accessing the Labour Market in Greece: The Role of Social Capital», 4th European Sociological Association Conference, Amsterdam, 18-23 Αυγούστου 1999.
- Hadjiyanni A., **Kallas J.**, Ktenidis P.(1998), Identification of Social and Economical Parameters Governing the Formation of a Network Firm Sunbelt XVIII and 5th European International Conference on Social networks Sitges 28-31 Μαΐου 1998
- Kallas**, Ktenidis, Tassopoulos (1996) «Decision Support Systems and Market Research» Hermis Conf. Athens
- Gerolymos G., **Kallas J.** Papailiou K. (1987) «A Method for the Calculation of the Interaction of Turbulent Boundary Layer With a Shock Wave.» 8th ISABE Conf. Cincin. June
- Kallas John** (2009), Study of Empirical Research Requirements. A Study Contacted in the Frame of Ddesigning a European Infrastructure for Social Research Support. Deliverble for WP9. CESSDA PPP, Preparatory Phase Project for a Major Upgrade of the Council of European Social Science Data Archives (CESSDA) Research Infrastructure.
- Kallas John** (2009), Study of the Efficiency of Documantation Standards. Deliverble for WP9. CESSDA PPP, Preparatory Phase Project for a Major Upgrade of the Council of European Social Science Data Archives (CESSDA) Research Infrastructure
- Kallas John** (2009), Evaluation Report on the Technical Applications Designed for the Development of Databases Under WP9. Deliverble for WP9. CESSDA PPP, Preparatory Phase

Project for a Major Upgrade of the Council of European Social Science Data Archives (CESSDA) Research Infrastructure

Assael M., Falaras P., **Kallas I.** Kollias G., Niarchos D., Vasilakos C. Argyrakakis P., Fotakis K., (2006) Greek Large Scale Infrastructures Roadmap: A 10 to 15 Year Outlook

ESFRI (2006), European Roadmap For Research Infrastructures, Report 2006

Κάλλας Γιάννης (2004), «Μελέτη ωρίμανσης για το έργο: Ολοκληρωμένο Πληροφορικό Σύστημα Παρατηρητηρίου.» Τεύχος Α «Απαιτήσεις του Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος του Παρατηρητηρίου της Κοινωνίας της Πληροφορίας». Μελέτη για το Παρατηρητήριο της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Κάλλας Γιάννης(2004), «Μελέτη ωρίμανσης για το έργο: Ολοκληρωμένο Πληροφορικό Σύστημα Παρατηρητηρίου.» Τεύχος Β «Αναλυτικές Λειτουργικές Προδιαγραφές του Συστήματος Διαχείρισης Δεδομένων και Μεταδεδομένων». Μελέτη για το Παρατηρητήριο της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Κάλλας Γιάννης(2004), «Μελέτη ωρίμανσης για το έργο: Ολοκληρωμένο Πληροφορικό Σύστημα Παρατηρητηρίου.» Τεύχος Γ «Τεχνικές Προδιαγραφές του Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος του Παρατηρητηρίου της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Kallas John(2004), "The Conceptual Metadata Model. Entity Relationship Schema Report". Technical report, second deliverable of the WP3 – Database modeling of the Metadater project, February 2004

Kallas John(2003), "Preliminary Data Dictionary Report" Technical report, first deliverable of the WP3 – Database modeling of the Metadater project.

Kallas John(2003), "The Relational Data Model Report" Technical report, third deliverable of the WP3 – Database modeling of the Metadater project.

Κάλλας Γ., Κονδύλη Δ., Μαντζουνέας Η., Τοπάλη Μ. (2003), «Τα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα στη μελέτη της Κοινωνίας της Πληροφορίας: Μηχανισμοί αλληλεπίδρασης και τεκμηρίωση αποφάσεων.» Αποτελέσματα διαβούλευσης στο πλαίσιο του e-busines forum.

Ζακοπούλου Ε, **Κάλλας Γ.** Παπαδοπούλου Γ, Τσαμπάρλη Δ. Τσίγκανου Ι. (1998) «Εκδηλώσεις κοινωνικών συγκρούσεων και μορφές κοινωνικού διαλόγου στη μεταπολιτευτική Ελλάδα».Τελική έκθεση, Αθήνα.

Κάλλας Γ., Λιναρδής Α. (2003), Η επίδραση των ερευνητικών υποδομών στη μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών. Ελληνική Τράπεζα Κοινωνικών Δεδομένων Κείμενα εργασίας

Κάλλας Γ.(2003), Λιναρδής Α.(2003), Η διαδικασία ομογενοποίησης εμπειρικών κοινωνικών ερευνών. Ελληνική Τράπεζα Κοινωνικών Δεδομένων Κείμενα εργασίας

Κάλλας Γ. (2001), «Σχεδιασμός ενός Περιβάλλοντος Διαχείρισης Κοινωνικών Δεδομένων» Εκδόσεις ΕΚΚΕ Κείμενα Εργασίας 2001/15 Αθήνα.

Κάλλας Γιάννης (2007), Επιστημολογικές και μεθοδολογικές προϋποθέσεις για τη σύγκλιση της ποιοτικής και της ποσοτικής μεθοδολογίας. Κρήτη

Γ.Κάλλας(2003) Το εκπαιδευτικό κεφάλαιο και η πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η περίπτωση των αποφοίτων των κοινωνικών επιστημών Μεθοδολογικό σεμινάριο Μυτιλήνη 2003

Γιαννακοπούλου Ε, **Κάλλας Γ.** Παπαδοπούλου Γ, Τσίγκανου Ι.(1998), "Ημερήσιος τύπος και μορφές αντίστασης κατά την περίοδο της δικτατορίας (1967-1974): δημιουργία μεταστοιχείων" Σεμινάρια της Ερμούπολης, Σύρος, Ιούλιος 1998.

Ζακοπούλου Ε, **Κάλλας Γ.** Παπαδοπούλου Γ, Τσαμπάρλη Δ. Τσίγκανου Ι. (1998), "Μελέτη των κοινωνικών αντιπαραθέσεων: Παραγωγή μοντέλων κοινωνικών δεδομένων από πληροφορίες του ημερήσιου τύπου" Σεμινάρια της Ερμούπολης, Σύρος, Ιούλιος 1998.

Κάλλας Γ. Σαγιάς Ι. Χατζηγιάννη Α. (1998), "Η παράμετρος του χώρου και του χρόνου στον συνδυασμό στατιστικών στοιχείων από διαφορετικές πηγές" Σεμινάρια της Ερμούπολης, Σύρος, Ιούλιος 1998.

Κάλλας Γ(1998), «ΜΙΤΟΣ Η Ειδική Τράπεζα Πληροφοριών του ΕΚΚΕ. Η συμβολή της στην κοινωνική έρευνα» Ημερίδα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του έργου Ανάπτυξη Ειδικής Τράπεζας Πληροφοριών Αθήνα 1998

Κάλλας Γ(1998), "Συμβολή των Βάσεων Δεδομένων στη Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών" Τα σεμινάρια της Ερμούπολης, Σύρος 1998

Κάλλας Γ.(1997), «Συστήματα κοινωνικής αναφοράς και τράπεζες κοινωνικών δεδομένων», στον κύκλο «Πληροφορική και Κοινωνική Έρευνα» Τα σεμινάρια της Ερμούπολης Σύρος 1997

Κάλλας Γ.(1997), «Επιχειρηματικά δίκτυα και κοινωνικό περιβάλλον» στον κύκλο «Κοινωνικά Δίκτυα»: Τα σεμινάρια της Ερμούπολης Σύρος 1997

Kitrinou E., A Polydoropoulou, and D. Bolduc (2010) «Development of Integrated Choice and Latent Variable Models for the Residential Relocation Decision in Island Areas». Choice Modelling: The State of the art and the state of practice. Chapter 27, pp 593-618. Edited by Stephane Hess and Andrew Daly, Emerald Group Publishing Limited 2010, ISBN: 978-1-84950-772-1.

Κιτρίνου Ε. (2010) «Νησιωτικότητα και ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για την ανάπτυξη», περιλαμβάνεται στον συλλογικό τόμο (επιμέλεια: Κ. Ρόντος):: Θέματα Περιφερειακού Σχεδιασμού και Χωρικής Ανάλυσης: Μέθοδοι, Εργαλεία και Συστήματα Υποστήριξης, και στο Μέρος 1: Μέθοδοι και τεχνικές χωρικής ανάλυσης, σελ. 115-137.

Kitrinou E. and Rontos, K. (2010), “Development of Binary Logit (BL) discrete choice models for alternative types of tourism at Lesvos Island in Greece”, under publication to the PJQM -Portuguese Journal of Quantitative Methods (<http://unide.iscte.pt/PJMQ>). (accepted)

Kitrinou E., Rontos K. and Papanis, E. (2010), “Analysing the factors comprising the tourism image of Lesvos Island”, under publication to the journal Management Science and Regional Development, An International and inter-disciplinary journal (accepted).

Rontos K., Papanis, E. and **Kitrinou E.** (2010), “Analysing tourists’ profile, holidays’ characteristics and perceived tourist cost at Lesvos Island, Greece”, under publication to the journal Management Science and Regional Development, An International and inter-disciplinary journal (accepted).

Kitrinou E., A. Polydoropoulou and N. Nikitakos (2010), “Forecasting Teleworking in Island Areas using Discrete & Latent Variable Choice Modeling”, submitted for publication to the Journal of Choice Modeling, ISSN 1755-5345.

Kitrinou E. and A Polydoropoulou (2010), «Modeling the impact of ICT- use and teleworking on residential relocation decision in island areas», Statistical Review, Journal of the Greek Statistical Association. Indexed in EconLit. [www.gstat.gr]. (ISSN 1791- 1745) Volume 5 No 1-2, pg. 61-85.

Diakomichalis, M., **Kitrinou, E.** and Polydoropoulou A.(2008). “The role of coastal shipping and telecommunications in the development of the insular region of the Mediterranean archipelago”, “Archives of Economic History”, pg 85-98.

Κιτρίνου Ε. και Α. Πολυδωροπούλου (2008). «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Τηλεργασία και Επιλογή τόπου κατοικίας», «Γεωγραφίες», 14ο τεύχος, σελ. 60-78.

Lagos, D., **Kitrinou E.**, Rontos, K. and Diakomichalis, M. (2010). Islands and tourism development: a viewpoint of tourism stakeholders of Lesvos Island. In: Proceedings of the HSSSo6 International Conference “Systemic Approaches in Social Structures”, June 2010, Mytilene, Greece.

Kitrinou, E. (2009). “Modeling the impact of social interactions on the decision making process: Comprehensive Framework”, Proceedings from the 5th National and International HSSS Conference “From Systemic Thinking to Systems Design and Systems Practice”, 24th - 27th June, 2009, Xanthi, Greece.

Kitrinou E., (2009). “The impact of teleworking on regional development: a review”, Proceedings of the 6th International Conference on Applied Financial Samos Island, Greece June 2009.

Kitrinou E. and A. Polydoropoulou, (2009). “Modelling Employment Mobility in Island Areas”, CD Proceedings of the International Conference “Prospects for Research in Transport and Logistics on a Regional – Global Perspective”, 12-14 February 2009, Dogus University, Istanbul

Kitrinou E and A. Polydoropoulou, (2007a). “Analyzing the Decisions of Relocation and Teleworking in Island Areas”, CD Proceedings of the 11th World Conference on Transportation Research, Berkeley, USA, 24-28 June 2007.

Kitrinou E and A. Polydoropoulou, (2007b). “Competitiveness of Travel Modes in Island Areas due to Relocation and Teleworking”, Proceedings of the 1st International Scientific Conference: «Competitiveness and Complementarity of Transport Modes, Perspectives for the Development of Intermodal Transport», University of the Aegean, Chios –Greece, 10, 11 and 12 May 2007.

Κιτρίνου Ε., (2009) «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στις νησιωτικές και παραμεθόριες περιοχές: αναγκαίες υποδομές και υπηρεσίες», Αναπτυξιακό Συνέδριο Αμαρής, «Μεταίχμιο ζωής», 31/07- 02/08/ 2009, Βολισσός, Χίος,

Μαραγκουδάκης Μ., *Αμερικανικός Φονταμενταλισμός: Πώς οι Πολιτικές, Θρησκευτικές και Επιστημονικές Αντιπαραθέσεις στη Δύση Διαμόρφωσαν τον Μισαλλόδοξο Αμερικανικό Προτεσταντισμό* (Εκδόσεις Παπαζήση, 2010, 700 σελ.)

Marangudakis, M. (2007) ‘On nature, Christianity, and deep ecology’ – a response to W. S. Helton and N. D. Helton, *Journal of Moral Education*, 37, 2: 245-248.

Marangudakis, M. (2006) ‘Social Sources and Environmental Consequences of Axial Thinking: Mesopotamia, China and Greece in Comparative Perspective’, *European Journal of Sociology*, 1, 59-92.

M. Henderson, K. Kalampokidis, E. Marmaras, P. Konstantinidis, **Marangudakis, M** (2005) ‘Fire and Society: A Comparative Analysis of Wildfire in Greece and the United States’, *Human Ecology Review*, Vol. 12, No 2, pp.171-182.

Marangudakis, M. (2004) ‘Harmony and Tension in Early Human Ecology’, *Human Ecology Review*, Vol. 11, No. 2, pp. 133-152.

Marangudakis, M. (2002) ‘New Social Movements: Between Civil Society and Communitarianism’, *Sociological Spectrum*. Vol. 22, No 1. pp. 41-70.

Marangudakis, M. (2001a) ‘The Medieval Roots of Our Ecological Crisis’, *Environmental Ethics*, Vol. 23, No 2, pp. 243-260.

Hayes, B. and **M. Marangudakis** (2001b), ‘Religion and Attitudes Towards Nature in Britain’, *British Journal of Sociology*, Vol. 52, No. 1, pp. 139-155.

Marangudakis, M. (2001c), ‘Rationalism and Irrationalism in the Environmental Movement’, *Democracy and Nature*, Vol. 7, No 3, pp. 457-467.

Hayes, B. and **M. Marangudakis** (2001d), ‘Religion and Environmental Issues Among Anglo-American Democracies’, *Review of Religious Research* Vol. 42, No 2, pp. 159-174.

Marangudakis, M. (2000a), ‘Byzantium: Statehood or Nationhood?’, *Thetis*, No. 7, pp. 83 - 93.

Marangudakis, M. and W. P. Kelly (2000b), ‘Strategic Minorities and the Global Network of Power’, *Sociological Research on Line*, No. 4, Vol. 4. <http://www.socresonline.org.uk/>

Marangudakis, M. (1999), 'God or Nature? The Western Dilemma', *Telos*, Vol. 31, No. 116, pp. 119 - 134.

Marangudakis, M. (1998a), 'Metaphysical Uncertainties of Political Ecology', *Society and Nature*, Vol. 4, No. 12-13, pp. 149-180.

Marangudakis, M. (1998b), 'Ecology as Pseudo-Religion?', *Telos*, Vol. 30, No. 112, pp.107-124.

Μαραγκουδάκης Μ. Liberal Democracy, Organic Democracy and the Question of Ethnicity στο Χτούρης Σωτήρης, Π. Γρηγορίου, (επιμέλεια) Μικρά και Μεσαία Κράτη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εκδ. Παλαζήσης: Αθήνα 2009.

Μαραγκουδάκης, Μ. και Γ. Σαραγάς (2006) Κράτος Παγκοσμιοποίηση και Εθνότητα τον 21^ο αιώνα, στο *Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκή περιφέρεια*, Π. Γρηγορίου και Α. Μεταξάς (επιμ.), Εκδόσεις Σάκουλα, Αθήνα, σσ. 75-112.

Marangudakis, M. (2005) Economic development, civil society, and the new technologies, in *Proceedings of the Qualifying Labour, Social Issues, and New Technologies International Conference*, Nagopoulos et. al. (eds.), Crete, pp. 9-18.

Marangudakis, M. (1993) 'Anthropocentrism and Ecocentrism in Environmentalism: Movements, Paradigms, and Ideologies', in *Actes Du Colloque Eudiante Interuniversitaire De Sociologie*, Universite Laval, pp. 155-180.

Μαρκαντωνάτου Μ., Το κράτος και το μονοπώλιο της βίας: Θεωρήσεις και Μεταβολές, Παλαζήσης, Αθήνα, 2009.

Μαρκαντωνάτου Μ., Der Modernisierungsprozess der staatlichen Sozialkontrolle, Iuscrim Editions, Freiburg, 2005

Μαρκαντωνάτου Μ., Socio-political Representations of Migration and State Sovereignty, υπό δημοσίευση στο *Annuaire International des Droits de l'Homme/International Yearbook on Human Rights*, τόμος VI, 2011

Μαρκαντωνάτου Μ., Κράτος και Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ: Η Προνοιακή Απορρύθμιση μέσα από την Επιχειρηματική Διακυβέρνηση, τις Καλές Πρακτικές και την ISO-Προτυποποίηση, υπό δημοσίευση στο *Θέσεις*, τεύχ. 116, Ιούλιος-Σεπτέμβριος, 2011

Μαρκαντωνάτου Μ., Επανακαθορίζοντας τα όρια μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού: Πολιτικές Ιδιωτικοποίησης του σφραγισμένου και της επιτήρησης, υπό δημοσίευση στο *Τα Δικαιώματα του Ανθρώπου*, 2011

Μαρκαντωνάτου Μ., Ανοικοδομώντας «Αποτυχημένα Κράτη»: Η Περίπτωση του Αφγανιστάν, υπό δημοσίευση στο *Ουτοπία*, 2011

Μαρκαντωνάτου Μ., Το δόγμα της «Ελανάστασης στις Στρατιωτικές Υποθέσεις»: Από τον πόλεμο χωρίς απώλειες στον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας, στο *Θέσεις*, τεύχ. 111, Απρίλιος-Ιούνιος, 2010

Μαρκαντωνάτου Μ., Effects of the "European Security and Defence Policy" (ESDP) in Greece στο *European Research Studies Journal*, τεύχ. XIII, νούμε. 2, 2010

Μαρκαντωνάτου Μ., Urban Communitarianism, Crime Politics and State Restructuring, στο *Urban Governance in Europe*, Eckhardt F., Elander I. (eds.), Berliner Wissenschaftsverlag, 2009

Μαρκαντωνάτου Μ., Όψεις οικονομικού και πολιτισμικού ντετερμινισμού σε θεωρήσεις παγκοσμιοποίησης, στο *Παγκοσμιοποίηση: Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα: Πολιτικές και Οικονομικές Όψεις*, Σιούσουρας Π., Χαζάκης Κ. (επιμ.), Ποιότητα, 2009.

Μαρκαντωνάτου Μ., The ideal-typical transition from Fordism to post-Fordism: A neopositivist problem setting, στο *European Research Studies Journal*, τόμος X, τεύχος 1-2, 2007.

Μαρκαντωνάτου Μ., Ζητήματα της σχετικής αυτονομίας του μετακεϋνσιανού κράτους, στο *Θέσεις*, Τεύχος 101, Οκτ-Δεκέμβριος 2007.

- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Die Umsetzung des Neuen Öffentlichen Managements in der Kriminalpolitik, στο *Kriminologisches Journal*, 36, Τεύχος 3, 2004.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Vom Panoptismus zum Government, στο *Soziologie Magazin*, Τεύχος 5, 05. 2004.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Das Ende des Politischen? στο *Soziologie Magazin*, Τεύχος 3, 04. 2003.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Post- World War II European Economic Revival, στο Encyclopedia of World History, ABC-CLIO, USA, 2011
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Rational Choice Theory, στο Encyclopedia of Environment and Society, Paul Robbins (ed.), Τόμος 3, Sage Publications: Thousand Oaks, London, 2007.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Sociology and Environmental Sociology, στο Encyclopedia of Environment and Society, Paul Robbins (ed.), Τόμος 1, Thousand Oaks: Sage Publications, London, 2007.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Jean Jack Rousseau's concept of nature στο Encyclopedia of Environment and Society, Paul Robbins (ed.), Τόμος 3, Sage Publications: Thousand Oaks, London, 2007.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Features of Neoliberalism, στο Encyclopedia of World Poverty, Τόμος 2, Sage Publications, Mehmet Odekon (ed.), London 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Poverty and Criminality, στο Encyclopedia of World Poverty, Τόμος 1, Sage Publications, Mehmet Odekon (ed.), London, 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Welfare State and Poverty, στο Encyclopedia of World Poverty, Mehmet Odekon (ed.), Τόμος 3, Sage Publications, London, 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Dependency Theory and Poverty Research, στο Encyclopedia of World Poverty, Mehmet Odekon (ed.), Τόμος 1, Sage Publications, London 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Thomas Hobbes, στο Encyclopedia of World Poverty, Mehmet Odekon (ed.), Τόμος 2, Sage Publications, London, 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Globalization and Human Trafficking, στο Encyclopedia of Prostitution and Sex Work, [Melissa Hope Ditmore](#) (ed.), Greenwood Press, New York, 2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Welfare Deregulation and the Neoliberalisation of the Public Administration, University of Peloponnese, Commission on Urban Anthropology, International Union of Anthropological and Ethnological Studies (IUAES), "Market Vs. Society, Human Principles and Economic Rationale in Changing Times", Κόρινθος, 28.05. 2011
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, The Effects of the European Security and Defence Policy in Greece, University of Peireus, Jean Monnet European Research, "What Could We Learn from the Greek Experience With Europeanization?", Πειραιάς, 27.05.2010
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Staat, Stadt und Sicherheitspolitik, ανακοίνωση μαζί με τον Prof. Dr. Wolf-Dieter Narr, Bundeskoordination Internationalismus, BUKO Kongress 29, Technische Universität, Βερολίνο, 28.05.2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Community Crime Prevention and Urban Governance, Πανεπιστήμιο του Örebro, Future Urban Research in Europe, "Future": Fellowship Programme of the European Commission, Örebro, 24. - 26.11.2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Urban Communitarianism, Modes of Urban Governance and State Rescaling, Πανεπιστήμιο Humboldt, Βερολίνο, Τμήμα Περιφερειακής και Αστικής Κοινωνιολογίας, 15.05.2006.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Safety Politics and Public Administration, Keele University, Τμήμα Εγκληματολογίας, UK, 03.04.2004.
- Μαρκαντωνάτου Μ.**, Theories, processes and strategies of the restructuring of the modern state, Πανεπιστήμιο της Αμβέρσας, Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, 21.11.2004.

Μαρκαντωνάτου Μ., Administrative Kriminalitätsbehandlung und die Merkmale einer ergebnisorientierten Kriminologie, Ετήσιο Συνέδριο της Friedrich-Ebert-Stiftung, Βόννη, 10.01.2003.

Μαρκαντωνάτου Μ., Post- World War II European Economic Revival, στο Encyclopedia of World History, ABC-CLIO, USA, 2011

Μαρκαντωνάτου Μ., *Rational Choice Theory*, στο Encyclopedia of Environment and Society, Paul Robbins (ed.), Τόμος 3, Sage Publications: Thousand Oaks, London, 2007.

Μαρκαντωνάτου Μ., Features of Neoliberalism, στο Encyclopedia of World Poverty, Τόμος 2, Sage Publications, Mehmet Odekon (ed.), London 2006.

Μαρκαντωνάτου Μ., Poverty and Criminality, στο Encyclopedia of World Poverty, Τόμος 1, Sage Publications, Mehmet Odekon (ed.), London, 2006.

Μαρκαντωνάτου Μ., Welfare State and Poverty, στο Encyclopedia of World Poverty, Mehmet Odekon (ed.), Τόμος 3, Sage Publications, London, 2006.

Μαρκαντωνάτου Μ., Dependency Theory and Poverty Research, στο Encyclopedia of World Poverty, Mehmet Odekon (ed.), Τόμος 1, Sage Publications, London 2006.

Ν. Ναγόπουλος - Β. Σιδηρά : *Σύστημα Ποιότητας των κοινωνικών υπηρεσιών συμβουλευτικής στήριξης και απασχόλησης*, Ε.Ε, ΥΠΑΚΠ, Αθήνα, 2007

N. Nagopoulos – K. Dimopoulos (επιμ.) : *Qualifying Labour, Social Issues and New Technologies*, Dromon - Phare, 2006

N. Nagopoulos : *Social networking in terms of Concerted and Complementary Actions of integrated intervention for the reinforcement of Employment*, European, Commission, 2006

Ν. Ναγόπουλος : *Συντονισμένες και συμπληρωματικές ενέργειες ολοκληρωμένης παρέμβασης για την ενίσχυση της απασχόλησης*, Disinet, Ε.Ε, ΥΠΑΚΠ, Αθήνα, 2006

Ν. Ναγόπουλος, Π. Σκλιάς, Ν. Στασινοπούλου, (επιμ.): *Κατάρτιση και Απασχόληση ευάλωτων Ομάδων στο πλαίσιο της Διεύρυνσης της Ε.Ε*, Phare, 2005

Ν. Ναγόπουλος – Γ. Ματσασίνης (επιμ.) : *Οι επιπτώσεις στην Απασχόληση από τη διεύρυνση της Ε.Ε και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών*, Phare, 2005

Ν. Ναγόπουλος : «*Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική και μηχανισμοί υποστήριξης. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)*», στο Θ. Σακελλαρόπουλος (επιμ.), *Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Διόνικος, 2011

Ν. Ναγόπουλος : «*Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ιστορικής-κοινωνικής εξήγησης και έρευνας*», στο Ι. Κάλλας , Γ. Τσιώλης, Ν. Σερντεδάκης (επιμ.), «*Ερευνητικές Υποδομές και Δεδομένα στην Εμπειρική Κοινωνική Έρευνα. Ζητήματα καταγραφής, τεκμηρίωσης και ανάλυσης κοινωνικών δεδομένων*», Νήσος, 2011

Ν. Ναγόπουλος : «*Η συμβολή της κοινωνικής έρευνας και γνώσης στον περιφερειακό σχεδιασμό μορφών κοινωνικής ανάπτυξης*» στο Κ. Ρόντος (επιμ.) : *Θέματα περιφερειακού σχεδιασμού και χωρικής ανάλυσης. Μέθοδοι, εργαλεία και συστήματα υποστήριξης*, Μπένος, Αθήνα 2011

N. Nagopoulos : Bjorn Egner / Georgios Terizakis (Hgg.), *Das politische System Griechenlands. Strukturen, Akteure, Politikfelder*, Baden-Baden: Nomos 2009, 312 S., Sudosteuropa 58 (2010), H. 4, S. 633-xxx

Ν. Ναγόπουλος : «*Developmental Social Policy and Social Research*» στο *From Systemic Thinking to Systems Design and Systems Practice*, Hellenic Society for Systemic Studies (κείμενο εισήγηση στο Συνέδριο της Εταιρείας Συστημικών Μελετών του Πανεπιστημίου Πειραιά που πραγματοποιήθηκε στο Πολυτεχνείο του Δημοκρίτιου Πανεπιστημίου, 2009 και κατατέθηκε προς δημοσίευση στο Περιοδικό της Εταιρείας)

- N. Ναγόπουλος** : «Οι Συνθετικές Μεθοδολογικές πτυχές της Κοινωνικής Επιστήμης και Έρευνας», Μ.. Πουρκός & Μ. Δαφέρμος : *Ποιοτική έρευνα στις κοινωνικές επιστήμες: επιστημολογικά, μεθοδολογικά, ηθικά ζητήματα*. Αθήνα: Τόπος, 2009
- N. Ναγόπουλος** : «Εφαρμογές προδιαγραφών ποιότητας σε υπηρεσίες Κοινωνικών Οργανισμών» στο: *Νέα Δημόσια Διοίκηση – Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Κοινωνία Πολιτών*, Α. Μακρυδημήτρης κ.ά (επιμ.), Σάκκουλα, Αθήνα, 2009, 127-145
- N. Ναγόπουλος** : «Νοτιοευρωπαϊκό Μοντέλο : Ιδιαιτερότητες, κοινωνικές, απορρυθμίσεις και ευέλικτες πολιτικές για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία» στο: *Μικρά, μεσαία κράτη & κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Σ. Χτούρης - Π. Γρηγορίου (επιμ.), Παπαζήση, Αθήνα, 2009
- N. Ναγόπουλος** : «Μεταρρυθμιστικές δομές και πολιτικές ποιότητας για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία», στο Μ. Πετμεζίδου & Χρίστος Παπαθεοδώρου (επιμ.) : *Κοινωνική μεταρρύθμιση και αλλαγές στο μείγμα «δημοσίου» - «ιδιωτικού» στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2009
- N. Ναγόπουλος** : «Κοινωνικοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αποκεντρωμένες κοινωνικές υπηρεσίες και χαρακτηριστικά ποιότητας» στο *Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητικές υποδομές των κοινωνικών επιστημών* , Γ. Κάλλα - Δ. Κονδύλη - Γ. Καραγιάννη (επιμ.), ΕΚΚΕ, Αθήνα., 2009
- N. Nagopoulos** : «Developmental Social Policy and new methods of Social Inclusion. The Participation and the role of NGOs», στο Μ. Fresno : *Multi-regional operative programme to combat discrimination managed by social action NGO's*, E.C, 2008, www.peer-review-social-inclusion.net,
- N. Ναγόπουλος** : «Κριτικός Ορθολογισμός και ενωτική επιστήμη» (Αδημοσίευτο ολοκληρωμένο άρθρο, απόσπασμα του οποίου παρουσίασα στην Ολομέλεια του Μεταπτυχιακού Σεμιναρίου *Ζητήματα Μεθοδολογίας και Έρευνας* στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης 2007
- N. Ναγόπουλος** : «Οι κοινωνικές επιστήμες στην πρόκληση της Γνωσιοεπιστήμης», στο *Οι Κοινωνικές Επιστήμες σήμερα*, Κ. Ζώρα, Φ. Μπαντιμαρουόδη (επιμ.), Σάκκουλας, Αθήνα, 2008, σελ. 537-549
- N. Ναγόπουλος** : «Τεχνικά μέσα και πρακτικοί σκοποί στην κοινωνιολογία της Τεχνολογίας» στο *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών*, Σ. Παπαϊωάννου (επιμ.), Κριτική, 2008, σελ. 577-593
- N. Ναγόπουλος** : *Κοινωνιολογική γνώση και κριτήρια επιστημονικής εγκυρότητας* (Πανεπιστήμιο Κρήτης-Τμήμα Κοινωνιολογίας – Πρακτικά Ολομέλειας Συνεδρίου *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών* – κατατέθηκε για δημοσίευση στην επόμενη έκδοση βιβλίου με κείμενα από εισηγήσεις σε ολομέλειες του Συνεδρίου)
- N. Nagopoulos** : «National Thematic Networking for Employability and Framework of Common Action (FCA) in Cyprus» στο *Adapting to Change: Making Europe a Prosperous Labour Market*, European Commission – Employment Week, Brussels, 2008
- N. Ναγόπουλος** : «Γνωστικές Δομές και Συστήματα Προσδοκιών σε Οργανωσιακό Περιβάλλον Εργασίας», στο *Νέα αγορά και νέες Τεχνολογίες. Ευρυζωνικότητα και νέες κοινωνικές δυναμικές*, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Εταιρεία Συστημικών Μελετών, Αθήνα, 2008
- N. Ναγόπουλος** : «Η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ενάντια στον κοινωνικό διαχωρισμό», στο Γ. Πέτρου (επιμ.) : *Η διαφορετικότητα στην εργασία και την κοινωνία*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – ΥΠΑΚΠ, 2008
- N. Nagopoulos** : : «Networking local agencies, NGOS and social partners» στο *Exchange Event for mainstreaming the lessons learnt from Equal focusing on youth employment*, European Commission, 2008

- N. Ναγόπουλος** : «Το φυσικο-επιστημονικό εξηγητικό υπόδειγμα στη μεθοδολογία της κοινωνικής επιστήμης και η αναλυτική θεωρία της πράξης», *Νεύσις*, τεύχ. 13, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Οι κοινωνικές επιστήμες στην πρόκληση της συναλματικής θεωρίας», *Το Βήμα των κοινωνικών επιστημών*, τεύχ. 41, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Από τη θεωρία της συμπεριφοράς στη γενική θεωρία του κοινωνικού πράττειν», *Επιστημονική Επιθεώρηση Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Δωδώνη*, τεύχ. 33, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Διοικητική εκλογίκευση και οργανωσιακές δομές στα συστήματα οικονομικής οργάνωσης. Κοινωνική επιστήμη και τεχνική στη νεωτερικότητα», *Επιστημονική Επιθεώρηση «Κοινωνική Εργασία»*, τεύχος 69
- N. Ναγόπουλος** : «Η επικοινωνιακή θεωρία του Habermas και τα όρια του εργαλειακού λόγου. Από τη φιλοσοφία της συνείδησης στη φιλοσοφία της γλώσσας», *Διαβάζω*, τεύχος 405
- N. Ναγόπουλος** : «Οι Γνωσιακές Επιστήμες και η έννοια της πράξης», *Διαβάζω*, τεύχος 408.
- N. Ναγόπουλος** : «Ευρωπαϊκές πολιτικές για την ισότιμη πρόσβαση ευπαθών ομάδων πληθυσμού στην απασχόληση. Επιστημάνσεις και προβληματισμοί σε θέματα μεθοδολογίας και κοινωνικής πρακτικής» στο *Διακυβέρνηση και κοινωνική Ευρώπη : Οι θεσμικές, κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις σε μια μη αναπτυγμένη ευρωπαϊκή περιφέρεια*, Π. Γρηγορίου – Α. Μεταξάς (επιμ.), Σάκκουλας, Αθήνα, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Η κοινωνική αναγνώριση της διαφοράς στις σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες» στο *Νεολαία, Ρατσισμός και ξеноφοβία*, 2006, (Πρακτικά Συνεδρίου)
- N. Ναγόπουλος** : «Η Κριτική Θεωρία και ο Κριτικός Ορθολογισμός», *Διαβάζω*, τεύχ. 405
- N. Ναγόπουλος – Δ. Μπαμπανέλου** : «Η έννοια της ενεργούς συμμετοχής στην επαγγελματική κατάρτιση», *Επιθεώρηση Εργασιακών Σχέσεων*, τεύχος 36
- N. Ναγόπουλος** : «Το επικοινωνιακό πράττειν και η μετάβαση στο πρότυπο του εκσυγχρονισμού», *ΝΥΝ*, τεύχος 1
- N. Ναγόπουλος** : «Διαφορετικότητα και Διακρίσεις στον Κοινωνικό και Εργασιακό Χώρο», ΥΠΑΚΠ, Αθήνα, 2006
- N. Nagopoulos** : “The Policy Framework for the Welfare, the Employment and the Social Inclusion in Greece”, στο *Qualifying Labour, Social Issues and New Technologies*, N. Nagopoulos – K. Dimopoulos (επιμ.), Phare, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Αρχή της Αναγνώρισης της διαφορετικότητας και της ισότητας. - Αναγνώριση της διαφορετικότητας και των Κοινωνικών δικαιωμάτων», ΥΠΑΚΠ, Αθήνα, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Προδιαγραφές και κριτήρια για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής σε φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης» στο Μ. Σταμπουλή (επιμ.): *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως συμπληρωματικός μηχανισμός ενεργών πολιτικών απασχόλησης και κοινωνικής πολιτικής*, Γνώση Αναπτυξιακή, 2006
- N. Ναγόπουλος** : «Προβλήματα κοινωνικής έρευνας και παραγωγής γνώσης σε εφαρμοσμένα πεδία εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής» στο : *Οι επιπτώσεις στην Απασχόληση από τη διεύρυνση της Ε.Ε και την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών*, N. Ναγόπουλος – Γ. Ματσασίνης (επιμ.), Phare, 2005
- N. Ναγόπουλος** : «Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις στη νέα πολιτική πραγματικότητα», *Εθελοντική Έκφραση*, τεύχος. 2
- N. Ναγόπουλος** : «Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Δικτύωση και συντονισμός υπαρχουσών και νέων κοινωνικών Δομών και μετεξέλιξή τους σε one-stop-shops», Πρακτικά Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Ευρωπαϊκά Θεματικά Δίκτυα, 2005

- Ν. Ναγόπουλος – Γ. Τσιώλης :** «Χαρακτηριστικά απασχόλησης και προοπτικές ανάπτυξης των Περιφερειών Βορείου και Νοτίου Αιγαίου» στο Π. Σκλιάς, Ν. Στασινοπούλου, Ν. Ναγόπουλος (επιμ.), Phare, 2006 : *Κατάρτιση και Απασχόληση ευάλωτων Ομάδων στο πλαίσιο της Διεύρυνσης της Ε.Ε*
- Ν. Ναγόπουλος :** «Η συμβολή των ΜΜΕ στην αναγνώριση της ετεροπολιτισμικής συλλογικότητας», στο Γ. Πέτρου (επιμ.) : *Ρατσισμός, ξενοφοβία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης*, Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Υπ. Απασχόλησης, Αθήνα, 2005
- Ν. Ναγόπουλος :** «Πολιτικές και μέθοδοι βελτίωσης των υπηρεσιών στήριξης της απασχόλησης και νέας επιχειρηματικότητας στην Ε.Ε. Η περίπτωση της Ελλάδας», στο Ν. Καλτσούνη – Μ. Κασσωτάκης : *Προώθηση νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας και άλλες συνεργατικές ρυθμίσεις για την ανταγωνιστικότητα και την απασχολησιμότητα*, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006
- Ν. Ναγόπουλος :** «Προβλήματα κοινωνικής έρευνας και παραγωγής γνώσης σε εφαρμοσμένα πεδία εκπαιδευτικής και κοινωνικής πολιτικής» στο *Ιστορία Εκπαίδευσης*, Πανεπιστήμιο Πατρών, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, 2004
- Ν. Ναγόπουλος :** *Εθνικό και Ευρωπαϊκό Θεματικό Δίκτυο. «Δικτύωση και συντονισμός υπάρχουσών και νέων δομών και μετεξέλιξή τους σε one-stop-shop»* Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Υπουργείο Απασχόλησης, 2004
- Ν. Ναγόπουλος :** «Η κοινωνική επιστήμη ως τυπική και εργαλειακή ορθολογικότητα. Για μια αναθεώρηση της κριτικής κοινωνιολογικής γνώσης» στο *Κοινωνιολογία. Μάθημα Ελευθερίας*, Πρακτικά, Έκδοση Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2004, τόμος 2ος,
- Ν. Ναγόπουλος :** «Public and Private autonomy. The institutional recognition of minorities' collective rights», στο 2ο τόμο Πρακτικών του Ετήσιου Συμποσίου : *Ethnic Identities and Political Action in post – Cold War Europe* (Vol. 6), 2004
- Ν. Ναγόπουλος ::** «Η παγκοσμιοποίηση της επιστημονικής γνώσης και ο νέος ρόλος της κοινωνικής επιστήμης» στο *Κοινοτισμός versus Παγκοσμιοποίηση. Η Κοινότητα στην Παραμεθόριο και στα Νησιά του Αιγαίου* - Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, 2003, Πρακτικά Συνεδρίου.
- Ν. Ναγόπουλος :** «Κοινωνικές και ακαδημαϊκές συνθήκες για την άσκηση του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας», ΤΕΙ Αθηνών : Επαγγελματικός προγραμματισμός και σύνδεση με την αγορά εργασίας, 2003
- Ν. Ναγόπουλος :** *Μελέτη για την ανάδειξη καλών πρακτικών και πολιτικών της Κ.Π. EQUAL*, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Πρακτικά Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα Ευρωπαϊκά Θεματικά Δίκτυα 2003 - 2005
- Ν. Ναγόπουλος :** *Έλληνες τσιγγάνοι και προσφερόμενα επαγγέλματα*, (ΥΠΕΠΘ- Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας - Δήμος Σπάτων - Πρακτικά ΕΙΝ))
- Ν. Ναγόπουλος :** *Τα νέα επαγγέλματα του κοινωνικού τομέα*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου-Τμήμα Κοινωνιολογίας - Περιφέρεια Β. Αιγαίου – Πρακτικά Συνεδρίου (Ορφέας)
- Ν. Ναγόπουλος :** *Τεχνικά μέσα και πρακτικοί σκοποί στην Κοινωνιολογία της Τεχνολογίας*, Πανεπιστήμιο Αιγαίου - Τμήμα Κοινωνιολογίας - Ερευνητικό Σεμινάριο – Πρακτικά Συνεδρίου
- Ν. Ναγόπουλος :** *Τύποι Κοινωνιολογικής και Ιστορικής εξήγησης* (Παρουσιάστηκε στο Μεταπτυχιακό Σεμινάριο του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας (ολοκληρωμένο προς Δημοσίευση)

Σαββάκης Μ., *Οι Λεπροί της Σπιναλόγκας (1903-1957). Ιατρική, Εγκλεισμός και Βιωμένες Εμπειρίες*, Πλέθρον, Αθήνα, 2008, ISBN 978-960-348-180-5.

Σαββάκης Μ., *Εγκλεισμός, Στίγμα, και Βιογραφικές Διαδρομές. Το Λεπροκομείο Σπιναλόγκας (1903-1957) ως Κοινωνικός Θεσμός και η Ασθένεια ως Βιωμένη Εμπειρία*, Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 2006.

Σαββάκης Μ., «Ιατρική, Επιστήμη, Ασθένεια και Θάνατος: Μια Μικροκοινωνιολογική Ποιοτική Προσέγγιση», στο Μ. Σπυριδάκης & Χ. Οικονόμου (Επιμ.), *Ανθρωπολογικές και Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στην Υγεία*, Διόνικος, Αθήνα, 2011.

Σαββάκης Μ., «Μικροκοινωνιολογία και Κοινωνιολογική Γνώση: Η Βιογραφική Προσέγγιση ως Γέφυρα Ανάμεσα στη Θεωρία και τις Ποιοτικές Μεθόδους», στο Πουρκός Μ., (Επιμ.), *Δυνατότητες και Όρια της Ποιοτικής Έρευνας: Διευρύνοντας τις Προοπτικές στη Μεθοδολογία και τον Ερευνητικό Σχεδιασμό*, Υπό Δημοσίευση, 2011.

Σαββάκης Μ., «Κερκίδα, Βία και Εαυτός. Θεωρητικές & Μεθοδολογικές Επισημάνσεις», στο Γεωργούλας Σ. & Χατζηγευσταθίου Δ., (Επιμ.), *Ο Αθλητισμός στην Κοινωνία και η Κοινωνία του Αθλητισμού. Θεωρία, Μεθοδολογία και Έρευνα*, Νημερτής, Ρέθυμνο, 2010, σσ. 277-292.

Σαββάκης Μ., «Νεωτερικότητα και Ιατρική Επιστήμη. Η Ανάδυση μιας Νέας Κανονιστικότητας», *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, Τ. 2, 2009, σσ. 8-24.

Σαββάκης Μ., «Αστικός Εκσυγχρονισμός και Δημόσια Υγεία στην Κρητική Πολιτεία (1898-1913)», στο *Δημόσια Υγεία και Κοινωνική Πολιτική: Ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Εποχή του*, Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας και Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-Ελευθέριος Βενιζέλος, Παπαζήσης, Αθήνα, 2008, σσ. 153-168.

Σαββάκης Μ., «Από τον Βιοϊατρικό Αναγωγισμό στην Κοινωνιολογική Ερμηνεία της Υγείας και της Ασθένειας», *Σύναψις*, Τ. 10, 2008, σσ. 120-126.

Σαββάκης Μ., «Τα Όρια της Τέχνης της Αφήγησης: Ασθένεια και Κοινωνικός Σπινταλισμός», στο Τζανάκης Ε., Τσοῦρτου Β. & Λιοδάκης Α., (Επιμ.), *Τέχνη και Ψυχιατρική: Με αφορμή το Πρώτο Συνέδριο*, Focus on Health, Αθήνα, 2007, σσ. 263-273.

Σαββάκης Μ., «Η Αφήγηση ως Επούλωση Τραυμάτων της Ταυτότητας: Βιογραφική Ρήξη και Παρουσίαση του Εαυτού», στο Τζανάκης Ε., Τσοῦρτου Β. & Λιοδάκης Α., (Επιμ.), *Τέχνη και Ψυχιατρική: Με αφορμή το Πρώτο Συνέδριο*, Focus on Health, Αθήνα, 2007, σσ. 303-314, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Σαββάκης Μ., «Ο Ερευνητικός Εαυτός ως Πηγή Γνώσης στην Κοινωνιολογική Έρευνα», στο Παπαϊωάννου Σ., (Επιμ.), *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών*, Κριτική, Αθήνα, 2007, σσ. 120-138, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Σαββάκης Μ., «Ασθένεια, Εγκλεισμός και Θρησκευτικότητα: Βιογραφικές Διαδρομές και Βιογραφικές Ρήξεις», στο Παπαϊωάννου Σ., (Επιμ.), *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών*, Κριτική, Αθήνα, 2007, σσ. 544-558.

Σαββάκης Μ., «Κοινωνική Μεταβολή και Πολιτικές Υγείας. Το Λεπροκομείο Σπιναλόγκας (1903-1957)», *Κοινωνία και Υγεία*, Απρίλιος 2007, Τ. 3, 2007, σσ. 53-62.

Σαββάκης Μ., «Βιογραφική Ρήξη και Ίδρυματισμός: Θεσμικές και Αφηγηματικές Διαστάσεις μιας Κοινωνικής Διαδικασίας», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, Τ. 120 Β', 2006, σσ. 37-64, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Σαββάκης Μ., «Αναδιάρθρωση των Κρατικών Πολιτικών στο Χώρο της Υγείας: Προς την Εγκαθίδρυση μιας Ηθικής της Επικοινωνίας», στο «Σύγχρονες Ανάγκες Κοινωνικής Φροντίδας. Δομές και Προγράμματα στην Τοπική Κοινωνία», ΚΟΙΝΩ.ΠΟΛΙΤΙ.Α. Κρήτης-Π.Τ.Κ.Σ.Κ.Α.Ε., Ηράκλειο, 2005, σσ. 39-55, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Savvakis M., «The Researcher, the Field and the Issue of Entry: Two Cases of Ethnographic Research Concerning Asylums in Greece», *Sociological Research on Line*, V. 9 (2), <http://www.socresonline.org.uk/9/2/savvakis.html>, 2004, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Σαββάκης Μ., «Οι Τόποι ως Πολιτισμικά Αντιπαραδείγματα και ως Σύμβολα Κοινωνικών Ορίων: Σπιναλόγκα και Λέρος, *Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, Τ. Ι', τ. 36, 2003, σσ. 87-126, (σε συνεργασία με τον κ. Τζανάκη Εμμανουήλ).

Σαββάκης Μ. «Η Βιογραφική Έρευνα ως Εναλλακτικό Ερευνητικό Εγχείρημα και ως Μεθοδολογικό Διάβημα: Πλεονεκτήματα και Όρια», *Δοκίμες*, Τ. 11/12, 2003, σσ. 65-87.

- Σωτήρης Π.**, (Σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο) «Η επιστροφή της συζήτησης για τον ιμπεριαλισμό και η συμβολή της Έλεν Μέικινς Γουντ», πρόλογος των επιμελητών σε Έλεν Μέικινς Γουντ, *Η αυτοκρατορία του κεφαλαίου*, Αθήνα, εκδ. ΚΨΜ, 2008, σσ. 13-29.
- Σωτήρης Π.**, «Πέραν της Αυτοκρατορίας και της παρακμής της. (Κριτικές σημειώσεις πάνω στο βιβλίο του Emmanuel Todd *Μετά την Αυτοκρατορία*, Αθήνα, Κριτική, 2003)», *Θέσεις*, τεύχος, 94, 2006, σσ. 125-138
- Σωτήρης Π.**, «Ξαναγυρνώντας στον ιμπεριαλισμό. Μια παρέμβαση στις απόψεις των Panitch και Gindin περί σχηματισμού της άτυπης αμερικανικής αυτοκρατορίας» (σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο), επιθεώρηση *Monthly Review/ Μηνιαία Επιθεώρηση*, τεύχος 15 (80), 2006 σσ. 22-38
- Σωτήρης Π.**, «Η θεωρία ως σύμπτωμα (Slavoj Zizek, *Το υψηλό αντικείμενο της ιδεολογίας*, Αθήνα, εκδόσεις Scripta, Αθήνα 2006)», επιθεώρηση *Θέσεις*, τ. 97, 2006. σσ. 149-171)
- Σωτήρης Π.**, (Σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο) «Review of *Empire of Capital and The New Imperialism*», επιθεώρηση *Theory and Science*, Vol. 8, issue 1 , 2006 <http://theoryandscience.icaap.org/content/vol8.1/sakellaropoulos.html>
- Σωτήρης Π.**, «Ο υλισμός της συνάντησης: αναζητήσεις και αντιφάσεις του ύστερου Αλτουσέρ», επιθεώρηση *Κριτική / Επιστήμη και κοινωνία*, τ. 04, 2006, σσ. 3-20
- Σωτήρης Π.**, (συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο) «Τάξεις, μάζες και πολιτική: Σχετικά με το επαναστατικό υποκείμενο της εποχής μας» στο συλλογικό τόμο *Ιμπεριαλισμός: αντιθέσεις και αντιστάσεις. Διεθνές συνέδριο των περιοδικών Διάπλους, Στίγμα, Ουτοπία*, Αθήνα, εκδόσεις ΚΨΜ, 2007, σσ. 101-125
- Σωτήρης Π.**, «Ξαναδιαβάζοντας τον Λούκατς», επιθεώρηση *Ουτοπία*, τ. 73, σσ. 155-164, 2007
- Σωτήρης Π.**, «Ξαναγυρνώντας στην Ελλάδα της Αντίστασης. (Μανώλης Γλέζος, *Εθνική Αντίσταση 1940-45, 2 τ., σσ. 1256 (805+451)*, Αθήνα, Στοχαστής), επιθεώρηση *Θέσεις*, τ. 99 σσ. 91-109, 2007
- Σωτήρης Π.**, «Πέρα από την πολιτική των δικαιωμάτων (Για τη μαρξιστική κριτική του νόμου και του δικαίου)», επιθεώρηση *Θέσεις*, τ. 102, σσ. 91-107, 2008
- Σωτήρης Π.**, (σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο) «American Foreign Policy as Modern Imperialism: From Armed Humanitarianism to Preemptive War Science and Society», Vol 72, No2, 2008
- Σωτήρης Π.**, (Σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο) «Dictature des Colonels (Grèce)» στο συλλογικό τόμο Antoine Artous, Didier Epszajn et Patrick Silberstein (επιμ.) *La France des années 1968*, Paris, éd. Syllepse, 2008, σσ. 257-266.
- Σωτήρης Π.**, «La rossa primavera (Σημειώσεις για τον Ιταλικό Μάη)» *Θέσεις*, τ. 104, 2008, σσ. 115-164.
- Σωτήρης Π.**, «The Difficult Encounter with Materialism. (Review article of Louis Althusser, *Philosophy of the Encounter. Later Writings, 1978-1987*, London, Verso: 1987) *Historical Materialism* 16:3: 147-178, 2008
- Σωτήρης Π.**, «Το σύνταγμα του νεοφιλελευθερισμού (Φ.Α. Χάγιεκ, *Το σύνταγμα της ελευθερίας*)», *Θέσεις*, τ. 108, 2009, σσ. 65-83.
- Σωτήρης Π.**, «Πολιτικές της αρρώστιας και του φόβου. Σημειώσεις για την πολιτική και ιδεολογική διαχείριση της πανδημίας γρίπης Η1Ν1», *Θέσεις*, τ. 109, 2009, σσ. 83-111.
- Σωτήρης Π.**, « Η έκρηξη της ελληνικής νεολαίας το Δεκέμβριο του 2008. Κοινωνικά αίτια και προεκτάσεις», *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, τ. 3, 2009 23-35.
- Σωτήρης Π.**, Review article of Warren Montag's *Althusser*, William Lewis' *Louis Althusser and the Traditions of French Theory* and Gregory Elliot's *Althusser: The Detour of Theory*, *Historical Materialism* 17: 4: 121-142, 2009
- Σωτήρης Π.**, «Δέκα χρόνια μετά τη διακήρυξη της Μπολόνιας. Αποτιμώντας τις εκπαιδευτικές αναδιαρθρώσεις», *Τετράδια*, τ. 57-58, 2010, 61-71.
- Σωτήρης Π.**, «Οντολογία και Πολιτική στο έργο του Alain Badiou», *Θέσεις*, τ. 110, 2010, σσ. 125-132.
- Σωτήρης Π.**, «Rebels with a cause. The December 2008 Greek Youth Movement as the Condensation of Deeper Social and Political Contradictions», *International Journal of Urban and Regional Studies*, 34.1: 203-9, 2010.
- Σωτήρης Π.**, (Σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο), «Peter Gowan's Theorization of the Forms and Contradictions of US Supremacy: A Critical Assessment», *Cultural Logic* 2009, http://clogic.eserver.org/2009/Sakellaropoulos_and_Sotiris.pdf
- Σωτήρης Π.**, (Σε συνεργασία με το Σπύρο Σακελλαρόπουλο), «Ο Peter Gowan και η θεωρητική προσέγγιση της αμερικανικής πρωτοκαθεδρίας: Μια κριτική αποτίμηση», *Θέσεις*, τ. 111, 2010, σσ. 45-79.

Τρουμπέτα Σ., (2008) *Οι Ρομά στο σύγχρονο ελληνικό κράτος. Συμβιώσεις-Αναιρέσεις-Απουσίες*, (επιμ.) Αθήνα: Κριτική

Τρουμπέτα Σ.,- Βεντούρα Λ., *Σύγχρονες Θεωρήσεις του Μεταναστευτικού Φαινομένου*, ειδ. Τεύχος Σύγχρονα Θέματα 29/92, Ιαν.-Μάρτιος 2006

Παράρτημα 2.

Προφίλ Ερευνητικών Εργαστηρίων

**1. Προφίλ του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής
Ψηφιακής Τεκμηρίωσης
(Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)**

**1.1 Στοιχεία του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής
Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)**

Διευθυντής Εργαστηρίου:	Καθηγητής Χτούρης Σωτήριος
ΦΕΚ Ίδρυσης:	ΦΕΚ 269/11.11.02
Διεύθυνση:	Σαρανταπόρου 2
Πόλη:	Μυτιλήνη – Λέσβος
Τηλ. Επικοινωνίας:	22510 36526, 36531
Fax:	22510 36524
Ηλεκτρονική Διεύθυνση:	http://www.aegean.gr/culturelab
E-mail:	htouris@aegean.gr, isse@aegean.gr

1.2 Περιγραφή του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)

Το Εργαστήριο Κοινωνικής & Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.) ξεκίνησε τις εργασίες του το 1994 με την ευκαιρία του προγράμματος «Κιβωτός του Αιγαίου», στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, με τον τίτλο Εργαστήριο Κοινωνικής και Πολιτισμικής Επικοινωνίας και Τεκμηρίωσης. Σήμερα λειτουργεί στα πλαίσια του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Το Ε.Κ.Π.Ψ.Τ. επικεντρώνει τις ερευνητικές του προσπάθειες στη συλλογή, ανάλυση, τεκμηρίωση και προβολή κοινωνικών και πολιτισμικών δεδομένων με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών και της Πληροφορικής. Χρησιμοποιεί έγκυρες και πιστοποιημένες τεχνικές έρευνας και τεκμηρίωσης της κοινωνικής και πολιτισμικής πραγματικότητας, παράγοντας ερευνητικά αποτελέσματα για επιστημονικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Το Ε.Κ.Π.Ψ.Τ. στηρίζεται στη συνεργασία επιστημονικών στελεχών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αλλά και εξειδικευμένων εξωτερικών συνεργατών. Στο πλαίσιο αυτό έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο ειδικών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που συμμετέχουν στις ερευνητικές του δραστηριότητες και υποστηρίζουν την υλοποίηση των στόχων του.

Πρόσφατες διακρίσεις

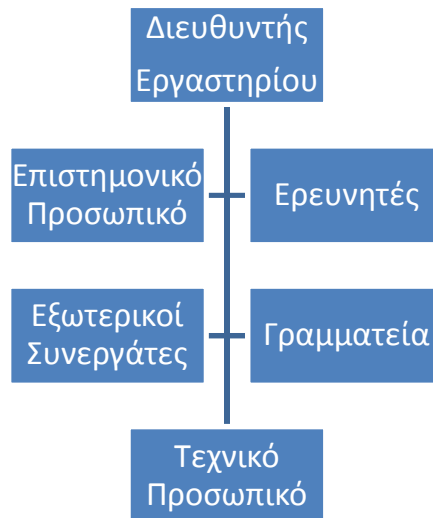
2009: Βραβείο Αριστείας της Ελληνικής Διαχειριστικής Αρχής για την Ψηφιακή Σύγκλιση

1.3 Πεδία Έρευνας & Δυνατότητα Παροχής Υπηρεσιών

- Παραγωγή Ψηφιακών Περιεχομένων
- Συλλογή, Ανάλυση, Τεκμηρίωση και Προβολή Κοινωνικών και Πολιτισμικών Δεδομένων
- Έρευνες σε θέματα: Απασχόλησης, Ποιότητας Ζωής της Οικογένειας και Νεολαίας
- Έρευνες σε θέματα Ανάπτυξης και Αειφορίας του δομημένου περιβάλλοντος

1.4 Οργανόγραμμα Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)

Οργανόγραμμα Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.

Η διάρθρωση του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης περιλαμβάνει τις ακόλουθες ομάδες εργασιών:

- Διευθυντής Εργαστηρίου: Επιστημονικός Υπεύθυνος των προγραμμάτων του Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.
- Επιστημονικό Προσωπικό: Ομάδα συνεργατών (μέλη ΔΕΠ, διδάκτορες, μεταδιδακτορικοί ερευνητές/τριες, επιστημονικά στελέχη φορέων και υπηρεσιών) για τον σχεδιασμό, συντονισμό και οργάνωση των ερευνητικών δραστηριοτήτων, καθώς και τον ποιοτικό έλεγχο των παραγόμενων αποτελεσμάτων.
- Ερευνητές: Ομάδα ερευνητών (μέλη ΔΕΠ, διδάκτορες, μεταδιδακτορικοί ερευνητές/τριες, υποψήφιοι διδάκτορες, μεταπτυχιακοί και προπτυχιακοί φοιτητές) για συγκέντρωση, επεξεργασία, αξιολόγηση και ταξινόμηση ερευνητικού υλικού (ηχητικές καταγραφές – συνεντεύξεις, οπτικό υλικό, στατιστικά δεδομένα, κείμενα βιβλιογραφίας)
- Γραμματεία: Γραμματειακή υποστήριξη, οργάνωση, οικονομική διαχείριση και έλεγχο προόδου προγραμμάτων. Επικοινωνία με συνεργαζόμενους φορείς και υπηρεσίες.
- Τεχνικό Προσωπικό: Για την υποστήριξη του τεχνικού εξοπλισμού, την επεξεργασία ηχητικού και οπτικού ερευνητικού υλικού, τη δημιουργία και συντήρηση βάσεων δεδομένων.

- Εξωτερικοί συνεργάτες: Ομάδα συνεργατών για την υποστήριξη συνεδρίων, σεμιναρίων, ημερίδων καθώς και διερμηνείες σε διεθνή συνέδρια.

1.5 Προγράμματα & Δραστηριότητες Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)

Το εργαστήριο Ε.Κ.Π.Ψ.Τ. από το 1994, οπότε και λειτουργεί έχει υλοποιήσει με επιτυχία μια σειρά από προγράμματα που αφορούν τόσο κοινωνικά θέματα όσο και θέματα με πολιτισμικό περιεχόμενο. Διατηρεί μια πλούσια βάση δεδομένων για την πολιτιστική κληρονομιά της νεότερης περιόδου με εικόνες, ήχους, βίντεο, χάρτες και προφορικές μαρτυρίες. Επιπλέον, έχει συγκεντρώσει και αποδελτιώσει μέρος της τοπικής βιβλιογραφίας των νησιών του Β. Αιγαίου, η οποία βρίσκεται στο χώρο της βιβλιοθήκης του.

Προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί μέχρι σήμερα παρουσιάζονται ακολούθως:

- Διαχείριση και Ανάπτυξη Βάσεων Δεδομένων – Υπουργείο Εργασίας
- Βάση Δεδομένων και Ανθρωπογεωγραφική Ανάλυση – Υπουργείο Εργασίας
- Ελληνικός και Μεσογειακός Πολιτισμός – Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Κατασκευή Ανθρωπογεωγραφικών Χαρτών Θράκης – Μέγαρο Μουσικής
- «Κιβωτός του Αιγαίου» - ΕΠΕΤ II, Γ.Γ.Ε.Τ.
- ΚΕΚ «Υλικός Πολιτισμός» - ΠΕΠ Β. Αιγαίου
- Γλωσσική Τεχνολογία, ΕΡΓΟ Προμηθέας, Γ.Γ.Ε.Τ.
- Ιστορία του Λεσβιακού Ούζου – Ο.Π.Ε. Εμπορικό. Βιομηχανικό. Επιμελητήριο Λέσβου
- Ι.Σ.Σ.Ε. Αιγαίου (Ινστιτούτο Συνεχιζόμενης Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης – Αιγαίου) – ΕΠΕΑΕΚ Πρόγραμμα Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης – Υπουργείο Παιδείας
- Διατήρηση και βελτίωση περιβάλλοντος και περιβάλλοντος χώρου – Ε.Τ.Α.Λ. Νομού Λέσβου
- Έκδοση Βιβλίου και Audio CD με τίτλο «Μουσικά Σταυροδρόμια στο Αιγαίο – Λέσβος (19ος – 20ος αιώνας)»
- Χαρτογράφηση της Πόλης της Μυτιλήνης, Δήμος Μυτιλήνης
- Παρουσίαση των ιαματικών λουτρών και της θεραπευτικής διάστασης του νερού, ΑΔΕΜ Μυτιλήνης

- Καταγραφή και Παρουσίαση των Πόλης της Αγιάσου με έμφαση στα πολιτιστικά Αρχεία του Αναγνωστηρίου Αγιάσου, Δήμος Αγιάσου, ΕΤΑΛ Λέσβου
- Πολιτισμικό – Τεχνολογικό Πάρκο Βορείου Αιγαίου – Δήμος Γέρας, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Μουσικά Σταυροδρόμια του Αιγαίου – Λήμνος – Υπουργείο Αιγαίου
- Έρευνα για τους Νέους με βάση τις Ανάγκες Αξιολόγησης της Εθνικής Υπηρεσίας του ευρωπαϊκού προγράμματος για την Νεολαία (Youth) – Γραμματεία Νέας Γενιάς
- Εκπαιδευτική Στήριξη Προγράμματος «Δικτυωθείτε» στην Περιφέρεια του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου
- ΚΕΠΙΣ "Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στην αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση"
- Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική Ζωής – Κοινωνική Πρωτοβουλία Equal II
- Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ορφέας - Καινοτομία και Στρατηγική της Τοπικής Απασχόλησης, στο πλαίσιο των προγραμμάτων του Άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Αμυντικά Συστήματα στην Μεσόγειο – Euromed Heritage II – Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Δ.Ι.Α.Π.Λ.Ο.Υ.Σ. Βορείου Αιγαίου: «Διαδρομές σε Ιερές, Αστικές, Πολεμικές, Λιμενικές Οχυρώσεις και Υποδομές στα Σταυροδρόμια του Βορείου Αιγαίου», Κοινωνία της Πληροφορίας
- Ανάπτυξη πρότυπου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη φιλοξενία, διαχείριση και αξιοποίηση του πολιτιστικού περιεχομένου της αιγαιοπελαγίτικης μουσικής παράδοσης, Κοινωνία της Πληροφορίας
- Ανατολικό Μεσογειακό Δίκτυο για τη βιώσιμη ανάπτυξη των προστατευόμενων περιοχών INTERREG III B ARCHIMED
- Δημιουργία διαδραστικής πολυμεσικής εφαρμογής για την προβολή του Μουσικού Πολιτισμού στο Βόρειο Αιγαίο, Κοινωνία της Πληροφορίας

1.6.1 Αναλυτική περιγραφή των Προγραμμάτων & Δραστηριοτήτων του Εργαστηρίου Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ψηφιακής Τεκμηρίωσης (Ε.Κ.Π.Ψ.Τ.)

A/A	Φορέας	Τίτλος	Σύντομη Περιγραφή Έργου	Έτος Ολοκλήρωσης	Παρούσα Φάση
1	Υπουργείο Εργασίας	Διαχείριση και Ανάπτυξη Βάσεων Δεδομένων	Ανάπτυξη Βάσεων Δεδομένων με πολιτισμικό περιεχόμενο	1995	Υλοποίηση
2	Υπουργείο Εργασίας	Βάση Δεδομένων και Ανθρωπογεωγραφική Ανάλυση	Καταγραφή ανθρωπογεωγραφικών Δεδομένων με Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών	1996	Υλοποίηση
3	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Ελληνικός και Μεσογειακός Πολιτισμός	Ανάλυση και καταγραφή επιλεγμένων πολιτισμικών Δεδομένων της γεωγραφικής περιοχής της Μεσογείου	1997	Υλοποίηση
4	Μέγαρο Μουσικής	Κατασκευή Ανθρωπογεωγραφικών Χαρτών Θράκης	Καταγραφή και ανάλυση πολιτισμικών δεδομένων στην περιοχή της Θράκης	1998	Υλοποίηση
5	ΕΠΕΤ II, Γ.Γ.Ε.Τ.	«Κιβωτός του Αιγαίου»	Καταγραφή και ανάδειξη των πολιτισμικών στοιχείων του υλικού και μουσικού πολιτισμού των νησιών του Β. Αιγαίου. Δημιουργία ενός ηλεκτρονικού Πολιτισμικού Θησαυρού. www.aegean.gr/culturelab	1998	Υλοποίηση
6	ΠΕΠ Β. Αιγαίου	ΚΕΚ «Υλικός Πολιτισμός»	Καταγραφή και ανάδειξη του υλικού πολιτισμού, της λαϊκής τέχνης και των παραγωγικών δικτύων του Β. Αιγαίου με τη χρήση συστημάτων πληροφορικής και αρχειοθέτησης	1997	Υλοποίηση
7	ΕΡΓΟ Προμηθέας, Γ.Γ.Ε.Τ.	Γλωσσική Τεχνολογία	Ανάπτυξη Ορολογικών Βάσεων Γνώσης, και Εργαλείου Αναζήτησης, Περιήγησης και Διερεύνησης της Πληροφορίας Α. Δημιουργία δύο δίγλωσσων (ελληνο-αγγλικών) ορολογικών βάσεων γνώσης στις γνωστικές περιοχές: • Ορολογία Ευρωπαϊκής Ένωσης και • Απασχόληση, Κοινωνική και Οικονομική Ανάπτυξη, Ποιότητα Ζωής Β. Ανάπτυξη γενικευμένου εργαλείου (Bilingual Information Browser – BILIB) για την υποστήριξη της δίγλωσσης αναζήτησης, περιήγησης και Διερεύνησης της πληροφορίας που περιέχεται στις ορολογικές βάσεις και στα έγγραφα εμφάνισης των όρων	2001	Υλοποίηση
8	Ο.Π.Ε. Εμπορικό. Βιομηχανικό	Ιστορία του Λεσβιακού Ούζου	Η ιστορία του ούζου στη Λέσβο	1999	Υλοποίηση

	Επιμελητήριο Λέσβου				
9	ΕΠΕΑΕΚ Πρόγραμμα Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης – Υπουργείο Παιδείας	Ι.Σ.Σ.Ε. Αιγαίου (Ινστιτούτο Συνεχιζόμενης Συμπληρωματικής Εκπαίδευσης – Αιγαίου)	Οργάνωση και υλοποίηση κύκλων Μαθημάτων συμπληρωματικής και δια βίου εκπαίδευσης σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στα νησιά Μυτιλήνης, Χίος και Σάμος	2000	Υλοποίηση
10	Ε.Τ.Α.Λ. Νομού Λέσβου	Διατήρηση και βελτίωση περιβάλλοντος και περιβάλλοντος χώρου	Διάσωση – διατήρηση – προβολή πολιτιστικών Δεδομένων περιοχής	2000	Υλοποίηση
11	Υπουργείο Αιγαίου	Έκδοση Βιβλίου και Audio CD με τίτλο «Μουσικά Σταυροδρόμια στο Αιγαίο – Λέσβος (19ος – 20ος αιώνας)»	Έκδοση Βιβλίου και Audio CD – Οργάνωση εκδηλώσεων που προβάλλουν το Αιγαίο στο εσωτερικό και εξωτερικό Υπουργείο Αιγαίου	2000	Υλοποίηση
12	Δήμος Μυτιλήνης	Χαρτογράφηση της Πόλης της Μυτιλήνης	Δημιουργία πέντε θεματικών πολιτισμικών χαρτών της Μυτιλήνης	2000	Υλοποίηση
13	ΑΔΕΜ Μυτιλήνης	Παρουσίαση των ιαματικών λουτρών και της θεραπευτικής διάστασης του νερού	Δημιουργία ενός CD ROM με Ιστορικό, ανθρωπολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο	2001	Υλοποίηση
14	Δήμος Αγιάσου, ΕΤΑΛ Λέσβου	Καταγραφή και Παρουσίαση των Πόλης της Αγιάσου με έμφαση στα πολιτιστικά Αρχεία του Αναγνωστηρίου Αγιάσου	Δημιουργία ενός CD ROM με Ιστορικό, ανθρωπολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο	2000	Υλοποίηση
15	Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	Πολιτισμικό – Τεχνολογικό Πάρκο Βορείου Αιγαίου – Δήμος Γέρας	Μελέτη Σκοπιμότητας για τη δυνατότητα εγκατάστασης Μουσείου Τεχνολογίας και Πάρκου Τεχνολογίας σε παλιές βιομηχανικές μονάδες του Δήμου Γέρας	2001	Υλοποίηση
16	Υπουργείο Αιγαίου	Μουσικά Σταυροδρόμια του Αιγαίου – Λήμνος –	Επιμέλεια – Έκδοση βιβλίου για το νησί της Λήμνου. (υπό έκδοση)	2003	Υλοποίηση
17	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων – Γραμματεία Νέας	Έρευνα για τους Νέους με βάση τις Ανάγκες Αξιολόγησης της Εθνικής Υπηρεσίας του ευρωπαϊκού προγράμματος για την Νεολαία	Πιλοτική έρευνα σχετικά με την απασχολησιμότητα των νέων, την εύρεση εργασίας, την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, τις σχέσεις με το οικογενειακό και κοινωνικό τους περίγυρο, καθώς και τον ρόλο της	2003	Υλοποίηση

	Γενιάς	(Youth)	νεολαίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση		
18	Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal II	Νέα επιχειρηματικότητα για το Βόρειο Αιγαίο – Προοπτική Ζωής – Κοινοτική Πρωτοβουλία Equal II Υπουργείο Εργασίας	Το εργαστήριο συνεργάστηκε με άλλα εργαστήρια του Πανεπιστημίου Αιγαίου και παρέδωσε μελέτη σχετικά με την άρση των ανισοτήτων στην απασχόληση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας σε ειδικές κοινωνικές ομάδες Α.Μ.Ε.Α. Διευκόλυνση της πρόσβασης τους στην αγορά εργασίας	2005	Υλοποίηση
19	Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Καινοτόμες Δράσεις ΕΚΤ – Άρθρο 6.	«ORPHEAS – Τοπική Στρατηγική για την Απασχόληση στον Τομέα της Αειφορίας» Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Ορφείας - Καινοτομία και Στρατηγική της Τοπικής Απασχόλησης	Ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών για την τοπική απασχόληση στο πλαίσιο μιας περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής με άξονα τη βιώσιμη ανάπτυξη	2005	Υλοποίηση
20	Euromed Heritage II – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Αμυντικά Συστήματα στην Μεσόγειο – Euromed Heritage II – Ευρωπαϊκή Επιτροπή	Διατήρηση και ανάδειξη της εκπαιδευτικής και οικονομικής αξίας των ιστορικών αμυντικών συστημάτων της Μεσογείου. Το πρόγραμμα αναπτύσσει δράσεις για την ανταλλαγή γνώσεων και την εκπαίδευση ειδικών επιστημόνων, την ψηφιοποίηση των αμυντικών συστημάτων και την προβολή τους μέσω διαδικτιου και CD-Rom και την διάσωση επιλεγμένων αμυντικών συστημάτων. Ευρωπαϊκή Επιτροπή	2007	Υλοποίηση
21	Κοινωνία της Πληροφορίας	Δ.Ι.Α.Π.Λ.Ο.Υ.Σ. Βορείου Αιγαίου: «Διαδρομές σε Ιερές, Αστικές, Πολεμικές, Λιμενικές Οχυρώσεις και Υποδομές στα Σταυροδρόμια του Βορείου Αιγαίου»	Επιστημονική έρευνα, συλλογή, ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση του πολιτιστικού υλικού από κάστρα, παραδοσιακά κτίρια, κτίρια υψηλής αρχιτεκτονικής στις πρωτεύουσες των νησιών του Βορείου Αιγαίου, προχωρώντας στην ψηφιακή τους χαρτογράφηση, καθώς επίσης και σε πέτρινους φάρους και μοναστήρια	2008	Υλοποίηση

22	Κοινωνία της Πληροφορίας	Ανάπτυξη πρότυπου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη φιλοξενία, διαχείριση και αξιοποίηση του πολιτιστικού περιεχομένου της αιγαιοπελαγίτικης μουσικής παράδοσης	Το έργο στοχεύει στη δημιουργία πρότυπου ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος για τη διαχείριση και αξιοποίηση του πολιτιστικού περιεχομένου της μουσικής παράδοσης, του Βορείου Αιγαίου, τόσο για ερευνητικούς / εκπαιδευτικούς σκοπούς, όσο και για λόγους προβολής της περιοχής μέσα από την παραγωγή ψηφιακών προϊόντων και την οργάνωση παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνίας http://soc-arksv3.aegean.gr/music/	2008	Υλοποίηση
23	INTERREG III B ARCHIMED.	Ανατολικό Μεσογειακό Δίκτυο για τη βιώσιμη ανάπτυξη των προστατευόμενων περιοχών INTERREG III B ARCHIMED	Συμμετοχή στο πακέτο εργασίας για την περιγραφή των κοινωνικό – οικονομικών αλλαγών των τοπικών κοινωνιών και τις κινητήριες δυνάμεις των αλλαγών χρήσεων γης	2008	Υλοποίηση
24	Κοινωνία της Πληροφορίας	Δημιουργία διαδραστικής πολυμεσικής εφαρμογής για την προβολή του Μουσικού Πολιτισμού στο Βόρειο Αιγαίο	Συλλογή, καταγραφή, τεκμηρίωση και αξιοποίηση του πολιτισμικού αποθέματος της μουσικής παράδοσης της Ικαρίας μέσα από τη χρήση ΤΠΕ	2009	Υλοποίηση

1.6 Εκδόσεις (Βιβλία – CD)

Βιβλία

- Sotiris Chtouris, Flora Tzelepoglou, Social Capital: The Missing Link in Coping with Environmental Disasters, In. Community Disaster Recovery and Resiliency: Exploring Global Opportunities and Challenges, Ed. Demond Miller Rivers, Taylor and Francis (to be published 2010)
- Χτούρης Σωτήρης, Α. Ζήση, Αστικό Περιβάλλον, παράγοντες διακινδύνευσης και αρνητικές συμπεριφορές σε εφήβους, Β Διεθνές Συνέδριο, Ελληνικής Κοινωνιολογική Εταιρίας, Αθήνα Νοέμβριος 2009
- Chtouris Sotiris, ***Social capital and risk management - empowering and strengthening of local communities in the face of natural disasters*** In Conference , European Parliament, Brussels, 12 November : Are we prepared?: The impact of climate change on health and social services
- Χτούρης Σωτήρης, Κοινωνικό και πολιτισμικό κεφάλαιο σε πόλεις και κοινότητες με χαμηλό θεσμικό εξοπλισμό. Υπερτοπικά δίκτυα ως πεδία δράσης κοινωνικής κινητοποίησης και παραγωγής κοινωνικού και πολιτισμικού κεφαλαίου. [Παρουσίαση στο Συνέδριο Α Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Κοινωνιολογικής Εταιρίας, Αθήνα: Ιανουάριος 2009 (υπό δημοσίευση)
- Χτούρης Σωτήρης, Γιάννης Ζιώγας, (επιμέλεια) Οι Δεσποινίδες της Αβινιόν έγιναν εκατό χρονών. Σχολές και Δίκτυα της Μοντέρνας Τέχνης, Εκδόσεις Τήνελλα: Αθήνα: 2009. **(Επιμέλεια και επιστημονικός υπεύθυνος, συλλογικού έργου)**
- Χτούρης Σωτήρης, Εικόνες Μηνύματα και Ερμηνείες, εκδόσεις Πολύτροπο, Αθήνα 2006
- Μουσικά Σταυροδρόμια του Αιγαίου, Λέσβος 19^{ος}, 20^{ος} Αιώνας (περιλαμβάνει κασετίνα με 5 AUDIO CD), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εξάντας, Αθήνα 2000
- Μουσικά Σταυροδρόμια του Αιγαίου, Λήμνο 19^{ος}, 20^{ος} Αιώνας (περιλαμβάνει κασετίνα με 2 VCD), Πανεπιστήμιο Αιγαίου, εκδόσεις ΙΩΝ 2007
- Μουσικές της Θράκης: μια διεπιστημονική προσέγγιση, Έβρος, Σύλλογος 'Οι Φίλοι της Μουσικής', Αθήνα 1999
- Χτούρης, Σωτήρης, Ορθολογικά και συμβολικά δίκτυα. Global states και εθνικά Χόμπιτ, εκδ. Νήσος, Αθήνα 2004
- Σύνθετες διαδικασίες του κοινωνικού αποκλεισμού και ο ρόλος της οικογένειας στην κοινωνική προστασία (στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται τα πρώτα

συμπεράσματα μιας μεγάλης κοινωνιολογικής/ανθρωπολογικής έρευνας που ξεκίνησε στην Αργυρούπολη στα πλαίσια του προγράμματος Poverty 3), Σειρά Κοινωνικής Οικολογίας και Πολιτικής, Τεύχος 2

- Χτούρης, Σωτήρης, Μεταβιομηχανική Κοινωνία και η κοινωνία της πληροφορίας. Παγκόσμια δίκτυα: Ο ρόλος τους στην νέα κοινωνική διαφοροποίηση, εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1997
- Χτούρης, Σωτήρης - Παπαγεωργίου, Δημήτρης, Το ούζο της Λέσβου, Άρωμα και γεύση στο σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου

CD

- Μουσικά Σταυροδρόμια στο Αιγαίο: Λέσβος (19ος-20ος αιώνας), Υπουργείο Αιγαίου-Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Επιμέλεια-Επιστημονικός υπεύθυνος: Σωτήρης Χτούρης, Εκδόσεις Εξάντας-Αθήνα 2000 (Το βιβλίο συνοδεύεται με 5 μουσικά CD από την μουσική παράδοση της Λέσβου)
- Αναγνωστήριο Αγιάσου: Η ανάπτυξη [το cd αποτελεί μία πολυμεσική παρουσίαση του Αναγνωστηρίου της Αγιάσου και κατ' επέκταση όλης της λαϊκής παράδοσης της Αγιάσου]
- Πρόγραμμα ORPHEAS: Τοπική στρατηγική για την απασχόληση στον τομέα της Αειφορίας [CD που περιλαμβάνει στοιχεία, έρευνες και οδηγίες για το πρόγραμμα ORPHEAS και συγκεκριμένα για την ανάπτυξη τοπικών στρατηγικών για την προώθηση της απασχόλησης στον τομέα της Αειφορίας]
- Πρόγραμμα Δικτυωθείτε: Εκπαιδευτική Στήριξη [CD που απευθύνεται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Δικτυωθείτε και που περιλαμβάνει μια σειρά από εκπαιδευτικό υλικό και μαθήματα που αφορούν τις βασικές γνώσεις υπολογιστή, το διαδίκτυο, τις εφαρμογές γραφείο και το ηλεκτρονικό επιχειρείν. Επίσης περιλαμβάνει ενημερωτικά βίντεο που αφορούν το πρόγραμμα και διάφορα Προγράμματα & Δραστηριότητες Εργαστηρίου ελεύθερου λογισμικού χρήσιμα για την κάθε επιχείρηση]

1.7 Διοργάνωση Πανελληνίων, Ευρωπαϊκών και Διεθνών Συνεδρίων

- **Ο Τεριάντ και οι Καλλιτέχνες του.** Θεσμοί και φορείς της σύγχρονης τέχνης στον 20^ο αιώνα, Αθήνα Μουσείο Μπενάκη. 2008

- Συνέδριο: **Σχολές και δίκτυα της Μοντέρνας Τέχνης**, Οι δεσποινίδες της Αβινιόν έγιναν εκατό χρονών, 2007
- Διεθνές Συνέδριο «Μικρά, Μεσαία Κράτη και Κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση», 26-27/11/2005
- Διεθνές Συνέδριο «Φύση, Επιστήμη και Κοινωνικά Κινήματα», 25-28/6/2004
- Διεθνές Διεπιστημονικό Συνέδριο «Κοινωνικοί μετασχηματισμοί στην εποχή της Παγκοσμιοποίησης», 9-11/1/2004
- Διεθνής Συνδιάσκεψη για την Ευρω-Μεσογειακή Ταυτότητα, 6-8/11/2003
- Ευρωπαϊκή Επιστημονική Συνάντηση Συνεργασίας Atelier De Reflexion Europeen, 31/10-1/11/2003

1.8 Συνεργασίες με Δημοσίους & Ιδιωτικούς Φορείς

- Υπουργείο Αιγαίου
- Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
- Υπουργείο Εργασίας
- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών
- Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου
- Επιμελητήριο Λέσβου
- Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Λέσβου (ΕΤΑΛ ΑΕ)
- Δήμος Μυτιλήνης
- Πολιτισμικός Οργανισμός Δήμου Αθήνας
- Εταιρία Μελέτης της Ανθρώπινης Σεξουαλικότητας, ΕΜΑΣ
- Ευρωπαϊκή Ένωση, Γενικής Διεύθυνση Απασχόλησης, Ευρωμεσογειακή Συνεργασία
- Πανεπιστήμιο Michigan State, USA
- Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειας, CULNAT, Αίγυπτος

2. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού

1.Α. Περιγραφή

Το Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού, του Τμήματος Κοινωνιολογίας, του Πανεπιστημίου Αιγαίου έχει θεσμοθετηθεί από το 2002 (ΦΕΚ 264/31 Οκτ. 2002). Δραστηριοποιείται στα επιστημονικά αντικείμενα της Κοινωνιολογίας της Παρέκκλισης, της Κοινωνιολογίας του Ελεύθερου Χρόνου, της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού καθώς και των Ειδικών θεμάτων Κοινωνιολογίας της Παρέκκλισης, Παραβατικότητας και Αντεγκληματικής Πολιτικής και έχει τους παρακάτω στόχους:

1. Την κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Κοινωνιολογίας καθώς και των άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται.
2. Την τεκμηρίωση, την έρευνα και την μελέτη στα θέματα του Τομέα Κοινωνιολογίας της νεότητας, του αθλητισμού και της αναψυχής, καθώς και στα θέματα εγκληματολογίας της νεότητας, του αθλητισμού και του ελεύθερου χρόνου.
3. Την παραγωγή σύγχρονου κοινωνιολογικού, πολιτισμικού και παιδαγωγικού υλικού, με την ευρεία έννοια και ιδιαίτερα περιοδικών, βιβλίων, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

4. Την διοργάνωση ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων εκδηλώσεων με στόχο την επιστημονική εμβάθυνση και την διάδοση των αποτελεσμάτων της όλης ερευνητικής εργασίας.
5. Την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.
6. Την ανάληψη εκτέλεσης ερευνητικών ή επιμορφωτικών έργων από άλλους φορείς, δημόσιους ή ιδιωτικούς.
7. Την ανάπτυξη της διεπιστημονικής έρευνας στα αντικείμενα του ενδιαφέροντος του, και για τον λόγο αυτό την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλα αντίστοιχα εργαστήρια, ερευνητικά κέντρα και ΑΕΙ της Ελλάδας και του εξωτερικού.
8. Την οργάνωση και υποβοήθηση μεταπτυχιακών ερευνών.
9. Την υποβοήθηση και την ανάπτυξη της θεωρητικής έρευνας στην χώρα μας στα αντικείμενά του.
10. Την παροχή υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 159/1984 (Α'53).

Ακόμη το Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού (Ε.Κ.Ν.Ε.Χ.Α) δραστηριοποιείται στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

- Μελέτη , έρευνα και τεκμηρίωση στα θέματα της κοινωνιολογίας της νεότητας, του ελεύθερου χρόνου και του αθλητισμού.
- Μελέτη , έρευνα και τεκμηρίωση στα θέματα της εγκληματολογίας της νεότητας, του ελεύθερου χρόνου και του αθλητισμού.
- Εκπόνηση προγραμμάτων διαχείρισης του ελεύθερου χρόνου.
- Μελέτη μορφών εγκληματικής ή αποκλίνουσας συμπεριφοράς (π.χ. κακοποίηση ανηλίκων, βία στα γήπεδα, βία στο σχολείο).
- Πρόληψη εγκληματικότητας και νεανικής παραβατικότητας.
- Κοινωνική πολιτική με έμφαση στους νέους και τον ελεύθερο χρόνο.
- Κοινωνική πολιτική με έμφαση στην αντεγκληματική πολιτική.

- Κοινωνική πολιτική με έμφαση στην ανάπτυξη προγραμμάτων του αθλητισμού.

1.B. Ακαδημαϊκό και Ερευνητικό Προσωπικό

Το προσωπικό του εργαστηρίου αποτελούν οι:

Διευθυντής Εργαστηρίου:

- Στράτος Γεωργούλας, Επίκουρος Καθηγητής

Μέλη:

- Κίτσιου Αγγελική, Υποψήφια Διδάκτωρ, Ερευνητικό Προσωπικό
- Κουρούτζας Χρήστος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Ερευνητικό Προσωπικό
- Ρίνης Νικόλαος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Ερευνητικό Προσωπικό
- Σαραντίδης Δήμος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Ερευνητικό Προσωπικό
- Δημήτρης Παρασκευόπουλος, Κοινωνιολόγος, Ερευνητικό Προσωπικό
- Ζήνα Μαύρου, Κοινωνιολόγος, Ερευνητικό Προσωπικό

Επιστημονικοί Συνεργάτες:

- Μιχάλης Ψημίτης, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Ιορδάνης Ψημμένος, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Άγγελος Τσαλκάνης, Καθηγητής
- Μανώλης Δαφερμάκης, Επίκουρος Καθηγητής
- Ευαγγελία Βαγενά – Παλαιολόγου, Διδάκτωρ
- Δικαία Χατζηευσταθίου, Λέκτορας
- Αιμιλία Βουλβούλη, Διδάσκουσα, Π.Δ. 407/80
- Γιώργος Σαραγάς, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Ευάγγελος Χαϊνάς, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Αριστείδης Σγατζός, Διδάκτωρ

- Χριστίνα Πατίτσα, Διδάσκουσα

Επιπλέον, προσωπικό του εργαστηρίου αποτελούν φοιτητές του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Κοινωνιολογίας, οι οποίοι εκπονούν πτυχιακές εργασίες καθώς και του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οι οποίοι αντίστοιχα, εκπονούν διπλωματικές εργασίες.

Το προσωπικό του εργαστηρίου θα πρέπει να σημειωθεί πως διακατέχεται από σημαντική ερευνητική εμπειρία μέσα από την συμμετοχή σε ερευνητικές δράσεις, ενώ ακόμη επιδεικνύει σημαντικό έργο σε επίπεδο επιστημονικών δημοσιευμάτων.

2. Ερευνητικά έργα

- «Διασυνοριακές Δράσεις Έρευνας, Εκπαίδευσης και Εισαγωγής Τεχνολογικών Καινοτομιών στις Υπηρεσίες για την Πρόληψη και τον Έλεγχο της Βίας σε Ανηλίκους» στο πλαίσιο του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG IIIA ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ 2000-2006
- Έρευνα στο πλαίσιο της υποτροφίας Faculty Enrichment Program-Canadian Government, στο University of Toronto- Canada, για την αντιμετώπιση της νεανικής παραβατικότητας στον Καναδά.
- Έρευνα «Αυτοαξιολόγηση» (συνεργασία με Εργαστήριο Κοινωνιολογίας και Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού τμήματος του Πανεπιστημίου Πατρών και συμμετοχή Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων από τη Γερμανία, την Αγγλία την Πορτογαλία τη Τσεχία και τη Ρουμανία), Ε.Ε.
- Αρχιμήδης:2003-2005. Μελέτη και τη πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας στην Ελλάδα (συνεργασία με Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Αθηνών)
- Iapasis Research Project Does Implementation Matter: Informal administration practices and shifting immigrant strategies in four Member States” (συνεργασία με ΚΕΚΜΟΚΟΠ του Παντείου Πανεπιστημίου και συμμετοχή τριών άλλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων από τη Γερμανία, την Αγγλία και την Ιταλία), Ε.Ε.
- ΕΠΕΠ «Τάσεις κατανάλωσης αλκοόλ από φοιτητές του Πανεπιστημίου Αιγαίου και συσχέτιση με ελεύθερο χρόνο, επίδοση και πιθανή παραπτωματική συμπεριφορά - Εμπειρική πιλοτική έρευνα σε Πανεπιστημιακά Τμήματα της Λέσβου»

- Έρευνα στο πλαίσιο της υποτροφίας Fulbright για το πρόγραμμα πρόληψης της νεανικής εγκληματικότητας από το Florida State University (JJEP project), το οποίο χρηματοδοτείται από την πολιτειακή κυβέρνηση της Florida.

Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη

Το Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού μέσω της ιστοσελίδας του παρέχει δωρεάν πρόσβαση σε πλήθος ξενόγλωσσων έγκριτων επιστημονικών περιοδικών που αφορούν στο πεδίο των Κοινωνικών Επιστημών, δίνοντας σε όλους τη δυνατότητα για μελέτη στη σύγχρονη αρθρογραφία.

3. Δημοσιεύσεις

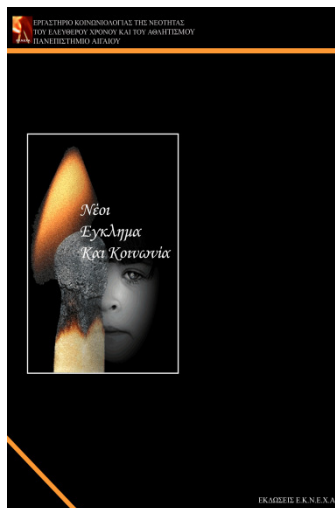
- Γεωργούλας Σ., *Ελεύθερος χρόνος. Ο τελευταίος μύθος*, Εκκρεμές Αθήνα 2003.
- Γεωργούλας Σ., *Αποκλίνουσα συμπεριφορά των νέων*, Εκκρεμές, Αθήνα, 2003.
- Γεωργούλας Σ., *Αστυνομικός λόγος και «εικόνες» εγκληματολογικής στατιστικής* στο Κουράκης Ν., Αντεγκληματική πολιτική ΙΙΙ, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.
- Γεωργούλας Σ., *Το νομικό πλαίσιο της μεταναστευτικής πολιτικής στην Ελλάδα τον εικοστό αιώνα. Μια ιστορική, κριτική οπτική*, στο Κασιμάτη Κ., (επιμ.), *Πολιτικές Μετανάστευσης και Στρατηγικές Ένταξης*, Gutenberg, Αθήνα 2003.
- Γεωργούλας Σ και Πατηνιώτη Ν., *Self evaluation: a key to enter the labour market*, στο C. Nova Kaltsouni και Kassotakis M., *Promoting New Forms of work organization and other cooperative arrangements for competitiveness and employability*, Athens, 2004.
- Γεωργούλας Σ, *Εγκληματολογία του ελεύθερου χρόνου*, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, 2007.
- Γεωργούλας Σ., *Επιτήρηση και πειθαρχία στον «ελεύθερο χρόνο» των νέων* στο Παπαϊωάννου Σ., *Ζητήματα Θεωρίας και Μεθόδου τα ν Κοινωνικών επιστημών*, Αθήνα, Κριτική, 2007.

- Γεωργούλας Σ., *Άλλη μια υπόθεση θρασύτατης διάρρηξης στο Ζώρας Κ. και Μπαντιμαρούδης Φ.(επιμ), Οι κοινωνικές επιστήμες σήμερα. 1ο Συνέδριο Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αιγαίου, Μυτιλήνη 2006, Σάκκουλας, Αθήνα,- Κομοτηνή, 2007.*
- Γεωργούλας Σ., *Επιτήρηση και πειθαρχία στον «ελεύθερο χρόνο» των νέων στο Παπαϊωάννου Δ., Ζητήματα Θεωρίας και μεθόδου των Κοινωνικών Επιστημών Κριτική, Αθήνα, 2007.*
- Γεωργούλας Σ., *Σκιαγραφώντας μια κριτική εγκληματολογία του ελεύθερου χρόνου, στο Γεωργούλα Σ.(επιμ), Η Εγκληματολογία στην Ελλάδα σήμερα, ΚΨΜ, Αθήνα 2007.*
- Γεωργούλας Σ., *Επαγγελματικός Προσανατολισμός στη Μέση Εκπαίδευση. Μια πρώτη αξιολόγηση, στο Γιαβρίμης Π., Παπάνης Ε και Ρουμελιώτου Μ, Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Μυτιλήνη , Αθήνα, 2007.*
- Georgoulas S., *Critical Criminology of Leisure. Theory, Methodology and a Case Study*, LIT Verlag,2009.
- Γεωργούλας Σ., *Παρέκκλιση Ανηλίκων*, ΚΨΜ, Αθήνα, 2009.
- Γεωργούλας Σ., *Η εγκληματολογία στην Ελλάδα σήμερα. Τιμητικός τόμος για τον Στέργιο Αλεξιάδη*, ΚΨΜ ,Αθήνα., 2009.
- Γεωργούλας Σ., *Ανήλικοι παραβάτες στην Ελλάδα. Κοινωνική Αναπαράσταση και Αντιμετώπιση*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2009.
- Γεωργούλας, Σ. και Χατζηευσταθίου Δ., *Ο αθλητισμός στην κοινωνία και η κοινωνία του αθλητισμού. Κοινωνιολογία του αθλητισμού: Θεωρία, μεθοδολογία και έρευνα*, , Νημερτής, Αθήνα, 2010.
- Γεωργούλας Σ., *Η κοινωνία του ελεύθερου χρόνου*, Πεδίο, Αθήνα, 2010.
- Γεωργούλας Σ., *Μεθοδολογία και προβλήματα στην έρευνα για το φαινόμενο της κακοποίησης – παραμέλησης ανηλίκων. Μια κριτική πρόταση, στο Νικολαΐδης και Σταυριανάκη (επιμ), Βία στην Οικογένεια. Τεκμηριωμένη πρακτική και τεκμήρια από την πρακτική*, ΚΨΜ, Αθήνα, 2009.

Επιστημονικό περιοδικό: Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία

Το ΕΚΝΕΧΑ ξεκίνησε από το 2008 την έντυπη έκδοση του επιστημονικού περιοδικού «Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία», φιλοδοξώντας να αποτελέσει ένα φόρουμ έρευνας και μελέτης κοινωνιολογικών και εγκληματολογικών θεμάτων με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της νεότητας και του ελεύθερου χρόνου. Το περιοδικό δημοσιεύει υψηλής ποιότητας άρθρα, υιοθετώντας πολυδιάστατες προσεγγίσεις, περιλαμβάνοντας ενδελεχή θεωρητική συζήτηση, ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, συγκριτικές μελέτες, συστηματική αξιολόγηση των πολιτικών πρακτικών και παρεμβάσεων, καθώς και μελέτες των θεσμών και των πολιτικών διαδικασιών. Αποδίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση μεθόδων των κοινωνικών επιστημών όσον αφορά στην κατανόηση και την αξιολόγηση εγκληματολογικών ιδεών και πολιτικών.

- Γεωργούλας Σ., *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, Ε.Κ.Ν.Ε.Χ.Α, τεύχ. 1, Νοέμβριος, 2008.
- Γεωργούλας Σ., *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, Ε.Κ.Ν.Ε.Χ.Α, τευχ. 2 Μάιος, 2009.
- Γεωργούλας Σ., *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, Ε.Κ.Ν.Ε.Χ.Α, τευχ.,3, Νοέμβριος, 2009.
- Γεωργούλας Σ., *Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*, Νημερτής, τευχ., 4, Νοέμβριος 2010.

4. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ – ΗΜΕΡΙΔΩΝ

Συνέδρια:

- 1η Συνάντηση Ελλήνων Εγκληματολόγων -Τμήμα Κοινωνιολογίας- Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 9-11/06/2006, Μυτιλήνη.
- Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία και Αθλητισμός Προοπτικές της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού στην Ελλάδα, 18-19/10/2008, Αίθουσα Εκδηλώσεων Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου Μυτιλήνης.
- 38ο Ετήσιο Συνέδριο, European group for the study of deviance and social control, «The Politics of Criminology». Μυτιλήνη, 1-5 Σεπτεμβρίου 2010. Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Ημερίδες:

- Σάββατο 17 Μαρτίου 2007:., «*Εναισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας της Ιστιαίας σχετικά με προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Νέοι σήμερα*». Διοργάνωση: Εργαστήριο της Κοινωνιολογίας, της Νεότητας, του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού, του Τμήματος Κοινωνιολογίας, του Πανεπιστήμιο Αιγαίου και Δήμος Ιστιαίας.
- Τετάρτη 21 Νοεμβρίου 2007: «*Παρουσίαση του βιβλίου Media και Έγκλημα: Εγκληματολογία του Ελεύθερου Χρόνου*». Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού, του Τμήματος Κοινωνιολογίας, του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- 20 Σεπτεμβρίου 2008: «*Βία κατά Ανηλίκων*». Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού.
- Τετάρτη 14 Οκτωβρίου 2008: Παρουσίαση του Συλλογικού Τόμου και Επιστημονικού Περιοδικού, «*Η Εγκληματολογία στην Ελλάδα Σήμερα, Τιμητικός Τόμος στον Στέργιο Αλεξιάδη*» και «*Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία*».

Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού.

- Ημερίδα: Παρουσίαση 3ου Τεύχους περιοδικού "Νέοι, Έγκλημα και Κοινωνία" 04/12/2009, Αίθουσα Εκδηλώσεων Νέου Αρχαιολογικού Μουσείου.
- Τρίτη 26 Μαΐου 2009: «Χρήση Εξαρτησιογόνων ουσιών και παραβατικότητα». Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού και Συμβουλευτικός Σταθμός Λέσβου ΚΕΘΕΑ.
- Τετάρτη 18 Μαρτίου 2009: «Νέοι και Κατανάλωση». Διοργάνωση: Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Νεότητας του Ελεύθερου Χρόνου και του Αθλητισμού και Ένωση Καταναλωτών Λέσβου.
- Ημερίδα: Παρουσίαση 4ου Τεύχους του Επιστημονικού Περιοδικού "Νέοι - Έγκλημα και Κοινωνία", 27-01-2011, Αίθουσα Α΄ Τμήμα Γεωγραφίας, Λόφος Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- Ημερίδα: Παρουσίαση του βιβλίου: «Ενάντια στην Τελειότητα: Η ηθική στην εποχή της Γενετικής Μηχανικής» του Michael J. Sandel., 01/06/2011, Αίθουσα Α΄ Τμήμα Θάλασσας, Λόφος Πανεπιστημίου Αιγαίου.

5. Φορείς Συνεργασίας:

- ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ- Συμβουλευτικός Σταθμός Λέσβου.
- ΚΕΚΜΟΚΟΠ του Παντείου Πανεπιστημίου.
- Τομέας Εγκληματολογίας, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- Εργαστήριο Ποινικών και Εγκληματολογικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας ΤΕΙ Αθηνών.
- Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού.

- Νοσοκομείο Αθάλασσας- Κύπρος.
- Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Florida State university –USA.
- University of Toronto- Canada.
- University of Damascus- Syria.
- Christ University of Canterbury- G. Britain.
- Δήμος Ιστιαίας.
- Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

6. Στοιχεία Επικοινωνίας:

Διεύθυνση: Χαριλάου Τρικούπη και Φάωνος,

Τ.κ. 81100

Μυτιλήνη

Τηλ. Επικοινωνίας: 2251036538

E-mail: eknexa@soc.aegean.gr

3. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ
Ταχυδρ. Δ/ση : Θεοφράστου 14- 81100 – Μυτιλήνη
Τηλέφ. 2251036537
Fax 2251036537
E-mail : ekpt@soc.aegean.gr

Το Εργαστήριο Κοινωνικών & Πολιτικών, το οποίο ιδρύθηκε με το ΦΕΚ 269/11 Νοε. 2002 εξυπηρετεί διδακτικές και ερευνητικές ανάγκες σε θέματα θεωρίας, έρευνας και τεκμηρίωσης δεδομένων του κοινωνικού και πολιτικού συστήματος.

○ **Το εργαστήριο έχει ως αποστολή:**

Να καλύπτει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο τις διδακτικές κι ερευνητικές ανάγκες του τμήματος Κοινωνιολογίας, καθώς και των άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου, στα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται.

Να τεκμηριώνει την έρευνα και την μελέτη σε θέματα Θεσμικού Σχεδιασμού, Κοινωνιολογίας των Πολιτικών Θεσμών και Πρακτικών.

Να παράγει Κοινωνιολογικό & Παιδαγωγικό υλικό σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Ειδικότερα, να εκδίδει βιβλία και περιοδικά με Ακαδημαϊκούς, Ερευνητικούς και Παιδαγωγικούς στόχους.

Να διοργανώνει ημερίδες, σεμινάρια, συμπόσια, συνέδρια και άλλες εκδηλώσεις, με στόχο την επιστημονική εμβάθυνση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων της όλης ερευνητικής εργασίας.

Να εκτελεί ερευνητικά προγράμματα αντίστοιχου περιεχομένου.

Να αναλαμβάνει την εκτέλεση ερευνητικών ή επιμορφωτικών έργων από άλλους φορείς, δημόσιους ή ιδιωτικούς.

Να αναπτύξει την διεπιστημονικής έρευνας, στα αντικείμενα του ενδιαφέροντός του, και για τον λόγο αυτό, την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλα αντίστοιχα Εργαστήρια, Ερευνητικά Κέντρα και Α.Ε.Ι. της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Να οργανώσει και να υποβοηθήσει μεταπτυχιακές και διδακτορικές έρευνες. Ιδιαίτερη σχέση έχει δε αναπτύξει με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος «**Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ευρωπαϊκές Κοινωνίες**». Αντικείμενο του εν λόγω Π.Μ.Σ. είναι να μελετηθούν σε βάθος στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών ποιοτικά και ποσοτικά:

- Οι κοινωνικές-πολιτισμικές δυναμικές και προκλήσεις που εμφωλεύουν στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο ιδιαίτερα μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την Κεντρική, Ανατολική/ Νοτιοανατολική και Μεσογειακή Ευρώπη.
- οι δυνατότητες δόμησης του ενιαίου κοινωνικού ευρωπαϊκού χώρου και της ευρωπαϊκής ιθαγένειας (European Citizenship).
- Η δυναμική των ευρωπαϊκών κρατών μεμονωμένα αλλά και συνολικά ως Ευρωπαϊκή Ένωση σε ευρύτερα θέματα που απασχολούν τη διεθνή κοινότητα.

Στόχοι του Π.Μ.Σ. είναι:

- Η κατάρτιση νέων ερευνητών ικανών για έρευνα με στόχο την αποτύπωση της κοινωνικής δυναμικής και της ισορροπίας μεταξύ κεντρομόλων και κεντρόφυγων κοινωνικών δυνάμεων προς την κοινωνική / οικονομική και θεσμική ολοκλήρωση της Ευρώπης.
- Η μύηση του φοιτητή στη διεπιστημονική διερεύνηση των ευρωπαϊκών κοινωνιών, και των πολλαπλών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαίοι πολίτες – πολιτικών, θεσμικών, οικονομικών, πολιτισμικών, και γεωπολιτικών.

Να υποβοηθήσει και να αναπτύξει την θεωρητικής έρευνας στην χώρα μας, στα αντικείμενά του.

Να παρέχει υπηρεσίες κατά τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 159/1984 (Α' 53), με το οποίο και ιδρύθηκε.

Μέλη του εργαστηρίου :

- **Δ/ντής : Κώστας Ζώρας, Καθηγητής**

Μέλη :

- **Γιάννης Κάλλας, Καθηγητής**
- **Παναγιώτης Γρηγορίου, Αναπληρωτής Καθηγητής**
- **Μιχάλης Ψημίτης, Αναπληρωτής Καθηγητής**
- **Κώστας Ρόντος, Αναπληρωτής Καθηγητής**

- Μανούσος Μαραγκουδάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Νίκος Ναγόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
- Ευστράτιος Παπάνης, Επίκουρος Καθηγητής
- Γιώργος Τσιώλης, Επίκουρος Καθηγητής
- Παναγιώτης Γιαβρίμης, Λέκτορας
- Δρ Βασίλης Γκίκας, Εντεταλμένος Διδασκαλίας
- Δρ Δημήτρης Μπούμπας
- Γιώργος Σαραγάς, Υποψήφιος διδάκτωρ
- Αγγελική Κίτσιου, Υποψήφια διδάκτωρ
- Παναγιώτης Τσουκαρέλλης, Υποψήφιος διδάκτωρ

Εξωτερικοί Συνεργάτες:

- Ομ. Καθηγητής Ιωάννης Μεταξάς, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Καθηγητής Στέλιος Περράκης, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Καθηγητής Κων/νος Στεφάνου, Πάντειο Πανεπιστήμιο
- Καθηγητής Σάββας Κατσικίδης, Πανεπιστήμιο Κύπρου
- Δρ Μιχάλης Κρητικός, Νομική Υπηρεσία Ευρωπαϊκής Επιτροπής
- Δρ Ελένη Παναγιωταρέα
- Δρ Νικόλας Κουντούρης
- Ελένη Πολυμενοπούλου, Υποψηφία Διδάκτωρ
- Αθανασία Ανδριοπούλου, Υποψηφία Διδάκτωρ
- Επαμεινώνδας Ζησιμόπουλος, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Μαίρη Ανάγνου, Υποψηφία Διδάκτωρ
- Θεόδωρος Αλεξέλλης, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Αγνή Βίκη, Σωτηρία
- Συρμακέση – Ρόντου

Διοικητική Γραμματεία – Ερευνητική Υποστήριξη:

- Μυρσίνη Ρουmeliώτου, Υποψηφία Διδάκτωρ
- Γιάννης Νασιούλας, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Δημήτρης Παπανδρέου, Υποψήφιος Διδάκτωρ
- Αιμιλία Μιχαήλοβα, Κοινωνιολόγος
- Γιώργος Μαστρογιαννόπουλος, φοιτητής Κοινωνιολογίας,
- Χάρης Σαλωμίδης, φοιτητής Κοινωνιολογίας,
- Μαρία Προβατά, φοιτήτρια Κοινωνιολογίας
- Μάριος Πανιεράκης, φοιτητής Κοινωνιολογίας

Στο ερευνητικό και επιστημονικό έργο του Εργαστηρίου συμμετέχουν και πολλοί μεταπτυχιακοί αλλά και προπτυχιακοί φοιτητές, που εκπονούν πτυχιακές ή διπλωματικές εργασίες

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- **Συνέδριο: "Δημοκρατία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης".**

Στο Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πραγματοποιήθηκε στις 14-16 Μαΐου συνέδριο με θέμα «Δημοκρατία Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης». Διοργάνωση, Τμήμα Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ο διευθυντής του εργαστηρίου, καθηγητής, Κώστας Ζώρας, υπήρξε βασικός εισηγητής των θεματικών του συνεδρίου ως μέλος της συντονιστικής γραμματείας. Μέλη του εργαστηρίου, τα οποία με άλλους καθηγητές συγκρότησαν την Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου ήταν ο καθηγητής Κώστας Ζώρας, ο αναπληρωτής καθηγητής Γιάννης Κάλλας, ο αναπληρωτής καθηγητής Παναγιώτης Γρηγορίου και ο επίκουρος καθηγητής Νίκος Ναγόπουλος. Τέλος, ο Βασίλης Γκίκας, συνεργάτης του εργαστηρίου, διδάσκον του Τμήματος Κοινωνιολογίας παρουσίασε εισήγηση η οποία παρουσιάζεται στο παράρτημα που ακολουθεί.

Θεματικές του συνεδρίου:

- Δημοκρατία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης I
- Δημοκρατία και Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης II
- Ιδιοκτησιακό καθεστώς
- Κοινωνική και Πολιτική εκπροσώπηση
- Διαμόρφωση πολιτικών
- Παραγωγή ειδήσεων
- Πολιτιστικές αξίες

Επιστημονική Επιτροπή

Πρόεδρος: Ιωάννης Μεταξάς, Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μέλη: Χριστόδουλος Γιαλουρίδης, Καθηγητής, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο
 Παναγιώτης Γρηγορίου, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Έλσα Δεληγιάννη, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Θανάσης Διαμαντόπουλος, Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Ιστορίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
 Ασπασία Δουλκέρη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Κώστας Ζώρας, Καθηγητής, Αντιπρύτανης, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Σοφία Καίτατζή, Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Γιάννης Κάλλας, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Νίκος Ναγόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
 Άννα Παναγιωταρέα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Γιάννης Πανούσης, Καθηγητής, Τμήμα Επικοινωνίας & ΜΜΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Ζήσης Παπαδημητρίου, Ομότιμος Καθηγητής, Νομικό Τμήμα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Γιώργος Πλειός, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Επικοινωνίας & ΜΜΕ, Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Δημήτρης Ποταμιάνος, Καθηγητής, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο
 Νικόλαος Σεβαστάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Μιχάλης Σπουρδαλάκης, Καθηγητής, Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Σταύρος Τσακυράκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Νομικό Τμήμα, Πανεπιστήμιο Αθηνών
 Κώστας Χρυσόγονος, Καθηγητής, Νομικό Τμήμα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 Μαριάννα Ψύλλα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο

- **Το εργαστήριο, από το 2009 έως το 2010 συμμετείχε ως φορέας υλοποίησης του προγράμματος επιμόρφωσης και εξειδίκευσης στην Ειδική Αγωγή του Πανεπιστημίου Αιγαίου.**

Το παρόν πρόγραμμα έχει ως σκοπό την θεωρητική και εμπειρική εξειδίκευση εκπαιδευτικών (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) φοιτητών και άλλων επιστημόνων στις σύγχρονες τάσεις της Ειδικής Αγωγής και τον εμπλουτισμό των γνώσεων, που απαιτούνται, προκειμένου να είναι σε θέση να διαχειριστούν με αξιοπιστία και θεωρητική επάρκεια όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες σε παιδαγωγικο-διδακτική και συμβουλευτική βάση. Η επιμόρφωση περιλαμβάνει ενότητες διδακτικής και παιδαγωγικής μεθοδολογίας, ψυχολογικής και συμβουλευτικής υποστήριξης αναπήρων ατόμων, γονέων και δασκάλων, αξιολόγησης, διάγνωσης, καθώς και τους τρόπους αξιοποίησης των σύγχρονων στατιστικών (SPSS) μέσων που απαιτεί η Ειδική Αγωγή.

Το πρόγραμμα εξειδίκευσης και κατάρτισης στην Ειδική Αγωγή απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (όλων των ειδικοτήτων) και όλων των ειδικοτήτων του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Ο αριθμός των επιμορφούμενων στα τμήματα υλοποίησης του προγράμματος δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 50 και τα άτομα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα 60. Η επιλογή των επιμορφούμενων θα γίνει κατόπιν αιτήσεως τους, του βιογραφικού τους και την επιτυχή παρουσία τους στην εισαγωγική συνέντευξη του σεμιναρίου.

Στο πρόγραμμα διδάσκουν καθηγητές του οικείου ή άλλων πανεπιστημίων με ειδικότητα στην ειδική αγωγή και το συγκεκριμένο θεματικό πεδίο. Οι πρακτικές ασκήσεις εποπτεύονται είτε από τους διδάσκοντες, είτε από εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής με μεγάλη πείρα στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Το πρόγραμμα εξειδίκευσης

και κατάρτισης στην Ειδική Αγωγή βασίζεται στις αρχές της «Εκπαίδευσης Ενηλίκων» σύμφωνα με τις οποίες ο κάθε εκπαιδευόμενος ακολουθεί το δικό του ρυθμό μάθησης βασισμένος στη προγενέστερη εμπειρία του και στην ερευνητική προσπέλαση της γνώσης.

Το όλο πρόγραμμα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο Το κόστος συμμετοχής στο πρόγραμμα εξειδίκευσης και κατάρτισης στην Ειδική Αγωγή είναι 2000 €.

Φορείς υλοποίησης του προγράμματος επιμόρφωσης και εξειδίκευσης στην Ειδική Αγωγή.

Το πρόγραμμα του Έργου υλοποιείται από:

1. Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών (Διευθυντής Ζώρας Κώστας, Αναπληρωτής Καθηγητής).
2. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και Επαγγελματών σχετικών με τις νέες Τεχνολογίες (Διευθυντής: Γεώργιος Τσομπάνογλου, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου)
3. Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής και Επικοινωνίας (Διευθυντής: Κωνσταντίνα Σκαναβή, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αιγαίου)
4. Συμβουλευτικός Σταθμός Ψυχολογικής Υποστήριξης του Πανεπιστημίου Αιγαίου και τα εργαστήρια:

Ομάδα έργου:

Επιστημονικά Υπεύθυνος: Ευστράτιος Παπάνης
 Αναπληρωτής Επιστημονικά Υπεύθυνος: Γιαβρίμης Παναγιώτης
 Επιστημονική Εποπτεία: Κώστα Ζώρας

Τα καθήκοντα του επιστημονικού επόπτη ήταν:

1. Επαφές με Υπουργείο Παιδείας και Παιδαγωγικό Ινστιτούτο
  2. Εβδομαδιαίες συναντήσεις με επιστημονικά υπεύθυνους & ομάδα έργου
  3. Τήρηση κανόνων δεοντολογίας και διασφάλιση ποιότητας επιμόρφωσης
  4. Επαφές με φορείς τοπικών κοινοτήτων
  5. Υπεύθυνος διάχυσης των αποτελεσμάτων στο Πανεπιστήμιο Αιγαίο
  6. Διασφάλιση θεσμικής κατοχύρωσης προγραμμάτων
  7. Επαφές με τον ειδικό λογαριασμό, τις πρυτανικές αρχές και τη Σύγκλητο
  8. Διεκπεραίωση τυχόν νομικών ζητημάτων
- Πραγματοποιήθηκε στο Πυθαγόρειο της Σάμου, (Ξενοδοχείο Doryssa Bay) Συνάντηση Ενημέρωσης με θέμα: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ενώπιον των προκλήσεων της διεύρυνσης της και των νέων θεσμικών εξελίξεων (ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ)».
  - **Συνάντηση Εργασίας "Διασυνοριακή κινητικότητα εργαζομένων στα πλαίσια της διεύρυνσης του 2007"**.
 Συνάντηση Εργασίας, που οργανώθηκε με την ευθύνη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ροδόπης και της Μ.Κ.Ο. ANCE (έταιρος στο Πρόγραμμα Q-Label). Σε αυτή τη Συνάντηση Εργασίας η θεματική ενότητα που καλύφθηκε από την πλευρά

του Εργαστηρίου Κοινωνικών & Πολιτικών Θεσμών, αφορούσε στις Ευρωπαϊκές Διαρθρωτικές Πολιτικές και στις Συνθήκες Κοινωνικής Σταθερότητας στην Ευρώπη.

- **Κατά την παραπάνω ακαδημαϊκή περίοδο (Μάιος 2005) οργανώθηκε εκπαιδευτική επίσκεψη στους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς στις Βρυξέλλες (Ευρωπαϊκή Ένωση / Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Συμβούλιο Υπουργών Ε.Ε., Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) με την υποστήριξη του ευρωβουλευτή κ. Ν. Σιφουνάκη. Στη σχετική δραστηριότητα συμμετείχαν δεκαέξι φοιτητές και ο διδάσκων καθηγητής του μαθήματος των Ευρωπαϊκών Θεσμών, κ. Π. Γρηγορίου.**

- **Ημερίδα: «Ένα “Σύνταγμα” Για Την Ευρώπη. Νέες Αξίες και Στόχοι της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδιακής Ενοποίησης»**

Στο κτίριο του Εμπορικού Επιμελητηρίου Λέσβου (Προκυμαία), έγινε ημερίδα με θέμα «Ένα “Σύνταγμα” για την Ευρώπη. Νέες Αξίες και Στόχοι της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδιακής Ενοποίησης».

- **Συνάντηση Εργασίας "Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Επιπτώσεις στην Απασχόληση στις Παραμεθόριες Περιφέρειες και Πρακτικές Κατάρτισης σε Επιλεγμένους Τομείς της Κοινωνικής Οικονομίας".**

Στο κτίριο του Εμπορικού Επιμελητηρίου Λέσβου (Προκυμαία), έγινε συνάντηση εργασίας με θέμα "Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Επιπτώσεις στην Απασχόληση στις Παραμεθόριες Περιφέρειες και Πρακτικές Κατάρτισης σε Επιλεγμένους Τομείς της Κοινωνικής Οικονομίας", στα πλαίσια του προγράμματος Q-Label που έχει αναλάβει το Εργαστήριο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών, σε συνεργασία με εθνικούς κι ευρωπαϊκούς φορείς.

- **Διεξαγωγή Διεθνούς Συνεδρίου "Φύση, Επιστήμη και Κοινωνικά Κινήματα"**

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στη Μυτιλήνη υπό την επιστημονική ευθύνη του Επίκουρου Καθηγητή Μανούσου Μαραγκουδάκη. Μετά την κεντρική ομιλία του Γουίλιαμ Ντέβαλλ με τίτλο «Προστασία της Βιο-ποικιλότητας : Μια Αισιόδοξη Ματιά», οι θεματικές που αναλύθηκαν στο συνέδριο με τη συμμετοχή μεγάλου αριθμού κοινωνικών επιστημόνων από πολλά Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια ήταν οι εξής: Ορισμοί, λόγοι, και η κοινωνική κατασκευή της φύσης, Επιστήμη, διακυβέρνηση, κοινωνικά κινήματα, και η αντίληψη της επικινδυνότητας, καθώς και η θεματική Ανθρωπότητα και φύση – Φίλοι ή εχθροί;

- **Ευρωπαϊκή Επιστημονική Συνάντηση Εργασίας "Διακυβέρνηση και Κοινωνική Ευρώπη: οι Θεσμικές, Κοινωνικές και Οικονομικές επιπτώσεις σε μια μη αναπτυγμένη Ευρωπαϊκή Περιφέρεια."**

Κύριοι στόχοι της ημερίδας ήταν οι εξής: Η οργάνωση επιστημονικής συνάντησης εργασίας με συμμετοχή ειδικών επιστημόνων και με σκοπό την ανάπτυξη βαθέος προβληματισμού γύρω από θέματα που αφορούν στον ρόλο της λιγότερο αναπτυγμένης κοινοτικής περιφέρειας (π.χ. Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου), στο πλαίσιο μιας Ευρώπης σε μεταλλαγή, τις δυνατότητες ανάπτυξής της καθώς και τους λόγους οικονομικής, κοινωνικής και τεχνολογικής περιθωριοποίησής της, η προβολή

του επιστημονικού έργου, των στόχων και των οραμάτων γύρω από την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αλλά και του σχεδίου ερευνητικών δράσεων ενός πανεπιστημίου που λειτουργεί σε μια ευρωπαϊκή περιφέρεια αυτής της κατηγορίας, καθώς και η προβολή της επιλογής αυτού του πανεπιστημιακού ιδρύματος να διαμορφώσει ένα δίκτυο κοινοτικής εμβέλειας Ευρωπαϊκών Εδρών Jean Monnet, που ανήκουν σε πανεπιστήμια μη ιδιαίτερα αναπτυγμένων ευρωπαϊκών περιφερειών και ενδιαφέρονται ερευνητικά για τις συνέπειες της διεύρυνσης της ΕΕ.

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Q - LABEL: QUALIFYING LABOUR FOR ENLARGEMENT

ΟΜΑΔΕΣ, ΣΤΟΧΟΙ, ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

Με την υλοποίηση του εν λόγω προγράμματος ενισχύθηκε η ανταγωνιστικότητα των λιγότερο αναπτυγμένων ελληνικών περιφερειών (σύμφωνα με την κοινοτική προσέγγιση), που αναμένεται κυρίως να επηρεασθούν κοινωνικά και οικονομικά, λόγω της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) προς τις χώρες της Κεντρικής, Ανατολικής και Μεσογειακής Ευρώπης. Με την βοήθεια της μελέτης των ιδιαιτεροτήτων αυτών των περιοχών, κρίνεται ότι αντιμετωπιστήκαν οι προκύπτουσες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Το πρόγραμμα εστιάζει κυρίως στη γεωγραφική και επαγγελματική κινητικότητα των ανειδίκευτων εργαζομένων και ιδιαίτερα των νέων και των γυναικών, ηλικίας μεταξύ 18-55, στους τομείς των υπηρεσιών (τηλεπικοινωνιών, τουρισμού κλπ). Αυτό το πρόγραμμα εστιάζει το ενδιαφέρον του στον κοινωνικο-οικονομικό αντίκτυπο της κινητικότητας, συμβάλλοντας στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών μεταξύ του στοχοθετημένου (target groups) εργατικού δυναμικού σε συνάρτηση με την απασχολισιμότητα τους στις περιφερειακές αγορές εργασίας και την ασκούμενη ευρύτερη επιρροή στη διαμόρφωση ευρωπαϊκών, εθνικών ή και περιφερειακών / τοπικών πολιτικών εργασίας. Επιπλέον, το πρόγραμμα ενίσχυσε τις συνδέσεις των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την τοπική (κοινοτική, κοινωνική και ιδιωτική) επιχειρηματική δραστηριότητα, εμπορικά επιμελητήρια και τοπικές δημόσιες αρχές, προσεγγίζοντας αποτελεσματικότερα τα τοπικά ζητήματα ανεργίας. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε και στην ενθάρρυνση της δικτύωσης, μεταξύ των τοπικών κέντρων επαγγελματικής κατάρτισης και των τοπικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Τ.Μ.Ε.), προκειμένου να προσδιορισθούν οι συγκεκριμένες ανάγκες των περιφερειακών αγορών εργασίας και να ενισχυθεί η ικανότητα του εργατικού δυναμικού των περιοχών, μέσω της υιοθέτησης μέτρων, που θα επιτρέψουν τη βελτίωση των δεξιοτήτων του.

Υποψηφιότητες σε Ερευνητικά Προγράμματα

Πρόγραμμα «Πολιτισμός και Λάδι».

Το πρόγραμμα θα χρηματοδοτηθεί από το Επιμελητήριο Λέσβου και έχει ως στόχο του να διαφανεί η διασύνδεση των πολιτισμικών στοιχείων του νησιού με την ελιά

και το λάδι και παράλληλα να ευαισθητοποιηθούν και να ενημερωθούν αυτοί που απασχολούνται με τη παραγωγή ελαιόλαδου, όσο και οι καταναλωτές του προϊόντος.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει την έκδοση βιβλίου, το οποίο θα διανεμηθεί σε εμπόρους, δημοσιογράφους, εκπροσώπους επίσημων φορέων, μαθητές κ.α., την έκδοση επιμέρους φυλλαδίου (περίπου 10 σελίδων) σε τέσσερις (4) γλώσσες, ελληνικά, αγγλικά, γερμανικά και γαλλικά, το οποίο μπορεί να επισυνάπτεται με τα προϊόντα για να αναδεικνύει την αξία τους, την οργάνωση ημερίδας στην Αθήνα και στη Λέσβο και τη δημιουργία ιστοσελίδας που θα περιλαμβάνει πληροφορίες για το πρόγραμμα.

Πρόγραμμα για τα «Αρχεία των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων» της Μητρόπολης Μυτιλήνης

Το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών κατέθεσε πρόταση στην Μητρόπολη Μυτιλήνης με σκοπό να αναλάβει το έργο της «κωδικοποίησης, ψηφιοποίησης και ανάλυσης των αρχείων των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων Μυτιλήνης», τα οποία ανήκουν στην Μητρόπολη Μυτιλήνης.

Intereg III

Το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου, σε συνεργασία με τα Τμήματα Κοινωνιολογίας και Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, των Πανεπιστημίων Κρήτης και Κύπρου, αντίστοιχα, για το έργο με τίτλο: Παρεμβάσεις ερευνητικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα για την ισότιμη πρόσβαση ευπαθών κοινωνικών ομάδων σε υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας και υποστήριξης ευκαιριών απασχόλησης με τη δημιουργία δικτύωσης σε διασυνοριακό επίπεδο, στο «Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG IIIA / ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ 2000-2006, Μέτρο 3.2 Συνεργασία Εκπαιδευτικών και Ερευνητικών Ιδρυμάτων, Κατηγορία Πράξης I «Δράσεις υποστήριξης διασυνοριακών συνεργασιών μεταξύ ερευνητικών και εκπαιδευτικών φορέων με σκοπό τη δημιουργία κοινών εκπαιδευτικών προγραμμάτων».

Το εν λόγω έργο αφορά σε τομείς ειδικών, συντονισμένων και συμπληρωματικών παρεμβάσεων ερευνητικού, εκπαιδευτικού χαρακτήρα και ευαισθητοποίησης ώστε να περιορισθούν, ή και να αρθούν οι διακρίσεις που υφίστανται συγκεκριμένες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στις τρεις περιοχές εφαρμογής του προγράμματος (Λέσβος, Κύπρος και Κρήτη) και να διευκολυνθεί η ισότιμη και ανεμπόδιστη πρόσβασή τους σε υπηρεσίες που υποστηρίζουν την κοινωνική τους ενσωμάτωση και την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Στο προτεινόμενο πρόγραμμα το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου θα συμμετέχει σε καθορισμένο υποέργο, μέσω του οποίου θα συνεισφέρει σε συγκεκριμένα ερευνητικά και εκπαιδευτικά επίπεδα παρεμβάσεων στον Νομό Λέσβου, προκειμένου να διευκολυνθεί η ισότιμη πρόσβαση αποκλεισμένων γυναικών από δύσβατες και

ορεινές περιοχές του Νομού Λέσβου σε υπηρεσίες κοινωνικής προστασίας και υποστήριξης ευκαιριών απασχόλησης.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών

Το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών κατέθεσε υποψηφιότητα στα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών στον Τομέα 6 (Εξωτερικές Σχέσεις) και στον Τομέα 5 (Συνταγματικές Υποθέσεις και Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση).

Για τον Τομέα 6, η πρόταση αφορά στην διασυνοριακή συνεργασία και ανάπτυξη Ελλάδας και Βουλγαρίας και συγκεκριμένα των περιφερειών της Δυτικής Θράκης και του Plovdiv. Στόχος του προγράμματος είναι η καταγραφή της υπάρχουσας διασυνοριακής συνεργασίας στην περιοχή, η εξέταση του υπάρχοντος κοινωνικού και πολιτικού πλαισίου δραστηριοτήτων στην ίδια περιοχή και τέλος η παραγωγή προτάσεων για ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και ανάπτυξης.

Για τον τομέα 5, η πρόταση αφορά τη «γένεση και σταθερότητα του ευρωπαϊκού δημοσίου χώρου». Τα πεδία ανάπτυξης προβληματισμού είναι:

- A. η δομική απλοποίηση λόγω συγχώνευσης των προηγούμενων δομών των τριών πυλώνων,
- B. η διαμόρφωση ενιαίας νομικής προσωπικότητας για την Ένωση,
- Γ. η αναδιαμόρφωση των καταστατικών κειμένων (συνθήκης),
- Δ. η αποδοχή της αρχής της υπεροχής κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού δικαίου,
- E. η διατήρηση και ενίσχυση ρόλου κοινοτικών θεσμικών οργάνων (ομοσπονδιακή προοπτική).

Πρόγραμμα «Leonardo da Vinci»

Το Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών σε συνεργασία με την Εταιρία Μη Κερδοσκοπικού Χαρακτήρα «Η Ζωή» κατέθεσαν κοινή υποψηφιότητα στο πρόγραμμα Leonardo da Vinci II στο μέτρο κινητικότητα με τον τίτλο «Κατάρτιση Προσωπικού».

Στόχος του προγράμματος είναι η επαγγελματική κατάρτιση των στελεχών σε θέματα «Κατάρτισης σε Δομές Ψυχικής Υγείας».

Με το Ε.Π.Κ.Θ. του Τμήματος συνεργάζονται επίσης :

I. Η Ευρωπαϊκή Έδρα Jean Monnet, που κατέχει το μέλος του Εργαστηρίου Π.Γρηγορίου.

**Επιστημονικό πεδίο: «Ευρωπαϊκή Πολιτική Ολοκλήρωση»
Γλώσσες εργασίας: Γαλλικά, Ελληνικά, Αγγλικά**

Πρώτο αντικείμενο της Έδρας, το 2002 :

«Ο κοινωνικός και θεσμικός μετασχηματισμός της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε αναζήτηση εσωτερικής συνοχής και ταυτότητας τη διεθνή σκηνή» .

Το αντικείμενο της έδρας επαναπροσδιορίστηκε το 2010 με την επανασύσταση της Έδρας ως «Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ευρωπαϊκές Κοινωνίες».

Λόγοι δημιουργίας της Έδρας Jean Monnet:

- Η παρουσία του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε μια περιοχή με έντονα αναπτυξιακά ελλείμματα.
- Το ενδιαφέρον της πανεπιστημιακής κοινότητας αλλά και της τοπικής κοινωνίας να συμβάλλουν στην αναζήτηση μέσω κάλυψης των παραπάνω κενών, όπως ανάπτυξη διαλόγου, προσέγγιση της προοπτικής κοινωνικής και οικονομική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκμετάλλευση της γεωγραφικής εγγύτητας με την Τουρκία και άλλες χώρες της νέας περιφέρειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης(π.χ. παρευξείνιες χώρες) κ.α. .

Η Δράση της Έδρας Jean Monnet θεωρείται ως ένα εργαλείο για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων στις οποίες περιλαμβάνεται κυρίως η οργάνωση ομάδων εργασίας και συνεδρίων γύρω από θέματα επικαιρότητας όπως η διακυβέρνηση, η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την Κεντρική, Ανατολική και Μεσογειακή Ευρώπη αλλά και η θεσμική μεταρρύθμιση, την οποία επέφερε η Συνθήκη της Λισσαβόνας (2009), κάτι που η ευρωπαϊκές διαδικασίες απέτυχαν να επιφέρουν με τη συνταγματική συνθήκη, που τελικά δεν επικυρώθηκε.

Με την εφαρμογή της Δράσης Jean Monnet ενισχύεται η ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής αλλά και ευρύτερης πανεπιστημιακής κοινότητας. Οι πρωτοβουλίες αυτές διακρίνονται σε ευρωπαϊκές έδρες Jean Monnet, σε ευρωπαϊκούς πόλους Jean Monnet και σε τακτικά ευρωπαϊκά μαθήματα.

Ειδικότερα, οι έδρες Jean Monnet έχουν συμβολικό χαρακτήρα και αντιστοιχούν σε έδρες διδασκαλίας πλήρους απασχόλησης των οποίων όλα τα μαθήματα αναφέρονται αποκλειστικά στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.

Ο Στόχος της Ευρωπαϊκής Έδρας Jean Monnet

Η σύσταση της Έδρας ανταποκρίνεται στο νέο ρόλο που αναλαμβάνουν τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια στο πλαίσιο της συγκρότησης μιας Ευρώπης της γνώσης αλλά και απέναντι στην εξέλιξη της ευρωπαϊκής κοινωνίας και οικονομίας. Έτσι λοιπόν, τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια αναλαμβάνουν την ευθύνη μετεξέλιξής τους σε σημεία παγκόσμιας αναφοράς.

Το ακαδημαϊκό περιβάλλον στην Ευρώπη δοκιμάζει πλέον δυνατότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας με σκοπό την υπέρβαση της ετερογένειας που το διακρίνει, και τη μετάλλαξή του σε συνεκτικό, και συμβατό και ανθεκτικό σε κάθε περίπτωση χώρο στη διεθνή ανταγωνιστικότητα.

Η παγκοσμιοποίηση της γνώσης και της πληροφόρησης δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις αναζήτησης κοινών μεθόδων προσαρμογής των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων σε έναν κόσμο που διαρκώς μεταβάλλεται.

Η Ευρώπη αναπτύσσει δυναμικά την οικονομία και κοινωνία της γνώσης μέσω του συνδυασμού τριών αλληλεξαρτώμενων στοιχείων:

- Της ερευνητικής παραγωγής,
- Της ενίσχυσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και

-Της ανάπτυξης τεχνολογικών καινοτόμων σχεδίων με σκοπό τη βελτιωμένη διάδοση της πληροφορίας.

Ακαδημαϊκές δραστηριότητες της Έδρας Jean Monnet

1. Προσφερόμενα Μαθήματα :

A. Ευρωπαϊκοί Θεσμοί – Ευρωπαϊκή Κοινωνία:

Πρόκειται για απόπειρα προσέγγισης της προοπτικής της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, της εξέλιξης του κοινοτικού φαινομένου, του μετασχηματισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σε Ευρωπαϊκή Ένωση, της αναζήτησης κοινής ταυτότητας για τον ενωσιακό χώρο, της προοπτικής ομοσπονδίωσης των ευρωπαϊκών διαδικασιών λήψης αποφάσεων και, τέλος, της λειτουργίας των υπόλοιπων ευρωπαϊκών οργανισμών, όπως του Συμβουλίου της Ευρώπης, του ΝΑΤΟ, του Οργανισμού για την Ασφάλεια και της Συνεργασία στην Ευρώπη και του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη.

B. Ζητήματα Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής στην Ευρώπη (σεμινάριο):

Προσφέρεται η ευκαιρία μελέτης ζητημάτων, όπως της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του σχηματισμού ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου, της ποσοτικής και ποιοτικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, της διακυβέρνησης ως νέου πεδίου εφαρμογής της αρχής της επικουρικότητας, της περιφερειακής ανάπτυξης στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του προσδιορισμού κριτηρίων για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση ικανών να αντιμετωπίσουν θέματα όπως αυτά των εισοδηματικών ανισοτήτων, των μειονοτικών και μεταναστευτικών φαινομένων, της ανεργίας, της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και των ιδιορρυθμιών των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών.

Γ. . Διεθνές Δίκαιο:

Προσέγγιση των πηγών και των υποκειμένων του διεθνούς δικαίου (κράτη, διεθνείς οργανισμοί), με έμφαση στις διεθνείς συνθήκες. Ιδιαίτερο είναι το ενδιαφέρον για την μελέτη των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, κυρίως εκείνων που λειτουργούν στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών.

Δ. Ευρωπαϊκή Πολιτική για τον Πολιτισμό:

Αναλύεται η σχέση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης με τον πολιτισμό και την δημοκρατία, ενώ μελετώνται σε βάθος και οι ασκούμενες επιρροές από τον πολιτισμό στις ευρωπαϊκές αναπτυξιακές διαδικασίες κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου, καθώς και η σημασία του πολιτισμού στις εξωτερικές σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το μάθημα ασχολείται επίσης με την πολιτιστική διαχείριση αλλά και τις προβλεπόμενες κοινοτικές χρηματοδοτήσεις. Επιχειρείται λοιπόν να δοθεί απάντηση στο ερώτημα εάν η τέχνη τείνει να υπηρετεί-και στο κοινοτικό πλαίσιο-προδιαγεγραμμένες σκοπιμότητες ή τελικά θεωρείται ως ένα υπερ-πολύτιμο εργαλείο λόγω ακριβώς της εσωτερικής αξίας της.

Φυσικά, στα πεδία ενδιαφέροντος του μαθήματος ανήκουν και οι κανονιστικές πτυχές περί πολιτισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η φορολογική αντιμετώπιση των πολιτιστικών προϊόντων και υπηρεσιών στην Ενωμένη Ευρώπη και η προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων.

1. Ειδικοί Σεμιναριακοί Κύκλοι-**A. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το γεωπολιτικό περιβάλλον της:**

Η επιλογή του σεμιναριακού αυτού κύκλου έγινε με βάση του ενδιαφέροντος των θεματικών ενοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας και αφορούν ειδικότερα στις σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις τρίτες μεσογειακές χώρες και τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, στην κοινοτική διεύρυνση προς την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, στον κοινωνικό και οικονομικό χαρακτήρα των εξελίξεων στον ευρωπαϊκό χώρο, στην προοπτική διαπεριφερειακής και διαμεθοριακής συνεργασίας καθώς και στην Ένωση για την Μεσόγειο.

B. Διαμορφωτές(actors) πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση:

Ανάλυση θεμάτων όπως η νέα ευρωπαϊκή διακυβέρνηση, τα ευρωπαϊκά επαγγέλματα, το lobbying και ο ρόλος των ελίτ στα ευρωπαϊκά κέντρα λήψης αποφάσεων και η επίλυση προβλημάτων δημόσιου χαρακτήρα από τον κοινοτικό μηχανισμό.

II. Το Κέντρο Ευρωπαϊκής Έρευνας και Τεκμηρίωσης «Γ. Παπαδημητρίου»

Το ΚΕΤ του Πανεπιστημίου Αιγαίου έλαβε το όνομα του εκλιπόντος Γιώργου Παπαδημητρίου το 2010 ως δείγμα τιμής σε έναν επιστήμονα ο οποίος αφιέρωσε τη ζωή του στην έρευνα γύρω από ζητήματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως η Βιβλιοθήκη του Κ.Ε.Τ. ενισχύθηκε το 2010 από τη δωρεά που έλαβε το Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης «Γιώργος Παπαδημητρίου». Συγκεκριμένα η κυρία Άννα Παπαδημητρίου, σύζυγος του εκλιπόντος καθηγητή Γιώργου Παπαδημητρίου, δώρισε στο Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου όλα τα βιβλία που είχε στην προσωπική του βιβλιοθήκη. Με αυτόν τον τρόπο η βιβλιοθήκη του Κ.Ε.Τ. αυξήθηκε κατά 420 τίτλους βιβλίων σε θέματα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Τα μέλη του Κέντρου Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης «Γιώργος Παπαδημητρίου»:

- Γρηγορίου Παναγιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Επιστημονικός και Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος Κ.Ε.Τ.
- Σαραγός Γεώργιος, Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Εκτελεστικός και Οργανωτικός Υπεύθυνος Κ.Ε.Τ.
- Γερούλια Μαρία, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας, Υπεύθυνη Γραμματείας Κ.Ε.Τ.
- Γεωργακούδης Βαγγέλης, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Τμήματος Κοινωνιολογίας, Υπεύθυνος Γραμματείας Κ.Ε.Τ.
- Κελεσίδου Αικατερίνη, Φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Υπεύθυνη Επικοινωνίας Κ.Ε.Τ.
- Γκάση Θεοδώρα, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Καραγγέλη Ανθή, Φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.

- Καρβουνιάρη Αθανασία, Φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Κοντογεώργου Μαρία, Φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Μειντή Γεωργιάνα, Φοιτήτρια Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Μπλόσκας Νίκος, Φοιτητής Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Μπελτέκη Κωνσταντίνα, Φοιτήτρια Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Σταθόπουλος Ηλίας, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Τμήματος Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Αιγαίου, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Παπαγεωργίου Γεωργία, Φοιτήτρια Κοινωνιολογίας, Γραμματεία Κ.Ε.Τ.
- Βασιλική Θεοδωρίδου, Δικηγόρος

Δράσεις το 2007

Σημαντική δραστηριότητα για την πρώτη χρονιά λειτουργίας του Κ.Ε.Τ. θεωρείται η συμμετοχή στη διοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου «Η Προοπτική Ομοσπονδίασης της Ευρώπης, 50 Χρόνια μετά την Υπογραφή της Συνθήκης της Ρώμης» που πραγματοποιήθηκε στις 12 και 13 Μαΐου 2007 στη Μυτιλήνη, το οποίο αποτελεί και την πρώτη μεγάλο βεληνεκούς δραστηριότητα του Κ.Ε.Τ.. Σε αυτό συμμετείχαν ακαδημαϊκοί από την Ευρώπη, τον Καναδά και την Ελλάδα, όπως επίσης και Ευρωβουλευτές.

Επιπροσθέτως, το Κ.Ε.Τ. συνέβαλε στη διοργάνωση της εκδήλωσης «50 χρόνια από την ίδρυση της Ε.Ε. Εξάλειψη των Διακρίσεων: Η Ευρώπη των Ισών Ευκαιριών», η οποία πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 2007, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης και της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας / Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και διοργανώθηκε από το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (Ε.Κ.Ε.Μ.), στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του “Plan D”.

Το Κ.Ε.Τ. συμμετείχε στο Σεμινάριο Κατάρτισης που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τις 27-29 Ιουνίου 2007, (τίτλος “Communication, Information, Project Management: a Newcomer’s Toolkit”), και εκπροσωπήθηκε από τον Γιώργο Σαραγά, εκτελεστικό και οργανωτικό υπεύθυνο του Κ.Ε.Τ., όπως και στην Ετήσια Γενική Συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στη Βαρσοβία από τις 17 έως τις 19 Οκτωβρίου 2007.

Με πρωτοβουλία του Κ.Ε.Τ. πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά εκπαιδευτικό σεμινάριο για τους φοιτητές Erasmus σε συνεργασία με την ευρωπαϊκή Έδρα Jean Monnet με θέματα ευρωπαϊκών πολιτικών και προώθησης της Ευρωπαϊκής Ιδέας, κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2007. (16 Οκτωβρίου 2007 – 18 Δεκεμβρίου 2007), με σκοπό την προώθηση των ευρωπαϊκών θεμάτων στους φοιτητές Erasmus, και για να μπορέσουν να καταπιαστούν με θέματα που θα είναι πιο κοντά στα ενδιαφέροντά τους. Το σεμινάριο έγινε στην αγγλική γλώσσα και σε αυτό συμμετείχαν καθηγητές και υποψήφιοι διδάκτορες, κυρίως από το τμήμα κοινωνιολογίας. Οι παρουσίες ήταν υποχρεωτικές.

Τέλος, στα πλαίσια της Ετήσιας Συνάντησης Δικτύων Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 5-7/12/2007, έλαβαν μέρος δύο μέλη της γραμματείας του Κ.Ε.Τ., οι κυρίες Γερούλια Μαρία και Μοιρώτσου Μαρία, όπως επίσης και στη Συνάντηση Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης, στις

11-12/10/2007 στην Αθήνα, όπου έλαβαν μέρος ο κύριος Γιώργος Σαραγάς και η κυρία Μαρία Μοιρώτσου.

Στατιστικά στοιχεία 2007

- ο Οι φοιτητές και καθηγητές που επισκέφθηκαν το Κ.Ε.Τ. προέρχονταν σε συντριπτικό βαθμό (90%) από το τμήμα κοινωνιολογίας.
- ο Όσοι ήρθαν μας πληροφόρησαν ότι ενημερώθηκαν για το Κ.Ε.Τ. από άλλους καθηγητές, φοιτητές (60%) και σε ποσοστό 30% από δράσεις του Κ.Ε.Τ. .
- ο Οι πληροφορίες για τις οποίες έδειξε ενδιαφέρον η ακαδημαϊκή κοινότητα αφορούν στις πολιτικές της Ε.Ε. για την απασχόληση και την ανεργία, την εκπαίδευση και την αγροτική ανάπτυξη, την οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη.
- ο Οι πληροφορίες αντλήθηκαν μέσω διαδικτύου και συγκεκριμένες εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που υπάρχουν στην βιβλιοθήκη του Κ.Ε.Τ., καθώς και με την βοήθεια από το Κ.Ε.Τ. του Οικονομικού Πανεπιστημίου στο οποίο και συχνά απευθυνθήκαμε, επωφελούμενοι της σημαντικής εμπειρίας που διαθέτουν τα στελέχη του στο σχετικό αντικείμενο.

Δράσεις Κ.Ε.Τ. το 2008

Στις 23-24 Μαΐου 2008 το Κ.Ε.Τ. Πανεπιστημίου Αιγαίου συνδιοργάνωσε μαζί με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα, το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Αθήνα και την Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) τη διεθνή επιστημονική συνάντηση «Πενήντα χρόνια κοινοτικής δημοκρατίας και η μεταρρυθμιστική συνθήκη. Νέες αντιλήψεις για το ευρωπαϊκό θεσμικό μέλλον», που διεξήχθη στην Αγία Παρασκευή Λέσβου.

Στις 23-24 Ιουνίου 2008 το Κ.Ε.Τ. Πανεπιστημίου Αιγαίου σε συνεργασία με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα διοργάνωσε την Ετήσια Συνάντηση των Κ.Ε.Τ. στη Μυτιλήνη.

Στην Ετήσια Γενική Συνέλευση με θέμα «Το Ανανεωμένο Ευρωπαϊκό Μοντέλο» που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 8 – 10 Οκτωβρίου 2008, συμμετείχαν τα μέλη του Κ.Ε.Τ., Μαρία Μοιρώτσου και Γιώργος Σαραγάς.

Στο πλαίσιο του έτους Διαπολιτισμικού Διαλόγου, το Κ.Ε.Τ. Πανεπιστημίου Αιγαίου συνδιοργάνωσε μαζί με το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης (Europe Direct) Δυτικής Κρήτης, το Κ.Ε.Τ. Ρεθύμνου και το Ελληνικό Φόρουμ Μεταναστών εκδήλωση, η οποία έλαβε χώρα στο Ρέθυμνο στις 16-17 Δεκεμβρίου 2008 με θέμα «Μεταναστευτική Πολιτική. Μετανάστες και Πρόσφυγες. Η Ευρώπη των Λαών και η Ευρώπη των Συνόρων».

Επίσης κατά τη διάρκεια του *χειμερινού εξαμήνου του ακαδημαϊκού έτους 2008-2009*, διοργάνωσε εκπαιδευτικό σεμινάριο (στην Αγγλική γλώσσα) για τους φοιτητές Erasmus που φοιτούσαν στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου με θέμα «Ζητήματα Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης». Το σεμινάριο παρακολούθησαν και Έλληνες φοιτητές. Το πρόγραμμα του Σεμιναρίου ήταν:

Lecture's date and time	Lecture's subject	Lecturers
20/10/08, 15:00P.M.- 17:00P.M. (αιθ. Γ Geography's department)	<i>“early modern european popular culture”</i>	Dr Mascha Efcharis
21/10/08, 15:00p.m.-	<i>“Marine Protected Areas:</i>	Professor Giorgos

17:00p.m.(αιθ. Γ Geography's department)	<i>The case for Europe"</i>	Kokkoris
31/10/08,18:00p.m.- 21:00p.m.(αιθ. Γ Geography's department)	<i>"Explanatory rethinking and qualitative methodology:"</i>	Dr Manos Savvakis Lecturer
05/11/08,18:00p.m.- 20:00p.m.(αιθ. γ Geography's department)	<i>"THE SOCIAL ECONOMY AS THE BASIS OF A SOCIAL EUROPE:RECENT DEVELOPMENTS"</i>	Professor GIORGOS TSOBANOGLU
25/11/08,15:00p.m.- 18:00p.m.(αιθ. γ Geography's department)	<i>"Multilingual Communication in the European Union"</i>	Mrs. Flora Tzelepoglou, Lecturer
02/12/2008 15:00p.m.-18:00p.m.(αιθ. Γ Geography's department)	<i>"European Integration: perspectives and challenges"</i>	Professor Panagiotis Grigoriou
09/12/08,15:00p.m.- 17:00p.m.(αιθ. Γ Geography's department)	<i>"federalism and european union"</i>	Giorgos Saragas, phd candidate
16/12/08,15:00p.m.- 18:00p.m.(αιθ.Γ Geography's department)	<i>"European Territorial Cohesion: The case of islands"</i>	Professor Giannis Spilanis

Δράσεις Κ.Ε.Τ. το 2009

Το Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου συμμετείχε στο 2^ο Συνέδριο που διοργάνωσε η Ελληνική Πανεπιστημιακή Ένωση Ευρωπαϊκών Σπουδών (ΕΠΕΕΣ) με τίτλο «Εξευρωπαϊσμός: Θεωρητικό Πλαίσιο και Συγκριτικές Αναφορές» στις 5 Νοεμβρίου 2009 και εκπροσωπήθηκε από τον Επιστημονικό & Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο Παναγιώτη Γρηγορίου (ο οποίος έκανε και εισήγηση) καθώς και από τον Εκτελεστικό & Οργανωτικό Υπεύθυνο Γιώργο Σαραγά.

Στην Ετήσια Γενική Συνάντηση των Κ.Ε.Τ. που πραγματοποιήθηκε στο Ρέθυμνο στις 10 – 11 Σεπτεμβρίου 2009, συμμετείχε η υπεύθυνη επικοινωνίας του Κ.Ε.Τ., Κατερίνα Κελεσίδου.

Το Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου πιστό στη συνήθεια της συμμετοχής στα σεμινάρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συμμετείχε στο ειδικό εκπαιδευτικό σεμινάριο με τίτλο «Επικοινωνώντας για την Ευρώπη», που διεξήχθη στην Brugge του Βελγίου από 04 έως 05 Ιουνίου 2009, με τον Εκτελεστικό και Οργανωτικό Υπεύθυνο Γιώργο Σαραγά.

Ιδιαίτερη βαρύτητα το 2009 έδωσε το Κ.Ε.Τ. στην υποστήριξη και άρτια λειτουργία του νέου Π.Μ.Σ. του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση». Επιδιώχτηκε να παράσχει στους φοιτητές και τους καθηγητές που θα διδάξουν στο Μ.Π.Σ., ενημέρωση και πληροφόρηση για ζητήματα που αφορούν στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Επιπλέον υποστήριξε με το υλικό και τις υποδομές του την ερευνητική διαδικασία του Π.Μ.Σ. .

Δράσεις Κ.Ε.Τ. το 2010

Στην Ετήσια Γενική Συνάντηση των Κ.Ε.Τ. που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 7 – 8 Ιουνίου 2010, συμμετείχε ο Εκτελεστικός και Οργανωτικός Υπεύθυνος του Κ.Ε.Τ. Γιώργος Σαραγάς.

Επισκέψεις στο Κ.Ε.Τ. κατά το έτος 2008

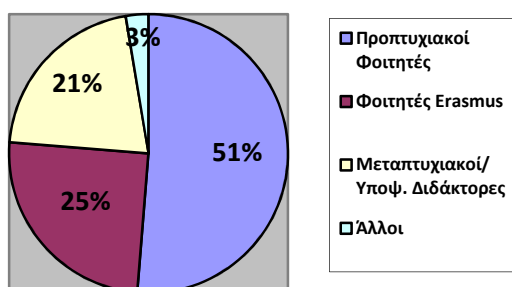
Κατά το έτος 2008, το Κ.Ε.Τ. διένυσε το δεύτερο έτος λειτουργίας του. Τα μέλη του Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου έδωσαν προσοχή στην αναγνωρισιμότητα του Κέντρου, ώστε να το επισκέπτονται περισσότεροι φοιτητές και να μπορέσει να πραγματοποιεί τις δράσεις απευθυνόμενο σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ακροατήριο.

Το προσωπικό του Κ.Ε.Τ. διπλασιάστηκε σε σχέση με την περσινή χρόνια και οι εθελοντές που βοηθούν στο Κ.Ε.Τ. είναι φοιτητές και απόφοιτοι του τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Επιπροσθέτως οι επισκέψεις (είτε μέσω φυσικής παρουσίας είτε μέσω αίτησης με ηλεκτρονικό μήνυμα) στο Κ.Ε.Τ. τριπλασιάστηκαν σε σχέση με την περσινή χρονιά. Συνολικά υπήρξαν 76 επισκέψεις φοιτητών που έθεσαν αιτήματα στο Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε θεματικές όπως το περιβάλλον, απασχόληση, κοινωνικά θέματα και την εκπαίδευση/κατάρτιση.

Όσον αφορά στους επισκέπτες του Κ.Ε.Τ. θα πρέπει να αναφέρουμε πως σε συντριπτική πλειοψηφία τους είναι φοιτητές του Πανεπιστημίου. Και κατά κύριο λόγο από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε ποσοστό άνω του 70%. Γι' αυτό και οι θεματικές που αφορούν τα αιτήματά τους είναι κυρίως η απασχόληση, η εκπαίδευση και τα κοινωνικά θέματα. Επιπροσθέτως οι περισσότεροι μαθαίνουν για το Κ.Ε.Τ. από τα μαθήματά τους και από τους καθηγητές του Πανεπιστημίου. Ακολουθούν οι πίνακες 1,2 και 3 όπου παρουσιάζονται στοιχεία από την συμπλήρωση του εντύπου αξιολόγησης του Κ.Ε.Τ. .

Διάγραμμα 1: Επισκέπτες του Κ.Ε.Τ..

Επισκέψεις στο Κ.Ε.Τ. κατά το έτος 2009

Κατά το έτος 2009, το Κ.Ε.Τ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου αύξησε τον αριθμό των επισκέψεων του σε σχέση με την περσινή χρονιά. Συνολικά υπήρξαν 105 επισκέψεις με αιτήματα στο Κ.Ε.Τ. σε θεματικές της απασχόλησης, των κοινωνικών θεμάτων, της κοινωνικής πολιτικής, σε θεσμικά θέματα (όπως η συνθήκη της Λισσαβόνας) και της εκπαίδευσης/κατάρτισης.

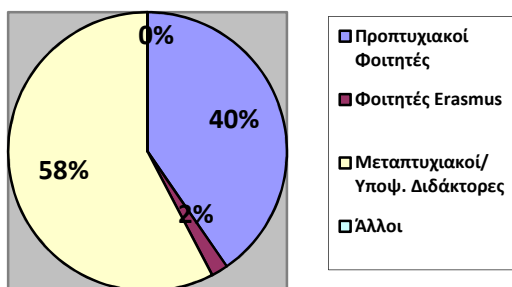
Το προσωπικό του Κ.Ε.Τ. διατηρήθηκε στα ίδια επίπεδα με το 2008 και βασίζεται σε εθελοντές φοιτητές και απόφοιτους του τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Όσον αφορά στους επισκέπτες του Κ.Ε.Τ. θα πρέπει να αναφέρουμε πως στο σύνολό τους ήταν φοιτητές του Πανεπιστημίου μας. Και κατά κύριο λόγο από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε ποσοστό άνω του 80%. Γι' αυτό και οι θεματικές που αφορούν τα αιτήματά τους είναι κυρίως η απασχόληση, η εκπαίδευση και θέματα κοινωνικής πολιτικής. Όπως φαίνεται στον πίνακα 1, η πλειοψηφία των φοιτητών είναι μεταπτυχιακοί. Στο γεγονός αυτό βοηθά η λειτουργία του ΠΜΣ «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση» που λαμβάνει χώρα στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του Κ.Ε.Τ.. Έτσι οι φοιτητές αυτοί έχουν εύκολη πρόσβαση στο Κ.Ε.Τ. και το υλικό του.

Επισκέψεις στο Κ.Ε.Τ. κατά το έτος 2010

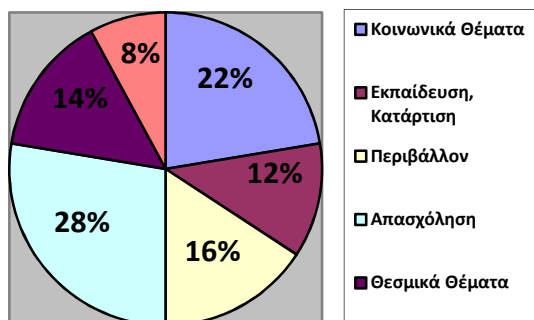
Το Κ.Ε.Τ. έχει αποκτήσει σταθερό κοινό στους φοιτητές με αυξητική πορεία κάθε χρόνο. Ήδη έως τον Νοέμβριο του 2010 οι επισκέψεις στο Κ.Ε.Τ. σχεδόν διπλασιάστηκαν και έφτασαν τις 204. Αναλυτικά στοιχεία καθώς και η αξιολόγηση του Κ.Ε.Τ. για το 2010 θα παρουσιαστεί όπως κάθε χρόνο στα μέσα Φεβρουαρίου του επόμενου έτους. Αξίζει να σημειωθεί πως το ΚΕΤ από το 2011 βρίσκεται στο Λόφο του Πανεπιστημίου, όπου και θα λειτουργεί.

Πίνακας 1: Ιδιότητα Επισκεπτών

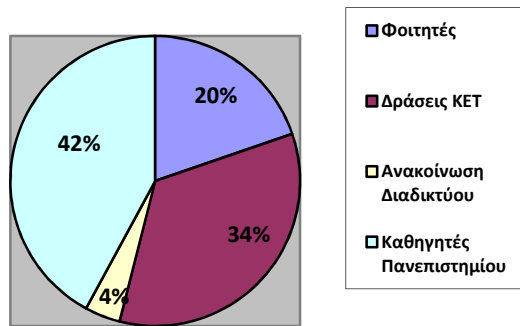

Το Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου υποστηρίζει επίσης με τις βιβλιογραφικές του πηγές ειδικούς ερευνητές, στο πλαίσιο του Centre d' Etudes et de Recherches pour la Méditerranée Orientale (CREMO), που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 2008 με τη συντονιστική ευθύνη του Πανεπιστημίου Αιγαίου και σε συνεργασία με το Ευρωμεσογειακό Πανεπιστήμιο (EMUNI), και περιλαμβάνει ως ακαδημαϊκό δίκτυο περί τα τριάντα πανεπιστήμια από κράτη-μέλη της ΕΕ αλλά και τρίτες μεσογειακές χώρες.

Διάγραμμα 2: Ποιες κατηγορίες αφορά το αίτημα στο Κ.Ε.Τ.;

Διάγραμμα 3: Από πού έμαθαν οι επισκέπτες την ύπαρξη του Κ.Ε.Τ.;

III. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

IV. Τ.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ

V. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

VI. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

VII. ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ - ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

VIII. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

IX. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ - ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

X. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ (ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟ ΤΜΗΜΑ)

XI. UNIVERSITE SORBONNE NOUVELLE - PARIS III - ΤΜΗΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

XII. UNIVERSITE ROBERT SCHUMAN (STRASBURG) - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Πρόσφατο συγγραφικό έργο

ΚΩΣΤΑΣ. Λ. ΖΩΡΑΣ, *Κοινωνιολογία του Πολιτικού Συστήματος Ι (ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ)*, Εκδόσεις ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ, Αθήνα, 2008

ΚΩΣΤΑΣ Λ. ΖΩΡΑΣ & ΦΙΛ. ΜΠΑΝΤΙΜΑΡΟΥΔΗΣ (επιμ.), *Οι κοινωνικές επιστήμες σήμερα*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

- *L'Europe unie et sa fédéralisation*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα- Bruylant, Αθήνα- Βρυξέλλες, 2009

- Οι νομικές συνέπειες της διάλυσης ή αδρανοποίησης της λειτουργίας διεθνών οργανισμών μετά την ανασύνθεση των οργανωμένων δομών της διεθνούς κοινότητας κατά την δεκαετία 1990 στο Στ. Περράκη (επιμ.), *Σύγχρονες ματιές στις νομικές και πολιτικές όψεις διεθνών οργανισμών- διεθνούς οργάνωσης*, Ελληνική Εταιρεία Διεθνούς Δικαίου & Διεθνών Σχέσεων- Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2009
  - *La région et la rénovation du modèle institutionnel européen en fonction des nouvelles doctrines de l'intégration européenne* in *Novos Estudos Juridicos*, vol. 14/n° 1/2009, pp. 61επ.
  - *Régions européennes et processus de prise de décisions dans le système communautaire* in Anna Krasteva & Antony Todorov (επιμ.), *Engagement citoyen*, Nouvelle Université Bulgare, Sofia, 2009
  - *Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και οι εξωτερικές δυναμικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στο Στ. Περράκη (επιμ.), *Από το Τάμπερε στη Χάγη και επέκεινα: Παρόν και μέλλον του ευρωπαϊκού χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (Πρακτικά Ημερίδας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, 19.12.2006)*, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2009
  - Η προστασία του περιβάλλοντος και η Συνθήκη της Λισσαβόνας στο Ευρωπαϊών Πολιτεία, τεύχος 3/2008, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα
  - “De la balkanisation à l’européanisation. La perspective fédérale en Europe» in Lucica Matei (édit), *The Impact of Europeanization on the Public Administration*, Proceedings of International Conference, Economica, Bucarest, 2008
  - *La région européenne, la question fédérale à l’ère de l’élargissement de l’Union européenne à l’Est* (επιμέλεια έκδοσης), Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα- Bruylant, Αθήνα- Βρυξέλλες 2007
  - *La portée de la citoyenneté européenne active dans le contexte communautaire (Semnificatia cetateniei europene active in contextul comunita)* in *Revue Roumaine de Droit Communautaire (Revista Romana de Drept Comunitar/ Editions Wolters Kluwer (Roumanie)*, n° 4/2007.
  - The issue of European Borders: the decisive step before the Political Union? in Ingrid Shikova (edit), *Together in Europe*, International Conference’s Proceedings Marking the 50th Anniversary of Rome Treaty, Sofia 2007
  - *Η έννοια του εδάφους και η ομοσπονδιακή προοπτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στο Κ. Ζώρα & Φίλ. Μπαντιμαρούδη (επιμ.), *Οι κοινωνικές επιστήμες σήμερα*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2007
- Π.Γ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ & ΣΩΤ. ΧΤΟΥΡΗΣ (επιμ.), *Μικρά- μεσαία κράτη και κοινωνία στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2009
- ΜΙΧ. ΨΗΜΙΤΗΣ
- Εισαγωγή στα Σύγχρονα Κοινωνικά Κινήματα, εκδόσεις Ατραπός, Αθήνα, 2006 (488 σελίδες).
  - “The Protest Cycle of the Spring of 2010 in Greece”, *Social Movement Studies*, (υπό δημοσίευση).
  - «Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Κοινωνικά Κινήματα Βάσης: Θεσμικοί και συγκρουσιακοί προσανατολισμοί», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τ. 32, Δεκ. 2008, σελ. 64-94.

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΠΑΠΑΝΗΣ- ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΙΑΒΡΙΜΗΣ

- «Καινοτόμες προσεγγίσεις στην ειδική αγωγή», Παπάνης Ε., Γιαβρίμης Π. και Βίκη, Α. (2009), Εκδόσεις Σιδέρη, σελ. 390.
- «Παράγοντες Κινδύνου Υγείας Στο Σχολικό Περιβάλλον», Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας, 2008
- «Ειδική Αγωγή, Επαγγελματικός Προσανατολισμός Ατόμων με Αναπηρίες και Αποασυλοποίηση», Παπάνης Ε., Γιαβρίμης Π. και Βίκη, Α. Αυτοέκδοση, 2007, Μυτιλήνη, σελ. 324. Βιβλίο που διανέμεται στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του ΠΤΔΕ, Πανεπιστημίου Κρήτης.
- «Θέματα Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης», Γιαβρίμης, Π., Παπάνης, Ε., και Ρουμελιώτου, Μ. Αυτοέκδοση, 2007, Μυτιλήνη, σελ. 322. Βιβλίο που διανέμεται στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Περιβάλλοντος και Τμήμα Κοινωνιολογίας.
- «Greek teacher's perceptions about efficient and non-efficient students development of an attribution questionnaire for teachers in the North Region», Journal of International Social Research, 2, 191-199.
- «Teachers' attitudes towards the introduction of new technologies into primary school curricula and their contribution to the development of critical thinking». Panagiotis Giavrimis & Efstratios Papanis (2009), The Journal of International Social Research, 2

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

- Πολυτεχνείο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Πειραιά, «*Εργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου: Οι επιπτώσεις στην Απασχόληση από την Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Ανάπτυξη των Νέων Τεχνολογιών*», Συντάκτες: Ν. Ματσατσίνης, Κ. Δημόπουλος, Ν.Ναγόπουλος, Δ. Γιαννακόπουλος, Α. Σπυριδάκος, Κρήτη 2005. Το παραπάνω βιβλίο έχει εκδοθεί και στην αγγλική γλώσσα με τίτλο: "*Proceeding of the Qualifying Labour, Social Issues and New Technologies, International Conference*".
- Τμήμα Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Εργαστήριο Κοινωνικών και Πολιτικών Θεσμών, Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Εργαστήριο Πολιτικής Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού, Πάντειο Πανεπιστήμιο, «*Δημοκρατία και ΜΜΕ*». Ο παραπάνω συλλογικός τόμος εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2011.

ΠΡΟΣΦΑΤΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΜΕΛΩΝ ΕΡΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΕΥΣΤΡ. ΠΑΠΑΝΗΣ- ΠΑΝ. ΓΙΑΒΡΙΜΗΣ

-«Η αυτοεκτίμηση, οι αξίες και το κοινωνικό κεφάλαιο εφήβων μαθητών Πειραιά-Κορυδαλλού-Νίκαιας-Λέσβου». Έρευνα εγκεκριμένη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

«Οριζόντια και Κάθετη Δράση: Μελέτη Απασχόλησης Αποφοίτων Πανεπιστημίου Αιγαίου»

- Πάντειο Πανεπιστήμιο (Β' φάση). Ανάπτυξη τεστ Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Επιχειρηματικότητας.

- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, (2007-2008). Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης II, «Αποτίμηση του τρόπου λειτουργίας των υπηρεσιών και των θεσμοθετημένων οργάνων της εκπαίδευσης, Ανάπτυξη Αυτογνωσίας στο πλαίσιο της σχολικής τάξης».

- Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής και Επικοινωνίας, (2007-2008). Πρόγραμμα: Σχολικά Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

-Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής και Επικοινωνίας, Εφαρμογή Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων σε στελέχη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε Αιγαίο και Κρήτη (Σεπτέμβριος 2007- Ιούνιος 2008)

ΜΙΧ.ΨΗΜΙΤΗΣ

- 2009-2010: Στο πλαίσιο συμφωνίας με το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, διεξαγωγή έρευνας με θέμα: «Το προφίλ των μαθητών 3ης Λυκείου που δεν έκαναν ποτέ χρήση ουσιών εξάρτησης: Εντοπισμός των προστατευτικών παραγόντων και οι απόψεις τους γι' αυτούς».

Π.ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ- ΜΙΧ. ΨΗΜΙΤΗΣ- Κ. ΖΩΡΑΣ

Q - Label: Ενίσχυση του εργατικού δυναμικού για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεύρυνσης στις συνοριακές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Π.ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

South-Eastern European developments on the administrative convergence and enlargement of the European Administrative Space in Balkan states

Lifelong Learning Programme, Jean Monnet Programme, Key Activity 1, Multilateral Research Group

Partners:: National School of Political Studies and Public Administration, Romania, University of the Aegean, Greece, New Bulgarian University, Bulgaria, University of Rijeka, Croatia, European Public Law Organization, Greece

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΔΡΑ JEAN MONNET- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΕΠΕΕΣ)- ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, Μουσείο Ελαιουργικής Βιομηχανίας, Αγία Παρασκευή Λέσβου, 23-24.5.2008 :

«Πενήντα χρόνια κοινοτικής δημοκρατίας και η Συνθήκη της Λισσαβώνας».

4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΡΓΑΞΙΑ)

Το Εργαστήριο έχει ΦΕΚ Ίδρυσης το 2002 και αυτό αποτελεί και το οργανωτικό του καταστατικό λειτουργίας. Τα επιστημονικά θέματα του «ΕΡΓΑΞΙΑ» αφορούν τις εξής ενέργειες :

- Την κάλυψη σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο των διδακτικών και ερευνητικών αναγκών του Τμήματος Κοινωνιολογίας στα αντικείμενα κοινωνιολογίας της εργασίας, των επαγγελματών με έμφαση τις νέες τάσεις και εξελίξεις.

Από Σεπτέμβριο 2008 μέχρι και Σεπτέμβριο 2009, οργάνωση, υποστήριξη διδασκαλίας και έρευνας σε προπτυχιακό επίπεδο στα μαθήματα: Κοινωνιολογία της Εργασίας, Κοινωνιολογία της Ανάπτυξης και της Παγκοσμιοποίησης, του Σεμιναρίου για τον Κοινωνικό Αποκλεισμό και το Αποκλεισμό από την Αγορά Εργασίας, Κοινωνική Οικονομία και Απασχόληση καθώς και του Προγράμματος της Πρακτικής Άσκησης, και σε μεταπτυχιακό επίπεδο στα σχετικά μαθήματα, Τοπική Ανάπτυξη της Απασχόλησης και Εμπειρικές Προσεγγίσεις σε Θέματα Τοπικής Ανάπτυξης .

Πιο συγκεκριμένα σε όλα τα παραπάνω μαθήματα φοιτητές που είχαν αναλάβει εργασίες έκαναν χρήση του εργαστηρίου. Το εργαστήριο αποκτά μια τεκμηρίωση

σε έντυπο υλικό η οποία συνεχώς εμπλουτίζεται.

Το εργαστήριο αποτελεί την έδρα της Επιτροπής Έρευνας Κοινωνιοτεχνική-Κοινωνιολογική Πρακτική της Διεθνούς Κοινωνιολογικής Ένωσης (International Sociological Association- Research Committee on Sociotechnics-Sociological Practice # 26 (**ISA-RC26**) με διεθνές δίκτυο κοινωνιολόγων ερευνητών.

Στα πλαίσια αυτών των υποχρεώσεων διοργανώθηκε το πρόγραμμα της Επιτροπής **ISA-RC26 για το Παγκόσμιο Φόρουμ Κοινωνιολογίας που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης τον Σεπτέμβριο του 2008**

Και συμμετέχει με το δικό της πρόγραμμα στο Παγκόσμιο Συνέδριο Κοινωνιολογίας που θα πραγματοποιηθεί τον Ιούλιο του 2010 στην Σουηδία (Goteborg) με θέμα «Sociology on the Move».

Επιστημονικές Δραστηριότητες :

Ο Διευθυντής του Εργαστηρίου συμμετείχε στην τελική παρουσίαση στο Hilton Park Hotel της Λευκωσίας (21/10/2008) του ερευνητικού έργου με θέμα την «**Βιωσιμότητα του σχεδίου Σύνταξης των Κρατικών Υπαλλήλων**». Στο έργο αυτό συνεργάστηκαν μέλη του εργαστηρίου (Διευθυντής και Μέλος Αν. Καθ. Γ. Κορρές (Τμήμα Γεωγραφίας) σε συνεργασία με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας της Κύπρου (ΙΠΕ), την εταιρεία αναλογιστικών μελετών MUHANA, παράρτημα Λευκωσίας και το Americanos College της Λευκωσίας,

Συμμετείχαμε στο «International Seminar on Measuring Generic Work Skills Using the Job Requirements Approach (JRA) το οποίο διοργανώθηκε από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (CEDEFOP), Θεσσαλονίκη και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (OECD), Παρίσι, στην Θεσσαλονίκη στις 12-13/02/2009 με εισήγηση «**The OECD's JRA pilot survey: individual country results (Greece)**» με τους συνεργάτες του Εργαστηρίου Γ. Κορρέ (Γεωγραφία, Αιγαίου) και Κ. Κοκκίνου (Glasgow University).

Σεμινάριο στα πλαίσια του Erasmus Teaching Staff Mobility Programme, τίτλος εισήγησης “Building Social Capital at local level as government Policy, European Trends and Greek participation” στο Nottingham Trent University, School of Social Sciences, College of Law, Business & Social Sciences, Nottingham, England,

Κατόπιν Προσκλήσεως από την Prof.ssa Gloria Pirzio Ammassari, Cathedra di Sociologia dei fenomeni politici (A-L), SAPIENZA, UNIVERSITA DI ROMA,

δώθηκε σεμινάριο από τον Διευθυντή του Εργαστηρίου με θέμα ‘**Sustaining Communal Empowerment**’, στις 11/05/2009, Facolta di Scienze Politiche, Dipartimento di Studi politici, Ore 14 – Aula del Consiglio, SAPIENZA, UNIVERSITA DI ROMA , Roma,

Παράλληλα συμμετείχαμε ως εργαστήριο στο Διεθνές Συνέδριο της ISA (International Sociological Association) Research Committee on Workers Participation (ISA-RC 10), με θέμα «Citizen Participation in Social Welfare, Social

Policy and Community Involvement: Shaping trends and attitudes of social responsibility”, Ευγενίδειο Ίδρυμα, Αθήνα.,22-24/05/2009. Η εισήγηση είχε τίτλο **«Empowering the excluded-“Enhancing the delivery of services for social cohesion”**,

Πρόσκληση και συμμετοχή στο Στρογγυλό Τραπέζι με θέμα **«Φτώχεια και Παιδική Ηλικία»** Σάββατο 30/05/2009 στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 28-31/05/2009, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Caravel Hotel, Αθήνα.

Συμμετοχή στο Διεθνές Συνέδριο του CEDEFOP **“Matching Skills and Jobs : Anticipating needs in Challenging Times”**, 11-12/06/2009 *Θεσσαλονίκη*.

Επιμέλεια του βιβλίου **«Βιωσιμότητα Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης των Κρατικών Υπαλλήλων»** με τους Γ. Κορρέ και Χ. Λουκά, Λευκωσία. **Υπο έκδοση το 2010, Λευκωσία.**

«Μια διαχρονική και δια-συγκριτική ανάλυση του συστήματος κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής ασφάλισης στην Ε.Ε. : προβλήματα και προοπτικές» στο **«Βιωσιμότητα Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης των Κρατικών Υπαλλήλων»**, υπό έκδοση Λευκωσία, 2010

Συμμετοχή με εισήγηση **“Environmental issues and social capital : local communities and agricultural tourism in economically depressed areas”**, European Sociological Association, (ESA) Lisbon, Sept. 2-5/09/09

Συμμετοχή στο 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα : “Τοπικές Κοινωνίες & Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα : Συνύπαρξη για Αειφορική Ανάπτυξη” , Ρόδος 25-26-09-09 με θέμα **« Πανεπιστήμια, μεταφορά τεχνολογίας και τοπική ανάπτυξη Προσεγγίσεις από τον ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο”** με τους συνεργάτες του εργαστηρίου Γ. Κορρέ, Ηλία Κουρλιούρο, Γ. Σιδηρόπουλο.

Το «Εργαζία» συμμετείχε στο νέο Βιβλίο των εκδόσεων Sage με τίτλο **«The ISA Handbook in Contemporary Sociology»** (2009) με το κεφάλαιο 4 με τίτλο **“Sociological Practice and the Sociotechnics of Governance”** με την αιγίδα της Διεθνούς Κοινωνιολογικής Ένωσης.

Δημοσίευση του άρθρου, “**Theory and Evidence from Entrepreneurship and rural Growth**”, **Cyprus Journal of Science**, Καλοκαίρι 2009 με τον Γ. Κορρέ.

Το εργαστήριο συνεργάζεται με τον Ο.Ο.Σ.Α. –την Διεύθυνση Local Economic Employment Development (LEED) και επιμελήθηκε την κάτωθι ελληνική έκδοση με θέμα την ένταξη των μεταναστών σε πέντε χώρες του Ο.Ο.Σ.Α.

2009 Τσομπάνογλου, Γ. (Επιμ. Ελληνικής Έκδοσης) του *Από την Μετανάστευση στην Ενσωμάτωση : Τοπικές Δράσεις σε μια Παγκόσμια Πρόκληση*, των Sylvain Giguere & Fransesca Froy,(Eds.), ΟΟΣΑ- ΙΜΕΠΟ, Αθήνα 2010

2009 Τσομπάνογλου, Γ. «Εισαγωγή» στην Ελληνική Έκδοση του *Από την Μετανάστευση στην Ενσωμάτωση : Τοπικές Δράσεις σε μια Παγκόσμια Πρόκληση*, των Sylvain Giguere & Fransesca Froy,(Eds.), ΟΟΣΑ- ΙΜΕΠΟ, Αθήνα 2010

Επίσης στα πλαίσια των ερευνητικών μας δράσεων στο θέμα ισότητας και ενδυνάμωσης πρόκειται να δημοσιευθεί ο κάτωθι τόμος από το Women’s Press, New Delhi.

2010 Tsobanoglou, G. (Ed.) *Women, Socio-Economic Development and Empowerment*, The Womens Press, Series Editor Kiran Prasad, Women’s Press, New Delhi.

Καθώς και το κάτωθι άρθρο από τις εκδόσεις Peter Lange, Berlin

2010 Tsobanoglou, G. & Giannopoulou, I., “**Organizational Framework in the Public Protection System in Greece: Does it Promote Child Protection ?**” Pending publication in Nikolaou, L. (Edit.) *Citizen Participation in Social Welfare, Social Policy and Community Involvement: Shaping trends and attitudes of social responsibility*, Peter Lange

- Στα σεμινάρια στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη που συμμετέχει το Εργαστήριο διαδίδονται τα αποτελέσματα έρευνας των μελών του και προωθούνται τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα.. Η ανάληψη δε εργασιών από τους φοιτητές του ΜΠΣ του Τμήματος Κοινωνιολογίας καθώς και των διδακτορικών διατριβών στο Τμήμα Κοινωνιολογίας, το Τμήμα Γεωγραφίας, αλλά και σε άλλα Πανεπιστήμια, όπως το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου (3), ΑΠΘ (1) αποτελεί σημαντική δραστηριότητα του Εργαστηρίου.

5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Με την έναρξη λειτουργίας του, το Τμήμα Κοινωνιολογίας έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στη χρήση και εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στους κλάδους των Κοινωνικών Επιστημών, όπως για παράδειγμα η εφαρμοσμένη κοινωνική έρευνα, η χρήση του Διαδικτύου, κ.λ.π., ερευνώντας και αναλύοντας ταυτόχρονα τα νέα κοινωνικά ζητήματα, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την καθημερινή χρήση της τεχνολογίας.

Στο Τμήμα Κοινωνιολογίας λειτουργεί 1 Κέντρο Η/Υ (Εργαστήριο), το οποίο είναι στην ελεύθερη χρήση των φοιτητών του Τμήματος, και επιπλέον έχει στόχο την τεχνολογική υποστήριξη στους παρακάτω τομείς δράσης του:

- α. το διδακτικό και ερευνητικό έργο,
- β. την οργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων και διαλέξεων,
- γ. την παροχή διοικητικών υπηρεσιών, και
- δ. την εν γένει λειτουργία του Τμήματος.

Το Εργαστήριο Η/Υ βρίσκεται επί της οδού Σαρανταπόρου 2, στο ισόγειο, και λειτουργεί από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή από 09:00 μέχρι 14:30 πλην των ωρών διδασκαλίας.

1. Αντικείμενο και χρήση των Εργαστηρίων Πληροφορικής (Ε.Π.)

1.1. Τα Εργαστήρια Πληροφορικής (Ε.Π.) αποτελούν αυτόνομη ερευνητική και εκπαιδευτική μονάδα που διέπεται από τις διατάξεις του αρθρ. 7 του Ν.1268/82. Εδρεύουν επί του παρόντος στο κτίρια Σαρανταπόρου 2 και Τερτσέτη & Μικράς Ασίας και μπορεί να μετεγκατασταθούν ή ελεγκταθούν σε άλλους χώρους ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως και της Κοσμητείας της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών.

1.2. Ο παρών Κανονισμός τίθεται σε ισχύ με απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως και ισχύει μέχρι την έκδοση του προβλεπόμενου Προεδρικού Διατάγματος, οπότε και θα αναπροσαρμοστεί αντιστοίχως κατά την διαδικασία που προβλέπει ο Νόμος.

1.3. Ο προσωρινός Διευθυντής του Εργαστηρίου εκλέγεται από την Γ.Σ. του Τμήματος μεταξύ μελών Δ.Ε.Π. που υποβάλλουν υποψηφιότητα για τη θέση αυτή.

1.4. Σκοπός των Ε.Π. είναι η υποστήριξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος Κοινωνιολογίας καθώς και η εξυπηρέτηση ευρύτερων σκοπών του Πανεπιστημίου που ορίζονται από τα αρμόδια συλλογικά όργανά του. Οι δραστηριότητες αυτές περιλαμβάνουν:

(α) Τη διδασκαλία και τη διεξαγωγή ασκήσεων στα πλαίσια μαθημάτων, τα οποία παρέχονται από το Τμήμα και τα οποία απαιτούν τη χρήση υπολογιστικού εξοπλισμού.

(β) Την διεξαγωγή διαλέξεων και παρουσιάσεων που δεν εμπίπτουν στις καθημερινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Τμήματος.

(γ) Την εκπόνηση από τους φοιτητές εργασιών στα πλαίσια συγκεκριμένων μαθημάτων ή πτυχιακών ή διπλωματικών εργασιών.

(δ) Την πρόσβαση των φοιτητών σε υπηρεσίες που παρέχει το Πανεπιστήμιο (Βιβλιοθήκη, διοικητικές υπηρεσίες κλπ.)

(ε) Την πρόσβαση των φοιτητών σε πηγές πληροφοριών μέσω του Διαδικτύου.

(στ) Την υποστήριξη ερευνητικών δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο Τμήμα,

(ζ) Την διευκόλυνση της πάσης φύσεως επικοινωνίας με τον 'πληροφορικό χώρο' εις όφελος της φήμης και προβολής του Τμήματος.

Ο Υπεύθυνος του Εργαστηρίου καταρτίζει το μηνιαίο, εξαμηνιαίο και ετήσιο πρόγραμμα λειτουργίας του δίνοντας προτεραιότητα στις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος και στις δραστηριότητες που εξυπηρετούν τις ευρύτερες ανάγκες του Πανεπιστημίου.

1.5. Οι ελεύθερες ώρες διατίθενται για χρήση στους φοιτητές του Τμήματος υπό την επίβλεψη του υπευθύνου του Εργαστηρίου ή άλλο εντεταλμένου οργάνου.

2. Διεύθυνση και υποστήριξη των Εργαστηρίων Πληροφορικής

2.1. Υπεύθυνος για τη συνολική ευθύνη της λειτουργίας και αξιοποίησης του εργαστηρίου είναι ο Διευθυντής (προσωρινός Διευθυντής, μέχρι την έκδοση του σχετικού Π.Δ.) ο οποίος και εποπτεύει και την Υπηρεσία Διαχείρισης Δικτύου του Τμήματος Κοινωνιολογίας η οποία αποτελεί συστατικό μέρος του Εργαστηρίου.

2.2. Στα καθήκοντα της Υπηρεσίας αυτής περιλαμβάνονται:

- Η διαχείριση του δικτύου.
- Η ασφάλεια και καλή λειτουργία του υλικού και του λογισμικού.
- Η συνεργασία με τα υπεύθυνα μέλη Δ.Ε.Π. για την εγκατάσταση ειδικών εφαρμογών λογισμικού που απαιτούνται για την διεξαγωγή συγκεκριμένων μαθημάτων.

3. Λειτουργία των Εργαστηρίων Πληροφορικής

3.1. Πριν την έναρξη κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου συντάσσεται και ανακοινώνεται αναλυτικό ωρολόγιο πρόγραμμα λειτουργίας των εργαστηρίων. Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει προγραμματισμένες δραστηριότητες όπως την διδασκαλία μαθημάτων και την διεξαγωγή εργαστηριακών ασκήσεων. Για δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στην καθημερινή χρήση του εργαστηρίου, τα ενδιαφερόμενα μέλη οφείλουν να επικοινωνούν εγκαίρως με τον υπεύθυνο του Εργαστηρίου. Η αίθουσα επιβάλλεται να κενώνεται 15' πριν την έναρξη κάθε προγραμματισμένης δραστηριότητας και να τίθεται σε λειτουργία ξανά 15' μετά την λήξη του. Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων που γίνονται στο εργαστήριο υπάρχει στις ανακοινώσεις της ιστοσελίδας του Τμήματος (<http://www.aegean.gr/sociology>). Κατά την διάρκεια μαθημάτων και ασκήσεων δεν επιτρέπεται η παρουσία άλλων στο χώρο εκτός αν το επιτρέπει ο διδάσκων.

3.2. Η χρήση των εργαστηρίων και των λογαριασμών πρέπει να γίνεται πάντοτε με βάση τις ανάγκες του Τμήματος για εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο και να μην παρεμποδίζει τη διατήρηση του χώρου και των Η/Υ σε άψογη κατάσταση, συνεπώς απαγορεύονται :

Η κατανάλωση αναψυκτικών, ποτών, φαγητού και το κάπνισμα.

Η χρήση κινητής τηλεφωνίας και κάθε ενέργεια που διαταράσσει την ήσυχη λειτουργία του εργαστηρίου.

Η μετακίνηση των εδράνων, Η/Υ και καλωδίων που βρίσκονται στο χώρο του εργαστηρίου.

Η οποιαδήποτε ενέργεια στις συσκευές αδιάλειπτης παροχής ρεύματος (UPS).

Η διακίνηση, αναζήτηση, αποθήκευση πληροφορίας / αρχείων που δεν έχουν σχέση με το εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο του Τμήματος.

Η χρήση περισσότερων του ενός Η/Υ από τον ίδιο χρήστη ταυτόχρονα.

Η εγκατάσταση profile σε οποιοδήποτε πρόγραμμα ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

Η επέμβαση στο υλικό και στο επισήμως εγκαταστημένο λογισμικό από τους χρήστες.

Η έξοδος από το εργαστήριο χωρίς τον τερματισμό λειτουργίας της μονάδας Η/Υ και της οθόνης που χρησιμοποιήθηκε.

3.3. Δικαίωμα χρήσης των εργαστηρίων έχουν μόνο οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος Κοινωνιολογίας, οι φοιτητές των άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου που έχουν δηλώσει μαθήματα του Τμήματος Κοινωνιολογίας καθώς και άτομα στα οποία έχει δοθεί έγγραφη άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθ.1 παρ.3 του παρόντος

3.4. Για κάθε νόμιμο χρήστη, ο Υπεύθυνος του Εργαστηρίου εκδίδει ατομικό κωδικό τον οποίο κοινοποιεί εμπιστευτικά στον δικαιούχο του. Ο κωδικός κάθε χρήστη είναι αυστηρά προσωπικός και για ότι συμβαίνει σε κάποιον Η/Υ με χρήση του κωδικού αυτού, μόνος υπεύθυνος είναι ο κάτοχος του. Παραλαμβάνεται με την εγγραφή στο Τμήμα ή την έναρξη οποιασδήποτε ερευνητικής συνεργασίας με αυτό από τον υπεύθυνο του Εργαστηρίου κατόπιν σχετικής αίτησης, παύει δε να ισχύει ένα (1) μήνα μετά τη διαγραφή ή τη λήξη της συνεργασίας με αυτό, εκτός αν αλλιώς αιτιολογημένα αιτηθεί.

3.5. Για λόγους συντήρησης ή σε άλλες έκτακτες περιπτώσεις είναι δυνατή η μερική ή ολική αναστολή της λειτουργίας των Ε.Π. για όσο χρόνο απαιτείται. Ο υπεύθυνος του Εργαστηρίου οφείλει να ενημερώνει τους χρήστες όσο το δυνατόν νωρίτερα μέσω των πινάκων ανακοινώσεων σχετικά με τις προγραμματισμένες εργασίες συντήρησης των Ε.Π. και τη διάρκειά τους, όπως και για οποιαδήποτε εκτός προγράμματος δραστηριότητα των Ε.Π.

3.6. Για κάθε παράβαση του παρόντος επιβάλλονται κυρώσεις από τον προσωρινό Διευθυντή του Εργαστηρίου και σε περίπτωση υποτροπής οι παραβάτες θα παραπέμπονται στη Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος για πειθαρχικό έλεγχο.

Κατά τη σύνταξη του παρόντος προσωρινός διευθυντής των Εργαστηρίων Πληροφορικής είναι ο κ. Χτούρης Σωτήρης, Καθηγητής και Τεχνικός Υπεύθυνος του Εργαστηρίου ο κ. Λουλαδέλης Παναγιώτης, ΕΤΕΠ του Τμήματος.

Παράρτημα 3.**Έντυπο αξιολόγησης ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή»****ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΕΝΤΥΠΟ 1^ο**

Σημειώστε ένα κύκλο γύρω από το γράμμα που ανταποκρίνεται στην πιο κατάλληλη αποτίμηση

- 1 – Συμφωνώ Απόλυτα
- 2 – Μάλλον Συμφωνώ
- 3 – Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- 4 – Μάλλον Διαφωνώ
- 5 – Διαφωνώ Απόλυτα

Τίτλος Μαθήματος (1 ανά μάθημα) _____

1. Υπάρχει Φάκελος του Μαθήματος: Ναι [ ] 1 Όχι [ ] 2

Αναφορικά με το Μάθημα

2. Οι στόχοι, οι σκοποί, και τα μαθησιακά αποτελέσματα της διδασκαλίας ήταν καθαρά και ακολουθήθηκαν πιστά..... 1...2...3...4...5
3. Η διδασκαλία ήταν καλά οργανωμένη και με λογική τάξη. ....1...2...3...4...5
4. Το μάθημα ήταν ενδιαφέρον και κατατοπιστικό. ....1...2...3...4...5
5. Συνολικά, με άριστα το 10 πώς βαθμολογείτε το μάθημα; _____

Σχόλια:

Τα πιο θετικά σχετικά με το μάθημα:

Τα πιο αρνητικά σχετικά με το μάθημα:

Αναφορικά με τον Φοιτητή

6. Ήμουν παρών σε όλες τις παραδόσεις.....1...2...3...4...5
7. Αφιέρωσα κάποιες ώρες κάθε εβδομάδα για να προετοιμαστώ για τις παραδόσεις..... 1...2...3...4...5
8. Συμμετείχα ενεργά στο μάθημα με ερωτήσεις, και παρεμβάσεις. ....1...2...3...4...5
9. Ήμουν πρόθυμος να αναλάβω εργασίες και να εντρυφήσω στο γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος πέρα από τις βασικές υποχρεώσεις μου ως διδασκόμενος.....1...2...3...4...5

ΕΝΤΥΠΟ 2^ο

Αναφορικά με τον Διδάσκοντα (1 για κάθε κύριο διδάσκοντα)

Τίτλος Μαθήματος _____

Όνομα διδάσκοντα _____

10. Ο διδάσκων έδειξε ενδιαφέρον και ενθουσιασμό για το μάθημα.....1....2....3....4....5
11. Ο διδάσκων γνώριζε το θέμα πολύ καλά. .... 1....2....3....4....5
12. Η βιβλιογραφική ύλη ανταποκρινόταν στις ανάγκες του μαθήματος.....1....2....3....4....5
13. Ο διδάσκων ενθάρρυνε την ενεργητική συμμετοχή της τάξης στο μάθημα.....1....2....3....4....5
14. Ο διδάσκων ήταν πάντοτε δίκαιος και αντικειμενικός με όλους τους φοιτητές. ....1....2....3....4....5
15. Ο διδάσκων παρουσίασε όλα τα διδακτικά θέματα με τρόπο κατανοητό. ....1....2....3....4....5
16. Ο διδάσκων ακολούθησε πιστά το πρόγραμμα προσέλευσης και αποχώρησής του από την αίθουσα διδασκαλίας.....1....2....3....4....5
17. Ο διδάσκων ήταν εύκολα προσεγγίσιμος και πρόθυμος να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υπέβαλα..... 1....2....3....4....5

Σχόλια:

Τα πιο θετικά σχετικά με τον Καθηγητή:

Τα πιο αρνητικά σχετικά με τον Καθηγητή:

ΕΝΤΥΠΟ 3^ο**Αναφορικά με τις Υποδομές (1 ανά φοιτητή)**

18. Η αίθουσα ήταν άνετη και καθαρή..... 1....2....3....4....5
19. Η αίθουσα προσέφερε όλες τις κατάλληλες διευκολύνσεις για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος.....1....2....3....4....5
20. Η αίθουσα κλιματιζόταν κατάλληλα..... 1....2....3....4....5
21. Η αίθουσα φωτιζόταν κατάλληλα.....1....2....3....4....5
22. Η αίθουσα ήταν αρκετά ευρύχωρη για να χωρά όλους τους φοιτητές..... 1....2....3....4....5
23. Η αίθουσα διέθετε όλο τον απαιτούμενο εξοπλισμό ..... 1....2....3....4....5
24. Όταν χρειάστηκε χρησιμοποιήθηκαν κατάλληλα εξοπλισμένα εργαστήρια.....1....2....3....4....5
25. Υπήρχε πρόσβαση σε βιβλιοθήκη.....1....2....3....4....5
26. Υπήρχε πρόσβαση σε Η/Υ .....1....2....3....4....5

Παράρτημα 4.

Γενική Ανάλυση Αξιολόγησης Φοιτητών ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και την Κοινωνική Συνοχή»

ΒΑΣΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Με βάση τα πρώτα αποτελέσματα όπως προκύπτουν από τη συνολική βαθμολόγηση του κάθε μαθήματος προκύπτουν τα εξής:

1. Η μέση βαθμολογία όλων των μαθημάτων και από όλους τους μαθητές (118 απαντήσεις) είναι 8,1 με άριστα το 10. Η βαθμολογία αποδεικνύεται αρκετά ομοιογενής καθώς αποκλίνει κατά 1,3 βαθμούς από το μέσο ή 15,8 % της μέσης βαθμολογίας.
2. Η υψηλότερη βαθμολογία είναι 10 και η χαμηλότερη 2.
3. Η μέση βαθμολογία ανά μάθημα είναι αυτή που προκύπτει από τον πίνακα 2 (στήλη Mean).
4. Η διασπορά κατά μάθημα ποικίλει από 10-21,7 %. Η μεγάλη διασπορά του μαθήματος «Κοινωνικός Αποκλεισμός.....» οφείλεται στη βαθμολόγηση με 2 σε 1 περίπτωση.
5. Θα ακολουθήσει άμεσα αναλυτική αξιολόγηση με βάση τα επιμέρους ερωτήματα που αφορούν το κάθε μάθημα, τους φοιτητές (αυτοαξιολόγηση) και τις υποδομές.

Πίνακας 1: Μέση βαθμολόγηση του ΜΠΣ

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Coefficient of Variation (C.V %)
Συνολικά, με άριστα το 10, πώς βαθμολογείτε το μάθημα;	118	2	10	8,1	1,3	15,8
Valid N (listwise)	118					

Πίνακας 2: Συνολικά, με άριστα το 10, πώς βαθμολογείτε το μάθημα;

	N	Mean	Std. Deviation	Minimum	Maximum	CV %
Μέθοδοι & Τεχνικές Ποσοτικής και Ποιοτικής Ανάλυσης	19	8,5	,841	7	10	9,9
Θεωρία και Κοινωνιολογία των Οργανώσεων	19	8,0	1,000	6	9	12,5
Θεωρητική και Πρακτική Προσέγγιση της Τοπικής Ανάπτυξης	20	7,0	,999	5	9	14,2
Κοινωνικός Αποκλεισμός, Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες και Μορφές	20	8,3	1,814	2	10	21,7
Μεθοδολογία Σχεδιασμού Εμπειρικών Ερευνών	20	8,5	,887	7	10	10,7
Κοινωνιολογικές Προσεγγίσεις στο Έγκλημα και την Αντιμετώπιση	20	8,1	1,336	6	10	16,4
Total	118	8,1	1,281	2	10	15,8

Παράρτημα 5.**Έντυπο αξιολόγησης ΜΠΣ «Ευρωπαϊκές Κοινωνίες και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»****ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ**

Τίτλος Μαθήματος _____
 Διδάσκων _____
 Ακαδημαϊκό Έτος _____
 Εξάμηνο _____

Σημειώστε ένα κύκλο γύρω από το γράμμα που ανταποκρίνεται στην πιο κατάλληλη αποτίμηση

ΣΑ – Συμφωνώ Απόλυτα

Σ – Συμφωνώ

Δ – Διαφωνώ

ΔΑ – Διαφωνώ Απόλυτα

Αναφορικά με τον Διδάσκοντα

Οι στόχοι, οι σκοποί, και τα μαθησιακά αποτελέσματα της διδασκαλίας ήταν καθαρά και ακολουθήθηκαν πιστά.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η διδασκαλία ήταν καλά οργανωμένη και με λογική τάξη. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Το μάθημα ήταν ενδιαφέρον και κατατοπιστικό. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων έδειξε ενδιαφέρον και ενθουσιασμό για το μάθημα.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων γνώριζε το θέμα πολύ καλά. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η βιβλιογραφική ύλη ανταποκρινόταν στις ανάγκες του μαθήματος.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων ενθάρρυνε την ενεργητική συμμετοχή της τάξης στο μάθημα.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων ήταν πάντοτε δίκαιος και αντικειμενικός με όλους τους φοιτητές. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων παρουσίασε όλα τα διδακτικά θέματα με τρόπο κατανοητό. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων ακολούθησε πιστά το πρόγραμμα προσέλευσης και αποχώρησής του από την αίθουσα διδασκαλίας.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ο διδάσκων ήταν εύκολα προσεγγίσιμος και πρόθυμος να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υπέβαλα.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Αναφορικά με τον Φοιτητή

Ήμουν παρών σε όλες τις παραδόσεις.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Αφιέρωσα κάποιες ώρες κάθε εβδομάδα
για να προετοιμαστώ για τις παραδόσεις.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Συμμετείχα ενεργά στο μάθημα με ερωτήσεις,
και παρεμβάσεις. ....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Ήμουν πρόθυμος να αναλάβω εργασίες και
να εντρυφήσω στο γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος
πέρα από τις βασικές υποχρεώσεις μου ως διδασκόμενος.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Αναφορικά με την Αίθουσα

Η αίθουσα ήταν άνετη και καθαρή.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η αίθουσα προσέφερε όλες τις κατάλληλες διευκολύνσεις
για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του μαθήματος (εξοπλισμός κλπ)....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η αίθουσα κλιματιζόταν κατάλληλα.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η αίθουσα φωτιζόταν κατάλληλα.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Η αίθουσα ήταν αρκετά ευρύχωρη για να χωρά
όλους τους φοιτητές.....ΣΑ...Σ...Δ...ΔΑ

Συνολικά, με άριστα το 10 πώς βαθμολογείτε το μάθημα; _____

Σχόλια:

Τα πιο θετικά σχετικά με το μάθημα:

Τα πιο αρνητικά σχετικά με το μάθημα:

Παράρτημα 6.**Χρήσεις πηγών και ακαδημαϊκή δεοντολογία****ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
ΧΡΗΣΕΙΣ ΠΗΓΩΝ, ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
Γενικός στόχος**

Σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Πανεπιστημίου του Αιγαίου κυρίαρχα δικαιώματα των φοιτητών αποτελούν το δικαίωμα στη μάθηση και η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, στο πλαίσιο που επιβάλλει ο σεβασμός των βασικών αρχών της ακαδημαϊκής δεοντολογίας και ηθικής της έρευνας. Κατά αυτή την έννοια, κύριος στόχος του συγκεκριμένου κειμένου / οδηγού δεν είναι τόσο η υπογράμμιση και η υπενθύμιση των δεδομένων πειθαρχικών συνεπειών σε πράξεις λογοκλοπής (που επισύρουν συχνά και νομικές κυρώσεις) με την αναφορά στην εφαρμογή λογισμικών που ανιχνεύουν πιθανές τέτοιες περιπτώσεις από το διαδίκτυο, Κύριος στόχος είναι η αποφυγή των πράξεων αυτών, διευκρινίζοντας τα χαρακτηριστικά και το περιεχόμενο του εκτεταμένου αυτού φαινομένου, αναλύοντας τα αίτια που το προκαλούν και παραθέτοντας ισχυρούς λόγους αποτροπής του.

Επιχειρεί λοιπόν να καταστήσει σαφές ότι η αναγκαιότητα ενός οδηγού που αποσκοπεί στην αναβάθμιση της ποιότητας των εργασιών δεν συνίσταται και δεν εξαντλείται στα πειθαρχικά μέτρα και τις κυρώσεις, πριν να γίνουν απολύτως γνωστές και κατανοητές στους φοιτητές και τις φοιτήτριες όλες οι περιπτώσεις που νοούνται ως λογοκλοπή, έτσι ώστε να δοθεί μεγάλη έμφαση στην αποφυγή και την αποτροπή και επιπλέον να μην υπάρχουν πιθανές παρανοήσεις, κυρίως σε περιπτώσεις ακούσιας λογοκλοπής. Υπενθυμίζει όμως ότι υπάρχει ανά πάσα στιγμή και η δυνατότητα διαπίστωσης του φαινομένου με συγκεκριμένα εργαλεία που βρίσκονται στη διάθεση του καθηγητή που αξιολογεί κάποια εργασία και μπορεί να τα ενεργοποιήσει. Στην περίπτωση που αποδειχθεί κάτι τέτοιο θα πρέπει να είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχουν, κυρώσεις.

Επιχειρεί επίσης να ευαισθητοποιήσει και να αναδείξει τη σημασία της ακαδημαϊκής δεοντολογίας κατά τη συγγραφή εργασιών (πτυχιακών/διπλωματικών) και να δώσει πρακτικές οδηγίες συμμόρφωσης και παραδείγματα προς αποφυγή. Σε κάθε περίπτωση επιχειρεί να καταστήσει έγκαιρα, στους φοιτητές και στις φοιτήτριες, γνωστούς τους τυπικούς και ποιοτικούς όρους που πρέπει να πληρούν οι εργασίες (πτυχιακές, διπλωματικές) που κατατίθενται, ώστε να περιοριστεί η άγνοια, ή η αμέλεια στα σοβαρά θέματα της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, που αφορούν σε περιπτώσεις λογοκλοπής. Στοχεύει επίσης στο να αποτραπεί το δυσάρεστο φαινόμενο των κυρώσεων, αλλά και της δυσφήμισης του ίδιου του Πανεπιστημιακού Ιδρύματος, όταν μέσα σε αυτό παρουσιάζονται παρόμοια φαινόμενα σε υψηλή συχνότητα.

Υπογραμμίζεται ότι τα θέματα που αφορούν στη συγγραφή και τεκμηρίωση των επιστημονικών εργασιών βασίζονται στους κανόνες και στα όρια που θέτει η ακαδημαϊκή ελευθερία κυρίως στην κατοχύρωση και αναγνώριση του έργου των συγγραφέων και των ερευνητών. Παρ' όλο που ενδέχεται να μην υπάρχει πρόθεση εξαπάτησης και η παραβίαση να είναι αποτέλεσμα απροσεξίας ή άγνοιας, είναι απαραίτητο, να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή και επιμέλεια στην τήρηση κάποιων βασικών κανόνων όταν χρησιμοποιούνται οποιασδήποτε μορφής στοιχεία, ιδέες, αποσπάσματα ή κείμενα από άρθρα, βιβλία, άλλες εργασίες ή διαδικτυακές πηγές. Εργασίες που εκπονούνται στο πλαίσιο μαθημάτων, σεμιναρίων και φροντιστηρίων και αποτελούν μέρος της αξιολόγησης των φοιτητών/φοιτητριών πρέπει να είναι προϊόντα εργασίας των ίδιων.

Η ενοχή της ευκολίας

Πριν από την εμφάνιση φαινομένων λογοκλοπής υπάρχουν συχνά σκέψεις για μια γρήγορη και εύκολη ολοκλήρωση ενός συγγραφικού έργου στο πλαίσιο των σπουδών, οι οποίες, ήδη σε ένα πρώτο επίπεδο, διαστρεβλώνουν την αποστολή της ανάληψης μιας εργασίας και υποβαθμίζουν το περιεχόμενό της. Η χαμηλή ποιότητα και η μη εξέλιξη της γνώσης αντανακλά τόσο σε αυτούς που επιχειρούν κάτι τέτοιο, μια και απουσιάζει η δική τους συνεισφορά στην επιστήμη, όσο και στα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα και στα Τμήματα στα οποία εμφανίζονται τα φαινόμενα αυτά.

Συγκεκριμένα, στο στάδιο αυτό υπάρχει συχνά σύγχυση ανάμεσα αφενός στην «αναζήτηση», στον «εντοπισμό» και την «ανάδειξη» των πηγών και αφετέρου στη γνώση που παράγεται, τελικά, μέσα από την κριτική επεξεργασία, την αξιολόγηση και τη συγκριτική μελέτη των πηγών αυτών. Με λίγα λόγια, η ανάπτυξη ενός θέματος με επιστημονικές προδιαγραφές προϋποθέτει μια προεργασία που έχει ως στόχο την κατανόηση του υλικού των πηγών που έχουν αναζητηθεί και εντοπισθεί και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.

Επιπλέον με την ταχύτατη ανάπτυξη και διάδοση του διαδικτύου καθίσταται ευκολότερη και αμεσότερη η πρόσβαση σε ποικίλες πληροφορίες, οι οποίες χωρίς την κριτική επεξεργασία από τη μεριά των σπουδαστών δεν μπορούν να μεταφραστούν σε γνώσεις. Η αναζήτηση και ο εντοπισμός στοιχείων και πρόσφορου υλικού από πηγές σε ιστοσελίδες και ψηφιακές βιβλιοθήκες θα πρέπει να αξιοποιείται κριτικά με την ανάλυση και εκ νέου σύνθεση του περιεχομένου τους με την κατάλληλη παραπομπή στο όνομα του συγγραφέα και στην πηγή της προέλευσής τους. Αυτό όμως δεν συμβαίνει πάντα και εμφανίζονται όλο και περισσότερο φαινόμενα λογοκλοπής και μεταποίησης κειμένων και έργων άλλων συγγραφέων.

Λογοκλοπή : παράφραση και μεταποίηση

Τόσο η λογοκλοπή, όσο και η μεταποίηση κειμένων όχι μόνο δεν προάγουν, αλλά επιπλέον αντιμάχονται τη γνώση. Λογοκλοπή είναι οποιαδήποτε, εκούσια ή ακούσια, αναφορά στο έργο, τα λόγια, ή τις πρωτότυπες ιδέες ενός άλλου χωρίς να γίνεται σαφής παραπομπή στην πηγή. Η έκταση της λογοκλοπής μπορεί να ποικίλλει από μια μεμονωμένη φράση, πρόταση ή εδάφιο μέχρι και ολόκληρη εργασία, η οποία είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο ή προέρχεται από άλλη πηγή, δημοσιευμένη ή μη. Η λογοκλοπή μπορεί να είναι «άμεση», δηλαδή να είναι μια απλή αντιγραφή με την απουσία παραπομπών, ή «έμμεση», ως προϊόν σύνθεσης αποσπασματικά μεταφερομένων αυτούσιων εδαφίων σε νέα μορφή κειμένου, πάλι χωρίς παραπομπή. Μπορεί να έχει το χαρακτήρα «παράφρασης», η οποία στην ουσία είναι μια κλοπή απόψεων και επιστημονικών τοποθετήσεων και αποτελεί μια μορφή «παραλλαγής» ή «μεταποίησης» του πρωτοτύπου στην περίπτωση που δεν δίδεται παραπομπή. Μπορεί επίσης να είναι μια ελλειπής αναφορά και αναγνώριση της πηγής, στην περίπτωση που δίδεται μεν παραπομπή, αλλά μόνο για ένα μέρος του μεταφερόμενου κειμένου, ενώ το υπόλοιπο εξακολουθεί να είναι προϊόν λογοκλοπής. Να αναφερθεί επίσης ότι ορισμένες ενέργειες δεν αποτελούν μόνο αναγνωρίσιμες περιπτώσεις λογοκλοπής, όπως η αντιγραφή τμημάτων κειμένου από κάποια πηγή χωρίς αναφορά και χωρίς εισαγωγικά, αλλά και πράξεις εξαπάτησης, που παραβιάζουν βάνουσα τους κώδικες της ακαδημαϊκής ακεραιότητας.

Τέτοιες περιπτώσεις είναι:

1. Η ανάθεση σε τρίτο πρόσωπο της εκπόνησης μέρους ή ολόκληρης μιας εργασίας και ειδικότερα η αγορά, η κλοπή ή ο δανεισμός μιας έτοιμης εργασίας.
2. Η αντιγραφή μιας εργασίας ή ενός άρθρου από το διαδίκτυο.
3. Η συνεργασία φοιτητών για τη συγγραφή μια εργασίας χωρίς αυτό να δηλωθεί και χωρίς την έγκριση του διδάσκοντα.
4. Η εκπόνηση μέρους ή όλου μιας εργασίας για λογαριασμό τρίτου (με πληρωμή ή χωρίς πληρωμή).
5. Η αντιγραφή τμημάτων κειμένου από κάποια πηγή χωρίς αναφορά και χωρίς εισαγωγικά.
6. Η χρήση μιας μοναδικής εργασίας σε δύο ή περισσότερα μαθήματα ή όταν μια εργασία ή εκτεταμένο μέρος της ενσωματώνεται στον κορμό της πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας χωρίς μάλιστα να γίνεται κάποια σχετική αναφορά.
7. Η παρουσίαση της εργασίας τρίτου ως προϊόν προσωπικής εργασίας

Πρακτικοί κανόνες αποφυγής της λογοκλοπής

Μερικοί σημαντικοί και πρακτικοί κανόνες εργασίας προς τους/τις φοιτητές/ φοιτήτριες ως προς την αποφυγή της λογοκλοπής είναι οι εξής:

- Όταν χρησιμοποιείτε αυτούσιο το κείμενο από κάποια άλλη εργασία να το ενσωματώνετε σε εισαγωγικά (ή να χρησιμοποιείτε πλάγια γραμματοσειρά) και να προσθέτετε την παραπομπή. Γενικά να αποφεύγετε να χρησιμοποιείτε αυτούσια κείμενα εκτός αν είναι ορισμοί ή συγκροτούν πολύ σημαντικά επιχειρήματα.
- Να ερμηνεύετε τα κείμενα που διαβάσετε και να παρουσιάζετε την ερμηνεία σας στην εργασία, με χρήση βέβαια παραπομπής και να αποφεύγετε κατά το δυνατόν τις συνεχείς μεταφορές αυτούσιων αποσπασμάτων άλλων κειμένων. .
- Να επιχειρείτε να διαλύσετε μια πιθανή σύγχυση και να κάνετε ξεκάθαρο ποιο είναι το απόσπασμα που μεταφέρετε από την πηγή και ποια η δική σας ερμηνεία, προφανώς με καλή και σωστή χρήση της γλώσσας και παραπομπή.
- Να μην υποκλύπτετε στον πειρασμό μιας εύκολης ιδεο-κλοπής και να παρουσιάζετε 'πρωτότυπες ιδέες άλλων ως δικές σας. Να κάνετε ξεκάθαρο ποιος έχει την ιδέα. Ακόμα και αν την περιγράφετε με δικά σας λόγια. Πάλι με παραπομπή.
- Να μην μεταφράζετε. Πολλοί φοιτητές μεταφράζουν για να μελετήσουν στα Ελληνικά και εν τέλει μεταφέρουν την μετάφραση στη διπλωματική και χωρίς παραπομπή, επιχειρώντας να δώσουν την εντύπωση ότι οι απόψεις είναι δικές τους. Είναι μεγάλο λάθος, και επίσης εντοπίζεται και επαληθεύεται εύκολα.
- Γενικότερα, να στέκεστε εξεταστικά – κριτικά απέναντι σε ό,τι διαβάσετε. Η κριτική αντιμετώπιση σίγουρα απαιτεί κάποια ωριμότητα και αποκτάται με την υπομονή και το χρόνο που θα πρέπει να διαθέτετε κατά την ενασχόλησή σας με μια πτυχοακή ή διπλωματική εργασία.

Για να αντιμετωπίσει κάποιος κριτικά το θέμα του οφείλει τουλάχιστον να:

- έχει προσδιορίσει έναν - έστω ασαφή - στόχο ώστε να αντιμετωπίζει στην πορεία τα παραδείγματα, τις έννοιες και συνολικά το περιεχόμενο της εργασίας υπό το πρίσμα αυτού του στόχου,
- να εξετάζει την αξιοπιστία κάθε αναφοράς συγκρίνοντάς την με άλλες ώστε να εντοπίσει και να επεξεργασθεί τις πιο σημαντικές και να τις αποδώσει στο κείμενο της εργασίας.

Παραπομπές

Αποτελεί υποχρέωση των φοιτητών/τριών, κατά τη συγγραφή μιας εργασίας ή της διατριβής τους, να ξεχωρίζουν σαφώς ποιο μέρος της εργασίας είναι δικό τους και ποιο μέρος έχει υιοθετηθεί, καθώς επίσης να παρέχουν πλήρεις και συστηματικές παραπομπές για κάθε είδους «δάνειο» που έχουν χρησιμοποιήσει κατά την εκπόνηση της εργασίας τους. Παραπομπές δεν χρειάζονται μόνο για τη χρήση φράσεων ή αποσπασμάτων κειμένου, αλλά επίσης για τη χρήση γραφημάτων, χαρτών, σκαριφημάτων, διαγραμμάτων, πινάκων, ερωτηματολογίων, ταινιών, βίντεο, εικόνων, φωτογραφιών, μουσικής ή οποιουδήποτε άλλου οπτικοακουστικού υλικού. Εξάλλου, η δημοσίευση τέτοιων στοιχείων ή υλικών χωρίς αναφορά στην πηγή, αλλά και χωρίς τη συγκατάθεση του δημιουργού παραβιάζει το νόμο για τα πνευματικά δικαιώματα.

Όταν σε μια εργασία υπάρχουν παραθέματα λέξη-προς-λέξη ή πιστή αναπαραγωγή κάποιου υλικού δεν αρκεί να γίνεται μια γενική αναφορά στην πηγή. Μια τέτοια παράλειψη αποτελεί μορφή «κρυμμένου» παραθέματος και άρα μορφή λογοκλοπής. Συνεπώς, όταν χρησιμοποιούνται αυτούσια στοιχεία, αποσπάσματα, φράσεις ή ακόμα και ξεχωριστές λέξεις από κάποια έντυπη ή ηλεκτρονική πηγή πρέπει να τοποθετούνται σε διπλά εισαγωγικά («...») και να σημειώνεται η σελίδα από την οποία προέρχονται. Εάν δε το παράθεμα ξεπερνά τις τρεις- τέσσερις γραμμές θα πρέπει να εμφανίζεται, όχι μόνο σε εισαγωγικά, αλλά, σε ξεχωριστή παράγραφο και με μεγαλύτερο περιθώριο αριστερά και δεξιά από το κυρίως κείμενο.

Όταν γίνεται αναφορά σε «δευτερεύουσες πηγές», δηλαδή στοιχεία ή παραθέματα ενός συγγραφέα που αναφέρονται σε κάποιον άλλον, όποια μορφή και αν έχει αυτή η αναφορά, θα πρέπει, αφού γίνει έλεγχος της ορθότητας της αναφοράς (εφόσον αυτό είναι εφικτό), να γίνεται σαφές ότι το παράθεμα προέρχεται όχι από το αρχικό βιβλίο, άρθρο κλπ, αλλά από άλλη πηγή. Σε αυτήν την περίπτωση, ο/η φοιτητής/τρια πρέπει να παραπέμψει τόσο στην πηγή του αρχικού αποσπάσματος, υλικού κλπ όσο και στην πηγή στη οποία έχει χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια. Γενικά, οι φοιτητές/τριες δεν πρέπει να κάνουν «κατάχρηση» της αναφοράς σε δευτερεύουσες πηγές και να καταφεύγουν σε αυτές μόνο όταν δεν είναι δυνατή η πρόσβαση στην αρχική βιβλιογραφική αναφορά (δηλαδή στο αρχικό βιβλίο, άρθρο, κ.λπ.). Να σημειωθεί ότι η χρήση εικονικών παραπομπών αποτελεί μια από τις πιο ένοχες παρατυπίες κατά τη συγγραφή εργασιών και στην ουσία πρόκειται για εξαπάτηση των υπευθύνων καθηγητών για την αξιολόγηση των εργασιών αυτών.

Παραδείγματα βιβλιογραφικών αναφορών

Είναι απαραίτητο να γίνεται πλήρης βιβλιογραφική αναφορά με την έκδοση, ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης κλπ. Παράδειγμα:

Βιβλία: Sassen, Saskia, *Χωρίς έλεγχο; Η εθνική κυριαρχία, η μετανάστευση και η ιδιότητα του πολίτη την εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα: Μεταίχμιο 2003, σελ. X

Κείμενο σε Συλλογικό Τόμο: Bhabha, Homi K., «Culture's In-Between», στο St. Hall, P. du Gay (επιμ.), *Questions of cultural identity*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage 2003, σελ. 53-60

Άρθρα: Brubaker Roger και Cooper Frederick, «Beyond 'identity'». *Theory and Society. Renewal and Critique in Social Theory*, 29/2000, σελ. 1-47

Πηγές από το διαδίκτυο: Παρατίθεται η ιστοσελίδα (link: www....) και η μέρα της τελευταίας σας πρόσβασης σε αυτή
Π.χ. «UNHCR Position on important aspects of Refugee Protection in Greece», February 2006: <http://www.unhcr.gr/protect.htm> (τελευταία πρόσβαση 5/12/2009)

Τυποποιήσεις αναφορών/ βιβλιογραφίας Harvard

Author-date

In the author-date method, the in-text citation is placed in parentheses after the sentence or part thereof that the citation supports, and includes the author's name, year of publication, and a page number where appropriate (Smith 2008, p. 1) or (Smith 2008:1). A full citation is given in the references section: Smith, John (2008). *Name of Book*. Name of Publisher.

How to cite

The structure of a citation under the author-date method is the author's surname, year of publication, and page number or range, in parentheses, as illustrated in the Smith example near the top of this article.

- The page number or page range is omitted if the entire work is cited. The author's surname is omitted if it appears in the text. Thus we may say: "Jones (2001) revolutionized the field of trauma surgery."
- Two authors are cited using "and" or "&": (Deane and Jones, 1991) or (Deane & Jones, 1991). More than two authors are cited using "et al.": (Smith et al., 1992).
- In some documentation systems (e.g., MLA style), an unknown date is cited as having "no date of publication" by the abbreviation for "no date" (Deane n.d.).^[5]
- In such documentation systems, works without pagination are referred to in the References list as "not paginated" with the abbreviation for that phrase (n. pag.).^[5]
- "No place of publication" and/or "no publisher" are both designated the same way (n.p.) and placed in the appropriate spot in the bibliographical citation (*Harvard Referencing*. N.p.).^[5]
- A reference to a republished work is cited with the original publication date either in square brackets (Marx [1867] 1967, p. 90) or separated with a virgule (Marx, 1867/1967, p. 90).^[6] The inclusion of the original publication year qualifies the suggestion otherwise that the publication originally occurred in 1967.
- If an author published several books in 2005, the year of the first publication (in the alphabetic order of the references) is cited and referenced as 2005a, the second as 2005b and so on.
- A citation is placed wherever appropriate in or after the sentence. If it is at the end of a sentence, it is placed before the period, but a citation for an entire block quote immediately *follows* the period at the end of the block since the citation is not an actual part of the quotation itself.
- Complete citations are provided in alphabetical order in a section following the text, usually designated as "Works cited" or "References." The difference between a "works

cited" or "references" list and a bibliography is that a bibliography may include works not directly cited in the text.

- All citations are in the same font as the main text.

Examples

Examples of book references are:

- Smith, J. (2005a). *Dutch Citing Practices*. The Hague: Holland Research Foundation.
- Smith, J. (2005b). *Harvard Referencing*. London: Jolly Good Publishing.

In giving the city of publication, an internationally well-known city (such as London, The Hague, or New York) is referenced as the city alone. If the city is not internationally well known, the country (or state and country if in the U.S.) are given.

An example of a journal reference:

- Maynard Smith, John (1998). "The origin of altruism," *Nature* **393**: 639–40.

An example of a newspaper reference:

- Bowcott, Owen (October 18, 2005). "Protests halt online auction to shoot stag", *The Guardian*.

Χρήσεις Διαδικτυακών Πηγών

Στο διαδίκτυο μπορούν να αναρτηθούν οποιαδήποτε κείμενα. Η χρήση τους απαιτεί αξιολόγηση ως προς την αξία τους ως πηγές **δευτερογενείς** ή **πρωτογενείς**.

Από ποιά πηγή προέρχεται ένα κείμενο; Π.χ., από

- Ατομικά bloggs,
- Ερευνητικούς φορείς (π.χ. ερευνητικά ιδρύματα συχνά δημοσιεύουν τα αποτελέσματα ερευνών τους, όπως για παράδειγμα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών : Τίτλος έργου: Ποιότητα της Δημοκρατίας (Δημιουργία Κόμβου Δευτερογενούς Επεξεργασίας και Ανάλυσης Κοινωνικών Δεδομένων και Δεικτών), Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Τ. Καφετζής και Ι. Τσίγκανου, Εκδόσεις ΕΚΚΕ, 2005,
- Επίσημους θεσμικούς φορείς, όπως, π.χ. ιστοσελίδες κρατικών φορέων, υπουργείων, της αστυνομίας, κομμάτων, συλλόγων, διεθνών/υπερεθνικών οργανισμών π.χ. ΟΗΕ, ΕΕ, ΜΚΟ, κ.λ.π.

Δημιουργώ κατηγορίες πηγών/πληροφοριών μετά από αξιολόγηση της πηγής: δευτερογενής ή πρωτογενής πηγή;

Διαδίκτυο ως Βιβλιοθήκη (Δευτερογενείς πηγές: βιβλία/άρθρα online)

- Βιβλία (scanned)
- Άρθρα από περιοδικά (online). Συχνά υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση σε περιοδικά ερευνητικών ιδρυμάτων

Διαδίκτυο ως αρχειακός τόπος (πρωτογενείς πηγές), π.χ.

- Φορείς που έχουν πάρει θέση σχετικά με το θέμα που πραγματευόμαστε (σύλλογοι/οργανώσεις/οργανισμοί κ.λπ.)
- Αναφέρουμε στις εργασίες μας οποιαδήποτε ιστοσελίδα χρησιμοποιούμε από το διαδίκτυο.

Κάθε κείμενο ηλεκτρονικά δημοσιευμένο έχει την αξία πηγής (είτε πρωτογενούς είτε δευτερογενούς), παρατίθεται **πάντα** σε εισαγωγικά και γίνεται παραπομπή στην ηλεκτρονική διεύθυνση με την οποία έχει δημοσιευτεί.

Επισημαίνεται ότι δεν αρκεί η απλή και γενική παραπομπή της ηλεκτρονικής διεύθυνσης, αλλά η αναφορά στο συγκεκριμένο θεματολόγιο που υπάρχει μέσα σε αυτήν και το οποίο συνδέεται ως προς το περιεχόμενο και τη λογική του συνάφεια με τα στοιχεία που παραθέτουμε ή την επιχειρηματολογία που αναπτύσσουμε στο συγκεκριμένο σημείο του κειμένου μας και στο οποίο θεωρούμε σκόπιμη την παραπομπή προς ενίσχυση της θέσης μας ή προς παράθεση νέων συμπληρωματικών στοιχείων.

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρεται πάντα η ημερομηνία της τελευταίας πρόσβασης που είχαμε στην ιστοσελίδα.

Παράδειγμα: Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ορίζει ως κύριο έργο της την «προστασία περίπου 20 εκατομμυρίων ξεριζωμένων ανθρώπων».¹

«UNHCR Position on important aspects of Refugee Protection in Greece», February 2006: <http://www.unhcr.gr/protect.htm> (τελευταία πρόσβαση 5/12/2009).

Η παράλειψη της αναφοράς στην πηγή (όπως αναφέρεται πιο πάνω) θεωρείται λογοκλοπή

Οφέλη από την τήρηση της ακαδημαϊκής δεοντολογίας στη συγγραφή

Η συμμόρφωση στην ακαδημαϊκή δεοντολογία κατά την συγγραφή της πτυχιακών ή διπλωματικών εργασιών έχει τις εξής θετικές επιπτώσεις:

- Δείχνει ένα υψηλό επίπεδο προσεγμένης δουλειάς το οποίο είναι ένα από τα γενικά κριτήρια αξιολόγησης κάθε διπλωματικής εργασίας.
- Βοηθάει τους αξιολογητές της εργασίας να καταλάβουν καλύτερα την επίδραση/συμβολή και τους περιορισμούς της. Ασάφειες ως προς τα παραπάνω δημιουργούν ερωτήσεις και σχόλια. Η σαφήνεια ως προς τα παραπάνω δείχνει επίγνωση των ορίων στα οποία φτάνει η εργασία από τον ίδιο τον φοιτητή - επίσης ένα σημαντικό γενικό κριτήριο αξιολόγησης.
- Εφόσον γίνονται παραπομπές σε πρόσφατη και σημαντική δουλειά και εργασίες, ενισχύεται η αξιοπιστία της εργασίας και αποκαλύπτεται υψηλό επίπεδο γνώσης για το πεδίο στο οποίο εντάσσεται η εργασία – και αυτό είναι σημαντικό γενικό κριτήριο αξιολόγησης κάθε πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας.
- Είναι ένα μέσο καλλιέργειας της κριτικής αντιμετώπισης στην έρευνα και τη μελέτη.

ΔΥΟ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΔΕΚΤΕΣ ΚΑΙ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΟΥΝ ΟΙ ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Εργασίες στις οποίες δεν υπάρχει ικανός αριθμός παραπομπών, δεν αναφέρονται οι ηλεκτρονικές πηγές των οποίων έχει γίνει χρήση, ή δεν πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις της συγγραφής (πτυχιακών ή διπλωματικών) εργασιών επιστρέφονται ή δεν βαθμολογούνται. Επομένως γίνονται αποδεκτές για αξιολόγηση μόνο οι εργασίες που πληρούν τις προϋποθέσεις αυτές

2. Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο της παράδοσης (πτυχιακών και διπλωματικών εργασιών) απαιτείται να υπογραφεί από τον φοιτητή//την φοιτήτρια δήλωση τήρησης της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, στην οποία να δηλώνονται τα εξής:

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η (πτυχιακή ή διπλωματική) εργασία είναι εξ' ολοκλήρου δικό μου έργο και κανένα μέρος της δεν είναι αντιγραμμένο από έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές, μετάφραση από ξενόγλωσσες πηγές και αναπαραγωγή από εργασίες άλλων

ερευνητών ή φοιτητών. Όπου έχω βασιστεί σε ιδέες ή κείμενα άλλων, έχω προσπαθήσει με όλες μου τις δυνάμεις να το προσδιορίσω σαφώς μέσα από την καλή χρήση αναφορών ακολουθώντας την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Παράρτημα 7.**Εσωτερικός κανονισμός ΜΠΣ «Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή**

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Έρευνα για την Τοπική Ανάπτυξη και Κοινωνική Συνοχή

ΑΡΘΡΟ 1

ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Το πρόγραμμα διοικείται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος Κοινωνιολογίας, η οποία εισηγείται τις προτάσεις της στην Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης και μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ορίζεται Συντονιστική Επιτροπή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών, η οποία είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του ΠΜΣ. Η Συντονιστική Επιτροπή αποτελείται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στα πλαίσια του ΠΜΣ.

Με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης και μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ορίζεται μέλος ΔΕΠ στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή ως Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών, το οποίο έχει την ευθύνη της οργάνωσης και λειτουργίας του ΠΜΣ, και της αποτελεσματικής εφαρμογής του. Στον Διευθυντή Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να επιτραπεί, με απόφαση της Συγκλήτου, μερική απαλλαγή από τα διδακτικά του καθήκοντα. Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών προεδρεύει της Συντονιστικής Επιτροπής, συντονίζει το προσωπικό του Προγράμματος, εποπτεύει των εργασιών του και εφαρμόζει τις αποφάσεις και υποδείξεις των ανωτέρω συλλογικών οργάνων του Προγράμματος.

-Ο Διευθυντής του ΜΠΣ και η Συντονιστική Επιτροπή θα ορίζονται κάθε δύο μεταπτυχιακούς κύκλους και θα υπάρχει η δυνατότητα να ορίζονται και πάλι χωρίς να τίθεται θέμα ασυμβίβαστου.

-Η Συντονιστική Επιτροπή θα αποτελείται από όλους τους συντονιστές των μαθημάτων του ΜΠΣ

- Συγκροτείται γραμματεία της Συντονιστικής Επιτροπής που αποτελείται από τρία μέλη: τον Διευθυντή του ΜΠΣ, τον αναπληρωτή διευθυντή του ΜΠΣ, ο οποίος θα αναπληρώνει τον διευθυντή και θα είναι υπεύθυνος για την προβολή του μεταπτυχιακού και ένα μέλος υπεύθυνο για τον οικονομικό προϋπολογισμό. Η γραμματεία θα συντονίζει όλα τα τρέχοντα προβλήματα στο πλαίσιο των αποφάσεων της συντονιστικής επιτροπής.

Την οργάνωση και την εν γένει λειτουργία του ΠΜΣ εποπτεύει η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα, που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

ΑΡΘΡΟ 2

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή» υλοποιείται από το Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 σύμφωνα με τις διατάξεις της Υπουργικής Απόφασης 25110/Β7/ 6.05.2004 και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992.

ΑΡΘΡΟ 3

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ – ΣΚΟΠΟΣ

Αντικείμενο του Π.Μ.Σ "Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή" είναι η παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, τεχνογνωσίας, μεθοδολογιών, λειτουργικών εργαλείων και εν γένει ερευνητικών αποτελεσμάτων στο χώρο της Εφαρμοσμένης Κοινωνικής Έρευνας.

Το Π.Μ.Σ. φιλοδοξεί να συμβάλει στην καλλιέργεια του αντικειμένου του με αντικειμενικούς σκοπούς:

- Να παρέχει στους φοιτητές εξειδικευμένες ερευνητικές γνώσεις, να καλλιεργήσει την κριτική και αναλυτική σκέψη και να αναπτύξει την επιστημονική προσέγγιση κοινωνικών θεμάτων.
- Να δημιουργήσει στελέχη του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα που συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας
- Να ενδυναμώσει θεωρητικά τους φοιτητές ώστε να κατανοούν τις ποικίλες ερευνητικές τεχνικές και τις διαφορετικές αποδεικτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται από τους κοινωνικούς επιστήμονες
- Να καταρτίσει τους φοιτητές στις ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους ανάλυσης δεδομένων, στις τεχνικές συλλογής τους και να τους εισαγάγει σε βάσεις δεδομένων διδάσκοντας τρόπους πρόσβασης
- Να ενθαρρύνει τους φοιτητές να επεξεργάζονται κριτικά τα επιστημονικά κείμενα και τις θεωρίες και να αναπτύσσουν την επιστημονική μεθοδολογία για την διεξαγωγή δικής τους έρευνας
- Να εξασκήσει την πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, που απέκτησαν κατά τις προπτυχιακές σπουδές τους και να τις ενισχύσει με σκοπό την χρησιμοποίησή τους σε διδακτορικό επίπεδο

ΑΡΘΡΟ 4

ΑΠΟΝΕΜΟΜΕΝΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το ΠΜΣ «Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή» απονέμει

α) Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή».

β) Διδακτορικό Δίπλωμα στην Επιστήμη της Κοινωνιολογίας.

ΑΡΘΡΟ 5

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Το Τμήμα Κοινωνιολογίας ξεκίνησε τη λειτουργία Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης «Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και

Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή» μονοετούς διάρκειας από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005.

5.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Ο αριθμός των εισακτέων κατά έτος στο ΠΜΣ «Έρευνα Εφαρμοσμένη στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή» ορίζεται κατ' ανώτατο όριο στους τριάντα (30).

5.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η πρόσκληση ενδιαφέροντος για την υποβολή υποψηφιοτήτων στο ΠΜΣ δημοσιεύεται στον ημερήσιο τύπο μετά από σχετική απόφαση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης και περιέχει όλες τις πληροφορίες για τον τρόπο υποβολής των αιτήσεων, τα απαραίτητα προσόντα, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τα κριτήρια επιλογής. Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων ορίζεται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Οι αιτήσεις είναι έγκυρες αν υποβληθούν στη Γραμματεία του Τμήματος ή ταχυδρομηθούν εντός της ορισθείσας προθεσμίας. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων ολοκληρώνεται το Σεπτέμβριο.

5.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΔΙΠΛΩΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής είναι:

1. Αίτηση προς το ΠΜΣ
2. Αναλυτικό Βιογραφικό Σημείωμα
3. Επικυρωμένα αντίγραφα πτυχίων/ διπλωμάτων
4. Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (με ακριβή Μ.Ο.)
5. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας (νομίμως επικυρωμένη)
6. Δύο συστατικές επιστολές
7. Αποδεικτικά ξένων γλωσσών, νομίμως επικυρωμένα (εάν υπάρχουν)
8. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις, Διακρίσεις (εάν υπάρχουν)
9. Αποδεικτικά Επαγγελματικής Εμπειρίας (εάν υπάρχουν)
10. Αναλυτική έκθεση για τα επιστημονικά και επαγγελματικά ενδιαφέροντά τους και τους λόγους για τους οποίους ενδιαφέρονται για Μεταπτυχιακές Σπουδές.

Τέλος, ο/ η υποψήφιος /α μπορεί να καταθέσει κάθε άλλο στοιχείο που, σύμφωνα με την γνώμη του/ της, θα συνέβαλε ώστε η Επιτροπή Αξιολόγησης να σχηματίσει πληρέστερη άποψη.

Σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν χορηγηθεί από ΑΕΙ εξωτερικού, θα πρέπει να υποβληθούν και σχετικές βεβαιώσεις ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ.

Στο ΠΜΣ για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης γίνονται δεκτοί, μετά από συνέντευξη και συνεκτίμηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων σύμφωνα με τον Ν. 2083/1992 πτυχιούχοι Πανεπιστημίων Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών, Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οικονομικών Σπουδών, Πολυτεχνικών Σχολών, Θετικών Επιστημών, Νομικής, Ιατρικής και Επιστημών Πληροφορικής της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και αξιωματικοί των Στρατιωτικών Σχολών, εφόσον το πτυχίο τους είναι ισότιμο με τις ανωτέρω Πανεπιστημιακές Σχολές. Επίσης μπορούν να γίνουν δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ, αντιστοίχων με τα παραπάνω τμήματα

σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του αρθρ. 5, παρ 12, εδαφ. γ του Ν. 2916/2001. Σε περιπτώσεις κατηγοριών πτυχιούχων που τα προηγούμενα προγράμματα σπουδών τους παρουσιάζουν ελλείψεις σχετικά με το αντικείμενο του Π.Μ.Σ., η Π.Γ.Σ., αποφασίζει για τη παρακολούθηση και εξέταση μαθημάτων στο προπτυχιακό τμήμα Κοινωνιολογίας των πτυχιούχων ή και σε άλλο τμήμα της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Η επιλογή των εισακτέων βασίζεται:

- α) στην εξέταση των φακέλων υποψηφιότητας
- β) σε γραπτή εξέταση στην αγγλική γλώσσα (Η Επιτροπή Αξιολόγησης των υποψηφίων δύναται να δεχτεί δικαιολογητικά που βεβαιώνουν την άριστη γνώση της αγγλικής ή άλλης διαδεδομένης ευρωπαϊκής γλώσσας και να εξαιρέσει υποψηφίους από την εξέταση)
- γ) σε προφορική συνέντευξη και επιστημονική αξιολόγηση των υποψηφίων

5.4 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ορίζει Επιτροπή Επιλογής Μεταπτυχιακών Φοιτητών αποτελούμενη από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, η οποία μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων, συνυπολογίζει τις επιδόσεις των υποψηφίων στα προαναφερθέντα κριτήρια επιλογής. Στο συνυπολογισμό αυτό, τα προαναφερθέντα κριτήρια (τυπικά προσόντα κλπ) αξιολογούνται με τρόπο, ούτως ώστε η τελική εικόνα του υποψηφίου, που θα προκύψει από αυτόν, να προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο τους σκοπούς και τις προϋποθέσεις του μεταπτυχιακού προγράμματος. Προς τούτο συντάσσεται τελικό πρωτόκολλο στο οποίο αναφέρονται οι όροι του συνυπολογισμού επιδόσεων και τυπικών κριτηρίων και το οποίο επικυρώνεται και υπογράφεται από τον Διευθυντή του προγράμματος. Μετά το πέρας της παραπάνω διαδικασίας, η Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο επιλογής των επιτυχόντων και εφόσον κριθεί απαραίτητο και των επιλαχόντων και παρουσιάζει τις προτάσεις της στην Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Ο ανωτέρω κατάλογος επικυρώνεται από τη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης.

5.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Για την απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής

ολοκλήρωση 51 διδακτικών μονάδων σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του προγράμματος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών (σύμφωνα με τον Ν. 2083/1992, άρθρο 12, παρ. 4). Με απόφαση της Π.Γ.Σ. μπορούν να αναγνωριστούν διδακτικές μονάδες από άλλα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου ή άλλα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια.

5.6. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Για το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης απαιτείται η επιτυχής ολοκλήρωση των υποχρεώσεων των φοιτητών κατά τη διάρκεια 12 μηνών πλήρους φοίτησης, με το τελευταίο τρίμηνο να διατίθεται για τη συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής διατριβής.

5.7. ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ -ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η γνωστική περιοχή, το ακριβές θέμα της Μεταπτυχιακής Διατριβής καθώς και ο Επιβλέπων καθηγητής, ο οποίος πρέπει να είναι μέλος ΔΕΠ ή Διδάσκων Π.Δ.

407/80 του Τμήματος Κοινωνιολογίας που του έχει ανατεθεί διδασκαλία μεταπτυχιακού μαθήματος, δηλώνεται στη γραμματεία του Τμήματος κατά την περίοδο δήλωσης μεταπτυχιακών εργασιών. Ο Συνεπιβλέπων (αν οριστεί) μπορεί να είναι είτε μέλος ΔΕΠ ή διδάσκων του ΠΔ 407/80 του Τμήματος Κοινωνιολογίας, είτε εξωτερικός συνεργάτης του Τμήματος αναγνωρισμένης ερευνητικής εμπειρίας με συνάφεια προς το αντικείμενο της Μεταπτυχιακής Διατριβής. Η Μεταπτυχιακή Διατριβή κατατίθεται σε τρία (3) αντίτυπα, πριν την καθορισμένη ημερομηνία παρουσίασης στην Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνοψης μετά από πρόταση της Π.Γ.Σ. του Τμήματος. Στην Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή συμμετέχει ο Επιβλέπων. Σε περίπτωση που ο Επιβλέπων είναι διδάσκων του ΠΔ 407/80 τότε πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον ένα μέλος ΔΕΠ του Τμήματος Κοινωνιολογίας. Επίσης, μπορούν να συμμετέχουν μέλη ΔΕΠ άλλων τμημάτων ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, ή Ερευνητές Α' ή Β' βαθμίδας αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής. Η τελική δημόσια παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Διατριβής γίνεται σε ημερομηνία και ώρα που ορίζεται από τον Επιβλέποντα. Μετά το πέρας της δημόσιας υποστήριξης της Μεταπτυχιακής Διατριβής από το μεταπτυχιακό φοιτητή, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή την αξιολογεί και τη βαθμολογεί. Η βαθμολογία κατατίθεται εγγράφως στη Γραμματεία του Τμήματος. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποβάλλει ένα (1) αντίγραφο της μεταπτυχιακής διατριβής στη Γραμματεία του Τμήματος Κοινωνιολογίας σε έντυπη μορφή και την ηλεκτρονική της έκδοση [ένα (1) αντίτυπο] σε μορφή ηλεκτρονικού αρχείου (κατά προτίμηση αρχείο .doc ή αρχείο PDF), αποθηκευμένη σε CD-ROM.

5.8 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Τα μαθήματα, η διδακτική και ερευνητική απασχόληση, οι πρακτικές ασκήσεις και οι κάθε άλλου είδους εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) ορίζονται ως εξής:

α) Το Πρόγραμμα υλοποιείται μέσα σε δύο (2) διδακτικά εξάμηνα. Κάθε εξάμηνο μαθημάτων περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο 13 πλήρες εκπαιδευτικές εβδομάδες. Τα δύο εξάμηνα περιλαμβάνουν 6 μαθήματα έκαστο.

β) Κάθε μάθημα πραγματοποιείται σε τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και αντιστοιχεί σε τρεις διδακτικές μονάδες. Η μεταπτυχιακή διπλωματική διατριβή αντιστοιχεί σε δεκαπέντε (15) διδακτικές μονάδες.

γ) Μέρος των μαθημάτων είναι δυνατό να πραγματοποιείται σε Ομάδες Εργασίας, εβδομαδιαία εντατικά σεμινάρια και στα πλαίσια εκπαιδευτικών εκδρομών.

γ) Αναλυτικότερα το πρόγραμμα μαθημάτων έχει ως εξής:

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Κοινωνική συνοχή, Κοινωνικός Αποκλεισμός και Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες. Κοινωνικές δομές και μορφές αποκλεισμού / κοινωνική ενσωμάτωση και κοινωνική επανένταξη
2. Τοπική κοινωνία και πολιτικές ανάπτυξης
3. Θεσμικό πλαίσιο και δομές της κοινωνικής πολιτικής και των πρακτικών που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή, στην Ελλάδα και την Ευρώπη
4. Ποιότητα ζωής στον αστικό χώρο και την ύπαιθρο. Κοινωνικό και Φυσικό Περιβάλλον
5. Ορολογία - Γλωσσική Εκπαίδευση και Ηλεκτρονικά Μέσα ενημέρωσης και τεκμηρίωσης στα θέματα ανάπτυξης, ποιότητας ζωής, και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων
6. Νέες μορφές περιφερειακής και τοπικής διακυβέρνησης. Καλές πρακτικές για την διασφάλιση της ποιότητας ζωής και της κοινωνικής συνοχής.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας, Ερευνητικά εργαλεία και τεχνικές έρευνας.
2. Δευτερογενής ανάλυση δεδομένων με την χρήση της Πληροφορικής (Περιγραφική Στατιστική και Δημιουργία Δεικτών)
3. Ποιοτική έρευνα. Τεχνικές συμμετοχικής έρευνας και έρευνας δράσης
4. Σχεδιασμός, οργάνωση, διαχείριση, τεκμηρίωση προγραμμάτων κοινωνικής ανάπτυξης
5. Παραδείγματα καινοτόμων τοπικών και περιφερειακών πολιτικών ανάπτυξης. Ευρωπαϊκή και ελληνική εμπειρία
6. Ευρωπαϊκά Πλαίσια Ανάπτυξης [Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκά Ταμεία, Ευρωπαϊκές, Εθνικές και Περιφερειακές Πρωτοβουλίες]. Χρηματοδοτικά ερ-γαλεία.

δ) Το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Ειδίκευσης μπορεί να τροποποιηθεί μετά από εισήγηση των αρμοδίων οργάνων και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

5.9 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Οι φοιτητές του προγράμματος υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου σε αξιολόγηση σε όλα τα μαθήματα που διδάχθηκαν στο εξάμηνο αυτό. Μέρος ή το σύνολο της αξιολόγησης των φοιτητών είναι δυνατόν να καλύπτεται με εργασίες στο αντίστοιχο μάθημα. Οι βαθμολογίες των φοιτητών υποβάλλονται από τους διδάσκοντες στη Γραμματεία του Τμήματος εντός δύο εβδομάδων από την λήξη της εξεταστικής περιόδου. Η Γραμματεία μεριμνά για την ανάρτηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης στους πίνακες ανακοινώσεων του Προγράμματος.

Αν ένας φοιτητής αποτύχει σε κάποιο μάθημα του χειμερινού ή του εαρινού εξαμήνου έχει δικαίωμα να επανεξεταστεί στη δεύτερη εξεταστική. Η δεύτερη εξεταστική τοποθετείται χρονικά το Σεπτέμβριο, ενώ για τις συγκεκριμένες ημερομηνίες αποφασίζει η Π.Γ.Σ.

Ο βαθμός του πτυχίου αποτελεί το σταθμισμένο μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων καθώς και της μεταπτυχιακής εργασίας ειδίκευσης. Η στάθμιση γίνεται ανάλογα με τις διδακτικές μονάδες που αντιστοιχούν στο κάθε ένα από αυτά.

5.10 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές επιλέγουν θέμα διπλωματικής εργασίας σε συνεννόηση με έναν επιβλέποντα καθηγητή. Η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται κατά το τελευταίο τρίμηνο (Ιούνιο, Ιούλιο, Αύγουστο). Μετά από πρόταση του Διευθυντού του ΜΠΣ και την έγκριση της ΠΓΣ, είναι δυνατό να

παραταθεί ο χρόνος πραγματοποίηση των πτυχιακών εργασιών, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο λόγω της φύσης και του περιεχομένου των σχετικών πτυχιακών εργασιών

Η Προσωρινή Γενική Συνέλευση επικυρώνει την ανάθεση διπλωματικής εργασίας και τον ορισμό επιβλεπόντων καθηγητών.

-Η κατάθεση των διπλωματικών εργασιών στην τριμελή επιτροπή θα γίνεται σε έντυπη μορφή τουλάχιστον δέκα ημέρες πριν από την υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας.

-Οι μεταπτυχιακές εργασίες θα πρέπει να συμμορφώνονται ως προς συγκεκριμένες προδιαγραφές τις οποίες εκπονεί κάθε φορά η ΕΠΣ. Οι προδιαγραφές αυτές θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του Τμήματος και θα περιλαμβάνουν αρχές για παράθεση σωστών βιβλιογραφικών αναφορών και συνολικής βιβλιογραφίας.

-Οι διπλωματικές εργασίες πρέπει να εντάσσονται υποχρεωτικά στους θεματικούς κύκλους που ορίζουν τα μαθήματα του μεταπτυχιακού. Οι συντονιστές μαθημάτων προσδιορίζουν πριν την έναρξη του ΜΠΣ 2 θεματικές κύκλους που αντιστοιχούν στο μάθημα τους. Μπορούν να προσδιορίσουν κοινούς θεματικούς κύκλους με άλλα μαθήματα. Για κάθε θεματικό κύκλο προτείνονται τριμελείς επιτροπές οι οποίες εγκρίνονται από το συντονιστικό. Στη συνέχεια με βάσει τους συγκεκριμένους θεματικούς κύκλους διαμορφώνονται οι τίτλοι των διπλωματικών εργασιών από τους υποψηφίους. Η διαδικασία αυτή, που συνδέεται με την έγκαιρη κατάθεση λίστας θεμάτων για διπλωματικές εργασίες, διασφαλίζει την καλή προετοιμασία σε όλα τα επίπεδα για την ορθή αξιολόγηση των εργασιών στο περιεχόμενό τους, αφού τα σημεία 1 και 2 θεωρούνται προϋποθέσεις για την υποστήριξη. Βεβαίως μπορεί να υπάρχει και η σχετική ευελιξία στην παραπάνω διαδικασία, αλλά το σημαντικό είναι ότι δεν διαταράσσεται το όλο σύστημα αξιολόγησης των εργασιών.

-Κατά τη συγκρότηση των θεματικών κύκλων και των τριμελών επιτροπών θα πρέπει να εξετάζεται η περίπτωση ότι μερικοί από τους υποψηφίους προέρχονται από άλλα τμήματα και δεν έχουν ισχυρές κοινωνιολογικές γνώσεις. Ορισμένοι προέρχονται από άλλες ειδικότητες και επιλέγουν το ΜΠΣ γιατί ο τίτλος και οι προδιαγραφές του δίδουν έμφαση στα πεδία έρευνας και εφαρμογών. Πρέπει να επιχειρούμε συνθέσεις και να προσδιορίζουμε τους θεματικούς κύκλους, τις τριμελείς επιτροπές και τη διαμόρφωση των τίτλων των διπλωματικών έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι προσδοκίες και αυτών των υποψηφίων και οι διδάσκοντες να ασκούν με μεγαλύτερη ευχέρεια το έργο τους.

-Η διαφάνεια και η προβολή του έργου του μεταπτυχιακού έχει ιδιαίτερη σημασία. Για το σκοπό αυτό θεσμοθετείται η οργάνωση μιας εκδήλωσης με το τέλος κάθε κύκλου του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών. Την οργάνωση της ημερίδας αναλαμβάνει τριμελής επιτροπή από τους συντονιστές που ορίζεται με την έναρξη κάθε μεταπτυχιακού κύκλου.

Στην ημερίδα συμμετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και αποτελεί προϋπόθεση για το πτυχίο τους. Στην ημερίδα καλούνται να παρουσιάσουν εργασία τους:

- a. όλοι οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που βαθμολογήθηκαν ή στοχεύουν να βαθμολογηθούν με άριστα (9 ή 10).
- b. Όλοι οι υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος υποχρεωτικά.
- c. Μέλη ΔΕΠ και ερευνητές του Τμήματος και άλλων ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

-Οι διπλωματικές εργασίες εντάσσονται σε θεματική βάση του μεταπτυχιακού προγράμματος η οποία πρόκειται να δημιουργηθεί στην Ελληνική Τράπεζα Κοινωνικών Δεδομένων. Υπεύθυνος για τη συγκρότηση της θεματικής βάσης ορίζεται ένας από τους συντονιστές.

Η υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας γίνεται δημόσια, ενώπιον τριμελούς εξεταστικής επιτροπής εντός περιόδου που ορίζεται από την Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης

5.11 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Οι φοιτητές που είναι εγγεγραμμένοι στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένοι:

- να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών
- να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες.
- να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
- να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις των οργάνων καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Η μη τήρηση μέρους ή όλων των παραπάνω, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί βάση απορριπτικού βαθμού ή αποκλεισμού από το Πρόγραμμα.

5.12 ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Αναστολή φοίτησης σε μεταπτυχιακούς φοιτητές είναι δυνατόν να εγκριθεί από τη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης μετά από πρόταση της Π.Γ.Σ. σε εξαιρετικές και σοβαρές περιπτώσεις.

5.13 ΔΙΔΑΚΤΡΑ - ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Για την παρακολούθηση του ΠΜΣ προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων, ύψους 880,40€, τα οποία θα καταβάλλονται σε δύο δόσεις, 440,20€ κατά την εγγραφή και 440,20€ κατά την έναρξη του εαρινού εξαμήνου.

Σε φοιτητές που παρουσιάζουν εξαιρετικές επιδόσεις, το ΠΜΣ δύναται να διαθέσει υποτροφίες που θα προέρχονται από τα κονδύλια του προγράμματος, χορηγίες, ή άλλους οικονομικούς πόρους. Το ύψος των υποτροφιών καθορίζεται από την οικονομική κατάσταση του μεταπτυχιακού φοιτητή και τους διαθέσιμους πόρους του προγράμματος. Το πρόγραμμα των υποτροφιών ή η απαλλαγή από μέρος των διδάκτρων, είναι δυνατό να συνδέεται με την ανάθεση συγκεκριμένου έργου στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Το έργο αυτό θα πρέπει να έχει σχέση με ακαδημαϊκές εκπαιδευτικές δραστηριότητες, και την λειτουργία των

εκπαιδευτικών – ερευνητικών υποδομών του Τμήματος Κοινωνιολογίας (βιβλιοθήκη, εργαστήρια)

5.14 ΑΠΟΝΟΜΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ

Μετά από την ολοκλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (επιτυχής εξέταση στα εξαμηνιαία μαθήματα και έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας), απονέμεται στον Μεταπτυχιακό Φοιτητή το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Στο Δίπλωμα αναφέρονται ο τίτλος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης «Εφαρμοσμένη Έρευνα στην Ανάπτυξη Καινοτόμων Τοπικών και Περιφερειακών Πολιτικών και την Κοινωνική Συνοχή», το Τμήμα προέλευσης του αποφοίτου, Τμήμα Κοινωνιολογίας, ο αριθμός του Διπλώματος, η χρονική περίοδος των σπουδών, ο βαθμός και η ημερομηνία απονομής. Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης υπογράφεται από κοινού από τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου, τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα του οικείου Τμήματος.

Ο τύπος του μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης ως προς τα βασικά χαρακτηριστικά του, όπως οι διαστάσεις, το χρώμα, το τμήμα, το όνομα, το επώνυμο, το όνομα πατέρα και τον τόπο καταγωγής του αποφοίτου είναι ο ίδιος με τον τύπο του πτυχίου, όπως αυτός αναλυτικά ορίζεται στο άρθρο 48 του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου.

ΑΡΘΡΟ 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΥ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ

6.1 ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Στο πρόγραμμα Διδακτορικού Διπλώματος γίνονται δεκτοί, μετά από συνέντευξη και σύμφωνα με τα κριτήρια του Νόμου 2083/1992 περί Μεταπτυχιακών Σπουδών, πτυχιούχοι Π.Μ.Σ. διπλώματος εξειδίκευσης στην Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα, της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών και απόφαση της Π.Γ.Σ. μπορούν να γίνουν δεκτοί κάτοχοι άλλων Π.Μ.Σ. διπλωμάτων εξειδίκευσης ή μη κάτοχοι διπλωμάτων εξειδίκευσης.

Για τους αλλοδαπούς υποψήφιους, αυτοί θα πρέπει να γνωρίζουν επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

Ο αριθμός εισακτέων υποψηφίων διδακτόρων στο πρόγραμμα για το διδακτορικό δίπλωμα ανέρχεται σε δώδεκα (12) ανά ακαδημαϊκό έτος.

6.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

Υποψηφιότητα υποβάλλεται με σχετική αίτηση προς τη Γραμματεία του Τμήματος ύστερα από προκήρυξη του Τμήματος. Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα πρέπει να καταθέσουν εμπρόθεσμα οι υποψήφιοι είναι:

1. Αίτηση
2. Αναλυτικό Βιογραφικό σημείωμα
3. Επικυρωμένο αντίγραφο πτυχίου/ διπλώματος
4. Επικυρωμένο αντίγραφο Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών

5. Επικυρωμένο πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (με ακριβή Μ.Ο.)
6. Επικυρωμένο αντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας μεταπτυχιακών μαθημάτων

(με ακριβή Μ.Ο.)

7. Φωτοτυπία Αστυνομικής Ταυτότητας,
8. Δύο συστατικές επιστολές, εκ των οποίων η μια τουλάχιστον να προέρχεται από καθηγητή ο οποίος έχει διδάξει τον υποψήφιο.
9. Αποδεικτικό ξένης γλώσσας
10. Επιστημονικές Δημοσιεύσεις, Διακρίσεις (εάν υπάρχουν),
11. Αποδεικτικά Επαγγελματικής Εμπειρίας (εάν υπάρχουν).

12. Αναλυτική έκθεση για τα επιστημονικά και επαγγελματικά ενδιαφέροντά τους και τους λόγους για τους οποίους ενδιαφέρονται για Μεταπτυχιακές /Διδακτορικές Σπουδές.

Τέλος, ο/ η υποψήφιος/ α μπορεί να καταθέσει κάθε άλλο στοιχείο που, σύμφωνα με την γνώμη του/ της, θα συνέβαλε ώστε η Επιτροπή Αξιολόγησης να σχηματίσει πληρέστερη άποψη.

Σε περίπτωση που οι τίτλοι σπουδών έχουν χορηγηθεί από ΑΕΙ του εξωτερικού, θα πρέπει να υποβληθούν και σχετικές βεβαιώσεις ισοτιμίας από το ΔΙΚΑΤΣΑ.

Πέραν των ανωτέρω δικαιολογητικών, οι υποψήφιοι για Δ.Δ. θα πρέπει να υποβάλλουν ένα συνοπτικό Σχέδιο Πρότασης Διδακτορικής Διατριβής το οποίο θα πρέπει να περιέχει:

- A. Προτεινόμενο θέματος διδακτορικής διατριβής
- B. Περιγραφή του σκοπού της διδακτορικής διατριβής καθώς και των επιμέρους στόχων.
- Γ. Σκιαγράφηση της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί
- Δ. Ενδεικτική βιβλιογραφία
- E. Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Γι' αυτούς που γίνονται δεκτοί, η Σύγκλητος Ειδικής Σύθεσης μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και την επίβλεψη του υποψηφίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στο εδαφ. β' της παρ. 1 του άρθρου 13 και στο εδαφ. α' της παρ. 5 του άρθρου 12 του Ν. 2083/92 όπως αυτές κάθε φορά ισχύουν.

6.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Ο ορισμός Επιτροπής υπεύθυνης για την αξιολόγηση και τον έλεγχο των υποψηφιοτήτων καθώς και διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των υποψηφίων πραγματοποιείται από την Προσωρινή Γενική Συνέλευση κι επικυρώνεται από τη Σύγκλητο Ειδικής Σύθεσης.

Η Επιτροπή καταθέτει, για τον λόγο αυτό στην ΠΓΣ. αναλυτική εισήγηση για τον κάθε υποψήφιο.

6.4 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Μετά την εγγραφή του στο Τμήμα, και μέσα σε προθεσμία 18 μηνών από τον ορισμό του θέματος της διατριβής, ο υποψήφιος διδάκτορας καταθέτει στην τριμελή συμβουλευτική του επιτροπή ολοκληρωμένη ερευνητική πρόταση, στην οποία εκθέτει το ακριβές αντικείμενο της διατριβής του, τη μεθοδολογία που θα χρησιμοποιήσει για να προσεγγίσει το αντικείμενο αυτό, την προγενέστερη ερευνητική δραστηριότητά όπως αυτή προκύπτει από τη σχετική βιβλιογραφία, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και το χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης της διατριβής.

Καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της διατριβής του, ο υποψήφιος απασχολείται μερικώς σε εργαστηριακές, ερευνητικές φροντιστηριακές ή και εξεταστικές δραστηριότητες του τομέα που σχετίζεται με το πεδίο της διδακτορικής διατριβής. Η απασχόληση αυτή μπορεί να εξειδικεύεται στα πλαίσια της παρ. 7 του άρθρου 28 του Ν. 2083/92.

Για την απονομή διδακτορικού διπλώματος απαιτούνται:

α) η κατοχή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (ΜΔΕ) του Τμήματος Κοινωνιολογίας ή άλλου τμήματος της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών ή άλλου ισότιμου τίτλου του εσωτερικού ή εξωτερικού. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως ορίζεται στο άρθρο 4 της απόφασης αυτής, η Π.Γ.Σ. μπορεί να αποφασίσει ότι για την εκπόνηση διδακτορικού τίτλου δεν απαιτείται η κατοχή του Μ.Δ.Ε. του Τμήματος ή άλλου αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού τίτλου.

β) Η επιτυχής παρακολούθηση πρόσθετων από τα απαιτούμενα για την απόκτηση ΜΔΕ μεταπτυχιακών μαθημάτων έτσι ώστε να συμπληρωθούν συνολικά 72 διδακτικές μονάδες συμπεριλαμβανομένων και των 51 διδακτικών μονάδων Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης στην Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα. Για τους μη κατόχους Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα που όμως έχουν άλλο μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ή έχουν παρακολουθήσει άλλα μεταπτυχιακά προγράμματα είναι δυνατόν με απόφαση της Π.Γ.Σ. να αναγνωριστούν για μεταφορά διδακτικές μονάδες από τα αντίστοιχα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που έχουν παρακολουθηθεί.

γ) Επιτυχής δοκιμασία σε γενικές και ειδικές εξετάσεις διδακτορικού διπλώματος όπως προσδιορίζεται αναλυτικά από τον κανονισμό μεταπτυχιακών σπουδών.

δ) Συγγραφή και υποστήριξη πρωτότυπης διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την διαδικασία των άρθρων 11,12, και 13του Ν. 2083/1992.

Οι απαιτήσεις και το πρόγραμμα μαθημάτων για την απόκτηση διδακτορικών διπλωμάτων μπορούν να τροποποιηθούν μετά από απόφαση της Π.Γ.Σ., της Συγκλήτου και τροποποίηση της παρούσας απόφασης.

6.5 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Για την συμπλήρωση των απαιτούμενων διδακτικών μονάδων τα απαιτούμενα μαθήματα μπορούν να είναι:

1) Τα προσφερόμενα μαθήματα του μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης συμπεριλαμβανομένων και των ειδικών μαθημάτων θερινών κύκλων, (αν υπάρξουν).

2) Μαθήματα προσφερόμενα από άλλα Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αιγαίου ή άλλα συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια.

3) Μαθήματα αναγνωρισμένων Ευρωπαϊκών μεταπτυχιακών προγραμμάτων

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα των απαιτούμενων μαθημάτων των υποψηφίων διδασκόντων όπως και η συμμετοχή τους στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων καθορίζεται από την τριμελή τους επιτροπή, όπως ορίζεται από το Ν. 2083/1992.

Η διάρκεια της εκπόνησης διδακτορικής διατριβής δεν μπορεί να είναι μικρότερη από έξι (6) διδακτικά εξάμηνα, ούτε μεγαλύτερη από δώδεκα (12). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να δίδεται παράταση του μεγίστου χρόνου για δύο (2) ακόμη εξάμηνα, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη πρόταση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής και απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από πρόταση της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης και ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης κατόπιν προτάσεως της Προσωρινής Γενικής Συνέλευσης, είναι δυνατόν να μην προσμετράται συγκεκριμένη χρονική περίοδος στην διάρκεια εκπόνησης της διατριβής.

6.6 ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ – ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΜΟΛΟΓΗΣΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΑ

Όταν ο υποψήφιος ολοκληρώσει τη διατριβή, η Συμβουλευτική Επιτροπή εισηγείται στην Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης τη συγκρότηση Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν.2083/92.

Η Εξεταστική επιτροπή, σε συνεννόηση με τον υποψήφιο ορίζει την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της δημόσιας υποστήριξης της διατριβής. Η ορισθείσα ημερομηνία

και ώρα γνωστοποιείται στην Γραμματεία, η οποία μεριμνά για την έκδοση σχετικής δημόσιας ανακοίνωσης.

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της διδακτορικής διατριβής ο υποψήφιος την υποβάλλει στη Γραμματεία του Τμήματος ή του Προγράμματος σε επτά (7) αντίτυπα. Η διδακτορική διατριβή συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση που, στα πλαίσια διεθνών συνεργασιών, η διδακτορική διατριβή συντάσσεται σε άλλη γλώσσα, ο υποψήφιος θα πρέπει να επισυνάπτει εκτεταμένη περίληψη της διατριβής του στην Ελληνική γλώσσα.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος ή ο Διευθυντής του Προγράμματος συγκαλεί, εντός μηνός από την κατά την παράγραφο (1) υποβολή της διατριβής, με ειδική πρόσκληση την εξεταστική επιτροπή, σε καθορισμένο τόπο και χρόνο, ενώπιον της οποίας ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει δημόσια τη διατριβή του.

Στην πρόσκληση αναφέρεται ρητά ότι η διαδικασία παρουσίασης και υποστήριξης της διατριβής από τον υποψήφιο διδάκτορα είναι δημόσια και κατά συνέπεια μπορεί να την παρακολουθήσει κάθε ενδιαφερόμενος. Η πρόσκληση αναρτάται στη Γραμματεία του Τμήματος και σε εμφανή σημεία στους λοιπούς χώρους του Τμήματος.

Για την έναρξη της διαδικασίας παρουσίασης και ανάπτυξης της διατριβής απαιτείται η παρουσία των 5 τουλάχιστον μελών της εξεταστικής επιτροπής.

Μετά την ολοκλήρωση της παρουσίασης από τον υποψήφιο, υποβάλλονται σχετικές με το θέμα ερωτήσεις από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, στις οποίες απαντά ο υποψήφιος. Στη συνέχεια αποχωρούν όλοι, ώστε η Εξεταστική Επιτροπή να συνεδριάσει κατ' ιδίαν. Η

Επιτροπή κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και την ουσιαστική συμβολή της στην επιστήμη.

Εφ' όσον υπέρ της έγκρισης της διδακτορικής διατριβής ψηφίσουν τα πέντε (5) τουλάχιστον μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, η διατριβή θεωρείται ότι έχει εγκριθεί. Μετά την έγκριση της διδακτορικής διατριβής γίνεται, με ψηφοφορία, η αξιολόγηση της συνολικής επίδοσης του υποψηφίου με έναν από τους εξής χαρακτηρισμούς : «Άριστα», «Λίαν Καλώς», «Καλώς». Για τον πιο πάνω αξιολογικό χαρακτηρισμό απαιτείται η σύμφωνη γνώμη πέντε (5) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής. Στο τέλος της διαδικασίας εξέτασης συντάσσεται σχετικό πρακτικό το οποίο υπογράφεται απ' όλα τα παρόντα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής και υποβάλλεται στη Προσωρινή Γενική Συνέλευση του Τμήματος κι ακολουθώς στη Σύγκλητο Ειδικής Σύνθεσης.

Σε δημόσια συνεδρίαση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης διαβάζεται το πρακτικό της Εξεταστικής Επιτροπής και ακολουθεί η καθομολόγηση του υποψηφίου και η αναγόρευση του σε διδάκτορα.

Η απονομή των Διδακτορικών Διπλωμάτων γίνεται δημόσια και συγχρόνως με την απονομή των Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων ειδίκευσης και των πτυχίων του οικείου τμήματος. Κατά την τελετή οι διδάκτορες προηγούνται των αποφοίτων του Μεταπτυχιακού Προγράμματος και των πτυχιούχων. Πριν την καθομολόγηση, η διατριβή θα πρέπει να έχει τυπωθεί και βιβλιοδετηθεί με την φροντίδα του διδάκτορα. Ο διδάκτορας καταθέτει αντίτυπα της διατριβής του ως εξής:

- Από ένα αντίτυπο στα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής
- Τρία αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος
- Δύο αντίτυπα στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος
- Δύο αντίτυπα στην Βιβλιοθήκη της Βουλής
- Δύο αντίτυπα στην Εθνική Βιβλιοθήκη και
- Ένα αντίτυπο στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.